

Болашақ
дамудың
негізін
қалаймыз

Осы есеп туралы

Осы жылдық есептің мақсаты – оқырманды біздің қызметімізге ықпал ететін барлық елеулі оқиғалар туралы хабардар ету. Компания біздің инвесторларға және басқа да мүдделі тараптарға Компания өзінің стратегиясын қалай қалыптастырғанын, өз активтерін қалай басқаратынын, қажетті қаржылық көрсеткіштерге қалай жететінін, тұрақты қызметті ұзақ мерзімді келешекте қалай қамтамасыз ететінін және акционерлер мен оның қызметіне мүдделі барлық тараптар үшін түрлендіруге тырысатын құнды қалыптастыру үшін қалайша жұмыс істеп жатқандығын түсіндіруді өз алдына мақсат етіп қояды. Осы есепте Компанияның қызметі туралы сұрақтарға жауаптар төменде көрсетілген.

- Компания, оның еншілес ұйымдары, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компаниялары немен айналысады?
- Қызметін іске асырудың мән-жайлары қандай?
- Компанияның корпоративтік басқару құрылымы қысқа, орта және ұзақ мерзімді перспективада мүдделі тараптар үшін құнды түрлендіру қажеттілігінің сақталуын қалай қамтамасыз етеді?
- Компанияның бизнес үлгісі қандай?
- Компанияның қысқа, орта және ұзақ мерзімді перспективада мүдделі тараптар үшін құнды түрлендірудің қабілетіне ықпал ететін негізгі факторлар мен мүмкіндіктері қандай және оларды басқару қалай жүзеге асырылады?
- Компанияның келешектегі мақсаттары мен міндеттері нені білдіреді және Компанияның оларға жету жолдары қандай, оларды қалай іске асырады?
- Компания есептік кезең ішінде қойылған мақсаттар мен міндеттерді қаншалықты табысты орындады және бұл мүдделі тараптар үшін оның құнына қалай әсер етті?
- Компания өзінің стратегиясын іске асыру барысында тап болуы мүмкін негізгі сын-тегеуіріндер мен белгісіздіктер қандай және Компанияның бизнес үлгісі мен болашақ көрсеткіштері үшін әлеуетті салдары қандай болады?
- Компания осы есепке қандай параметрлерді енгізу қажеттілігін қалай анықтайды және осындай параметрлердің сандық немесе сапалық бағалауы қалай орындалады?

Стратегиялық есеп

- 01 2016 жылдың басты оқиғалары
- 02 Жылдың негізгі көрсеткіштері
- 04 Бизнес туралы
- 06 Акциялар бағасын белгілеу
- 07 Қазақстан туралы
- 09 Қазақстанның мұнай-газ саласы туралы
- 11 Миссиясы, стратегиясы және құндылықтары
- 12 Бизнес үлгісі
- 14 Компанияның қызмет аумағы
- 16 Директорлар кеңесі Төрағасының үндеуі
- 18 Бас директордың үндеуі
- 22 Прогреске қол жеткізу
- 24 Кірістілікті сақтау
- 26 Кірістерді барынша көбейту
- 28 Тәуелсіз директорлардың үндеуі
- 30 Жылдың басты оқиғалары
- 32 Басты қаржылық және операциялық көрсеткіштер
- 33 Нарықтарға шолу
- 37 Операциялық қызметке шолу
- 47 Күрделі салымдарға шолу
- 49 Қаржылық қызметке шолу
- 57 Салық салу
- 59 Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның қызметіне шолу
- 65 Капитал өтімділігі және ресурстар
- 66 Тәуекел факторлары
- 74 Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау
- 82 Әлеуметтік жауапкершілік
- 88 Іскерлік этика

Корпоративтік басқару бойынша есеп

- 91 Директорлар кеңесі
- 94 Директорлар кеңесі мүшелерінің өмірбаяндары
- 96 Корпоративтік басқару кодексі
- 98 Директорлардың жауапкершілігі туралы мәлімдеме
- 100 Комитеттер
- 104 Ұлыбританиядағы салық салу бойынша ақпарат

Қаржылық есептілік

- 107 Тәуелсіз аудиторлардың есебі
- 111 Шоғырландырылған қаржылық есептілік
- 115 Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер

Қосымшалар

- 144 Акционерлер үшін ақпарат
- 145 Байланыс деректері
- 146 Анықтамалық ақпарат

2016 жылдың басты оқиғалары

Ақпан Компания С.Нұржанов кен орнындағы солтүстік-шығыс қанатында, Лиман және Аққұдық блоктарындағы геологиялық барлау жұмыстарының нәтижелерін жариялады.

Наурыз Директорлар кеңесі жай акциялардың ұстаушыларына 2014 жылдың соңынан бастап мұнай бағасының күрт төмендеуі салдарынан дивиденд төлеуді ұсынбау туралы шешім қабылдады.

Сәуір Компания ішкі нарыққа жеткізу үшін мұнайдың дербес процессінгі схемасына көшті. Жаңа схема шеңберінде ҚМГ БӨ мұнай өнімдеріне өңдеп, келешекті оларды сату үшін мұнайды АМӨЗ бен ПМХЗ-ға тікелей жеткізеді.

Шілде ҚМГ БӨ 2015 жылы ішкі нарыққа жеткізген шикі мұнай үшін «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ-дан 44 млрд теңге (130 млн АҚШ доллары¹) мөлшерінде төлем алды.

Тамыз Тәуелсіз акционерлер Өзара қарым-қатынастар туралы шартқа және Компанияның Жарғысына өзгерістер мен толықтырулар енгізуге қарсы дауыс берді.

Тамыз Бірінші жартыжылдықта таза пайда 17,2 млрд теңгені (50 млн АҚШ доллары) құрады; салыстыру үшін, 2015 жылдың дәл осындай кезеңінде таза пайда 2,9 млрд теңгені (16 млн АҚШ доллары) құрады. 2016 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша таза ақша қаражаты² 1 065 млрд теңгені (3,1 млрд АҚШ доллары) құрады, бұл 2016 жылдың бірінші тоқсан соңындағы таза ақша қаражатынан 85 млн АҚШ долларға артық.

Тамыз Қазақстан Республикасының Жоғарғы соты 2006-2008 жылдарға салық наразылықтарының сомасын 5,4 млрд теңгеге азайтуды қаулы етті.

Қыркүйек ӨМГ өзінің Өзен және Қарамандыбас кен орындары үшін пайдалы қазбаларды өндіру салығының («ПҚӨС») мөлшерлемесін уақытша азайту туралы өтінімі бойынша оң шешім алды.

Қыркүйек Игорь Гончаров Компанияның Директорлар кеңесінің Төрағасы болып сайланды.

Қазан Компанияның ҚМГ ҰК, Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі мен Қаржы министрлігінің қолдауымен жүргізген жұмысының нәтижелері бойынша 24,5 млрд теңге (74 млн АҚШ доллары) мөлшерінде ҚҚС қайтару туралы оң шешім қабылданды.

Қараша Федоровский блогында орналасқан Рожковское кен орнындағы барлау-бағалау ұңғымасына сынақтардың оң нәтижелері алынды.

Қараша 2016 жылдың алғашқы тоғыз айындағы таза пайда 76 млрд теңгені (220 млн АҚШ доллары) құрады, операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары 108 млрд теңгені (314 млн АҚШ доллары) құрады. 2016 жылғы 30 қыркүйекте таза ақша қаражаты 1 145 млрд теңгені (3,4 млрд АҚШ доллары) құрады, бұл 2016 жылғы 30 маусымдағы таза ақша қаражатының сомасынан 81 млрд теңгеге (270 млн АҚШ доллары) көп.

Желтоқсан Директорлар кеңесі 2017 жылға арналған бюджетті және 2017-2021 жылдарға арналған бизнес-жоспарды бекітті.

¹Сомалар пайдалануға ыңғайлы болуы үшін ғана 337,39 теңге /АҚШ доллары бағамы бойынша есептелді.

²Қарыздарды шегергендегі ақша қаражаты, ақша қаражатының баламалары және өзге де қаржы активтері.

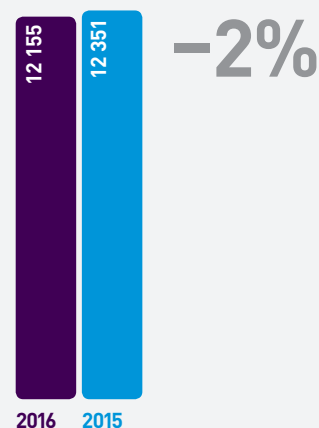
Қиын-қыстау кезеңінде тиімділікті арттыру

2016 жылы Компания кірістілікті сақтап, оң ақша ағымдарын түрлендіруді қайта қолға алды.

Негізгі операциялық көрсеткіштер

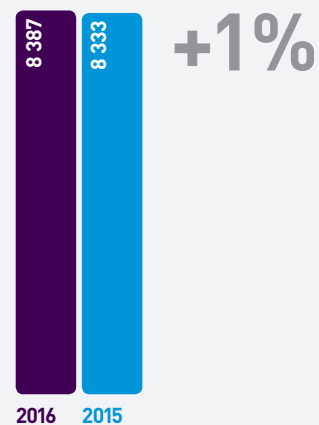
Өндіру көлемі*

мың тонна

ӨМГ мен ЕМГ өндіру көлемі

мың тонна

*Үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын кәсіпорындардың, сондай-ақ CCEL-дің пропорционалды үлесін есепке алғанда.

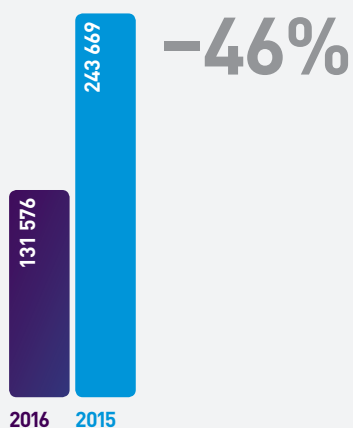
**EBITDA үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын кәсіпорындарға қатысудан түсетін кірісті, қаржылық кірістерді және тозу мен амортизация бойынша ақшалай емес шығындарды Компанияның операциялық пайдасына қосу арқылы есептеледі.

***Операциялық тиімділікке үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын кәсіпорындардың нәтижелерінен түскен кіріс, табыс салығы бойынша шығындар, қаржылық кірістер мен шығындар, бағам айырмасының кірістері мен шығындары, құнсыздану шығындары және басқа да операциялық емес шығындар кірмейді.

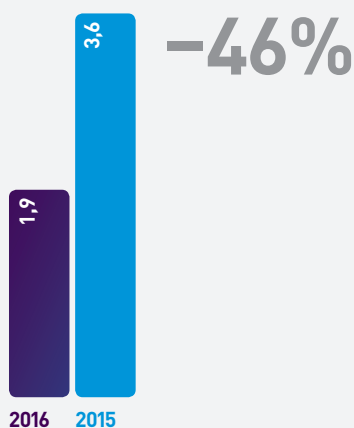
“ Компания бірқатар маңызды міндеттерді табысты орындап, оң көрсеткіштерге қол жеткізді. ”

Негізгі қаржылық көрсеткіштер

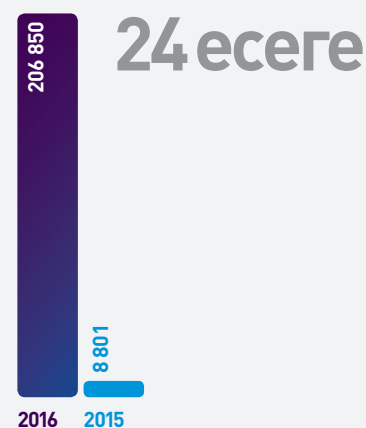
Таза пайда
млн теңге

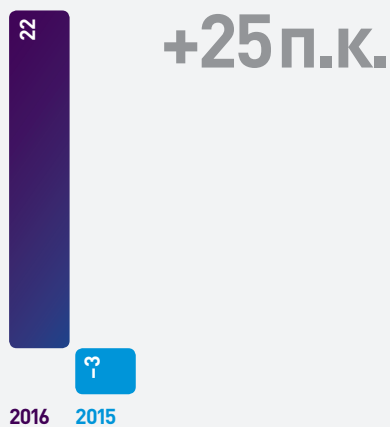
Бір акцияға базалық және ажыратылған пайда
мың теңге

EBITDA**
млн теңге

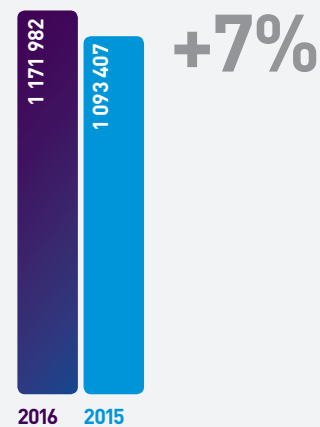
Операциялық тиімділік***
%

Айналым капиталын түзетуге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағымдары
млн теңге

Кезең соңындағы таза ақшалай позиция
млн теңге

Бизнес туралы

Қазақстанда мұнай өндіру 1911 жылдан жүргізіліп келеді. Мемлекетіміз 1991 жылы КСРО-дан тәуелсіздік алғаннан кейін мұнай-газ активтерін шоғырландыру және оларды басқару мақсатында «Қазақстанмұнайгаз» мемлекеттік корпорациясы құрылды.

1990-шы жылдары меншікті мұнай компаниялары Қазақстанның мұнай-газ саласын дамыту мен жаңғыртуда елеулі рөл атқара бастады. Түпкі нәтижесінде мемлекет бақылауында қалған активтер 2002 жылы жаңадан құрылған «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясына («ҚМГ ҰК») біріктірілді.

Компанияның құрылуы, бұдан кейінгі IPO және бұдан арғы оқиғалар 2004 жылы ҚМГ ҰК-ның негізінен барлау және өндірумен айналысатын еншілес ұйымдары, «Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Ембімұнайгаз» АҚ жаңадан құрылған «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ («ҚМГ БӨ», «Компания») компаниясына біріктірілді.

«Өзенмұнайгаз» АҚ Өзен және Қарамандыбас кен орындарында барлау мен өндіру құқықтарына ие. «Ембімұнайгаз» АҚ Балғымбаев (Жайықмұнайгаз); Батыс Прорва (Жылыоймұнайгаз); Жоламанов пен Қондыбай (Қайнармұнайгаз); Байшонас пен Доссор (Доссормұнайгаз) активтерінде барлау мен өндіру құқықтарына ие.

2006 жылдың қыркүйек айында ҚМГ БӨ Қазақстан қор биржасында акциялардың бастапқы жария орналастыруын (IPO) өткізді, сондай-ақ бір мезетте Лондон қор биржасында (ЛҚБ) ғаламдық депозитарлық қолхаттарын (FДК) орналастырды. Сол уақыттан бері Компания оған тиесілі Қазақстандағы барлау және өндіру активтерін игеруде, еншілес және тәуелді қоғамдарының бірқатар активтерін сатып алды, сондай-ақ Қазақстанның мұнай-газ саласында бірнеше бірлескен кәсіпорындар құрды.

Миссиясы, стратегиясы, құндылықтары мен мақсаттары

Компанияның миссиясы Компанияның кәсіпорындары жұмыс істейтін өңірлер үшін ұзақ мерзімді әлеуметтік-экономикалық пайданы бір уақытта қамтамасыз ете отырып, акционерлік құнды барынша көбейту мақсатында көмірсутектерді тиімді өндіру болып табылады. Компанияның стратегиясы мен құндылықтары туралы қосымша ақпарат 11-ші бетте келтірілген.

Бас компаниямен, еншілес және тәуелді қоғамдармен өзара қарым-қатынасы ҚМГ ҰК өзіне акциялардың 57,9%-на³ тең мажоритарлық үлесін сақтай отырып, Компанияның Директорлар кеңесіне мажоритарлық түрде қатысады. Сонымен бірге, миноритарлық акционерлердің мүдделері үш Тәуелсіз атқарушы емес директорлардың арқасында қорғалған. Компанияның корпоративтік басқаруға қолданылатын тәсілі білікті және айқын. Миноритарлық акционерлердің құқықтары Өзара қарым-қатынастар туралы шартымен және халықаралық корпоративтік басқару стандарттарының сақталуымен қорғалады.

ҚМГ ҰК акцияларының 90%-ы «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ға, 10%-ы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне тиесілі.

Компанияның құрылымы туралы қосымша ақпарат 11-ші бетте орналасқан.

Инфрақұрылымды дамыту

Компанияның басты мақсаты тиімділік, автоматтандыру деңгейін арттырып, заманауи технологияларды барынша белсенді қолдануды білдіреді. 2016 жылдың ең маңызды жаңалықтары ЕМГ игеріп жатқан Уаз кен орнында «Интеллектуалды кен орны» жобасын іске асыру және ӨМГ-де «ҚазМұнайГаз» өндіру және бұрғылау технологиялары ғылыми-зерттеу институты» ЖШС-мен («ӨБТ ҒЗИ») бірлесіп, 3-ші Блок жобасын іске асырудың басталуы болды.

³ Шығарылған жай және артықшылықты акциялардың жиынтық санының %-ы.

Барлау мен өндіруге негізгі лицензиялар

Атауы	Иелік ету үлесі	Негізгі қызметі	Шоғырлану әдісі
«Өзенмұнайгаз» («ӨМГ»)	100%	Шикі мұнай өндіру	Толық шоғырланған
«Ембімұнайгаз» («ЕМГ»)	100%	Шикі мұнай өндіру	Толық шоғырланған
«Қазақ газ өңдеу зауыты» ЖШС (ҚазГӨЗ)	100%	Газ өндіру және өңдеу	Толық шоғырланған
«Қазгермұнай» БК» ЖШС («ҚГМ»)	50%	Шикі мұнай өндіру	Үлестік қатысу әдісі
«ПетроҚазақстан Инк.» («ПҚИ»)	33%	Шикі мұнай өндіру	Үлестік қатысу әдісі
«CITIC Canada Energy Limited» («CCEL»)	50%	Шикі мұнай өндіру	Қаржылық актив
«Урал Ойл энд Газ» («УОГ»)	50%	Мұнай-газды барлау	Үлестік қатысу әдісі
«KS EP Investments BV» («КС»)	51%	Мұнай-газды барлау	Үлестік қатысу әдісі

Әлеуметтік бағдарламалар

Компания өз қызметкерлерін қолдау және дамыту үшін барынша жағдай жасайды, сондай-ақ қызметін жүзеге асыру жерлерінде халықпен тығыз қарым-қатынас орнатады. Компания бір жыл бойы осы міндеттерді шешуге бағытталған бірқатар іс-шаралар өткізді. 2016 жылғы іс-шаралар:

- шілде айында Компанияда алғаш рет Дублер күні өткізілді – бұл жастар саясатын іске асыру шеңберіндегі шара, оның мақсаты жас мамандарды болашақ басқарушылық жұмысқа тарту болды;
- Компания ауқымында оқыту мен дамытуды жетілдіруге бағытталған «Жас тренерлер мектебі» жобасының басталуы;
- «Үздік маман» кәсіби шеберлік байқауы, оның мақсаты жұмысшы мамандықтар арасында еңбекке деген ынтаны арттыру, жұмыстың озық тәжірибесін анықтау, жинақтау және насихаттау болып табылады;
- Астанада Компанияның бас кеңсесінде арт-кеңістік құру, оның мақсаты – жергілікті сурет салу таланттарын дамуға ынталандыру;
- Қызылорда облысындағы мамандандырылған интернат-мектебіне қаржылай көмек көрсетілді.

Стратегия

2006 жылы Лондон және Қазақстан қор биржаларында листинг өткеннен бері ҚМГ БӨ қызметі оның акционерлері мақұлдаған стратегияға сәйкес жүргізіліп келеді.

2006-2009 жылдары орта мерзімді мақсаттарға табысты қол жеткізілгеннен кейін 2010 жылы Стратегия–2020 бекітілді. Компанияның стратегиясы жұмыс істеп тұрған кен орындарында өндіру деңгейін сақтау жөніндегі іс-шараларды, шығындарды оңтайландыру жұмысын өткізуді, технологиялық және бизнес процестердің тиімділігін арттыруды, өндіруді күшейтуді және мұнай шығару коэффициентін арттыруды білдіреді. Осы шаралардың барлығы өндірістік және операциялық процестерді оңтайландыруға бағытталады.

ҚМГ БӨ өзінің әлеуетін барынша іске асыруға бағытталып отыр. Компанияны келешекте дамыту негізінде оның акционерлерінің мүдделері болады. Компания кен орындарды игерудің қалыптасқан тәжірибесін және нарықты дамытудың жалпы қабылданған тенденцияларды басшылыққа алуды жалғастырады, бұл стратегияны іске асыру аясында қорларды ұлғайту үшін мүмкіндіктер іздестіруді көздейді.

Болашаққа жоспар

Компанияның 2017-2018 жылдарға арналған басты міндеттері:

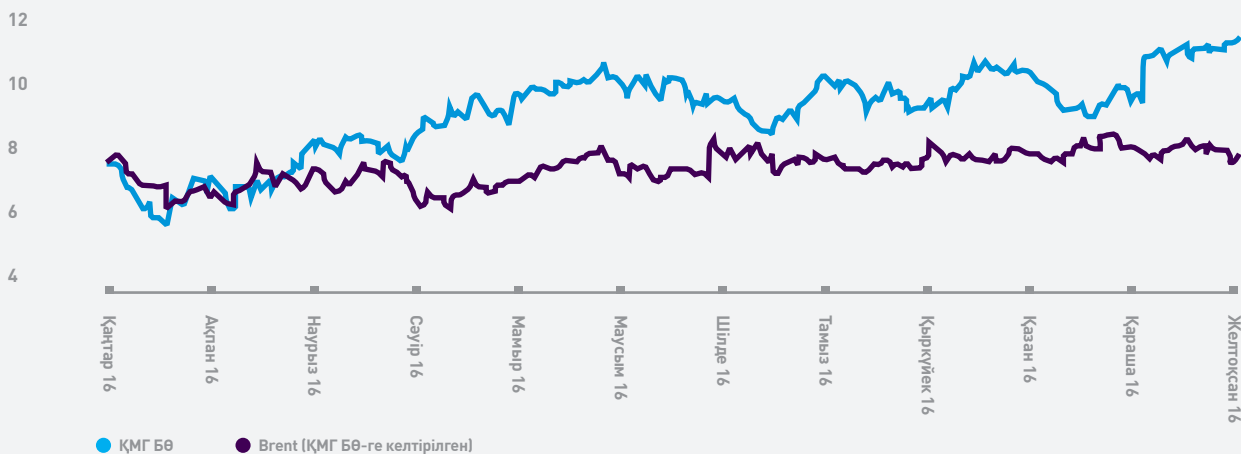
- қолданыстағы кен орындарында өндірудің тұрақты деңгейін сақтап тұру;
- қолданыстағы кен орындарында мұнай шығару коэффициентін арттыру;
- қолданыстағы кен орындарында жетік барлау және осы кен орындарға тиесілі аумақтарда геологиялық барлау есебінен қорлардың орнын толтыру;
- еңбек және материалдық ресурстарды қолданудың тиімділігін арттыру;
- ҚМГ БӨ компаниялар тобындағы негізгі кен орындарында «Интеллектуалды кен орны» жобасын кеңінен көбейту;
- күрделі және операциялық шығындарды қолданыстағы деңгейде ұстау;
- Компания өз қызметін жүргізетін өңірлерде ұзақ мерзімді әлеуметтік-экономикалық пайданы қамтамасыз ету;
- басқарушылық рәсімдерді оңтайландыру;
- корпоративтік басқару стандарттарының ашықтығы және сақталуы;
- қызметкерлерді оқыту және дамыту бойынша іс-шараларды тұрақты өткізіп тұру;
- геологиялық-барлау активтерінің қоржынын кеңейту.

Компанияның әлеуметтік жобалары туралы қосымша ақпарат 83 – 87-ші беттерде келтірілген.

Акциялар бағасын белгілеу

Лондон қор биржасында 2016 жылы ҚМГ БӨ-нің бір ҒДҚ-ға ең жоғары баға 8,32 АҚШ доллары, ең төмен баға – 6,05 АҚШ долларын құрады. 2016 жылы бір ҒДҚ-ның орташа бағасы 7,31 АҚШ долларын құрады.

ҒДҚ мен Brent бағаларының динамикасы

Дереккөзі: Bloomberg.

Қазақстан қор биржасында 2016 жылы ҚМГ БӨ-нің бір жай акциясына ең жоғары баға 16 579 теңгені, ең төмен баға – 12 400 теңгені құрады. 2016 жылғы бір жай акцияның орташа бағасы – 14 882 теңге. 2016 жылы ҚМГ БӨ артықшылықты акциясының ең жоғары бағасы 9 600 теңге, ал ең төмен бағасы – 5 501 теңге болды. Бір артықшылықты акциясының орташа бағасы 7 200 теңгені құрады.

2016 жылдың 17 маусымында ҚМГ БӨ оған мажоритарлық акционері, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-дан («ҚМГ ҰК») Компания Жарғысының 10.6-тармағына сәйкес акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын («АТЖЖ») шақыру туралы талаптың келіп түскені туралы жариялады, жиналыс 2016 жылғы 3 тамызда өтті. Онда тәуелсіз акционерлер Өзара қарым-қатынастар туралы шартына және Компанияның Жарғысына өзгерістер енгізуге қатысты 1-ші және 2-ші шешімдерге «қарсымыз» деп дауыс берді. Тәуелсіз акционерлер осы екі шешімді мақұлдамағандықтан, Сатып алу туралы ұсыныс күшіне енбеді, ал Өзара қарым-қатынастар туралы шарты мен Компанияның Жарғысына ұсынылған өзгерістер ҚМГ ҰК Циркулярында мазмұндалған талаптары бойынша енгізілмеді.

2016 жылдың қорытындысы бойынша Директорлар кеңесі 2016 жылдың қорытындысы бойынша төленетін ҚМГ БӨ-нің бір жай және артықшылықты акциясына дивиденд мөлшерін ұсынды.

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысы («АЖЖЖ») тиісті шешім қабылдаған жағдайда, бір жай және артықшылықты акцияға дивиденд мөлшері 289 теңгені (Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұсталатын салықтарды есепке қосқанда) құрайды. Дивидендтер сомасы 19,8 млрд теңгені⁴ (63 млн АҚШ доллары⁵), немесе Компанияның 2016 жылғы шоғырландырылған таза табысының 15%-ын құрайды.

2016 жылдың соңындағы жағдай бойынша ҚМГ БӨ акцияларының сараптамалық толтыруын инвестициялық банкердің он сарапшысы жүзеге асырды. 2016 жылдың соңында орташа мақсатты баға ҒДҚ үшін 10 долларды құрады, Компанияның акцияларын «сатып алу» ұсынымдарымен – 60% және «ұстау» ұсынымдарымен – 40%. Сарапшылар өздерінің есептерінде жаңа мұнай процессинг схемасына көшуінің оң ықпалын бірнеше рет атап көрсеткен болатын, бұл 2016 жылдың қорытындысы бойынша қаржылық нәтижелерімен расталды.

⁴2017 жылдың 11 сәуірдегі жағдай бойынша айналымдағы жай және артықшылықты акциялары саны негізінде есептелді.

⁵2017 жылдың 11 сәуірдегі жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми бағасы бойынша ауыстырылды.

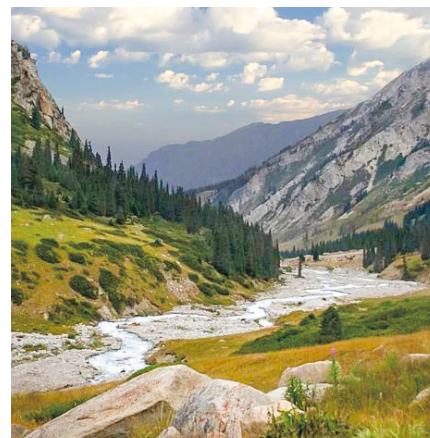
Қазақстан туралы

Қазақстан – бұл Орта Азияда орналасқан және Батыс Еуропаның аумағына тең келетін жер ауданын алып жатқан үлкен мемлекет. Жер көлемі бойынша әлемде тоғызыншы орын алады. Қазақстанда пайдалы қазбалардың бай қоры және экономикалық өсімнің елеулі мүмкіншілігі бар.

әлемнің
дәлелденген мұнай
қорларының

1,8%

- Халқы – 17,9 млн адамға жуық (2017 жылдың 1 қаңтары бойынша)
- Бас қаласы – Астана (халық саны 1,0 млн адамға жуық)
- Ең ірі қаласы – Алматы (халық саны 1,7 млн адамға жуық)
- Ел халқының этникалық құрамы – әлемдегі ең көпұлтты мемлекеттердің бірі
- Қала және ауыл халқының ара қатынасы – шамамен 53% және 47%
- Халықтың жан басына шаққандағы ЖІӨ – 10 510 АҚШ доллары (2015 жылы)
- Мұнай мен газ қорлары – әлемдік қорлардың шамамен 1,8%-ы
- Жер аумағы бойынша әлемдегі тоғызыншы мемлекет
- ЮНЕСКО әлемдік мұрасының ескерткіштердің бесеуі елімізде орналасқан
- 1991 жылы тәуелсіздік алған уақыттан бері тұрақты экономикалық өсім және саяси тұрақтылық
- ЕАЭО негізін қалаушысы және қатысушысы
- 2015 жылға дейінгі 10 жыл ішінде шетел инвестицияларының көлемі 200 млрд АҚШ долларынан асып түсті

Қазақстан
халқы
17,9
млн

Қазақстанда ЮНЕСКО әлемдік мұрасының бес ескерткіші бар – жазық даласы мен көлдері бар Сарыарқа – Қазақтың ұсақ шоқысы, бұл құстарды бақылаудың ең керемет жерлердің бірі: Тамғалы – 5 000 ежелгі петроглифтер табылған орын; Хань және Тан династиялары кезінде Қытайдың бас астанасы болған Чанъан/Лояннан бастап Орта Азиядағы Жетісу атырабына дейінгі 5 000 шақырымға созылып жатқан Жібек жолының бір бөлігі; Батыс Тянь-Шань – бұл өсірілетін жеміс дақылдары пайда болған өңір, түрлі ормандар мен бірігей өсімдіктер қауымдастығы өсіп-өнген орын ретінде әлемдік маңызы бар ірі тау жоталарының бірі, сондай-ақ Қожа Ахмет Яссауи кесенесі.

1920 жылы мемлекет ҚСРО құрамына автономдық республикасы мәртебесімен кіріп, 1940 жылы толық одақтық республика болды. 1991 жылы Қазақстан Кеңес Одағынан ажыратылып, тәуелсіздік алғандығын паш етті және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына (ТМД) қосылды.

1991 жылдан бергі кезең ішінде мемлекет оның экономикасын едәуір деңгейде дамытуға мүмкіндік берген бірқатар құрылымдық реформалар жүргізді. Саяси және әлеуметтік тұрақтылықпен, сондай-ақ мықты сыртқы байланыстармен үйлесе отырып, тұрақты және ілгері экономикалық өсімді қамтамасыз етті. 2000 жылы Қазақстан Халықаралық валюта қоры алдындағы қарызын бұрынғы кеңес республикаларының ішінде бірінші болып толық өтеді. 2005-2015 жылдар аралығында елге салынған тікелей шетел инвестицияларының көлемі 200 млрд АҚШ долларынан асып түсті.

2015 жылдың басында Еуразиялық экономикалық одақ (ЕАЭО) құрылды. Оның негізін қалаушылар Қазақстан, Ресей және Беларусь болды, кейін оларға Армения мен Қырғызстан қосылды. ЕАЭО – бұл таза экономикалық бірлестік, оның қатысушылары өзінің саяси тәуелсіздігі мен дербестігін сақтайды.

Қазіргі уақытта мемлекет алдында тұрған ең маңызды міндеттердің бірі Қазақстанда, ЕАЭО-да және капитал нарықтарына қолжетімділігі бар жақын маңдағы басқа мемлекеттерде орналасқан компаниялардың қажеттілігін өтейтін, қаржы құралдарының кең жиынтығы бар капитал нарығын дамыту болып табылады. Мұндай қаржылық хабты Астанада құру жоспарланып отыр.

ЮНЕСКО
әлемдік
мұрасының
5
нысаны

Дереккөздері: Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті, Дүниежүзілік банк, ДСҰ, ЮНЕСКО-ның веб-сайттары, ВР статистикалық шолуы.

Қазақстанның мұнай-газ саласы туралы

Қазақстан – табиғи ресурстарға аса бай мемлекет. Қазақстанның мұнай қорлары әлемнің дәлелденген қорларының 1,8%-ға жуығын құрайды.

Мұнай қорларының 90%-нан астамы 15 ең ірі мұнай кен орындарында шоғырланған. Олар:

- Теңіз
- Қашаған
- Қарашығанақ
- Өзен
- Жетібай
- Жаңажол
- Қаламқас
- Кеңқияқ
- Қаражанбас
- Құмкөл
- Солтүстік Бұзашы
- Әлібекмола
- Орталық және Шығыс Прорва
- Кеңбай
- Королевское

Мұнай мен газы бар аудандар ел аумағының шамамен 62%-ын алып жатыр. Қазіргі кезде 172 мұнай кен орындары бар, олардың 80-нен астамы игерілуде.

Өндіру

- 2016 жылы мұнай мен конденсатты жиынтықты өндіру 78 млн тоннаны құрады (2015 жылы – 79,5 млн тонна).
- Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің болжамдарына сәйкес мұнай мен конденсатты өндіру 2017 жылы 81 млн тоннаны құрайды, ал 2020 жылға қарай бірте-бірте 88 млн тоннаға дейін өседі.

Өндіру өсіміне ықпал ететін факторлар

Орта мерзімді перспективада өсімнің негізгі көздері елімізде іске асырылып жатқан ірі мұнай-газ жобалары болады деп күтілуде. Бұл – Теңіз кен орны, мұнда жүргізіліп жатқан кеңейту жұмыстары 2023 жылдан бастап өндіруді ағымдағы жылына 27 млн тоннадан 39 млн тоннаға дейін ұлғатуға мүмкіндік беретіні күтіліп отыр; және 2016 жылдың қазан айында пайдалануға берілген Қашаған кен орны.

Теңіз

Теңіз кен орны – әлемдегі ең ірі кен орындарының бірі. Оның игерілуімен TengizChevroil (TCO) консорциумы айналысып жатыр. Лицензиялық учаскесі Теңіз және Королевское кен орындарын қамтиды. Теңіз және Королевское кен орындарында шығарылатын мұнай қорлары 750 млн тоннадан бастап 1,1 млрд тоннаға дейінгі диапазонда бағаланады. Бұрғыланған және бұрғыланбаған учаскелердің жиынтықты барланған қорлары 3,1 млрд тонна немесе 26 млрд мұнай баррелі деңгейінде бағаланады.

Қашаған

Қашаған – бұл Каспий теңізінің солтүстік бөлігінде орналасқан, алып мұнай-газ кен орны. Геологиялық қорларын бағалау шикі мұнайдың 4,8 млрд. тоннасын құрайды. Шикі мұнайдың жиынтықты қорлары 38 млрд баррель, оның 10 млрд баррельге жуығы шығарылатын болып табылады. Қашағанда да табиғи газдың едәуір қорлары шоғырланған – 1 трлн текше метрден астам.

Қашағанда мұнай өндіру 2013 жылдың қыркүйек айында басталды, бірақ бір айдан кейін негізгі құбырлардың бірінде газдың шығып кетуі салдарынан тоқтатылды. Нәтижесінде кен орнында мұнай өндіру 2016 жылдың қазан айында қайта басталды. 2016 жылы Қашағанда мұнай өндіру шамамен 1 млн тоннаны құрады. 2017 жылы Қашағанда күтілетін өндіру көлемдері 9 млн тоннаға жуық мұнайды және 5,6 млрд текше метр газды құрайды.

Қайта өңдеу және тасымалдау

Қазақстанда 2016 жылы шикі мұнай өңдеудің жиынтықты көлемдері сәл азайды (2015 жылмен салыстырғанда 0,5%-ға) және 14,5 млн тоннаны құрады.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің жоспарына сәйкес шикі мұнай өңдеу көлемі 2017 жылы да 14,5 млн тоннаны құрайтын болады. Қазіргі уақытта Қазақстан ішкі сұранысты өтеу үшін ақшыл түсті кейбір мұнай өнімдерін импортқа шығарады. Алайда қазақстандық үш мұнай өңдеу зауытының ағымдағы реконструкциялау және жаңғырту жұмыстары аяқталғаннан кейін мұнай өңдеудің жиынтықты қуаты 2019 жылдан кейін 17,5 млн тоннаға дейін ұлғаяды және осылайша, ақшыл түсті мұнай өнімдеріне ішкі сұраныс толық өтелетін болады.

Қазақстанда шикі мұнай тасымалдау көлемдері 84,6 млн тоннаны құрады, бұл 2015 жылдың көлемдерімен салыстырмалы деңгейде. Экспортқа тасымалдау көлемдері 62,2 млн тонна шикі мұнай мен газ конденсатын құрады, бұл да 2015 жылдың көрсеткіштерінен аз ғана асты (2015 жыл көлемдерінің 102%-ы деңгейінде). Осы көлем ішінен 40,8 млн тонна шикі мұнай Каспий Құбыр Консорциумының («КҚК») құбырлары арқылы Новороссийск қаласына экспортталды. 14,4 млн тонна Атырау-Самара құбыры арқылы солтүстікке жөнелтілді. 3,1 млн тонна Атасу-Алашанькоу мұнай құбыры арқылы Қытайға, шығысқа бағытталды.

Бұдан басқа, 2,2 млн тонна шикі мұнай Ақтау портынан тиелді, 0,8 млн тонна газ конденсаты Орынбор МӨЗ-іне жіберілді және 0,8 млн тонна теміржол көлігімен тасымалданды.

Теңіз кен орнын Новороссийск қаласындағы ресейлік қара теңіз портымен байланыстыратын КҚК қуатын кеңейту шеңберінде келешекте мұнай айдау көлемдері жылына 67 млн тоннаға жетуі мүмкін. 2016 жылы КҚК құбырының өткізу қабілеті 57,5 млн тонна, соның ішінде Қазақстаннан 39,4 млн тонна шикі мұнайды құрады. 2017 жылы кеңейту жобасын аяқтап, құбыр желісінің өткізу қабілетін жобалық қуатқа шығару жоспарланып отыр.

Газ бойынша статистика

2016 жылы газ экспортының көлемі 7,9%-ға 13,7 млрд текше метрге дейін ұлғайды. Мемлекет аумағы арқылы халықаралық газ транзитінің көлемі 75,8 млрд текше метрді немесе 2015 жылы тасымалданған көлемдердің 87%-ын құрады.

Қазақстан мен Ресей арасындағы газ көлемдерімен алмасу туралы шартта бұрыннан Орынборға жеткізілетін қарашығанақ газын Қазақстанның оңтүстігіне және Қостанай облысына жеткізілетін, тиісінше орта азиялық және ресейлік газдың импортымен алмастыру көзделеді.

2016 жылы мұнай
мен конденсаттың
жиынтықты өндіруі

78

млн тонна

Миссиясы, стратегиясы және құндылықтары

Компанияның миссиясы Компанияның кәсіпорындары жұмыс істейтін өңірлер үшін ұзақ мерзімді әлеуметтік-экономикалық пайданы бір уақытта қамтамасыз ете отырып, акционерлік құнды барынша көбейту мақсатында көмірсутектерді тиімді пайдалану болып табылады.

Құндылықтары

— Компания өз қызметкерлері үшін қауіпсіз еңбек жағдайларын жасауға және өзінің қызметін жүзеге асыру кезінде қоршаған ортаны қорғау және адам денсаулығын қорғаудың ең жоғары стандарттарын сақтауға тырысады.

— Компания қызметкерлердің қажетті қосымша білімін алуын қамтамасыз ете отырып, сондай-ақ қолайлы жұмыс ортасын жасай отырып, адам капиталын дамытуды қамтамасыз етуге тырысады.

— Компания корпоративтік басқарудың ең жоғары стандарттарын сақтауға тырысады.

— Компания бизнесті жүргізу кезінде жан-жақты жауапкершілікті көрсетуге тырысады.

Иемдену құрылымы

Бизнес үлгісі

Компанияның бизнес үлгісі төрт басты ерекше өзгешеліктен тұрады, сондай-ақ олар мақсатқа жетудің тәсілі болып табылады.

Негізгі ерекше өзгешеліктері

Операциялық қызметтің ең жоғары стандарттары

Компания өз қызметінің барлық бағыттары бойынша жоғары операциялық стандарттарды ұстануға тырысады. Осы мақсат үшін Компания автоматтандыру мен технологияларды пайдалану деңгейін арттыра отырып, шығындарды басқаруға аса мән бере отырып, өз бизнес-процестерін жетілдіріп және активтерінің құрылымын оңтайландыра отырып, бизнес әріптестерімен бірлесіп жұмыс жасайды.

Өңірді білу және жергілікті байланыстар

Компания мемлекеттің қатысуы бар, Орта Азиядағы ең ірі геологиялық барлау және өндіруші компания болып табылады. Ол Қазақстанның аумағында мұнай мен газдың құрлықтық қорларына айрықша қолжетімділігін пайдаланады. Компанияның негізгі акционері, ҚМГ ҰК үкіметпен тікелей келіссөздер жүргізу нәтижелері бойынша және қажетті конкурстық рәсімдерді өткізбеусіз лицензиялары жоқ блоктардың маңында жер қойнауын пайдалануға шарттар жасасуға құқылы. Сәйкесінше, ҚМГ БӨ өзара экономикалық мүдделер болуының арқасында мұндай жағдайдың басымдылықтарын пайдалана алады.

Корпоративтік басқару

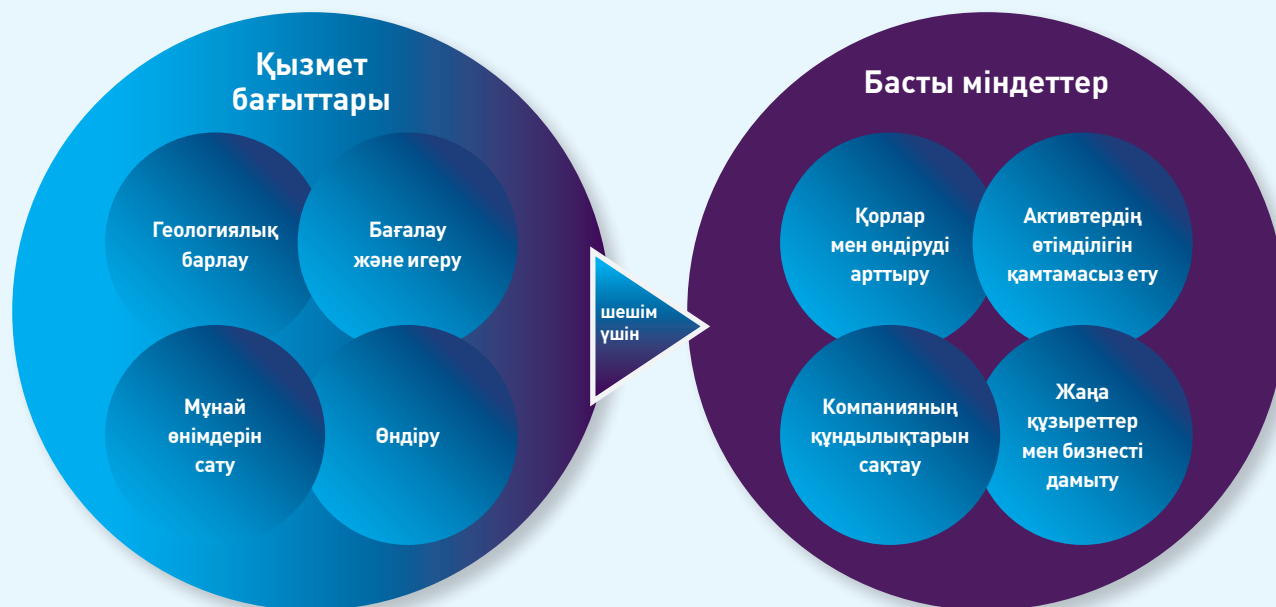
Компания халықаралық стандарттарға сәйкес келетін және миноритарлық акционерлер мүдделерінің қорғалуын толық көлемде қамтамасыз ететін корпоративтік басқару рәсімдерін қолданысқа енгізуге тырысады.

Корпоративтік жауапкершілік

Компания ұзақ мерзімді перспективадағы бизнесінің табысы оның өз қызметіне жауапты болуына байланысты екенін мойындайды.

Компания:

- жергілікті халықпен жұмыс жасау және оны қолдау жөнінде міндеттемелер қабылдады;
- өзінің қызметкерлеріне оқу мен даму үшін мүмкіндіктер ұсынады;
- қолайлы, дұрыс және қауіпсіз жұмыс ортасын қалыптастыру үшін шаралар қабылдайды;
- қоршаған ортаны қорғайды;
- өз қызметінің іскерлік этиканың жоғары стандарттарына сәйкес болуын қамтамасыз етеді.

Қызметтің төрт бағыты

Өндіру

ҚМГ БӨ-нің басты өндіруші активтері екі негізгі бөлімшелерден құрылған: «Өзенмұнайгаз» АҚ («ӨМГ») және «Ембімұнайгаз» АҚ («ЕМГ»). Компания инновациялар мен технологияларды барынша белсенді пайдалану, сондай-ақ өндірудің жаңа тәсілдерін игеру есебінен экономикалық жағынан тиімді тәсілмен өндірудің оңтайлы деңгейлеріне жетуді өзінің басымдығы деп санайды.

Мұнай өнімдерін сату

2016 жылдың сәуір айында ҚМГ БӨ ішкі нарыққа жеткізу үшін шикі мұнайдың дербес процессингі схемасына көшті. Осы схема шеңберінде Компания шикі мұнайды өндегеннен кейін мұнай өнімдерін сатады.

Геологиялық барлау

Компания Қазақстанда қайранда, сондай-ақ құрлықта да геологиялық барлау жүргізудің едәуір мүмкіншілігі бар деп есептейді. Компания қолданыстағы мұнай өндіру аумақтарында және геологиялық барлау блоктарында геологиялық барлау жұмыстарын жалғастыруды, сондай-ақ келешек тұзасты көкжиектерінде анағұрлым терең барлау ұңғымаларын бұрғылауды жүргізуді жоспарлайды. Сондай-ақ, Компания ҚМГ ҰК-ның геологиялық барлауға жаңа лицензияларды алу бойынша үкіметпен тікелей келіссөздер жүргізуге басым құқығын пайдалана отырып, өзінің геологиялық барлау қоржынын толықтыруға ниетті.

Бағалау және игеру

Компанияның техникалық қызметі геологиялық барлау жұмыстарын кейіннен орындау келешегін анықтау үшін жаңа алаңдарды бағалауға, сондай-ақ Компанияда өзінің геологиялық барлау және өндіруші активтерінің қоржынын толықтыру мүмкіндіктерінің бар болуына жауапты. Техникалық қызмет геологиялық барлау жүргізудің ең үздік мүмкіндіктерін және қолжетімді нұсқаларының басымдылығын анықтайды. Геологиялық барлаудың бастапқы бағдарламасын орындау нәтижелерін талдағаннан кейін техникалық қызмет анықталған қорлардың ауқымын растау және нақтылау үшін, сондай-ақ олардың өнеркәсіптік игерілуінің келешегін айқындау үшін кешенді бағалау жұмыстарын әзірлейді.

Басты міндеттер

- Компанияның шикізат базасының орнын толтыру мен кеңейту және өндіру деңгейін сақтау
- Активтердің өтімділігін қамтамасыз ету
- Бизнесте жаңа құзыреттерді дамыту
- Компанияның құндылықтарын сақтау

Компанияның қызмет аумағы

- ҚМГ БӨ өндіруші активтері

Мұнай өңдеу зауыты

Газ құбыры

Мұнай құбыры

Темір жол
- ҚМГ БӨ барлаушы активтері

Мұнай кен орны
- 1 «Өзенмұнайгаз» АҚ

2 «Ембімұнайгаз» АҚ

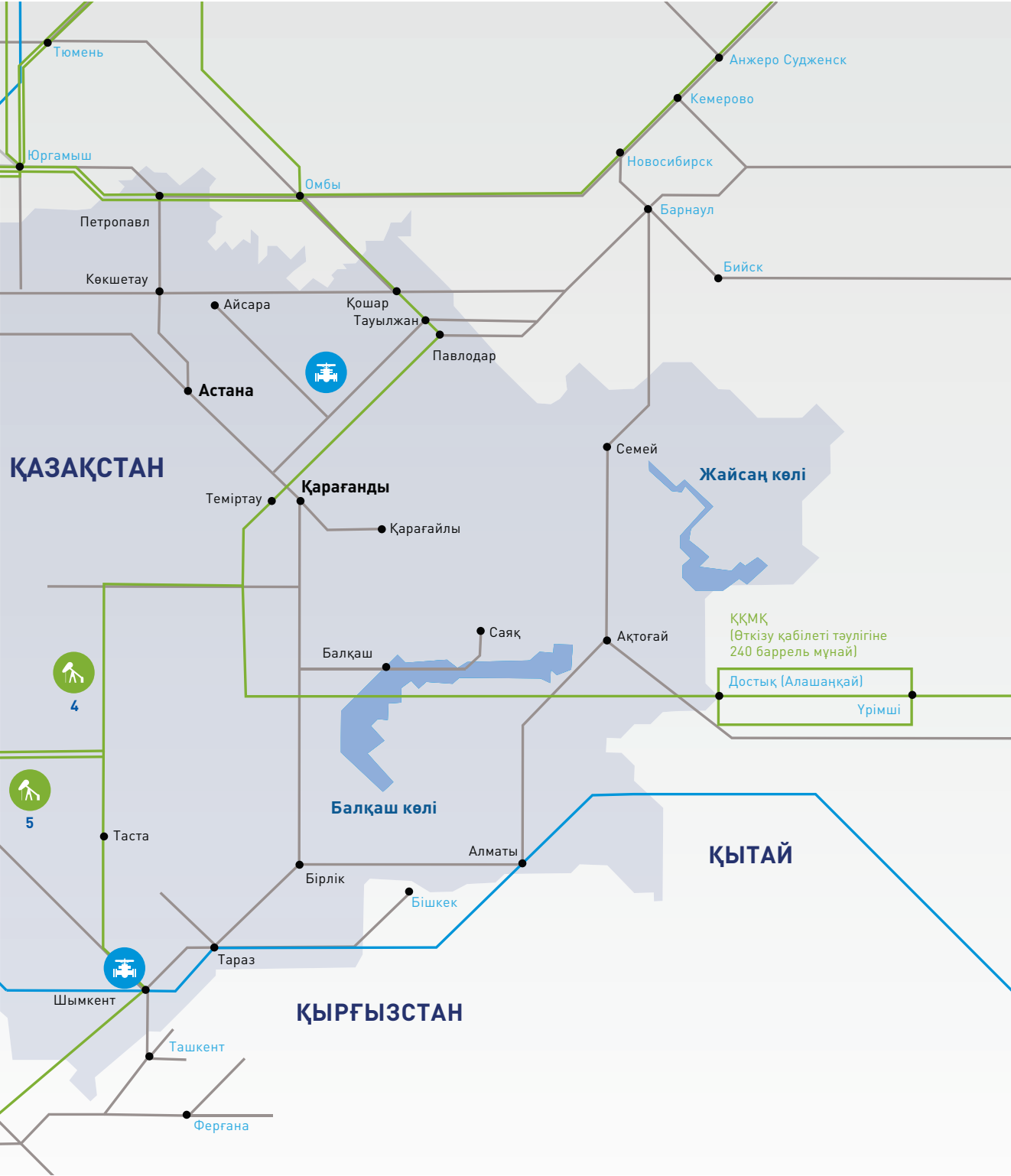
3 «Қаражанбасмұнай» АҚ

4 «Қазгермұнай» БК» ЖШС

5 «ПетроҚазақстан Инк.»

6 «Урал Ойл энд Газ» ЖШС (Федоровский блогы)

7 «Карповский Северный» ЖШС (Карповский және Северный блогтары)

Директорлар кеңесі Төрағасының үндеуі

Құрметті акционерлер,

Мен Сіздерге 2016 жылы Компания қызметкерлері мен басшылығының күш-жігерлері табысты болғандығын хабарлауға қуаныштымын. Халықаралық мұнай-газ өндіру өнеркәсібі тап болған сыртқы сын-тегеурінге қарамастан, жылды жақсы аяқтадық. Біз алдымызда тұрған бірқатар маңызды міндеттерді нәтижелі орындап, оң өндірістік және қаржылық көрсеткіштерге жеттік. Сондай-ақ, біз Компанияның стратегиялық мақсаттарына жету жұмысын жалғастырдық.

Стратегиялық мақсат – мұнай өндіру тиімділігін арттыру есебінен негізгі өсім ҚМГ БӨ стратегиясының басым бағыттарының бірі қолданыстағы кен орындарында мұнайдың берілуін және жұмыс істеп тұрған активтерде геологиялық барлау жұмыстарының жүргізілуін ұлғайту есебінен негізгі өсімді қамтамасыз ету болып табылады. Директорлар кеңесі осы мәселеге ерекше мән береді және елеулі оң нәтижелерге тез арада жету үшін жан-жақты әрекет жасайды. Осылайша, 2017 жылдың басында Директорлар кеңесі Компанияның басшылығына осы міндетті және Компания алдында тұрған өзге де сын-тегеуріндерді ескере отырып, мұнай-газ нарығының ағымдағы ерекшелігін және баға конъюнктурасын қоса алғанда, ҚМГ БӨ стратегиясын өзектендіру бойынша ұсыныстар әзірлеуді тапсырды.

Директорлар кеңесі ҚМГ БӨ-нің акционерлік құнын көбейту үшін бар күш-жігерін салады. Осы мақсатқа жету жолдарының бірі жұмыс істеп тұрған активтерде мұнай өндіру тиімділігін арттыру болып табылады. Өндірудің тұрақты деңгейін сақтап тұрудан басқа, Компания білім деңгейін жоғарылату, технологиялардың пайдалануын кеңейту және геологиялық-техникалық шаралардың тиімділігін арттыру бойынша маңызды іс-шаралар өткізді. «ҚазМұнайГаз» өндіру және бұрғылау

технологиялары» ҒЗИ-мен бірлесе отырып, ӨМГ-де «3-ші Блок» жобасы аясында үлкен жұмыс атқарылды. Осы жобаны әрі қарай іске асыруы және таратуы әрбір ұңғыманың әлеуетін айқындауға және мұнайдың берілуін жоғарылатуға мүмкіндік туғызады. Сондай-ақ, біз суланған ұңғымалардың санын азайтып және бұрғылау құнын төмендетіп, жөндеу аралық кезеңді ұлғайта аламыз. Өз кезегінде, бұл бізге операциялық шығындардың бақылауын күшейтуге мүмкіндік беріп, тиімділікті арттыруға жәрдемдеседі.

ҚМГ БӨ-нің бизнес ортасын жақсарту Өздеріңіз білесіз, 2016 жылы ҚМГ БӨ Директорлар кеңесі жылдық бюджетті кері ақша ағынымен бекітуге мәжбүр болды. Біздің алдымызда Компания өтімділігінің кемінде бейтарап деңгейіне жету, барынша тиімді оперативтік басқару қағидаттарын әзірлеу және бизнес үлгіні оңтайландыру мақсаттары тұрды.

Бұрын Компанияның қызметі геологиялық барлау және мұнай мен газ өндіруге шоғырланған болатын. ҚМГ ҰК және Директорлар кеңесімен ұзақ келіссөздер мен консультациялардан кейін, ҚМГ БӨ кейіннен мұнай өнімдерін Қазақстан Республикасы мен экспортқа сата отырып, дербес процессінгі схемасына көшті. Осылайша, Компания Үкімет алдындағы ішкі нарыққа жеткізу жөніндегі өзінің

“ Бүгінде қабылданып жатқан шаралар табысты іске асырылып жатса, ҚМГ БӨ дағдарыс кезеңін ең аз шығындарымен өткеріп қана қоймай, акционерлік құнының өсуіне әкелетін бұдан арғы дамуы үшін мықты негіз қалайтынына біз сенімдіміз. ”

міндеттерін нарық конъюнктурасына ғана тәуелді қосымша кірістерімен табысты үйлестіріп отыр.

Компанияның мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылы шеңберінде ҚМГ ҰК-ның жан-жақты қолдауы есебінен 2016 жылы Қазақстан Республикасында сатылатын мұнай өнімдері бағаларының елеулі ырықтандыруы болды. Атап айтқанда, мазутқа ЭКБ төмендетілді, дизель отыны мен АИ 92/93 бензиндеріне бағалардың жоғары шегі алып тасталынды. Қазіргі кезде АИ-80 бензинін қоспағанда, мұнай өнімдерінің бағаларын мемлекет реттемейді, олар нарықтық бағаның белгіленуі арқылы орнатылады.

Бүгінгі күні, ҚМГ ҰК мен Директорлар кеңесінің бірлескен жұмысының қорытындысы бойынша Компания делдалдардың араласуынсыз шығарылған мұнай өнімдеріне иелік етеді, оларды нарық бағаларымен сатады. ҚМГ ҰК осы схемаға өзгерістер енгізуді жоспарламайды. 2016 жылы ішкі нарыққа жеткізу көлемдері шамамен 40%-ға дейін өсті. Үш қазақстандық МӨЗ-ді жаңғырту аяқталғаннан кейін ішкі нарыққа жеткізу көлемдері ұлғая түседі деген болжам бар. Сонымен бірге, Компанияның, Директорлар кеңесі мен ҚМГ ҰК-ның ішкі нарықты либерализациялау бөлігіндегі үйлесімді және жемісті жұмысы өткен жылмен

салыстырғанда, осы өсімнің ҚМГ БӨ кірісіне кері әсерін ішінара өтеуге мүмкіндік береді, өйткені ішкі нарықта сатудан түскен нетбэк экспортқа сатудың нетбэк көрсеткішіне жақындады.

Сондай-ақ, ҚМГ ҰК жәрдемдесуінің арқасында 2016 жылдың ішінде бірқатар салық мәселелері шешілді, атап айтқанда ӨМГ кен орындары үшін ПӨҚС бойынша жеңілдіктің алынуы және ҚҚС-ты қайтарып алу мәселесінің шешілуі, бұл ҚМГ БӨ-нің қаржылық позициясын нығайтуға ықпалын тигізді.

Компания үшін оң ақша ағымдарын түрлендіруді қайта бастап, операциялық өтімділікке жету маңызды мәселе болғаны анық. Бұл нәтижелер Компанияға бизнеске және оны басқару тәсіліне деген сенімділікпен 2017 жылдың негізін қалауға мүмкіндік туғызды. Бұл ретте Директорлар кеңесі 2015 жылдың қорытындылары бойынша дивидендтер төлеуі туралы шешім қабылдады. Осы мәселені талқылау барысында дивидендтер операциялық кірістілік болған кезде ғана төленуі тиіс деп шешілді. Өз кезегінде, операциялық кірістілік Компанияның қызметіндегі нақты жақсару процестерімен, оның тиімділігінің өсуімен қамтамасыз етілетін болады.

Компанияның алдына қойылған мақсаттар біздің қызметіміз жүзеге асырылатын өңірлерде әлеуметтік тұрақтылықты сақтау және қолдау жағдайларында, ҚМГ БӨ компаниялар тобының ұжымымен толық өзара жұмыс жасаудың арқасында орындалғанын атап көрсеткім келеді.

Бүгінде қабылданып жатқан шаралар табысты іске асырылып жатса, ҚМГ БӨ дағдарыс кезеңін ең аз шығындарымен өткеріп қана қоймай, акционерлік құнының өсуіне әкелетін бұдан арғы дамуы үшін мықты негіз қалайтынына біз сенімдіміз.

ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің атынан барша қызметкерлерге және басшылыққа Компанияның мүдделерін жан-жақты қамтамасыз етуге бағытталған үйлесімді және жемісті жұмыстары үшін шын жүректен алғыс айтамын. Сіздердің кәсіби шеберліктеріңіз және нәтижелі жұмыстарыңыз бүгінгі және келешек табыстарымыздың кепілі!

Игорь Гончаров
«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ
Мұнай және газ өндіру жөніндегі
аға вице-президенті,
ҚМГ БӨ Директорлар
кеңесінің төрағасы

Бас директордың үндеуі

2016 жылы
12 155
мың тонна мұнай
өндірілді

Әлемдік мұнай нарығындағы күрделі жағдайлардан басқа, біздің қызметімізге теңге девальвациясы, ішкі нарыққа мұнай жеткізу көлемдерінің ұлғаюы және монополистер тарифінің өсуі сияқты бірқатар факторлар едәуір ықпалын тигізді.

Осы факторларды ескере отырып, 2016 жылғы Компанияның негізгі міндеттері өндіру деңгейін сақтау, өндірістік тиімділікті арттыру және қызметіміз жүргізілетін өңірлерді дамыту мен ол жерлерде әлеуметтік орнықтылықты қамтамасыз етуге жан-жақты шоғырлану жағдайларында қаржылық тұрақтылықты барынша сақтап тұру болды.

ҚМГ БӨ тобының барша қызметкерлерінің бірлескен жұмысы арқасында біз межелеген міндеттерді іске асырдық, операциялық кірісті ұлғайтып, оң ақша ағымына қол жеткіздік. Компанияның таза ақша қаражаты шамамен 300 млн долларға артты және жыл соңында 3,5 млрд долларды құрады.

Бұл ретте жоғарыда көрсетілген нәтижелерге сыртқы, сондай-ақ ішкі күрделі жағдайлар кезінде қол жеткізгенімізді және оларға жетуде Компанияның ҚМГ ҰК және мемлекеттік органдармен тиімді өзара ынтымақтастығы маңызды рөл атқарғанын атап өткен жөн.

Өндіру және тиімділік

2016 жылы ӨМГ 5 555 мың тонна мұнай өндіріп, 2015 жылмен салыстырғанда 1%-ға өсті. ӨМГ өндіру көлемі 2 832 мың тонна құрап, 2015 жылмен салыстырғанда 0,3%-ға артты. Біздің екі негізгі өндірістік активтердегі өндіру көлемінің ұлғаюы бірлескен кәсіпорындардағы өндіру көлемдерінің азаюын өтеуге мүмкіндік берді. 2016 жылы ССЕЛ, ҚГМ және ПҚИ өндіруіндегі ҚМГ БӨ үлесі 3 768 мың тоннаны құрады. Бұл 6%-ға жылдық азаюды көрсетеді, негізінен ПҚИ активтерінен мұнай өндірудің табиғи жолмен сарқылуына байланысты. Осылайша, Компанияның шоғырландырылған мұнай өндіру көлемі 2016 жылы небәрі 2%-ға ғана азайып, 12 154 мың тоннаны құрады.

ҚМГ БӨ үшін 2016 жыл оңай болмады, сонымен бірге өтпелі кезеңді де басымыздан өткердік. Біз халықаралық мұнай-газ секторындағы сын-қатерлерге тиімді қарсы тұра білдік және кезеңді болашақ табысымызға сенімділік ұялататын оң нәтижелермен аяқтадық.

Сонымен бірге, өткен кезеңдегі ҚМГ БӨ-нің басты жетістігі Компания қызметкерлерінің әлеуметтік тұрақтылығын сақтау болды. 2016 жылы біз алдымызға қойған басты міндетіміз – шығындарды көбейтпей, қызметкерлеріміздің әлеуметтік жағдайын нашарлатпау. Бұл жерде ЕМГ-нің алғаш рет 5 жыл мерзімге жаңа Ұжымдық шартты жасасу жөніндегі оң жұмысын атап көрсеткім келеді. Жаңа ұжымдық шартқа сәйкес жалпы оған шығындар көбейген жоқ. Яғни, осы бағыт бойынша Компания қосымша шығындар жұмсамайды.

Компания бекітілген жоспарға сәйкес күрделі шығындарды тиімді басқара білді. Шығындарды оңтайландыру жұмысы жалғасын тапты, ӨМГ-де эксплуатациялық бұрғылау құнын және көлемдерін қысқарту бойынша шаралар қабылданды. Сондай-ақ, Компания бұрғылау қызметтерін көрсетуші ұйымынан 15%-дық жеңілдік алды. Осы үнемдеу Прорва кен орындары тобы үшін газ тазалау қондырғысын салумен және ЕМГ-де қосымша барлау

мақсатында бұрғылау жұмыстарымен байланысты қосымша шығындардың ішінара орнын толтыруға мүмкіндік берді. Осылайша, 2016 жылы күрделі шығындар 115 млрд теңгені (337 млн АҚШ доллары) құрап, шамамен 17%-ға артты. Орта мерзімді перспективада, 2018 – 2021 жылдары, біз алдымызға жыл сайынғы күрделі шығындарды орта есеппен шамамен 100 млрд теңге деңгейінде ұстап тұру мақсатын қойдық.

2016 жыл оңай болған жоқ, дегенмен қиындықтар бізді өндірістік шығындарды оңтайландыруға және қаражатты үнемдеуге бағытталған жобаларды дамытуға ынталандырды. Компания қызметтің тиімділігін арттыру үшін озық тәжірибе мен технологияларды енгізу жолымен бизнесті трансформациялау бағдарламасын іске асыру бойынша жұмыстар жүргізеді.

Осы бағдарлама жобаларының бірі «Интеллектуалды кен орны» тұжырымдамасы, ол «Ембімұнайгаз» АҚ кәсіпорындарында сынақтан ойдағыдай өтті. Осы жобаны «ҚазМұнайГаз» БӨ» АҚ компаниялар тобының басқа да кен орындарына тарату жоспарланып отыр.

2016 жылы «Өзен кен орнының 3-ші блогы» жобасы қолға алынды, жобаның бюджеті жасақталды және бекітілді, мүдделі тараптармен тиісті келісімдер жасалды. ӨБТ ҒЗИ-мен бірлесе отырып, іске асырылып жатқан бұл жоба өндіру көлемін ұлғайтуға және кен орнын игерудің тиімділігін арттыру нәтижесінде үлестік эксплуатациялық шығындарды азайтуға бағытталған.

Бизнес үлгісін өзгерту

Компанияның өз бизнес үлгісін оңтайландыруы сыртқы сын-қатерлерге жауабы болды. 2016 жылдың сәуірінде біз дербес мұнай процессингі схемасына көштік, бұл төмен бағалардың кері әсерін жеңілдетуге мүмкіндік берді. Ішкі нарыққа мұнай жеткізу көлемдерінің артуы жағдайларында бұл ҚМГ БӨ-ге бұрынғы схеманың ашық емес баға белгіленуіне байланысты жағымсыз салдарларды жоюға да мүмкіндік берді. 2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кіріс (өңдеу мен маркетинге жұмсалған барлық шығындарды шегергенде) АМӨЗ-ге тоннасына 42 366 теңгені және ПМХЗ-ға тоннасына 51 743 теңгені құрады, бұл 2015 жылғы өндірудің өзіндік құнынан және ішкі нарыққа жеткізу бағаларынан жоғары.

Күтіліп отырған АМӨЗ бен ПМХЗ-ның жаңғырту бағдарламасының аяқталуын және мұнай өнімдері қоржының жақсаруын ескере отырып, сондай-ақ жалпы ішкі нарықтағы бағалардың ілгері қайта реттелуін назарға ала отырып, біз жаңа процессинг схемасы 2017 жылы Компанияның түсімі мен табысына оң ықпал етеді деп күтеміз. Сонымен бірге, осы бизнес аясы ҚМГ БӨ үшін жаңа болып табылады және қызметіміздің жағымды нәтижелері кейінгі жұмыстың есебінен әдәуір жақсаруы мүмкін – ішкі нарыққа жеткізу схемасының тиімділігі артады, қосалқы агенттер жойылады, халықаралық трейдерлермен тығыз байланыстар орнатылады және т.б.

“ Компанияның өз бизнес үлгісін оңтайландыруы сыртқы сын-қатерлерге жауабы болды. 2016 жылдың сәуірінде біз дербес мұнай процессингі схемасына көштік, бұл төмен бағалардың кері әсерін жеңілдетуге мүмкіндік берді. ”

Салық мәселелерінің шешілуі

Бірқатар салық мәселелерінің шешілуі біздің қаржылық нәтижелерімізді жақсартуға ықпал етті.

2016 жылдың ішінде соңғы бірнеше жыл бойы реттелмей жүрген маңызды мәселелер шешілді, соның ішінде: 2012 жылға 24,5 млрд теңге сомасына ҚҚС-тың бір бөлігін қайтару болды. Бұл ретте ҚМГ БӨ қалған соманы өндіріп алу бойынша жұмысты жалғастыруға ниетті.

Бұдан басқа, ҚМГ БӨ түрлі инстанциядағы соттарда 2006-2008 және 2009-2012 жылдары жүргізілген салық тескерістері бойынша оң нәтижелерге қол жеткізе алды.

Қазақстан Республикасының қаулысына сәйкес 2016 жылы ПҚӨС мөлшерлемесі ӨМГ кен орындары үшін ӨМГ кен орындары жылдық салықтық есеп бойынша залалды ескереді деген талаппен 9,0%-ға дейін (2015 жылдағы 13,0%-бен салыстырғанда) төмендеді. Компанияның бағалауы бойынша, ПҚӨС мөлшерлемесін төмендетудің тиімділігі 2016 жылы 15 млрд теңгені құрады.

2017 жылға арналған даму келешегі және болжамы

2017 жылы біз тұрақты өндіру деңгейін сақтап тұру, өндірістік тиімділікті жақсарту, қаржылық орнықтылықты сақтау және қызметіміз жүргізілетін өңірлерде әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету мен дамыту жұмыстарын жалғастырамыз.

Болжамдарға сәйкес, жалпы көлемі 2016 жылдың деңгейінен 3%-ға артуы кезінде 2017 жылы ӨМГ өндіру көлемі шамамен 5,8 млн тоннаны, ал ЕМГ өндіру көлемі – 2,8 млн тоннаны құрайды.

2017 жылы ҚМГ, ССЕЛ және ПҚИ-дің жоспарлы өндіруінде ҚМГ БӨ үлесі 3,5 млн тоннаны құрайды деп күтіледі, бұл 2016 жылдағы өндіру көлемінен 6%-ға төмен. Негізінен, бұл ҚМГ мен ПҚИ компанияларында күтіліп отырған мұнай өндірудің табиғи жолмен азаюына байланысты болады.

Компания ресурстық базаның орнын толтыру мәселелеріне де баса назар аударады. 2017 жылы біз Атырау, Маңғыстау және Батыс Қазақстан облыстарында игеріліп жатқан кен орындарындағы жетік барлауды жалғастыруды, ашылып қойған Рожковское газконденсаттық кен орнының өнеркәсіптік келешегін кеңейту үшін Федоровский блогында геологиялық барлау жұмыстарын дамытуды, сондай-ақ Карповский Северный барлау блогында жұмыстарды жалғастыруды жоспарлап отырамыз.

ҚМГ БӨ активтері бойынша геологиялық барлау жұмыстарын дамыту шеңберінде біз орта мерзімді перспективада бірнеше нұсқаларды қарастырамыз, соның ішінде игеріліп жатқан кен орындарындағы жетік барлау, жаңа активтерді сатып алу, Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігімен тікелей келіссөздер жүргізу жолымен жаңа геологиялық барлау жобаларына шығамыз.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігімен ЕМГ-нің игеріліп жатқан кен орындарының жаңындағы үш барлау блоктарында геологиялық барлау жұмыстарын орындауға келісімшарттарды ресімдеу бойынша келіссөздер жүріп жатыр. Бұл ретте, жаңа алаңдар бойынша негізгі зерттеу нысандары 5 500 – 7 500 м тереңдікте жатқан терең тұзасты шөгінділер, ал барлау нысандары – девонның және мүмкін, ордовиктің карбонаттық және терригендік шөгінділері болады.

Компания табысының және оң ақша ағымдарының ұлғаюын да барлық жер қойнауын пайдаланушылары үшін ішкі нарыққа квоталарды қалыптастыру ашықтығы және өндіруші активтердің салық жүктемесін оңтайландыру мәселелері бойынша мемлекеттік органдармен және ҚМГ ҰҚ-мен бірлескен жұмыс жүргізу есебінен қамтамасыз ету жоспарланып отыр. Салық мәселесі шеңберінде біз 2012-2015 жылдарға ҚҚС қалдығын қайтару және келісімшарттардың қолданудың барлық кезеңіне ӨМГ үшін ПҚӨС бойынша жеңілдіктер беру жұмыстарын жалғастырамыз.

Жоғарыда көрсетілген міндеттер 2017 жылы күрделі салымдар мен операциялық шығындарды ұлғайтпай, өндірудің жоспарлы көлемдерін орындауды жалғастыру, сондай-ақ негізгі өндіруші активтерде шикізат базасын толықтыру жұмысымен қатар, оң өндірістік және қаржылық нәтижелерге жетудің мақсатты жұмыстары болады.

Сөзімді қорытындылай келе, барша қызметкерлерімізге мұнай секторындағы барлық кәсіпорындар үшін осынау қиын-қыстау кезеңде Компанияның қызметіне қосқан өлшеусіз еңбектері үшін алғысымды айтамын. Біз 2017 жылы барлық мүдделі тараптармен бизнесті дамыту үшін көптеген мүмкіндіктеріміздің іске асырылатынын асыға күтеміз.

Құрманғазы Есқазиев

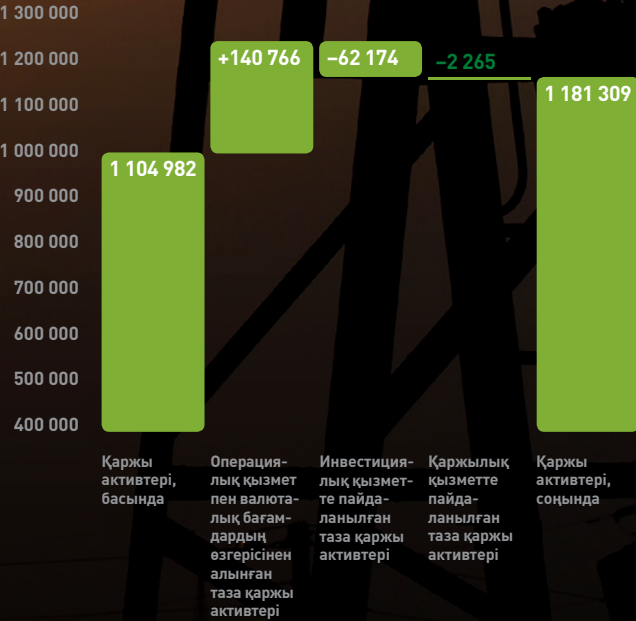
Бас директор
(Басқарма Төрағасы)

Ақша қаражаты мен олардың баламалары және қаржы активтері жылдың басындағы 1 105 млрд теңгемен салыстырғанда 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 181 млрд теңгеге дейін немесе 3,2 млрд АҚШ долларынан 3,5 млрд АҚШ долларына дейін өсті.

Прогреске қол жеткізу

Компанияның өз бизнес үлгісін оңтайландыруы сыртқы сын-қатерлерге жауабы болды.

2016 жылғы қаржы активтерінің қозғалысы
млн теңге

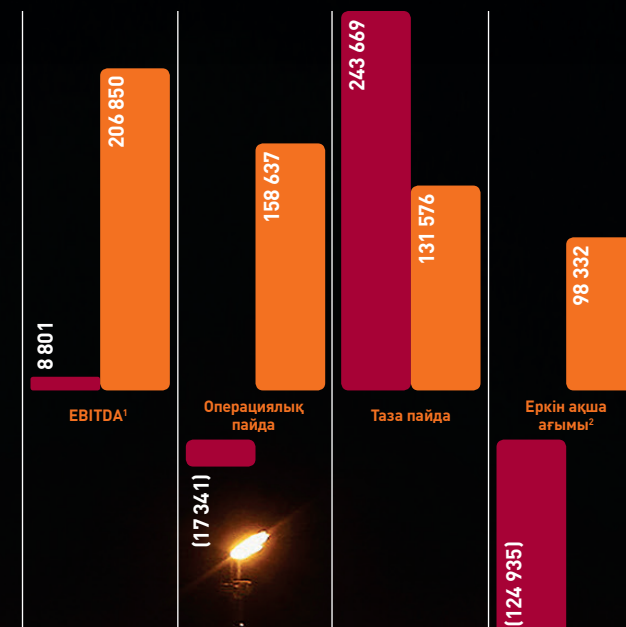
Кірістілікті сақтау және оң ақша ағымдарын түрлендіруді қайта қолға алу.

Кірістілікті сақтау

2016 жылы ҚМГ БӨ қойылған мақсаттарды іске асырды және операциялық кірістілікті ұлғайтты, сондай-ақ 2016 жылдың екінші тоқсанынан бастап оң ақша ағымдарын түрлендіре бастады.

2016 жылы өтімділікті сақтау және оң ақша ағымына қайта оралу
млн теңге

● 2015 ● 2016

¹ EBITDA қаржылық кірісті және БК-дан түскен кірісті қамтиды.

² Еркін ақша ағымы операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары – Құрделі салымдар + БК-дан алынған дивидендтер + алынған пайыздар + ҚБМ-нан басымдықты төлем ретінде есептеледі.

2016 жылдың сәуір айынан бастап Компания мұнайдың дербес процессингі схемасына көшті.

Осы жобаның негізгі мақсаты қолданыстағы мұнай бағаларының жағдайында кірістерді барынша көбейту болды.

Мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кіріс өндіріске жұмсалған шығындарды өтейді.

Мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кіріс тоннасына теңгемен

Кірістерді барынша көбейту

Тәуелсіз директорлардың үндеуі

2016 жылдың тамыз айынан бастап ҚМГ БӨ мен «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ («ҚМГ ҰК») арасындағы өзара іс-қимыл жақсарды, ҚҚС-ты қайтару мен ішкі нарықта мұнай өнімдерін сату схемасы сияқты мәселелер бойынша қол жеткізілген прогресс бұған дәлел бола алады.

Құрметті акционерлер,

2016 жыл ҚМГ БӨ Тәуелсіз атқарушы емес директоры («ТАЕД») үшін тағы да бір қиын жыл болды. ТАЕД Директорлар кеңесі деңгейінде корпоративтік басқару стандарттарын сақтау және миноритарлық акционерлердің мүдделерін қорғау үшін барлық күштерін салды.

2016 жылдың тамыз айынан бастап ҚМГ БӨ мен «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ («ҚМГ ҰК») арасындағы өзара іс-қимыл жақсарды, ҚҚС-ты қайтару мен ішкі нарықта мұнай өнімдерін сату схемасы сияқты мәселелер бойынша қол жеткізілген прогресс бұған дәлел бола алады.

Төменде ТАЕД 2016 жылы баса назар аударған корпоративтік басқару салалары көрсетілген.

Өзара қарым-қатынастар туралы шарт

ТАЕД бір жыл бойы ҚМГ БӨ 2006 жылы IPO жүргізу кезінде ҚМГ БӨ мен ҚМГ ҰК арасында жасалған Өзара қарым-қатынастар туралы шартына өзгерістер енгізу бойынша ҚМГ ҰК ұсынған ұсыныстарды қарауға көп уақыт бөлді («Ұсыныстар»).

Егер ҚМГ ҰК ұсыныстары қабылданған болса, бұл миноритарлық акционерлерді қорғау тетіктерін әлсіретіп, ҚМГ ҰК-ның ҚМГ БӨ-ге бақылауын күшейтетін еді.

Бұдан басқа, Ұсыныстар корпоративтік басқару саласындағы міндеттемелердің және ҚМГ БӨ-нің IPO жүргізуі кезіндегі ҚМГ ҰК қабылдаған өзге де міндеттемелердің әрекетін шектейді.

Ұсыныстарды ҚМГ ҰК 2016 жылғы маусымда жариялады және ТАЕД осы Ұсыныстарға өз жауаптарын сол күні берді. 2016 жылғы 3 тамызда ҚМГ ҰК ұсынған күн тәртібіне сәйкес тәуелсіз акционерлерге Ұсыныстар бойынша дауыс беру мүмкіндігін ұсыну мақсатында АКТЖЖ өткізілді. АКТЖЖ-да дауыс берген тәуелсіз акционерлердің 75,7%-ы Ұсыныстарды қабылдамады.

Ұсыныстарды қабылдамау фактісі ҚМГ БӨ тиімділігін және нәтижелігін арттыруға бағытталған бастамаларды бұдан әрі іске асыру аясындағы ҚМГ БӨ мен ҚМГ ҰК-ның кейінгі өзара іс-қимылына жағымсыз ықпалын тигізбеді.

Сатып алу туралы ұсыныс

ҚМГ БӨ-дегі үлестерін толық немесе ішінара сатуға ниетті тәуелсіз акционерлерге ҚМГ ҰК сатып алу туралы ұсынысын жолдады («Сатып алу туралы ұсыныс»). Сатып алу туралы ұсыныс АКТЖЖ-да Ұсыныстардың бекітілуі талабымен күшіне енуге тиіс болды. Бастапқыда Сатып алу туралы ұсыныста бір ҒДҚ үшін баға 7,88 АҚШ доллары мөлшерінде белгіленді. Бұл баға ҚМГ БӨ-нің ақшалай активтерінің құнын ғана көрсетеді деп күтілді, сәйкесінше, ҚМГ БӨ-нің мұнай-газ активтеріне құн берілмеді. 14 шілде күні

Сатып алу туралы ұсынысының бағасы бір ҒДҚ үшін 9 АҚШ долларына өзгертілді. NM Rothschild & Sons Limited және HSBC Bank plc консультациялық қолдауымен ТАЕД қайта қаралған Сатып алу туралы ұсынысының бағасы ҚМГ БӨ тәуелсіз акционерлерінің тұрғысынан әділетті де, дәйекті де емес деп шешті.

АКТЖЖ Ұсыныстарды қабылдамағандықтан, Сатып алу туралы ұсынысы күшіне енбеді. 11 сәуірде (осы хатты жазу сәтінің алдындағы соңғы күн) ҚМГ БӨ-нің ҒДҚ жабу бағасы бір ҒДҚ үшін 10,25 АҚШ доллары деңгейінде болды, яғни ҚМГ ҰК-ның қайта қаралған Сатып алу туралы ұсынысының бағасынан шамамен 14%-ға жоғары.

Стратегия

ТАЕД 2016 жылдың тамыз айында АКТЖЖ өткізу уақытынан бері ҚМГ БӨ мен ҚМГ ҰК арасындағы қатынастар 2015 жылғы және тіпті АКТЖЖ-ға дейін болған жағдаймен салыстырғанда, әлдеқайда жақсарды деп есептейді. Атап айтқанда, «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы ҚМГ БӨ-нің ҚҚС қайтару өтініміне көмектесті, нәтижесінде ҚМГ БӨ 2016 жылдың қазанында 24,6 млрд теңге (71 млн АҚШ доллары) сомасына ҚҚС-ты ішінара қайтарып алды.

Сонымен бірге, ҚМГ БӨ Қазақстан Республикасының аумағында активтерді сатып алуға ақша қаражатын инвестициялау немесе геологиялық барлау жұмыстарының маңызды бағдарламасын орындаудың жеке стратегиясын жүргізуге әлі де қауқарсыз. Көрсетілген бағыттар өндіру тиімділігін арттырумен қатар ҚМГ БӨ мен оның акционерлері үшін құнды қалыптастырудың аса маңызды элементтері болып табылады. ТАЕД ҚМГ ҰК жұмысында жиі кездесетін өтімділік проблемаларын ескерсек, ұлттық компания әзірлейтін қаржылық есептілікте ҚМГ БӨ-нің ақша қаражатын шоғырландыру мүмкіндігіне ие болу ол үшін аса қажет деп есептейді. Осылайша, ҚМГ ҰК активтерін ҚМГ БӨ пайдасына сату мүмкіндігі жайында әңгімелер бар болса да, осы салада ешбір мәселе шешілген жоқ. Сәйкесінше, ҚМГ БӨ-нің ақша қаражаты жинақталып жатыр және ҚМГ ҰК-ның қаржылық есебіне топтастыру үшін қолжетімді болып қалуда. Қаржылық тұрғыда ҚМГ ҰК-ның тұрақты жағдайы ҚМГ БӨ мүддесінде, өйткені бұл кезде ҚМГ БӨ-нің ақша қаражатын инвестициялау мүмкіндігі туындайды.

Ішкі нарыққа мұнай жеткізу

Ішкі нарыққа жеткізілімдер туралы айтатын болсақ, 2016 жылдың сәуірінен бастап мұнай сатудан оның дербес процессінгі схемасына

көшуі миноритарлық акционерлер үшін қолайлы өзгеріс болды. Желтоқсанның 31-не аяқталған тоғыз айдағы мұнай өнімдерін сатудан түскен таза пайда Атырауға тоннасына 42 366 теңгені және Павлодарға тоннасына 51 743 теңгені құрады. Сонымен бірге, есепте жарияланған мұнай өнімдерін шығару жөніндегі деректер бірталай шығындарды көрсетеді және ТАЕД өңдеу кезіндегі мұндай шығындардың себебін зерттеуді жалғастырады. МӨЗ схемасына қатысатындардың жаңғыруына ҚМГ ҰК жауапты және ТАЕД 2017 жылы АМӨЗ бен ПМХЗ-да аяқталуы болжамданып отырған жаңғыру бағдарламасы мұнай өңдеу тиімділігінің күтілген ұлғаюына жәрдемдесетініне сенімді.

ТАЕД «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ-ға («ҚМГ ӨМ») сату үшін ҚМГ БӨ-ге ұйғарылған, ТАЕД-мен келісілген шикі мұнай сату бағаларының дәйектілігін бағалау рәсімдерін орындау үшін Ernst & Young аудиторлық фирмасына жүгінді. Осы рәсімдерді өткізу нәтижелері ТАЕД-ға 2016 жылдың бірінші тоқсанына қатысты ҚМГ ӨМ-мен шарт талаптарын келісуге көмектесті.

ҚМГ ҰК-мен келісу бойынша Компания 2017 жылы бұрын ҚМГ ӨМ орындаған маркетингтік қызметті жүзеге асыратын болады.

2016 жылдың ішінде Қазақстан Республикасының Үкіметі қазақстандық МӨЗ-дерге мұнай жеткізу үшін ҚМГ БӨ квотасын жиынтықты өндірудің шамамен 40%-на дейін көбейтті. Үкіметтің қазақстандық МӨЗ-дерге шикізат жеткізуге квоталар белгілеу процесі ашық емес, бұл мәселе де ТАЕД-ны алаңдатады.

Дивидендтер және ақша қаражатының сомасы

ҚМГ БӨ басшылығы 2016 жылы Директорлар кеңесіне (ДК) 2015 қаржылық жылға ҚМГ БӨ-нің жай акциялары бойынша дивиденд төлеуді бекітуді ұсынды. ТАЕД ұсынылған мөлшерден де жоғары дивиденд, сондай-ақ арнайы дивидендтер төлеуді ұсынды. ҚМГ БӨ-нің тұрақты қаржылық жағдайына қарамастан, ҚМГ ҰК Компанияның жай акциялары бойынша дивидендтер төлеуі үшін Директорлар кеңесіндегі бақылауын пайдаланды.

2017 жылдың 12 сәуірінде ҚМГ БӨ Директорлар кеңесі 2016 жылға бір акцияға 289 теңге мөлшерінде (бір FДҚ-ға 0,15 АҚШ доллары, 311,37 орташа айырбастау бағамы бойынша айырбасталды) дивиденд төлеу туралы өзінің шешімін жариялады.

2016 жылдың ішінде Компания басшылығы жақсы операциялық көрсеткіштерге қол жеткізді және салық салынғаннан кейін 132 млрд теңге (385 млн АҚШ долларына жуық, 2016 жылы 341,8 орташа айырбастау бағамы бойынша айырбасталды) мөлшеріндегі табысы туралы жариялады. Компания 98,3 млрд теңге (288 млн АҚШ долларына жуық) мөлшерінде еркін ақша қаражатын алды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның таза ақша қаражаты жылдың басындағы 3,2 млрд АҚШ долларымен салыстырғанда, 3,5 млрд АҚШ долларын құрады.

ТАЕД пайымдауынша, Компанияның мықты операциялық нәтижелерін; салық салынғаннан кейінгі табысқа жетуін; оң еркін ақша ағымдарын алуын; Компанияның мықты қаржылық жағдайын және мұнай-газ секторындағы салыстырмалы нарықтық дивидендтік кірістілігін ескере отырып, акцияға 1 155 теңге мөлшерінде (FДҚ-ға 0,62 АҚШ доллары) дивиденд төлеу анағұрлым лайықты болар еді. Мұндай дивиденд төлеудің жалпы сомасы (249 млн АҚШ доллары) салық салынғаннан кейінгі Компания табысының 64,7%-ын және еркін ақша ағымының 86,5%-ын құрайды, бұл дивидендтік кірістілікті 6,2%-ы деңгейінде болжайды. Ұсынылған дивиденд төленгеннен кейін таза ақша қаражатының сомасы қаржылық жылдың соңында болжам бойынша 3,27 млрд АҚШ долларын құрайтын еді.

Осы хаттың «Стратегия» бөлімінде аталып көрсетілгендей, 2016 жыл ҚМГ БӨ үшін маңызды мұнай-газ активтерін сатып алмаған және геологиялық барлау жұмыстарына ірі инвестицияларды жұмсамаған тағы да бір жыл болды. Осыған байланысты ТАЕД Директорлар кеңесіне акционерлер арасында артық ақша қаражатын бөлу мақсатында арнайы дивиденд төлеуді тағы да бір рет (төрт жыл қатарынан) ұсынды. Алайда ҚМГ ҰК ТАЕД-нің дивиденд төлеу жөніндегі ұсынымдарын қабылдау үшін Директорлар кеңесіндегі бақылауын пайдаланды. ТАЕД Директорлар кеңесі құрамындағы ҚМГ ҰК өкілдерінің Компания балансында таза ақша қаражатының үлкен сомасының сақталуына дауыс беруі ҚМГ ҰК мүдделерін қамтамасыз етеді, бірақ Компанияның немесе жалпы акционерлердің мүдделеріне қайшы келеді деп есептейді.

ТАЕД

ТАЕД лауазымында он жыл бойы мінсіз қызмет атқарғаннан кейін Эдди Уолш алдағы АЖЖЖ отырысында ДК құрамына қайта сайлану үшін өзінің кандидатурасын ұсынбайды. Қалған ТАЕД қосқан елеулі үлесі үшін ресми түрде алғыстарын білдіріп, өзіне және отбасына бар жақсылықты тілейді.

Өзара қарым-қатынастар туралы шарттың талаптарына сәйкес Тағайындаулар жөніндегі комитет оның орнына ТАЕД іздестіруге кірісті. Өткізілген байқаудың нәтижелері бойынша Комитет жәрдемдесу үшін қызметкерлерді іріктеу жөніндегі кәсіби консалтингтік ұйымды тағайындады. Бірнеше сұхбат өткізгеннен кейін Комитет мұнай-газ саласында тиісті жұмыс өтілі бар кандидатты айқындады, ол алдағы АЖЖЖ-да ТАЕД ретінде ұсынылатын болады.

ТАЕД-ға сыйақы төлеу 6 жыл бойы қаралмады және қайта қаралған сыйақы төлеу мөлшерін бекіту үшін 2017 жылдың ақпан айында АКТЖЖ шақырылды. АКТЖЖ-да дауыс беру нәтижелері бойынша дауыс берген миноритарлық акционерлердің 71,3%-ы қайта қаралған сыйақыны бекітті. ТАЕД оларға қолдау көрсеткендері үшін алғыс білдіреді. Алайда шешімді ҚМГ ҰК қабылдамады.

Қорытынды

2017 жылы ТАЕД корпоративтік басқару стандарттарын сақтау және ҚМГ БӨ миноритарлық акционерлерінің мүдделерін қорғау жұмыстарын жалғастырады. Соңғы уақыттағы ҚМГ ҰК-мен жүргізілген конструктивтік қатынастар лайықты өзара іс-қимыл мен дұрыс бағдар орнатылған кезде көрсеткіштерді бұдан әрі жоғарылатып, болашақ өсім үшін негіз қамтамасыз етуге болатынын көрсетті.

Филип Дэйер

Тәуелсіз атқарушы емес директор

Аластэр Фергюсон

Тәуелсіз атқарушы емес директор

Эдвард Уолш

Тәуелсіз атқарушы емес директор

Жылдың басты оқиғалары

1-ші тоқсан

- Компания С.Нұржанов солтүстік-шығыс қанатының құрылымында, Лиман және Аққұдық блоктарындағы геологиялық барлау жұмыстарының нәтижелерін жариялады. С.Нұржанов кен орнының солтүстік-шығыс қанатындағы жаңа кендердің келешек ресурстары шығарылатын көмірсутекті шикізатының 3,9 млн тоннасы деңгейінде алдын ала бағаланады.
- DeGolyer and MacNaughton («D&M») тәуелсіз консалтингтік компания 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сұйық көмірсутегі қорларына бағалау жүргізді. D&M есебінен сәйкес ҚМГ БӨ-нің «Қазгермұнай» БК» ЖШС («ҚМГ»), CCEL («Қаражанбасмұнай») және «ПетроҚазақстан Инк.» («ПҚИ») компанияларындағы үлесін есепке алмағанда, сұйық көмірсутегінің дәлелденген және ықтимал қорлары (2P) 152 млн тоннаны (1 115 млн баррель) құрады, бұл 2014 жылдың соңындағы бағалаумен салыстырғанда 15%-ға артық. Сұйық көмірсутегінің дәлелденген қорлары (1P) 99 млн тоннаны (723 млн баррель), ал дәлелденген, ықтимал және мүмкін қорлары (3P) – 204 млн тоннаны (1 491 млн баррель) құрады.
- 2016 жылдың алғашқы үш айында ҚМГ БӨ-нің жиынтықты өндіру көлемі ҚМГ, CCEL және ПҚИ-дегі Компанияның үлестерін есептегенде, шикі мұнайдың 3 043 мың тоннасын (тәулігіне 247 мың баррель) құрады, яғни өндіру көлемі іс жүзінде 2015 жылдың сәйкес кезеңіндегі деңгейінде қалып отыр.
- 2016 жылдың алғашқы үш айында түсім 121 млрд теңгені (341 млн АҚШ доллары), таза пайда – 0,9 млрд теңгені (3 млн АҚШ доллары), 2016 жылғы 31 наурызда таза ақша қаражатының сомасы 1 051 млрд теңгені (3,1 млрд АҚШ доллары), күрделі салымдар 28 млрд теңгені (80 млн АҚШ доллары) құрады.

2-ші тоқсан

- ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің жаңа құрамы 2017 жылғы 25 мамырды қоса алғанға дейінгі бір жыл өкілеттік мерзімімен сайланды. Акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысының шешімі бойынша ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің құрамына «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ атынан Жанғауылов Ержан Арыстанбекұлының орнына Густав Луис Юджин Ван Меербеке кірді.
- 2016 жылдың сәуір айында Компания ішкі нарыққа жеткізу үшін мұнайдың дербес процессингі схемасына көшті. Жаңа схемаға сәйкес ҚМГ БӨ жасалған кепілгерлік шартына сай алынған мұнай өнімдерін кейіннен «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ (ҚМГ ӨМ) арқылы сата отырып, өңдеу үшін АМӨЗ бен ПМХЗ-ға мұнай жеткізеді.
- Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында 2015 жылдың қорытындысы бойынша жай акцияларға дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданды. ҚМГ БӨ Жарғысына сәйкес бір артықшылықты акцияға 25 теңге мөлшерінде (Қазақстанның заңнамасына сәйкес ұсталатын салықтарды қоса алғанда) жылдық ең төменгі кепілдендірілген дивиденд төлеу жөнінде шешім шығарылды. Төлемдер сомасы 52 млн теңгеге жуықты (153 мың АҚШ доллары) құрады.
- 2016 жылдың бірінші жартыжылдығында ҚМГ, CCEL және ПҚИ-дегі үлестерді қосқанда, шоғырландырылған өндіру 6 078 мың тонна (тәулігіне 246 мың баррель) шикі мұнайды құрады, бұл 2015 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 0,7%-ға кем. 2016 жылдың екінші тоқсанында мұнай өнімдерін сату мұнайдың дербес процессингі схемасына сәйкес 761,2 мың тоннаны құрады.
- Компанияның 2016 жылдың алғашқы алты айындағы түсімі 313 млрд теңгені (907 млн АҚШ доллары) құрады, бұл 2015 жылдың осындай кезеңіне қарағанда 30%-ға жоғары. 2016 жылдың алғашқы алты айындағы таза пайда 17,2 млрд теңгені (50 млн АҚШ доллары) құрады, ал 2015 жылдың осындай кезеңіндегі көрсеткіш 2,9 млрд теңгені (16 млн АҚШ доллары) құрады. 2016 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша таза ақша қаражатының сомасы 1 065 млрд теңгені (3,1 млрд АҚШ доллары) құрады, бұл 2016 жылғы бірінші тоқсанның соңындағы жағдай бойынша таза ақша қаражатының сомасынан 85 млн АҚШ долларына артық.

3-ші тоқсан

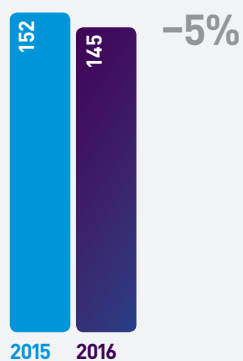
- ҚМГ БӨ 2015 жылы ішкі нарыққа жөнелтілген шикі мұнай жеткізілімдері үшін ҚМГ ӨМ компаниясынан 44 млрд теңге (130 млн АҚШ доллары) мөлшерінде төлем алды.
- Компания мажоритарлық акционері ҚМГ ҰК талабы бойынша АКТЖЖ өткізді. Тәуелсіз акционерлер Өзара қарым-қатынастар туралы шартына және Компания Жарғысына өзгерістер мен толықтырулар енгізуге «қарсымыз» деп дауыс берді. Тиісінше, Сатып алу туралы ұсынысы күшіне енеді.
- Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының қаулысына сәйкес 2006-2008 жылдардағы салық тексерістері бойынша наразылықтар сомасы 12,2 млрд теңгеден 5,4 млрд теңгеге төмендетілді.
- ӨМГ-нің Маңғыстау облысында Өзен және Қарамандыбас кен орындарына қатысты пайдалы қазбаларды өндіру салығының («ПҚӨС») мөлшерлемесін уақытша төмендету туралы өтінімі қанағаттандырылды. ПҚӨС-тің төмендетілген мөлшерлемесі Өзен және Қарамандыбас кен орындары бойынша 2016 жылы салықтық есепте залал көрсетіледі деген талаппен барлық 2016 жылға 9,0% деңгейінде (2015 жылдағы 13,0%-бен салыстырғанда) белгіленді.
- Кристофер С. Хопкинсон Компанияның ДК Төрағасы лауазымынан отбасы жағдайына байланысты кету туралы өтініш берді. Игорь Гончаров жаңа Төраға болып сайланды, ол 2015 жылдың қараша айынан бері ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің мүшесі және ҚМГ ҰК мұнай және газ өндіру жөніндегі аға вице-президенті қызметін атқарады.
- ҚМГ БӨ ҚГМ, CCEL және ПҚИ компанияларында оған тиесілі үлестерін қосқанда, 2016 жылдың тоғыз айында 9 134 тонна (тәулігіне 246 мың баррель) шикі мұнай өндірді, бұл 2015 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 1%-ға кем. 2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында ҚМГ БӨ мұнайдың дербес процессингі схемасына сәйкес 1 519 мың тонна мұнай өнімдерін өткізді.
- 2016 жылдың алғашқы тоғыз айындағы түсім 515 млрд теңгені (1 496 млн АҚШ доллары) құрап, 2015 жылдың осындай кезеңінен 47%-ға жоғары болды. 2016 жылдың алғашқы тоғыз айындағы таза пайда 76 млрд теңгені (220 млн АҚШ доллары), операциялық қызметтен таза ақша ағымдары – 108 млрд теңгені (314 млн АҚШ доллары) құрады. 2016 жылғы 30 қыркүйектегі таза ақша қаражатының сомасы 1 145 млрд теңгені (3,4 млрд АҚШ доллары) құрады.

4-ші тоқсан

- Компанияның өтінімі бойынша қосымша құн салығын («ҚҚС») қайтаруға оң шешім қабылданды. ҚҚС-ты қайтарудың расталған сомасы 24,5 млрд теңгені (74 млн АҚШ доллары) құрады.
- Компания Федоровский блогының аймағында орналасқан Рожковское кен орнындағы барлау-бағалау ұңғымасына жүргізілген сынақтың оң нәтижелерін жариялады.
- АКТЖЖ шешімі бойынша Әбденов Серік Сақбалдыұлы – ҚМГ ҰК адам ресурстарын басқару жөніндегі вице-президенті ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің жаңа мүшесі болып сайланды. Ол Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде өкілеттігі мерзімнен бұрын тоқтатылған Кристофер Хопкинсонның орнына келді.
- Компанияның Директорлар кеңесі 2017 жылдың бюджетін және 2017-2021 жылдарға арналған бизнес-жоспарды бекітті. 2017 жылдың бюджеті Brent мұнайының барреліне 45 АҚШ доллары мөлшеріндегі болжамды бағасына және бір АҚШ доллары 360 теңге бағамына негізделіп жасақталды. 2017 жылы ӨМГ мен ЕМГ-де жоспарланған жалпы өндіру көлемі 8,7 млн тоннаны (тәулігіне 175 мың баррель) құрайды, бұл ұңғымалардың қолданыстағы қорында жүргізілген кешенді іс-шаралардың, сондай-ақ қосымша геологиялық-техникалық шаралардың арқасында 2016 жылғы өндіру деңгейімен салыстырғанда 3%-ға артады деп болжамданады.
- 2016 жылы ҚМГ БӨ ҚГМ, CCEL және ПҚИ компанияларында оған тиесілі үлестерін қосқанда, 12 155 мың тонна (тәулігіне 245 мың баррель) мұнай өндірді, бұл 2015 жылдағыдан 2%-ға кем. Мұнай өнімдерін сату 2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында мұнайдың дербес процессингі схемасына сәйкес 2 324 мың тоннаны құрады.
- 2016 жылдың түсімі өткен жылмен салыстырғанда 37%-ға артып, 727 млрд теңгені (2 128 млн АҚШ доллары) құрады. 2016 жылдың таза пайдасы 132 млрд теңгені (385 млн АҚШ доллары), операциялық қызметтен таза ақша ағымдары 159 млрд теңгені (466 млн АҚШ доллары) құрады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза ақша қаражатының сомасы 1 172 млрд теңгені (3,5 млрд АҚШ доллары) құрады, 2015 жылғы 31 желтоқсандағы таза ақша қаражатының сомасынан 79 млрд теңгеге (295 млн АҚШ доллары) немесе 7%-ға көп.

Басты қаржылық және операциялық көрсеткіштер

2P санатындағы қорлар
млн тонна*

Мұнай өндіру
жылына млн тонна**

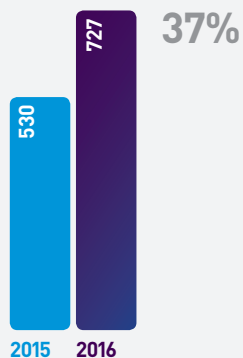
Сату көлемі
жылына млн тонна**

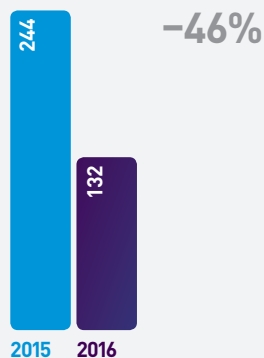
Экспорт
жылына млн тонна**

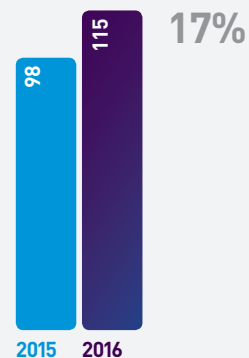
Түсім
млрд теңге*

Таза пайда
млрд теңге*

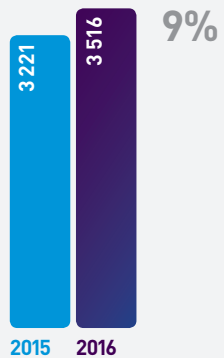
Күрделі салымдар
млрд теңге*

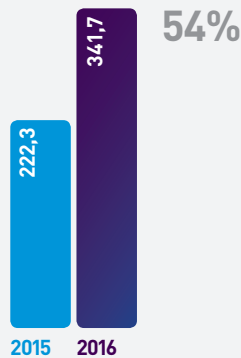
Таза ақша қаражаты
млрд теңге***

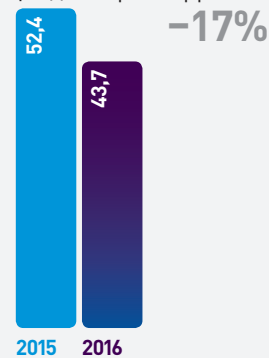
Таза ақша қаражаты
млн АҚШ доллары***

Орташа айырбастау бағамы
теңге/АҚШ доллары

Brent мұнайының
орташа бағасы
АҚШ доллары/баррель

*ҚГМ, CCEL және ПКИ-дегі үлестерді қоспағанда.

**ҚГМ, CCEL және ПКИ-дегі үлестерді қосқанда.

***Қарыздарды шегергендегі ақша қаражаты, ақша қаражатының баламалары және өзге де қаржы активтері.

Нарықтарға шолу

Компанияның қаржылық жағдайына ықпал ететін негізгі макроэкономикалық факторларға мыналар жатады: мұнай бағаларының динамикасы, инфляция қарқыны, валюталық бағамдардың ауытқулары, атап айтқанда, АҚШ долларына шаққандағы теңгенің айырбастау бағамы.

	2016	2015	Өзгеріс
Brent орташа бағасы (DTD)	43,73	52,39	-17%
Инфляция деңгейі - Қазақстан (%)	8,5%	13,6%	-38%
Орташа айырбастау бағамы (1 АҚШ долларына шаққандағы теңге)	341,76	222,25	54%
Есептік күніндегі айырбастау бағамы (1 АҚШ долларына шаққандағы теңге)	333,29	339,47	-2%

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банкі 2015 жылдың 20 тамызынан бастап теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы режиміне өту жөнінде шешім қабылдады.

Қазақстан Республикасында мұнай және мұнай өнімдерін сату

Қазақстанда мұнай мен конденсат өндіру 2016 жылы 78 млн тоннаны құрады (2015 жылмен салыстырғанда 98,2% және 2016 жылдың жоспарымен салыстырғанда 103,4%). 2017 жылы мұнай өндіру Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі бекіткен жоспарға сәйкес шамамен 81 млн тонна мұнайды құрайды.

Қазақстаннан мұнай мен конденсат экспортының көлемі 2016 жылы 62,2 млн тоннаны (2015 жылдың жоспарымен салыстырғанда 102%) немесе жалпы өндіру деңгейінің 80%-ға жуығын құрады. Қазақстандық мұнайдың экспорты КҚК және Атырау-Самара құбырлары арқылы Еуропа елдеріне, Қара және Балтық теңізінің терминалдарына, сондай-ақ Қазақстан-Қытай құбыры арқылы жүргізіледі.

Республика бойынша мұнай өңдеу көлемі 2016 жылы 14,5 млн тоннаны құрады (2015 жылмен салыстырғанда 99,5% және 2016 жылдың жоспарымен салыстырғанда 102,3%). Атырау мұнай өңдеу зауытында («АМӨЗ») 4,7 млн тонна, Павлодар мұнай-химия зауытында («ПМХЗ») – 4,6 млн тонна, ал Шымкент мұнай өңдеу зауытында («ПҚОП») – 4,5 млн тонна мұнай өндірілді. 2017 жылы Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі бекіткен мұнай өңдеу және мұнай өнімдерін өндіру жоспарына сәйкес 14,5 млн тоннаға жуық мұнай өндіру жоспарланады.

2016 жылы ішкі нарықтағы АИ-92 маркалы бензин тұтынудың жалпы көлемінің 30%-ға жуығы Ресейден импортталды. Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің ақпараты бойынша, жоғарыда көрсетілген мұнай өңдеу зауыттарында жаңғырту жұмыстарының аяқталуы (АМӨЗ бен ПМХЗ-де жаңғырту жұмыстарының аяқталуы 2017 жылы, ал ПҚОП-та – 2018 жылы күтіледі) нәтижелері бойынша мұнай өңдеудің жиынтықты қуаты жылына шикі мұнайдың 17,5 млн тоннасына дейін ұлғаяды, ал ақшыл түсті мұнай өнімдерінің өндірісі жылына 3,3 млн тоннаға артады. Осылайша, 2019 жылға қарай жаңғыртуды аяқтау Қазақстан Республикасының ақшыл түсті мұнай өнімдеріне деген ішкі сұранысын жеке ресурстары есебінен толық өтеуге мүмкіндік береді.

ҚМГ БӨ мұнайы мен мұнай өнімдерін сату

«Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы ҚР Заңының 18-бабына сәйкес мұнай мен газ саласындағы уәкілетті органның, атап айтқанда Қазақстан Республикасының Энергетика министрілігі құзыретіне мұндай қажеттілік болған жағдайда, ішкі нарықтың жанар-жағармай материалдарына қажеттіліктерін өтеу үшін қажетті көлемде Қазақстан Республикасының аумағында және оның шегінен тысқары жерлерде өңдеу мен тасымалдау үшін мұнай мөлшерін айқындау кіреді. Осылайша, ҚМГ БӨ Қазақстан Республикасының ішкі нарығын мұнаймен толықтыру мақсатында бірінші кезекте АМӨЗ бен ПМХЗ бағытына мұнай тасымалдауды жүзеге асыруға міндетті. Мұнайды экспортқа тасымалдауды мұнайды ішкі нарыққа жөнелту бойынша міндеттемелер орындалғаннан кейін де жүргізуге болады.

Компания 2016 жылдың сәуір айына дейін «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ-ға («ҚМГ ӨМ») өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін жеткізіп тұрды. Нарықтың қалыптасқан конъюнктурасы жағдайларында бизнес-процестерді оңтайландыру және ішкі нарықта Компанияның еркін ақша қаражатын ұлғайту үшін ҚМГ БӨ 2016 жылдың сәуірінен бастап мұнайдың дербес процессингі схемасына көшті.

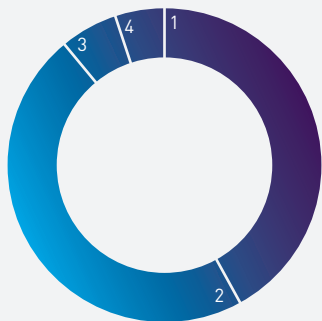
Компания шикі мұнайды АМӨЗ бен ПМХЗ-да өңдеп, мұнай өнімдерін сату агенті ретінде жұмыс істейтін ҚМГ ӨМ арқылы өздігінен сата бастады. Компания 2017 жылдың 1 қаңтарынан бастап өзінің сату агенті ретінде ҚМГ ӨМ қызметтерін пайдалануды тоқтатып, мұнай өнімдерін өзі сата бастады.

2016 жылдың бірінші тоқсанында, мұнайдың дербес процессингі схемасына өтуге дейін, ішкі нарыққа мұнай жеткізу 830 мың тоннаны құрады. 2016 жылдың қалған мерзімі бойы ішкі нарыққа бұдан кейінгі өңдеу үшін 2 629 мың тонна шикі мұнай жеткізілді. 2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында мұнайдың дербес процессингі схемасына сәйкес 2 436 мың тонна мұнай өнімдері өндіріліп, сатылымға 2 324 мың тонна жөнелтілді. 2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында қазақстандық МӨЗ-дері ішкі нарыққа жеткізген ақшыл түсті мұнай өнімдерінің 20%-на жуығын ӨМГ мен ЕМГ ресурстарынан өндірді.

2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында мұнай өнімдерінің өндірісі — АМӨЗ мың тонна

Барлығы
1 999

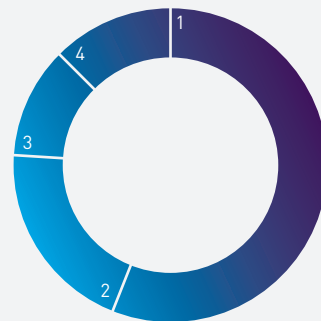
1	Ақшыл түсті	42%
2	Қара түсті	47%
3	Шығындар	6%
4	Өзгелер	5%

2016 жылдың сәуір-желтоқсан айларында мұнай өнімдерінің өндірісі — ПМХЗ мың тонна

Барлығы
617

1	Ақшыл түсті	56%
2	Қара түсті	20%
3	Шығындар	11%
4	Өзгелер	13%

Компания АМӨЗ-де шығарылатын ақшыл түсті мұнай өнімдерін негізінен ішкі нарықта сатады. Мазут және вакуумдық газойл сияқты қара түсті және өзге де мұнай өнімдері экспортқа бағдарланған. Компания ПМХЗ-да шығарылатын барлық ақшыл және қара түсті мұнай өнімдерін ішкі нарықта өткізеді.

Ішкі нарыққа жеткізілетін мұнай өнімдерінің бағаларын белгілеуге ықпал ететін негізгі факторлар мыналар: өңдеу мен тасымалдау шығындары, салықтық жүктеме, түрлі баж салықтары, мұнай өндіру құны, сондай-ақ Қазақстан Республикасының макроэкономикалық және заңнамалық факторлары.

ҚМГ БӨ ақшыл түсті мұнай өнімдерін ішкі нарықта өткізген кезде Каспий және Орта Азия елдерінің негізгі мұнай өнімдері сұрыптарының баға белгілеулерін қамтитын Argus Каспий нарығы шолуының деректерін қолданады. Аталған баға белгілеулері ішкі нарықтағы мұнай өнімдеріне бағалар индикаторы болып табылады.

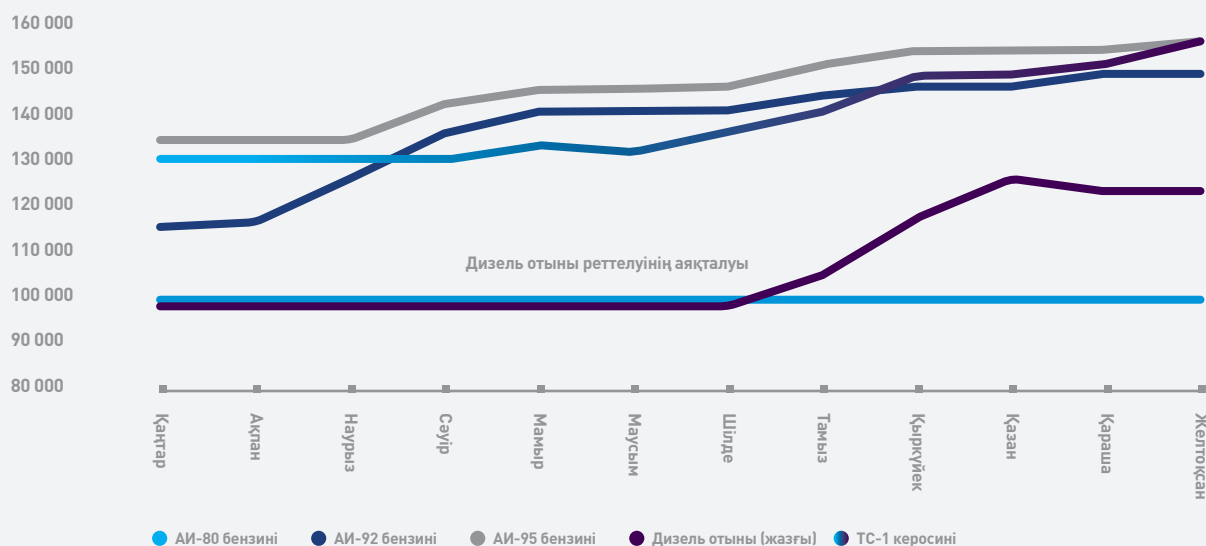
АИ-92 маркалы бензин мен дизель отыны сияқты ақшыл түсті мұнай өнімдерінің бағалары нарықтық жағдайларда қалыптасты. Бүгінгі күні мемлекет «Бағаларына мемлекеттік реттеу белгіленетін мұнай өнімдерінің тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің 2014 жылғы 8 желтоқсандағы бұйрығына 2016 жылғы 29 шілдеде енгізілген түзетулерге сәйкес АИ-80 маркалы бензиннің бағаларын ғана реттейді. Қазақстанда АИ-80 маркалы бензиннің шекті бөлшек бағасы литріне 89 теңге деңгейінде белгіленген.

2015 жылғы қыркүйек айында Қазақстанның үкіметі АИ-92-93 маркалы бензиннің тапшылығын болдыртпау мақсатында осы бензиннің бағасын, 2016 жылғы тамыз айында дизель отының да бағасын реттеуден бас тартты. Қайта реттеу сәтінен бастап нарықтағы дизель отының орташа айлық бағасы 2016 жылдың соңына қарай шамамен 30%-ға өсті. АИ-92, АИ-95 маркалы бензин және ТС-1 керосині сияқты ақшыл түсті мұнай өнімдерінің орташа айлық бағалары Argus Каспий нарығы шолуының деректеріне сәйкес 2016 жылы өсімнің оң динамикасын көрсетті.

Ресейден әкелінетін бензин мен дизель отыны импортының жоғары үлесі қазақстандық мұнай өнімдерінің нарығына елеулі ықпал етеді. Төмендегі графикада Компания мұнайдың дербес процессінгі схемасына сәйкес 2016 жылдың сәуірінен бастап ішкі нарықта сататын ақшыл түсті мұнай өнімдеріне орташа айлық бағалардың (FCA талаптарында) 2016 жылғы динамикасы көрсетілген.

2016 жылғы ақшыл түсті мұнай өнімдеріне бағалар динамикасы

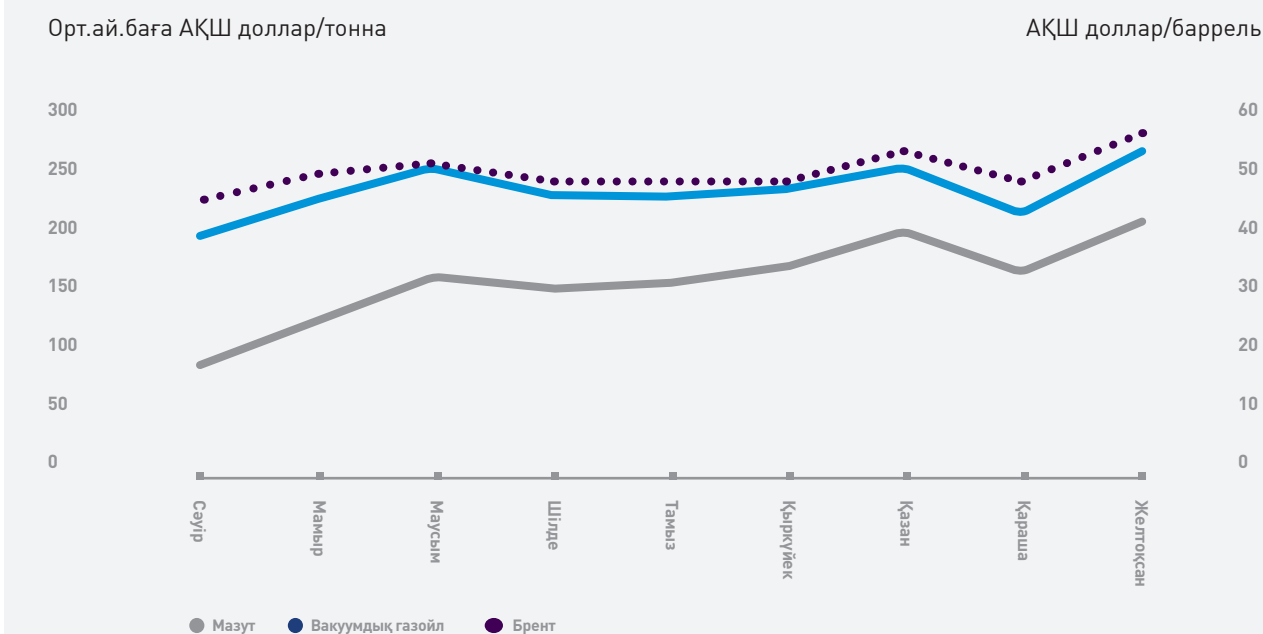
Орт. ай. баға теңге/тонна

АМӨЗ-ден экспортталатын мұнай өнімдеріне қатысты ҚМГ БӨ дифференциалды ескеріп, биржада қалыптасқан және Platts ақпараттық агенттігі жариялайтын бағаларды пайдаланады. Осындай мұнай өнімдері мазут пен вакуумдық газойл болып табылады.

Төмендегі графикада 2016 жылдың сәуір-желтоқсандағы өсімнің оң динамикасы және Brent маркалы мұнай бағасының оң корреляциясы көрсетіліп, АМӨЗ-ден экспортталатын мұнай өнімдеріне орташа айлық бағалар белгіленген.

Экспортталатын мұнай өнімдері бағаларының динамикасы

Дереккөздері: Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті, Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі, Argus Каспий Нарығы, Platts деректері.

Операциялық қызметке шолу

Мұнай өндіру

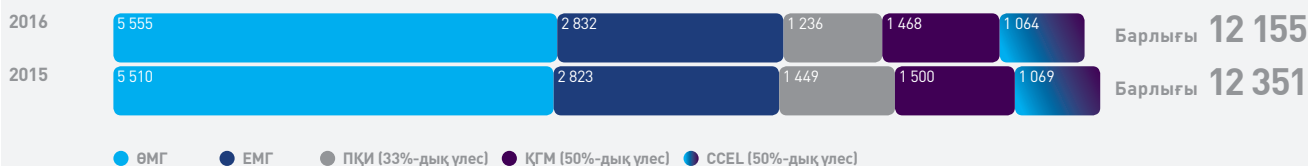
Компанияның бұдан арғы дамуының маңызды құрамдас бөлігі көнерген кен орындарында өндіру тиімділігін арттыру болып табылады. Осы міндетті орындау үшін ҚМГ БӨ-нің өндірістік нысандарында өндірістік процестерді оңтайландыру мақсатында оларды бақылау,

энергияны үнемдеу саясатын сақтау жүйелі негізде жүзеге асырылады, сондай-ақ мұнайды шығару коэффициентін арттыру тәсілдерін іздестіру жүргізіледі.

2016 жылы ҚМГ БӨ «Қазгермұнай» БК» ЖШС (ҚГМ), «Қаражанбасмұнай» АҚ (CCEL), «ПетроҚазақстан Инк.» (ПҚИ) үлестерін қоса алғанда, 12 155 мың тонна (тәулігіне 245 мың баррель) мұнай өндірді, бұл 2015 жылмен салыстырғанда 2%-ға кем.

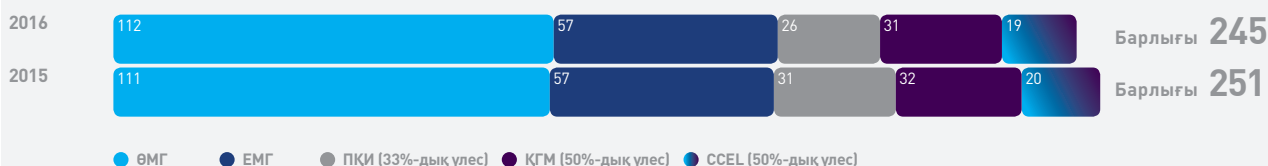
Кезеңдегі өндіру көлемі

мың тонна

Орташа тәуліктік өндіру

тәулігіне мың баррель

ӨМГ мен ЕМГ өндіруі

«Өзенмұнайгаз» АҚ (ӨМГ) 5 555 мың тонна (тәулігіне 112 мың баррель) өндірді, бұл 2015 жылға қарағанда 1%-ға артық. 2012-2016 жылдар аралығында ӨМГ төрт жыл ішінде 605 мың тоннаға немесе жылына орта есеппен шамамен 150 мың тонна өндірудің ілгері өсімін көрсетті.

«Ембімұнайгаз» АҚ (ЕМГ) 2 832 мың тонна (тәулігіне 57 мың баррель) өндірді, бұл 2015 жылдағыдан 0,3%-ға көп. ЕМГ-нің өндіруі тұрақты деңгейде сақталған.

Нәтижесінде, ӨМГ және ЕМГ-нің жалпы өндіру көлемі 8 387 мың тоннаны (тәулігіне 169 мың баррель) құрады, бұл 2015 жылдағыдан 1%-ға артық.

2016 жылы ӨМГ мен ЕМГ-нің негізгі активтерінде 245 эксплуатациялық өндіруші және айдаушы ұңғымалар бұрғыланды, бұл 2015 жылмен салыстырғанда 13%-ға кем.

2015 жылмен салыстырғанда жаңа ұңғымаларды енгізу санының азаюының нәтижесінде 2015 жылдағы 523 мың тоннамен салыстырғанда, ӨМГ-де жаңа ұңғымаларды енгізу есебінен мұнай өндіру 2016 жылы 485 мың тоннаны құрады. Есептік кезеңде ӨМГ-де 949 ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізіліп, 403 мың тонна қосымша өндіру қамтамасыз етілді; 2015 жылы 921 ұңғыманы күрделі жөндеу арқылы 433 мың тонна қосымша өндіруді қамтамасыз етті.

Ұңғымалар қоры, 31 желтоқсан 2016*	Жаңа ұңғымалардың енгізуі 2016*	Жаңа ұңғымалардың енгізуі 2015*		ҰКЖ 2016	ҰКЖ 2015	ҰЖЖ 2016	ҰЖЖ 2015
Ұңғымалар саны				Ұңғымаларды күрделі жөндеу саны		Ұңғымаларды жерасты жөндеу саны	
5 141	169	229	ӨМГ	949	921	13 512	14 335
2 652	47	54	ЕМГ	246	248	3 398	3 541
1 309	19	84	ПҚИ (100%)**	150	195	623	831
245	23	33	ҚГМ (100%)**	62	56	114	101
3 657	51	112	ССЕЛ (100%)**	59	20	3 794	3 370

* Айдау ұңғымаларын қоса алғандағы, пайдаланыстағы ұңғымалар.

** БК мен қауымдасқан компаниядағы операциялар санының 100%.

2015 жылдағы 66 мың тонна мұнаймен салыстырғанда, ЕМГ-де жаңа ұңғымаларды енгізу есебінен мұнай өндіру 2016 жылы 78 мың тоннаны құрады. 2016 жылы 246 ұңғыманы күрделі жөндеу 122 мың тонна қосымша өндіруді қамтамасыз етті; 2015 жылы 248 ұңғыманы күрделі жөндеу 97 мың тонна қосымша өндіруді қамтамасыз етті. ӨМГ мен ЕМГ-де 2016 жылы барлығы 1 195 ұңғымаға күрделі жөндеу жүргізілді, салыстыру үшін 2015 жылы 1 169 ұңғыма күрделі жөндеуден өтті. Жерасты жөндеу операциялары 16 910 ұңғымаға жүргізілді.

2016 жылдың соңындағы «Өзенмұнайгаз» АҚ (ӨМГ) мен «Ембімұнайгаз» АҚ (ЕМГ) қызметінің негізгі көрсеткіштері

	ӨМГ	ЕМГ	ҚМГ БӨ
Кен орындар саны	2	41	43
Өндіру ұңғымаларының саны	3 916	2 215	6 131
Айдау ұңғымаларының саны	1 226	437	1 663
1 ұңғымаға орташа тәуліктік дебит, мұнай бойынша, тонна/тәулік	4,5	3,8	4,2
2Р санатының мұнай қорлары, млн баррель	681	284	965
Лифтинг шығындары, АҚШ доллар/баррель	9,9	7,8	9,3
Лифтинг шығындары, теңге/тоннаға	25 087	19 786	23 297
2016 жылғы мұнай өндіру, тәулігіне мың тонна	15,2	7,7	22,9
2016 жылғы мұнай өндіру, тәулігіне мың баррель	112	57	169

2017 жылға жоспарланған өндіру көлемі ӨМГ-де 5,8 млн тоннаны (тәулігіне 117 мың баррель), ЕМГ-де – 2,8 млн тоннаны (тәулігіне 57 мың баррель) құрайды. ӨМГ мен ЕМГ-де 2017 жылы жоспарланған жалпы өндіру көлемі 8,7 мың тоннаны (тәулігіне 175 мың баррель) құрайды,

бұл ұңғымалардың ауыспалы қорына жүргізілген кешенді іс-шаралардың, сондай-ақ қосымша геологиялық-техникалық шаралардың есебінен 2016 жылдағыдан 3%-ға артық.

ҚГМ, CCEL және ПҚИ өндіруі

ҚМГ БӨ-нің CCEL, ҚГМ және ПҚИ компанияларының өндіруіндегі үлесі 2016 жылы 3 768 мың тоннаны (тәулігіне 76 мың баррель) құрап, 2015 жылға қарағанда 6 %-ға кем түсті, бұл негізінен ПҚИ-дегі мұнай өндіру деңгейінің табиғи жолмен азаюына байланысты болды.

ҚГМ, CCEL және ПҚИ

компанияларының 2017 жылға жоспарланған мұнай өндіру көлеміндегі ҚМГ БӨ үлесі 3,5 млн тоннаны (тәулігіне 72 мың баррель) құрайды, бұл 2016 жылдағы өндіру деңгейінен 6%-ға кем, негізінен ПҚИ және ҚГМ-да мұнай өндіруінің табиғи жолмен сарқылуына байланысты.

2016 жылдағы «Қазгермұнай» БК» ЖШС (ҚГМ), «CCEL», «ПетроҚазақстан Инк.» (ПҚИ) қызметінің негізгі көрсеткіштері

	ҚГМ	CCEL	ПҚИ
Кен орындар саны	3	1	12
Өндіру ұңғымаларының саны	215	2 755	850
Айдау ұңғымаларының саны	30	809	361
2Р санатының мұнай қорлары, млн баррель	67	154	45
Лифтинг шығындары, АҚШ доллар/баррель	2,0	16,0	3,7
2016 жылғы мұнай өндіру, тәулігіне мың баррель	31	19	26

ӨМГ-дегі «3-ші Блок» жобасы

2016 жылы «ӨМГ» АҚ «ҚазМұнайГаз» өндіру және бұрғылау технологиялар ҒЗИ» ЖШС-мен («ӨБТ ҒЗИ») бірлесе отырып, ӨМГ кен орындарында өндіруді молайту үшін тиімділікті арттыру шараларын анықтау үшін «3-ші Блок» жобасын бастады.

Осы жоба мыналарға бағытталған: Өзен кен орнында мұнай өндіруді ұлғайту үшін тиімділікті арттыру жөніндегі шараларды анықтау; Өзен кен орнындағы «3-ші Блокта» игеру тиімділігін арттыру нәтижесінде, соның ішінде үнемділік жағынан тиімді және мықты техника мен технологияларды қолдану арқылы тоннасына мұнай өндірудің үлестік эксплуатациялық шығындарын азайту; басқару процестерін жетілдіру; нақты уақыт режимінде кен орынның игерілуін мониторингілеу және бақылау («Интеллектуалды кен орны»); Өзен кен орнындағы «3-ші Блокты» игеру барысында қолданылған жобаны басқарудың тексерілген тәжірибелері мен тәсілдерін басқа да көмірсутек кен орындарына енгізу.

Бұдан басқа, 2016 жыл бойы ӨМГ-де тендерлік құжаттаманың (техникалық ерекшеліктің) сапасы мен комплаенсі жақсарды, бұл әлеуетті өнім берушілер арасында бәсекелестік ортаны күшейтудің арқасында сатып алу кезіндегі елеулі үнемдеуге әкелді.

ЕМГ-дегі «Интеллектуалды**кен орны» жобасы**

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ Қазақстанда «Интеллектуалды кен орны» («ИК») тұжырымдамасын іске асырған алғашқылардың бірі болды, оның нәтижесінде «Ембімұнайгаз» АҚ-ның (ЕМГ) Уаз кен орнынан көмірсутегі өндірісін бақылау процесі инновациялық жүйе негізінде жүзеге асырылады.

ЕМГ-де «Интеллектуалды кен орны» тұжырымдамасын енгізу – шығындардың тиімділігін және еңбек өнімділігін арттыруға бағытталған пилоттық жобалардың бірі. Жобаның басты міндеті түрлі модельдер мен жүйелерді біріктіру болып табылады, ол өндірудің барлық маңызды нысандарын біріктіріп, Компанияның өндірістік әлеуетін күшейтуге, мұнайды жоғалту саласын шұғыл түрде сәйкестендіруге,

олардың себептерін айқындау сапасын ұлғайту мен өндірістік жабдықты бақылауға, өндіруші және айдаушы қоры жұмысының тиімділігін нығайтуға, сондай-ақ жабдықты пайдаланудың операциялық шығындарын қысқартуға мүмкіндік береді.

Жоба енгізілгеннен кейін Уаз кен орны ұңғымаларының параметрлері онлайн-режимде қашықтықтан МГӨБ диспетчерлік бөлмесіне беріледі. Барлық ақпарат бір мезгілде ЕМГ-дегі Өндірістік процестерді бақылау орталығына келіп түседі, онда талдау жасалады және оның негізінде ұзақ мерзімді жоспарлар жүзеге асырылады. Осылайша, мұнай өндіру нысандарына қашықтықтан мониторинг жасау және оларды басқару жүйесіне басқарушылықтың барлық деңгейдегі мамандары тартылған.

Жобаны енгізу тұтынатын энергия ресурстарына шығындарды оңтайландыруға, атап айтқанда, 2016 жылы электр энергиясын тұтынуды 33%-ға қысқартуға, қолданыстағы ұңғымалар қорлардың пайдалану коэффициентін жоғарылатуға және тиісінше, жерасты жөндеу жұмыстарының санын қысқартуға мүмкіндік берді. Жоба енгізілгенге дейінгі кезеңмен салыстырғанда, әрбір ұңғыма бойынша өндірілетін мұнайды есепке алу ретке келтірілген.

Жобаны енгізудің тиімділігін жан-жақты бағалау үшін едәуір ұзақ уақыт қажет, алайда жоба қазірдің өзінде өз тиімділігін көрсетті. «Интеллектуалды кен орны» тұжырымдамасын Өзен, Қаражанбас, С. Нұржанов, Ақтөбе, Досмухамбетов және Батыс Прорва сияқты ҚМГ БӨ-нің басқа да кен орындарына тарату жоспарланып отыр.

Экспорт және ішкі нарыққа жеткізілімдер

ӨМГ мен ЕМГ өндірілген мұнайды екі негізгі бағыт бойынша: Каспий Құбыр Консорциумының («КҚК») және Өзен-Атырау-Самара («ӨАС») құбырлары арқылы экспортқа шығарады. Сондай-ақ, ӨМГ мен ЕМГ ішкі нарыққа жеткізілімдер бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету үшін өндірілген мұнайды ішкі нарыққа жеткізеді.

ӨМГ және ЕМГ-нің шикі мұнайды сатуы 2016 жылы 8 405 мың тоннаны (тәулігіне 165 мың баррель) құрады, оның ішінде 4 946 мың тонна (тәулігіне 97 мың баррель) шикі мұнай экспортқа шығарылып, жалпы сату көлемінің 59 %-ын құрады; және 3 459 мың тонна (тәулігіне 68 мың баррель) шикі мұнай ішкі нарыққа жөнелтілді. Бұдан басқа, мұнай өнімдерінің 4 мың тоннасы ішкі нарықта сатылды.

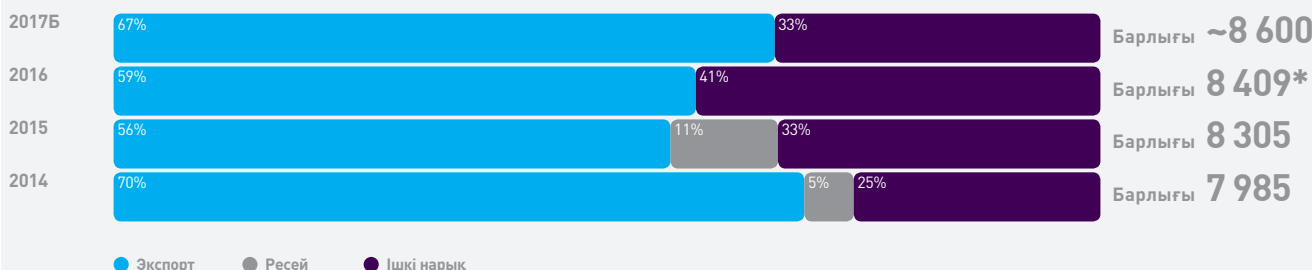
ӨМГ және ЕМГ ішкі нарыққа жөнелткен 3 459 мың тонна (тәулігіне 68 мың баррель) мұнайдың 2 578 мың тоннасы (тәулігіне 51 мың баррель) Атырау мұнай өңдеу зауытына («АМӨЗ») және 881 мың тоннасы (тәулігіне 17 мың баррель) Павлодар мұнай-химия зауытына («ПМХЗ») жеткізілді.

2016 жылдың бірінші тоқсанында, мұнайдың дербес процессингі схемасына ауысуына дейін, ішкі нарыққа жеткізілімдер 830 мың тонна мұнайды құрады. 2016 жылғы сәуір-желтоқсанда бұдан әрі өңдеу үшін ішкі нарыққа 2 629 мың тонна мұнай жеткізілді. 2016 жылғы сәуір-желтоқсанда мұнайдың дербес процессингі схемасына сәйкес мұнай өнімдерін сату 2 324 мың тоннаны құрады.

ӨМГ және ЕМГ қорларынан ішкі нарыққа жеткізу үлесі 2015 жылғы 33%-бен салыстырғанда, 2016 жылы 41%-ға артты. 2017 жылы ӨМГ мен ЕМГ 2016 жылдың сәуірінен қолданылатын мұнайдың дербес процессингі схемасына сәйкес бұдан арғы өңдеу және мұнай өнімдерін сату үшін тікелей АМӨЗ бен ПМХЗ-ға жалпы сату көлемінің 33%-ға жуығын немесе 2,9 млн тонна (тәулігіне 57 мың баррель) мұнай жеткізеді деп жоспарланады. Ішкі нарыққа жеткізілетін мұнайдың 2,9 млн тоннасы ішінен АМӨЗ-ге 1,9 млн тонна (тәулігіне 38 мың баррель), ал ПМХЗ-ға 1,0 млн тонна (тәулігіне 20 мың баррель) жөнелтіледі.

Сату көлемдері

мың тонна

*2016 жылдың 1-ші тоқсанында ішкі нарыққа жеткізілген 830 мың тонна мұнайды қамтиды. 2016 жылдың сәуір айынан бастап ҚМГ БӨ мұнай өнімдеріне өңдеу үшін мұнайды АМӨЗ бен ПМХЗ-ға тікелей жеткізеді.

ҚГМ, CCEL және ПҚИ компанияларының сату көлеміндегі ҚМГ БӨ-ге тиесілі үлесі 3 676 мың тонна мұнайды (тәулігіне 75 мың баррель) құрады, оның ішінде 1 832 мың тонна (тәулігіне 36 мың баррель) экспортқа шығарылды, бұл компаниялардың жалпы сату көлемінің 50%-ын құрайды. Ішкі нарыққа 1 844 мың тонна (тәулігіне 39 мың баррель) мұнай сатылды.

ҚГМ, CCEL және ПҚИ компанияларының ішкі нарыққа шикі мұнай жеткізудің жоспарланған көлеміндегі ҚМГ БӨ үлесі 2017 жылы 1,6 млн тоннаны (тәулігіне 33 мың баррель) немесе жалпы сату көлемінің шамамен 45%-ын құрайды. 2018-2021 жылдары ҚГМ, CCEL және ПҚИ компанияларының ішкі нарыққа жеткізу үлестері олардың жалпы сату көлемінің 50%-нан аспайтын деңгейде сақталады деп болжамданады.

2017 жылы ішкі нарықта мұнай сатудың орташа бағасы ҚГМ үшін тоннасына 31 188 теңгені (баррельге 11,25 АҚШ доллары), ПҚИ үшін тоннасына 49 837 теңгені (баррельге 17,86 АҚШ доллары) және CCEL үшін тоннасына 26 786 теңгені (баррельге 111,14 АҚШ доллары) құрайды деп күтіледі.

Мұнай процессингі

Компания ішкі нарыққа жеткізу жөніндегі міндеттемелерін орындау үшін 2016 жылдың сәуір айына дейін «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ («ҚМГ БӨ») пайдасына өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін жеткізіп тұрды. ҚМГ БӨ ішкі жеткізілімдер үшін 2016 жылдың сәуірінен бастап мұнайдың дербес процессингі схемасына көшті.

Жаңа схемаға сәйкес ҚМГ БӨ алынған мұнай өнімдерін сату агенті ретінде жұмыс істейтін ҚМГ БӨ арқылы кейіннен сатумен мұнайды өңдеу үшін АМӨЗ бен ПМХЗ-ға жеткізеді. 2017 жылдың 1 қаңтарынан бастап Компания өзінің сату агенті ретінде ҚМГ БӨ қызметтерін пайдалануды тоқтатып, мұнай өнімдерін өздігінен сата бастады.

2016 жылдың сәуір-желтоқсандағы мұнай өнімдерінің бағасы және қоржыны

Мұнай өнімі	АМӨЗ		ПМХЗ	
	Шығуы %	Бағасы мың теңге/тонна	Шығуы %	Бағасы мың теңге/тонна
АИ-80 бензині	1%	86,9	4%	86,9
АИ-92 бензині	9%	125,3	18%	128,4
АИ-95 бензині	2%	131,8	2%	132,0
Дизель отыны	31%	93,6	32%	98,7
Әуе отыны	1%	125,5	0%	ө/ж
Ақшыл түсті мұнай өнімдерінің жиыны	43%	101,3	56%	108,4
Вакуумдық газойл	17%	76,6	2%	35,7
Мазут, экспорт	30%	47,9	14%	24,4
Битум	0%	ө/ж	4%	42,4
Қара түсті мұнай өнімдерінің жиыны	47%	58,2	20%	29,3
Сұйытылған газ	1%	19,2	4%	17,7
Пеш отыны	1%	69,7	0%	ө/ж
Күкірт	0%	10,2	1%	ө/ж
Күйдірілген кокс	1%	54,6	0%	ө/ж
Шикі кокс	1%	22,2	4%	13,4
Басқалар	0%	185,1	4%	ө/ж
Басқа мұнай өнімдерінің жиыны	5%	50,3	13%	17,4
Залалдар	6%	ө/ж	11%	ө/ж
Жиыны	100%	77,2	100%	83,4

Бекітілген бюджет пен бизнес-жоспар мұнай процессингі схемасының жалғасын және 2016 жылдың сәуірінен бастап қолданылатын схемаға ұқсас мұнай өнімдерін кейіннен өздігінен сатуды көздейді.

Компания мүдделі тараптардың мүдделер балансын сақтау үшін ішкі нарыққа жеткізу көлемдерін анықтау тетіктерінің ашықтығын ұлғайту бойынша ҚМГ ҰК және Энергетика министрлігімен бірлескен жұмыстарын жалғастырады.

Мұнай өнімдерін сатудан түсетін таза пайда (процессинг және сатумен байланысты барлық шығындарды шегергенде) 2017 жылы АМӨЗ-ге мұнай тоннасына 43 800 теңге мөлшерінде және ПМХЗ-ға мұнай тоннасына 43 700 теңге мөлшерінде күтіледі. Сатудан түскен таза пайда мұнай өнімдері (мемлекет тарапынан реттелетін АИ-80 бензинінен басқа) нарығының конъюнктурасына және МӨЗ-дерде мұнай өнімдерін шығару қоржынына байланысты. Жедел анықталған деректерге сәйкес 2017 жылғы қаңтарда мұнай өнімдерін сатудан түскен таза пайда АМӨЗ-ге мұнай тоннасына 58 409 теңгені және ПМХЗ-ға мұнай тоннасына 55 733 теңгені құрады.

Жоспарланып отырған АМӨЗ бен ПМХЗ-да жаңғырту бағдарламасы аяқталғаннан кейін 2017 жылдың ішіне ақшыл түсті мұнай өнімдерін өндіру үлесі алдын ала болжам бойынша шамамен АМӨЗ-де 25%-ға және ПМХЗ-да 10%-ға ұлғаяды. Анықтама үшін, 2016 жылы өңдеу тарифі АМӨЗ-де тоннасына 20 501 теңгені және ПМХЗ-да тоннасына 14 895 теңгені құрады.

2016 жылдың сәуір-желтоқсандағы мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кіріс

Тоннаға теңге	АМӨЗ				ПМХЗ			
	2-шітоқс.	3-шітоқс.	4-шітоқс.	2-4-шітоқс.	2-шітоқс.	3-шітоқс.	4-шітоқс.	2-4-шітоқс.
Түсім	67 281	72 187	79 939	72 791	68 916	72 258	77 962	74 465
Шығындар:	(30 137)	(29 702)	(31 631)	(30 425)	(21 736)	(22 193)	(23 393)	(22 722)
—Процессинг	(20 423)	(20 296)	(20 713)	(20 464)	(15 606)	(15 493)	(16 266)	(15 940)
—Қоспалар	(126)	(267)	(552)	(302)	(622)	(1 168)	(1 034)	(953)
—Акциздер	(1 302)	(1 145)	(1 890)	(1 421)	(3 066)	(3 032)	(3 496)	(3 290)
—Экспорттық баж	(5 601)	(5 244)	(5 745)	(5 516)	—	—	—	—
—Сату ментасымалдау шығындары	(435)	(491)	(628)	(512)	(422)	(412)	(597)	(514)
—ҚМГ ӨМ комиссиялық төлемдері	(2 250)	(2 258)	(2 103)	(2 209)	(2 018)	(2 088)	(2 004)	(2 024)
= Таза кіріс	37 145	42 485	48 308	42 366	47 180	50 065	54 569	51 743

Қорлар

Бағалауды «ДеГольер энд МакНотон» («ДеГольер») тәуелсіз компаниясы жүргізді. Сұйық көмірсутегі қорларын бағалау есебіне сәйкес, 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазгермұнай», CCEL («Қаражанбасмұнай») және «ПетроҚазақстан Инк.» компанияларындағы ҚМГ БӨ үлестерін қоспағанда, сұйық көмірсутегі қоры «дәлелденген және ықтимал» (2P) санаты бойынша 145 млн тоннаны (1 061 млн баррель) құрады.

2016 жылдың ішінде өндірілген мұнайды есепке алғанда, қорлардың орнын толтыру 0,7 млн тоннаны (8 млн баррель) құрады. Қорлардың орнын толтыру коэффициенті (бір жылдағы қорлар өсімінің өндіруге қатынасы) 8 %-ды құрады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сұйық көмірсутегі қоры «дәлелденген» (1P) санаты бойынша 93 млн тоннаны (684 млн баррель) құрады, ал «дәлелденген, ықтимал және мүмкін» (3P) санаты бойынша 196 млн тоннаны (1 433 млн баррель) құрады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сұйық көмірсутегі қоры

	млн тонна			млн баррель		
	1P	2P	3P	1P	2P	3P
31.12.2015 қорлар ⁶	99	152	204	723	1 115	1 491
Өндіру	8,4	8,4	8,4	62	62	62
Орнын толтыру	2,5	0,7	0,1	22	8	3
31.12.2016 қорлар	93	145	196	684	1 061	1 433
10% кезіндегі ағымдағы құны, млн АҚШ доллары				3 053	3 560	4 011

Бірлескен кәсіпорындардың қорларын бағалауды қорлар жөніндегі тәуелсіз аудиторлар жеке жүргізеді. ҚМГ (50%), CCEL (50%) және ПҚИ (33%) компанияларының 2P санаты бойынша сұйық көмірсутегінің жалпы қорларындағы ҚМГ БӨ үлесі 2016 жылдың соңында 37 млн тоннаны (266 млн баррель) құрады.

Осылайша, ҚМГ, CCEL және ПҚИ компанияларындағы ҚМГ БӨ үлесін есепке алғанда, сұйық көмірсутегінің жалпы қорлары «дәлелденген және ықтимал» санаты (2P) бойынша 2016 жылғы 31 желтоқсанда 182 млн тоннаны (1 327 млн баррель) құрады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2P санатының шоғырландырылған қорлары	млн тонна	млн баррель
ҚМГ БӨ	145	1 061
ҚМГ 50%, CCEL 50%, ПҚИ 33%	37	266
Шоғырландырылған қорлар	182	1 327

⁶2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорлардың бағалауын «ДеГольер энд МакНотон» компаниясы жүргізді.

⁷2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорларды бағалауды ҚМГ-де Мұнайгазконсалт Қазақстан, ПҚИ-де –McDaniel and Associates, CCEL – Miller&Lents жүргізді.

Геологиялық барлау

ҚМГ БӨ Атырау, Маңғыстау және Батыс Қазақстан облыстарында барлау алаңдарында геологиялық барлау жұмыстарының бағдарламасын жүргізеді.

2016 жылғы ақпанда Атырау облысындағы С.Нұржанов солтүстік-шығыс қанатының құрылымында, Лиман блогында және Аққұдық кен орнында геологиялық барлау жұмыстарының нәтижелері туралы жарияланды. Сол жерде жүргізілген жұмыстар игеріліп жатқан кен орындарын келешекте әлеуетті кеңейтуге және мұнай өндіру көлемін арттыруға әкеледі.

2016 жылы Компания Маңғыстау облысында да геологиялық барлау жұмыстарын бастады. Өткен ғасырдың 60-шы жылдарынан бастап игеріліп келе жатқан Өзен және Қарамандыбас кен орындарына қарасты аумақта кең ауқымды 3Д-сейсдобарлау жұмысы жүргізілді. Оның мақсаты бұрын өткізілген геологиялық барлау жұмыстарының нәтижелері бойынша келешегі бар екені болжамданған, орналасу тереңдігі 6 шақырымнан астам юра дәуіріне дейінгі шөгінділердің әлеуетін зерттеу болды.

Батыс Қазақстан облысында орналасқан ҚМГ БӨ-нің венгриялық және қытай әріптестерімен (MOL және FIOC) бірлескен активтерінде де геологиялық барлау жұмыстары жалғастырылды. Ағымдағы жылы ашылып қойған Рожковское газконденсаттық кен орнының өнеркәсіптік келешегін кеңейту мақсатында Федоровский блогында геологиялық барлау жұмыстары жалғасын табатын болады.

2016 жылдың қараша айында ҚМГ БӨ Федоровский блогының шегіндегі Рожковское кен орнының жетік барлау нәтижелерін жариялады. 2016 жылы бұрғыланған, У-25 барлау ұңғымасында турней көкжиегінің төменгі қабатын сынақтан өткізу кезінде 4 418–4 430 метр аралығында штуцердің 11 мм-де тәулігіне 111 мың текше метр және тәулігіне 245 текше метр орташа дебиттері бар, тиісінше, газ бен конденсаттың ағындары алынды.

4 374–4 396 метр аралығында турней көкжиегінің негізгі қабатынан штуцердің 9,5 мм-де тәулігіне 192 мың текше метр және тәулігіне 233 текше метр орташа дебиттері бар газ бен конденсаттың ағындары алынды. Сынақтан өткізілген қабат бұған дейін бұрғыланған барлау ұңғымаларының нәтижелері бойынша шартты түрде қабылданған ағымдағы белгілі газ-су байланысынан гипсометриялық жағынан төмен екенін ескере отырып, көмірсутегі қорлары жетік барлаудың есебінен ғана емес, С1 санатындағы ағымдағы қорлардың ауданын нақтылау есебінен де ұлғаяды деп күтіледі.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігімен ЕМГ-нің игеріліп жатқан кен орындарына қарасты үш барлау блогында геологиялық барлау жұмыстарын жүргізуге келісімшарттарды ресімдеу жұмыстары атқарылып жатыр. Бұл ретте, жаңа алаңдар бойынша зерттеудің негізгі нысандары 5 500–7 500 метр тереңдікте жатқан терең тұзасты түзілімдер.

Барлау нысандары девонның және мүмкін, ордовиктің карбонаттық және терригендік шөгінділері болады.

Қазіргі уақытта Компания жоғарыда көрсетілген жобалармен тоқтап қалмайды және мұнай-газ кен орындарының өнеркәсіптік келешектеріне жеке және тәуелсіз бағалау нәтижелері бойынша оларды сатып алу мақсатымен бағалау және сынамалы пайдалану кезеңінде мұнай-газ кен орындарының геологиялық және геофизикалық материалдарын зерттеу бойынша белсенді жұмыс жасап жатыр.

Төмендегі картада 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның барлау жобалары көрсетілген.

Төмендегі кестеде 2016 жылы Компанияның және оның үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын кәсіпорындарының геологиялық-барлау қызметі көрсетілген:

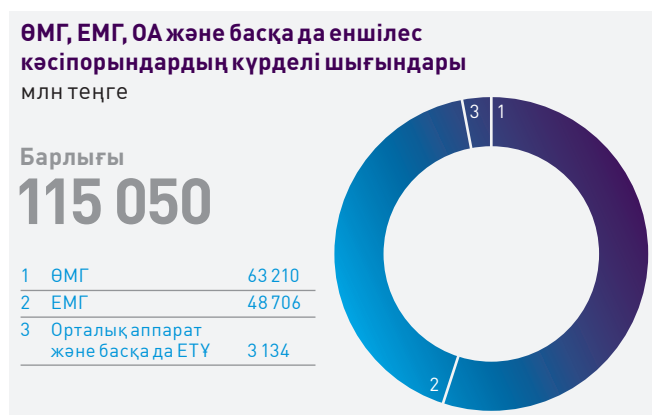
Блок (иелік ету үлесі)	Сатып алу күні	Учаске	Ұңғыма	Бұрғылау кезеңі	Тереңдігі	Есептік күніндегі жағдай бойынша жұмыстардың хал-ахуалы
Лиман (100%)	19.01.2006	Оңтүстік Шығыс Новобогат	ПР-4	08.04.2016–21.08.2016	2 262м.	ПР-4, ПР-5, ПР-7, ПР-8 ұңғымаларын (ұңғымалардың жобалық тереңдігі 2 500м.) бұрғылауға шарт жасалды.
			ПР-5	01.04.2016–29.09.2016	2 500м.	ПР-4, ПР-5 және ПР-7 ұңғымаларын бұрғылау аяқталды. ПР-4 және ПР-7 ұңғымалары сынақтан өтіп жатыр. ПР-5 ұңғымасын сынау үшін дайындық жұмыстары жүргізілуде.
			ПР-7	20.09.2016–27.01.2017	2 290м	
Темір (100%)	18.07.2011					Келісімшарттық аумақты мемлекетке қайтару аяқталды.
Шығыс Жарқамыс (100%)	30.06.2011	Тұзқұм				Келісімшарттық аумақты мемлекетке қайтару аяқталды.
Өзен-Қарамандыбас (100%)	18.07.2011	Барлау блогының оңтүстік-батыс бөлігі				Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігінен Келісімшарт бойынша барлау мерзімін 2018 жылға дейін ұзартуға рұқсат алынды. 550 шаршы км көлемінде 3Д-МОГТ дала сейсморбарлау жұмыстары жүргізілуде.
Тайсойған (100%)	29.01.2004	Уаз	У-22	15.04.2016–11.05.2016	651м.	У-22 (жобалық тереңдігі 850м.) және У-24 (жобалық тереңдігі 1 265м.) ұңғымаларын бұрғылауға шарт жасалды. У-22 ұңғымасын бұрғылау аяқталды, ұңғыма консервацияда.
			У-24	20.05.2016–22.06.2016	825м.	У-24 ұңғымасын сынақтан өткізу аяқталды, ұңғыма консервацияда.
						Тайсойған блогында 2Д-МОГТ дала сейсморбарлау жұмыстары аяқталды. Тайсойған блогында 2Д-МОГТ деректерін өңдеу аяқталды.
Р-9 (100%)	10.06.2007					Компания келісімшарттық аумақты мемлекетке қайтаруды жүзеге асыруда.
Қаратон-Сарқамыс (100%)	18.07.2011	С.Нұржанов кен орнының солтүстік-шығыс қанаты	НСВ-1	25.12.2014–20.07.2015	3 818м.	Бірлестік кубының 3Д-сейсморбарлау деректерін өңдеу және оларға түсінік беру жұмыстары аяқталды. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігінен Келісімшарт бойынша барлау кезеңін 2018 жылға дейін ұзартуға рұқсат алынды.
						Тереңдігі 3 818м. ұңғыманы бұрғылау аяқталды. Ұңғыма консервацияда.

Блок (иелік ету үлесі)	Сатып алу күні	Учаске	Ұңғыма	Бұрғылау кезеңі	Тереңдігі	Есептік күніндегі жағдай бойынша жұмыстардың хал-ахуалы
Карповский Северный (KS - 51%)	18.10.2011	Орталық Орлов	СК-2	01.07.2013–18.08.2015	5 755м.	Ұңғыманың 4 аралығына сынақ жүргізіліп жатыр.
Федоровский (UOG - 50%)	11.03.2011	Рожковское Павловская, Январцевская	У-25	10.09.2015–01.08.2016	5 211,3м.	У-25 ұңғымасын бұрғылау және сынақтан өткізу аяқталды. Геофизикалық зерттеулер жүргізілді. Ұңғыма консервацияда. Блок бойынша 3Д-сейсдобарлау деректерін өңдеу және оларға түсінік беру жұмыстары аяқталды.
Дошан-Жамансу (24,75% ПҚИ арқылы)	22.12.2009	Оңтүстік Дошан, Оңтүстік-Шығыс Дошан, Жамансу	Дошан-48	08.07.2016–30.07.2016	1 527м.	Дошан-48, Дошан-64, Оңтүстік-Шығыс Дошан-50, 51 барлау ұңғымаларын бұрғылау аяқталды; ұңғымалар ағынды.
			Дошан-64	09.11.2016–27.11.2016	850м.	
			Оңтүстік-Шығ.. Дошан-50	26.11.2016–16.12.2016	1 550м.	
			Оңтүстік-Шығ. Дошан-51	22.10.2016–16.11.2016	1 500м.	
Қарағанды (ПҚИ-33%)	22.12.2009	Қарабұлақ, Бұхарсай	Солтүстік Қарабұлақ-3	14.07.2016–31.07.2016	1 475м.	Солтүстік Қарабұлақ-3, Қарабұлақ-19 және Қарабұлақ-31 барлау ұңғымаларын бұрғылау аяқталды. Солтүстік Қарабұлақ-3 – құрғақ. Қарабұлақ-19 және Қарабұлақ-31 – ағынды.
			Қарабұлақ-19	24.05.2016–12.06.2016	1 350м.	
			Қарабұлақ-31	26.09.2016–18.10.2016	1 377м.	
Караванчи (ПҚИ-33%)	22.12.2009	Караванчи	Караванчи-28	06.07.2016–27.07.2016	1 875м.	Караванчи-28, Караванчи-29, Караванчи-30 және Караванчи-32 барлау ұңғымаларын бұрғылау аяқталды. Караванчи-28 – құрғақ, Караванчи-29, 30 – ағынды. Караванчи-32 – сынақ жүргізіліп жатыр.
			Караванчи-29	10.09.2016–24.09.2016	1 100м.	
			Караванчи-30	28.10.2016–14.11.2016	1 100м.	
			Караванчи-32	17.12.2016–31.12.2016	1 120м.	
Батыс Түзкөл (ПҚИ -33%)	22.12.2009	Батыс Түзкөл	Кетеқазған-17	26.08.2016–16.09.2016	1 943м.	Батыс Түзкөл-93, Батыс Түзкөл-96, Кетеқазған-17 барлау ұңғымаларын, сондай-ақ Кетеқазған-34 пен Жаңбыршы-7 бағалау ұңғымаларын бұрғылау аяқталды. Жаңбыршы-7 – құрғақ. Батыс Түзкөл-96 – ағыны бар. Батыс Түзкөл-93 – су сақтағыш, Кетеқазған-34 – ағынды. Кетеқазған-17 – ағынды.
			Кетеқазған-34	02.08.2016–21.08.2016	1 504м.	
			Батыс Түзкөл-93	09.08.2016–26.08.2016	910м.	
			Батыс Түзкөл-96	24.11.2016–07.12.2016	1 191м.	
			Жаңбыршы-7	29.09.2016–15.10.2016	802м.	

Күрделі салымдарға шолу⁸

2016 жылы күрделі салымдар⁹ 115 млрд теңгені (337 млн АҚШ доллары) құрады, яғни 2015 жылдағыдан 17%-ға артық, бұл жоспарға сәйкес келеді.

Күрделі салымдардың өсімі негізінен ЕМГ-де Прорва кен орны тобы үшін газды кешенді дайындау қондырғысын (ГКДҚ) салу жобасы бойынша шығындардың артуына және ЕМГ-де іздестіру-барлау бұрғылауға күрделі салымдардың ұлғаюына байланысты болды, бұл ӨМГ-де эксплуатациялық бұрғылау көлемдері мен құнының азаюымен және қызметтерді көрсетушіден алынған 15% мөлшеріндегі жеңілдікпен ішінара өтелді. ӨМГ мен ЕМГ-де 2015 жылғы 283 ұңғымамен салыстырғанда, 2016 жылы 245 ұңғыма бұрғыланды.

ГКДҚ құрылысы ЕМГ-де Прорва кен орны тобының ілесіміне мұнайлы газын өңдеуге арналған. ГКДҚ құрылысы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес газды жою бөлігінде ЕМГ-нің міндеттерін орындауға арналған. Осы жобаны іске асыру газды алау етіп жағуды жоюға және мұнай өндірудің жоспарланған көлемдерін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

ӨМГ, ЕМГ, ОА және ҚМГ БӨ-нің өзге де еншілес ұйымдарының күрделі салымдары

ӨМГ-нің күрделі салымдары 2016 жылы 63,2 млрд теңгені құрады, бұл 2015 жылға қарағанда 5,3 млрд теңгеге кем. Күрделі салымдардың азаюы негізінен бұрғылаудың аз көлемі мен бұрғылау қызметін орындаушыдан алынған жеңілдік нәтижесінде эксплуатациялық бұрғылау шығындарының кемуіне байланысты болды. Кему 2015 жылмен салыстырғанда өндірістік мақсаттағы нысандарды салу мен жаңғыртудың ауқымды көлемімен, сондай-ақ есептік кезең ішінде негізгі құралдарды үлкен мөлшерде сатып алуымен ішінара өтелді.

ЕМГ-нің күрделі салымдары есептік кезең ішінде 48,7 млрд теңгені құрады, бұл 2015 жылдағыдан 23,3 млрд теңгеге артық. Негізінен бұл Прорва кен орындары тобы үшін газды кешенді дайындау қондырғысын салуға, сондай-ақ 2015 жылмен салыстырғанда есептік кезеңде іздестіру-барлау бұрғылау жұмыстарының ұлғаюына байланысты болды.

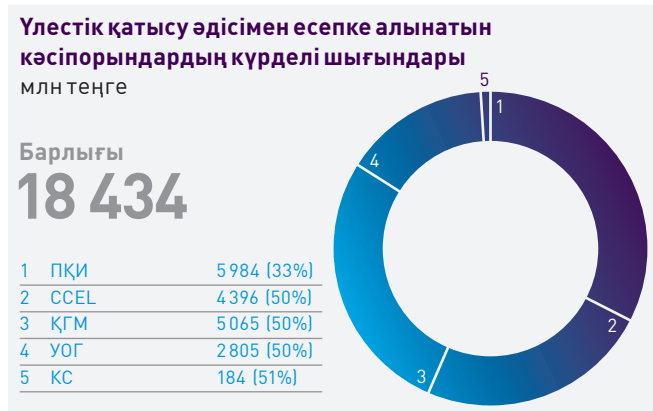
Орталық аппарат пен өзге де еншілес кәсіпорындарының күрделі салымдары 2016 жылы 3,1 млрд теңгені құрап, 2015 жылдағыдан 1,4 млрд. теңгеге кем түсті. Бұл ең бастысы 2016 жылы іздестіру-барлау бұрғылау жұмыстары мен негізгі құралдарды сатып алу көлемдерінің қысқаруымен түсіндіріледі.

⁸ Осы бөлімде көрсетілген күрделі салымдардың сомалары есептік кезең ішіндегі негізгі құралдардың (НҚ) және материалдық емес активтердің нақты түсімдерін білдіреді. Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу бойынша сомалар негізгі құралдар мен материалдық емес активтер үшін берілген аванстар мен кредиторлық берешек сияқты айналым капиталының тиісті шоттарындағы өзгерістерге түзетілген.

⁹ 2013 жылдың 4-ші тоқсанынан бастап күрделі салымдар негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің түсімдері ретінде көрсетілген. Бұрын олар ақша қаражатының қозғалысы туралы есепке сәйкес негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу түрінде көрсетілген.

Үлестік әдіспен есепке алынатын кәсіпорындардың күрделі салымдары

ПҚИ компаниясында есептік кезең ішінде күрделі салымдар 18,1 млрд теңге сомасына жүзеге асырылды (ҚМГ БӨ үлесі 33%: 6,0 млрд теңге), бұл 2015 жылға қарағанда 14,6 млрд теңгеге кем болды. Негізінен есептік кезеңде бұрғылау жұмыстарының қысқартылған көлеміне байланысты.

ҚГМ-ның күрделі салымдары 2016 жылы 10,1 млрд теңгені құрады (ҚМГ БӨ үлесі 50%: 5,1 млрд теңге), бұл 2015 жылмен салыстырғанда 5,0 млрд теңгеге кем. Күрделі салымдардың азаюы есептік кезең ішіндегі өндірістік мақсаттағы нысандарды салу мен жаңғыртудың және эксплуатациялық бұрғылаудың қысқартылған көлеміне байланысты, бұл 2015 жылға қарағанда есептік кезеңде негізгі құралдарды сатып алу көлемінің ұлғаюымен ішінара өтелді.

ССЕЛ-де 2016 жылы күрделі салымдар 8,8 млрд теңгеге жүзеге асырылып (ҚМГ БӨ үлесі 50%: 4,4 млрд теңге), 2015 жылмен салыстырғанда 1,8 млрд теңге кем түсті. Бұл негізінен бұрғылаудың және негізгі құралдарды сатып алудың қысқартылған көлеміне байланысты орын алды.

УОГ-те күрделі салымдар 2016 жылы 5,6 млрд теңгені құрады (ҚМГ БӨ үлесі 50%: 2,8 млрд теңге), 2015 жылмен салыстырғанда 1,4 млрд теңгеге артық. Бұл негізінен іздестіру-барлау бұрғылау жұмыстары көлемінің ұлғаюына байланысты болды.

КС-те күрделі салымдар 2016 жылы 0,4 млрд теңгені құрап (ҚМГ БӨ үлесі 51%: 0,2 млрд теңге), 2015 жылдағыдан 0,4 млрд теңгеге аз болды. Бұл кен орында бұдан арғы жұмыстарды жалғастыру үшін ішкі келісімнің алуын күтуіне байланысты.

Күрделі салымдар 2017 жылы 133 млрд теңге (369 млн АҚШ доллары) мөлшерінде жоспарланады, бұл 2016 жылғы күрделі салымдар мөлшерінен 16%-ға артық. Күрделі салымдардың ұлғаюы, ең бастысы, негізгі құралдарды (мұнай кәсіпшілігінің жабдығына және арнайы техникаға басымдық беріледі) сатып алудың артуына, сондай-ақ эксплуатациялық және іздестіру-барлау бұрғылау жұмыстарына шығындардың ұлғаюына байланысты, бұл өндірістік нысандарды салу мен жаңғыртуға шығындардың қысқаруымен ішінара өтелді. Эксплуатациялық бұрғылауға шығындардың өсуі ӨМГ-де бұрғылау тарифтерінің өсімі салдарынан бұрғылау құнының қымбаттауына байланысты, бұл бұрғылау көлемдерін қысқартумен ішінара жабылды. Компания 2016 жылғы 245 ұңғымамен салыстырғанда, 2017 жылы 191 ұңғыма бұрғыланады деп күтеді.

Қаржылық қызметке шолу

Осы бөлім Компанияның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігіне негізделген.

АҚШ долларындағы сомалар ақпаратты пайдаланушылардың қолайлылығы үшін ғана келтірілген және жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есеп пен ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп үшін сәйкесінше кезеңдегі орташа айырбастау бағамы бойынша және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп үшін кезең соңындағы бағам бойынша ауыстырылды.

4-тоқ.2016	3-тоқ.2016	4-тоқ.2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)					(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
212 448	201 340	180 475	18%	Кірістер	727 154	529 812	37%
[79 389]	[72 155]	[65 012]	22%	Өндірістік шығындар	[274 753]	[225 049]	22%
[20 508]	[31 917]	[28 341]	-28%	Сату шығындары мен әкімшілік шығындар	[115 022]	[118 601]	-3%
[29 628]	[36 493]	[49 917]	-41%	Табыс салығынан басқа салықтар	[145 431]	[181 501]	-20%
[2 484]	[51]	[229]	985%	Барлау шығындары	[2 535]	[1 892]	34%
[8 252]	[9 175]	[4 952]	67%	Тозу, сарқылу және амортизация	[30 776]	[20 110]	53%
72 187	51 549	32 024	125%	Операциялық пайда / (залал)	158 637	[17 341]	-100%
-	20 298	[46 753]	-100%	Өтелетін ҚҚС-ты қалпына келтіру / (құнсыздануы)	13 362	[46 753]	-129%
[4 997]	[893]	[16 576]	-70%	Қауымдасқан компания мен БК нәтижелеріндегі үлес	[12 600]	[20 062]	-37%
[1 518]	[250]	[3 689]	-59%	НҚІ-стен шыққандағы залал	[2 050]	[4 618]	-56%
4 872	6 914	9 540	-49%	Қаржылық кірістер / (шығындар), нетто	24 195	11 095	118%
[5 608]	[8 733]	187 206	-103%	(Теріс) / оң бағамдық айырма, нетто	[12 892]	448 869	-103%
[9 083]	[10 411]	[55 856]	-84%	Табыс салығы бойынша шығындар	[37 076]	[127 521]	-71%
55 853	58 474	105 896	-47%	Таза пайда	131 576	243 669	-46%

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы Компанияның таза пайдасының азаюы негізінен Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банкінің 2015 жылдың 3-тоқсанында теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы режиміне өту жөнінде қабылдаған шешімі нәтижесінде 2015 жылдың бағамдық айырманың кірістерімен салыстырғанда, 2016 жылдың бағамдық айырманың кірістерін тану салдарынан орын алды. Пайданың азаюы 2015 жылмен салыстырғанда, 2016 жылдағы теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюы нәтижесінде экспортқа мұнай сатудан түскен кірістің ұлғаюымен және мұнайды экспортқа сатудың ауқымды көлемімен, сондай-ақ 2016 жылдың сәуір айынан бастап мұнайдың дербес процессінгі схемасына өтуіне байланысты мұнай өнімдерін сатудан түскен кіріспен ішінара жабылды, бұл Brent бағасының 2015 жылдағы бір баррельге 52,4 АҚШ долларынан 2016 жылы бір баррельге 43,7 АҚШ долларына дейін арзандауымен ішінара өтелді. Сонымен қатар, 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы таза пайда өндірістік шығындардың ұлғаюына, сондай-ақ тозу, сарқылу және амортизацияның ұлғаюына байланысты азайды, бұл қауымдасқан компания мен БК нәтижелеріндегі үлестің азаюымен, табыс салығы бойынша шығындардың, сату және әкімшілік шығындарының, табыс салығынан басқа салықтар бойынша шығындардың азаюымен, сондай-ақ қаржылық кірістің ұлғаюымен ішінара жабылды.

Қосымша, Компания ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін 11,2 млрд теңге сомасы ҚҚС-тың құнсыздануы бойынша резерв есептеді, бұл Компанияның 57,4 млрд теңге мөлшерінде ҚҚС қайтаруға берген өтінімі бойынша оң шешімнің шығарылуы нәтижесінде Компанияның 24,5 млрд теңге сомасында алған ҚҚС-тың қайтарылуымен өтелді. ҚҚС-тың қайтарылуы 2012 – 2015 жылдар үшін жиналып қалған артық ақшаға, соның ішінде 2012 жылы «Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Ембімұнайгаз» АҚ-ның құрылуына байланысты болды. Компания қалған соманы өндіріп алу үшін мүдделі тараптармен жұмысты жалғастыруға ниетті. Сонымен қатар, 2016 жылғы қыркүйек айында Компанияның еншілес ұйымы, «Өзенмұнайгаз» АҚ Маңғыстау облысындағы Өзен және Қарамандыбас кен орындары үшін ПҚӨС-тің уақытша төмендетілген мөлшерлемесін қолдануға мақұлдау алды. ПҚӨС-тің төмендетілген мөлшерлемесі Өзен және Қарамандыбас кен орындары 2016 жылы салықтық есеп бойынша залалды мойындайды деген талаппен барлық 2016 жылға 9,0% көлемінде (2015 жылдағы 13,0%-бен салыстырғанда) белгіленді. Мөлшерлемені төмендетудің тиімділігі 14,9 млрд теңгені құрайды, осы сома Компанияның қаржылық есептілігіне толық көлемде енгізілді, өйткені басшылық келешекте «Өзенмұнайгаз» АҚ 2016 жылға соңғы салық декларациясын ұсынған кезде салық салынатын шығынға талаптанатынын күтеді.

Кірістер

Төмендегі кестеде мұнайдың сатылған көлемдері және сату бағалары көрсетілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
Мұнайдың экспорттық сатылымы							
ӨАС құбыры							
80 803	76 507	66 583	21%	Сатылуы (млн теңге)	282 054	213 635	32%
719	719	779	-8%	Көлемі (мың тонна)	2 797	2 797	0%
112 382	106 408	85 472	31%	Орташа баға (тоннасына теңгемен)	100 842	76 380	32%
46,39	43,12	39,35	18%	Орташа баға (барреліне АҚШ доллармен*)	40,81	47,53	-14%
КҚК құбыры							
58 529	62 182	53 759	9%	Сатылуы (млн теңге)	230 645	150 849	53%
483	561	565	-15%	Көлемі (мың тонна)	2 149	1 850	16%
121 178	110 841	95 149	27%	Орташа баға (тоннасына теңгемен)	107 327	81 540	32%
50,02	44,91	43,80	14%	Орташа баға (барреліне АҚШ доллармен*)	43,44	50,74	-14%
139 332	138 689	120 342	16%	Барлығы мұнай экспорты (млн теңге)	512 699	364 484	41%
1 202	1 280	1 344	-11%	Барлығы мұнай экспорты (мың тонна)	4 946	4 647	6%
Мұнайды ішкі нарыққа сату							
-	-	55 058	-100%	Сатылуы (млн теңге)	15 459	99 183	-84%
-	-	825	-100%	Көлемі (мың тонна)	830	2 680	-69%
-	-	66 737	-100%	Орташа баға (тоннасына теңгемен)	18 625	37 009	-50%
-	-	30,72	-100%	Орташа баға (барреліне АҚШ доллармен*)	7,54	23,03	-67%
РФ-ға мұнайды қарсы жеткізу							
-	-	-	0%	Сатылуы (млн теңге)	-	46 102	-100%
-	-	-	0%	Көлемі (мың тонна)	-	916	-100%
-	-	-	0%	Орташа баға (тоннасына теңгемен)	-	50 330	-100%
-	-	-	0%	Орташа баға (барреліне АҚШ доллармен*)	-	31,32	-100%
Барлығы мұнайдың сатылуы							
139 332	138 689	175 400	-21%	Сатылуы (млн теңге)	528 158	509 769	4%
1 202	1 280	2 169	-45%	Көлемі (мың тонна)	5 776	8 243	-30%
115 917	108 351	80 867	43%	Орташа баға (тоннасына теңгемен)	91 440	61 843	48%
47,85	43,90	37,23	29%	Орташа баға (барреліне АҚШ доллармен*)	37,01	38,49	-4%
Мұнай өнімдерін сату							
68 371	57 662	332	100%	Сатылуы (млн теңге)	181 409	1 393	100%
798	753	19	100%	Көлемі (мың тонна)	2 315	62	100%
85 678	76 576	17 474	390%	Орташа баға (тоннасына теңгемен)	78 362	22 468	249%
255,70	224,34	58,16	340%	Орташа баға (тоннасына АҚШ доллармен)	229,29	101,09	127%
4 745	4 989	4 743	0%	Өзге де кірістер (млн теңге)	17 587	18 650	-6%
212 448	201 340	180 475	18%	Кірістердің жиыны (млн теңге)	727 154	529 812	37%

* Мұнайдың тоннасына 7,23 баррель деп қайта есептелді.

Компания өндірілген мұнайды екі негізгі бағыт бойынша: Каспий Құбыр Консорциумының («КҚК») және «ҚазТрансОйл» АҚ-ға (Қазақстан Республикасында) тиесілі Өзен-Атырау-Самара («ӨАС») құбырлары арқылы экспортқа шығарады. Бұдан басқа, Компания 2015 жылы үкіметаралық келісім шеңберінде Ресей Федерациясына шикі мұнайдың қарсы жеткізілімін жүзеге асырды.

Жоғарыда көрсетілген экспорттық бағыттардың салыстырмалы пайдасы құбырдағы мұнай сапасына, халықаралық нарықтағы басым бағаларға және қолданылатын тасымалдау тарифтеріне тәуелді. Құбырлар бойынша мұнай жеткізу көлемдері Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігімен келісілетінін атап көрсеткен жөн, сондықтан Компанияның қандай да бір құбырлар бойынша мұнай жеткізу мүмкіндігі шектеулі болуы ықтимал.

Компания 2015 жылы Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы үкіметаралық келісімге сәйкес мұнайды қарсы жеткізу жөніндегі міндеттемелерді толықтай орындады және нәтижесінде, 2016 жылы Ресей Федерациясына мұнай жеткізу жүзеге асырылмады.

2016 жылдың сәуір айына дейін ішкі нарыққа мұнай жеткізу жөніндегі міндеттемелерді орындау үшін Компания байланыстырушы тарапқа, «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ-ға («ҚМГ ӨМ») өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін жеткізіп тұрды. ҚМГ ӨМ әрі қарай шикі мұнайды өңдеп, мұнай өнімдерін өткізді. 2016 жылдың сәуір айынан бастап Компания ҚМГ ӨМ-ге шикі мұнайды сатуды тоқтатып, шикі мұнайды Атырау мұнай өңдеу зауыты («АМӨЗ») мен Павлодар мұнай-химия зауытында («ПМХЗ») өңдеп, мұнай өнімдерін сату агенті ретінде жұмыс істейтін ҚМГ ӨМ арқылы өздігінен сата бастады.

Мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кірістер туралы есеп (АМӨЗ және ПМХЗ)

АМӨЗ	ПМХЗ	АМӨЗ	ПМХЗ	АМӨЗ	ПМХЗ		АМӨЗ	ПМХЗ
2-тоқ.	2-тоқ.	3-тоқ.	3-тоқ.	4-тоқ.	4-тоқ.		сәуір-желтоқсан 2016ж.	
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)							(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)	
45 415	9 703	50 379	7 812	46 301	22 726	Кірістер	142 095	40 241
[20 342]	[3 060]	[20 729]	[2 400]	[18 321]	[6 819]	Шығындар, соның ішінде:	[59 392]	[12 279]
[13 786]	[2 197]	[14 164]	[1 675]	[11 997]	[4 742]	Өңдеу	[39 947]	[8 614]
[85]	[88]	[186]	[126]	[320]	[301]	Қоспалар	[591]	[515]
[879]	[432]	[799]	[327]	[1 095]	[1 019]	Акциздық салық	[2 773]	[1 778]
[3 781]	–	[3 660]	–	[3 327]	–	Экспорттық кеден бажы	[10 768]	–
[293]	[59]	[343]	[46]	[364]	[173]	Сату және тасымалдау шығындары	[1 000]	[278]
[1 518]	[284]	[1 577]	[226]	[1,218]	[584]	«ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ комиссиясы	[4 313]	[1 094]
25 073	6 643	29 650	5 412	27 980	15 907	Таза кірістер	82 703	27 962
635,3	125,9	661,4	96,6	544,2	260,2	Сатылған мұнай өнімдерінің көлемі, мың тоннамен	1 840,9	482,7
39,7	14,9	36,5	11,5	35,0	31,3	Өңдеу кезіндегі шығыстар, мың тоннамен	111,2	57,7
675,0	140,8	697,9	108,1	579,2	291,5	Шикі мұнайдың өңделген және сатылған көлемінің жиыны, мың тоннамен	1 952,1	540,4
37 145	47 180	42 485	50 065	48 308	54 569	Шикі мұнайдың тоннасына таза кіріс, теңгемен	42 366	51 743

Графикада жеткізу бағыттарына байланысты тасымалдау, ренталық салық, пайдалы қазбаларды өндіру салығы, экспорттық кеден бажы («ЭКБ») бойынша шығыстарды және басқа да шығыстарды шегере отырып, сатылған мұнайдың таза бағасы (нэтбэк талдау) көрсетілген.

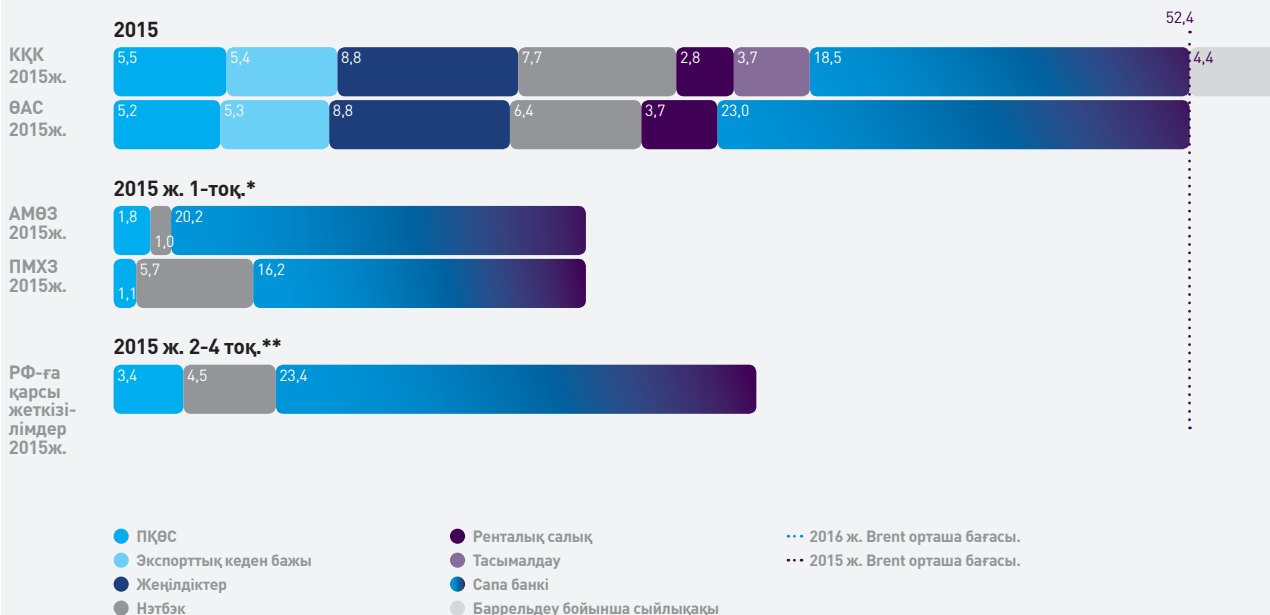
2016 жылғы нэтбэк талдау

бір баррельге АҚШ доллары*

2015 жылғы нэтбэк талдау

бір баррельге АҚШ доллары*

*Нақты баррельдеу коэффициенті бойынша қайта есептелді.

** Компания 2016 жылдың сәуір айынан бастап мұнайдың дербес процессингі схемасына көшті. Нәтижесінде, Компания 2016 жылдың 2-4 тоқсандарында ӨМГ мен ЕМГ-нің шикі мұнайын АМӨЗ бен ПМХЗ-ға өңдеуге жіберді. АМӨЗ бен ПМХЗ-ның 2016 жылдың 2-4 тоқсандарындағы нэтбэктері шикі мұнай тоннасына шаққандағы мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кіріс негізінде есептелген және мұнай өнімдерін сатудан түскен таза кірістер туралы есепте (АМӨЗ бен ПМХЗ) көрсетілген.

Экспорт бойынша нэтбэк 2016 жылы негізінен ренталық салықтың, ПҚӨС пен ЭКБ-ның азаюына байланысты ұлғайды, бұл Brent сұрыпы орташа бағаларының 2015 жылғы барреліне 52,4 АҚШ долларынан 2016 жылғы барреліне 43,7 АҚШ долларына дейін төмендеуі салдарынан ішінара өтелді.

Ішкі нарық бойынша нэтбэк 2016 жылы теңгемен сатудың орташа бағасының төмендеуіне және теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюына байланысты кеміді.

Компания 2016 жылдың сәуір айына дейін Бас компанияның еншілес ұйымы, ҚМГ ӨМ-ге шикі мұнайды сату арқылы оны ішкі нарыққа жеткізуді жүзеге асырды. Ішкі нарыққа жеткізу бағасы бұрын ҚМГ ӨМ және Бас компаниямен жыл сайын келіссөздер жүргізу жолымен айқындалатын. 2016 жылғы 1-ші тоқсанында ҚМГ ӨМ біржақты тәртіппен ішкі нарыққа жеткізу бағаларын белгіледі. 2016 жылғы 3 қазанда Компания ҚМГ ӨМ біржақты тәртіппен белгілеген бағаларға жақын деңгейде 2016 жылғы 1-ші тоқсанға арналған бағалар жөніндегі келісімге қол қойды және келісімшарттық бағаларға сәйкес 2016 жылғы 1-ші тоқсанда сатылған шикі мұнай бойынша кірістерді таныды.

Өндірістік шығындар

Кестеде Компанияның, негізінен ӨМГ мен ЕМГ қызметі нәтижесіндегі өндірістік шығындардың құрамдас бөліктері көрсетілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)					(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
44 328	37 734	40 017	11%	Қызметкерлерге сыйақы	152 422	153 928	-1%
16 725	15 853	554	100%	Өңдеу бойынша шығындар	48 548	1 109	100%
7 472	7 180	6 200	21%	Жөндеу және қызмет көрсету	24 434	20 206	21%
5 424	5 113	4 647	17%	Электр энергиясы	20 958	18 389	14%
6 862	4 052	4 601	49%	Материалдар мен қорлар	20 003	18 357	9%
1 535	1 446	1 455	5%	Көлік шығындары	5 435	5 345	2%
1 722	(1 505)	3 159	-45%	Мұнай қалдықтарының өзгерісі	1 303	3 356	-61%
(3 463)	–	(346)	901%	Қоршаған ортаны қалпына келтіру бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер	(3 463)	127	-100%
(3 790)	–	2 313	-264%	Активтерді шығару міндеттемелері бойынша қозғалыс	(3 790)	(1 686)	125%
2 574	2 282	2 412	7%	Өзге де шығындар	8 903	5 918	50%
79 389	72 155	65 012	22%	Жиыны	274 753	225 049	22%

Өндірістік шығындар 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы 49,1 млрд теңгеге немесе 22%-ға артты. Өзгерістердің негізгі себептері қайта өңдеу, жөндеу жұмыстары мен қызмет көрсету және электр энергиясы бойынша шығындардың ұлғаюы болды. Бұл қоршаған ортаны қалпына келтіру бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгеріспен және капиталдандырылған актив сомасынан асып түсетін активтерді шығару бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгеріспен, сондай-ақ мұнай қалдығының өзгерісімен және қызметкерлерге сыйақы төлеу шығындарының азаюымен ішінара өтелді.

Өңдеу бойынша шығындар 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы Компанияның 2016 жылдың сәуір айынан бастап мұнайдың дербес процессингі схемасына көшу туралы шешімінің нәтижесінде ұлғайды. Нәтижесінде, Компания 2015 жылдағы 62 мың тоннамен салыстырғанда, 2016 жылы 2 315 мың тонна мұнай өнімдерін өткізді.

Жөндеу және қызмет көрсету бойынша шығыстар 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы 21%-ға артты, басты себебі қабаттарды сумен жаруға бейім ұңғымалардың 2015 жылдағы 80 ұңғымадан 2016 жылғы 105 ұңғымаға дейін ұлғаюы салдарынан қабаттарды сумен жару бойынша шығындардың артуы болды.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы электр энергиясы бойынша шығындардың 14%-ға ұлғаюы, негізінен, есептік кезең ішінде электр энергиясын берушілер тарифтерінің қымбаттауына байланысты орын алды.

Қызметкерлерге сыйақы төлеу бойынша шығыстар 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы, негізінен, актуарлық міндеттемелердің есептеуін 7,3 млрд теңге жалпы сомасына азайту нәтижесінде 1%-ға кеміді, бұл ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес 2016 жылдың 1 қаңтарынан бастап өндірістік персоналдың жалақысын 7%-ға индексациялаумен ішінара жабылды.

Компания 2016 жылғы 4-ші тоқсанында ластанған жерлерді қалпына келтіру және мұнай қалдықтарын жою жөніндегі белгілі бір жұмыстарға жататын, экологиялық міндеттеме бойынша резервтің бағалауын өзгертті және активтер мен міндеттемелерді дисконттау үшін қолданылатын мөлшерлемені 7,93%-дан 10,0%-ға дейін ұлғайту нәтижесінде резервке 3,5 млрд теңге сомасына түзету жасады.

2016 жылы капиталдандырылған актив сомасынан асып түсетін активтерді шығару міндеттемелерінің кемуі, негізінен, активтер мен міндеттемелерді дисконттауға қолданылатын мөлшерлеменің 7,93%-дан 10,0%-ға дейін ұлғаюуы нәтижесінде активтерді шығару жөніндегі міндеттемелерді бағалаудағы өзгеріспен байланысты болды.

Мұнайдың лифтинг шығындары

Бір баррельге шаққандағы лифтинг шығындары ӨМГ мен ЕМГ-нің өндірістік шығындары ретінде есептелді, олар жалпы өндіру көлеміне бөлінген, тозу, сарқылу және амортизация бойынша шығыстарды, салықтарды, келісімшарттық әлеуметтік міндеттемелерді, актуарлық шығыстарды, міндетті кәсіби зейнетақы салымдарын және өндірістік процеске тікелей байланысы жоқ өзге де шығыстарды қоспағанда, материалдар бойынша, өндірістік персоналға еңбекақы төлеу, жөндеу мен қызмет көрсету және өзге де өндірістік шығыстарды қамтиды.

ӨМГ мен ЕМГ өндірістік шығындарының басым бөлігі теңгемен көрсетілетіндіктен, үлестік лифтинг шығындар (барреліне АҚШ долларымен) азайды, бұл негізінен Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банкінің 2015 жылдың 3-тоқсанында теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы режиміне өту жөнінде қабылдаған шешімі нәтижесінде теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюына байланысты орын алды.

Келесі графикаларда ӨМГ мен ЕМГ-нің лифтинг шығындары мұнай барреліне* АҚШ долларымен және тоннасына теңгемен көрсетілген:

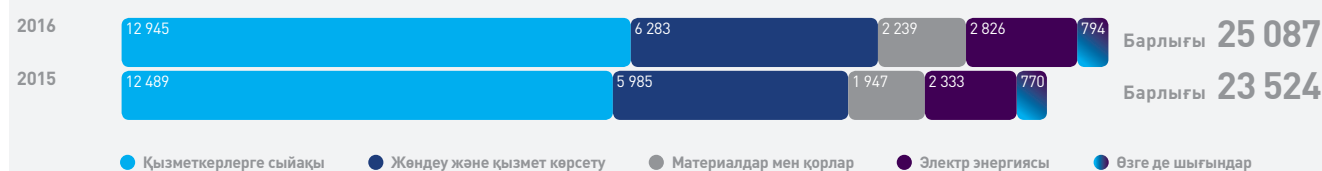
ӨМГ лифтинг шығындары

бір баррельге АҚШ долларымен*

ӨМГ лифтинг шығындары

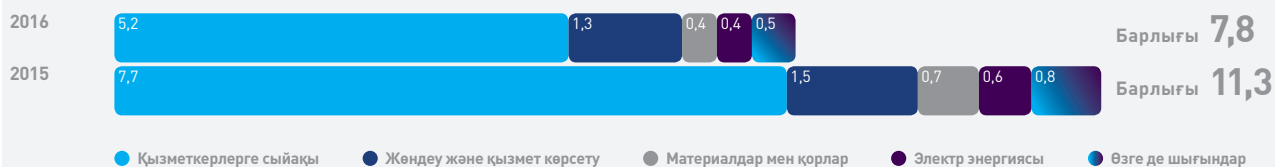
бір тоннаға теңгемен

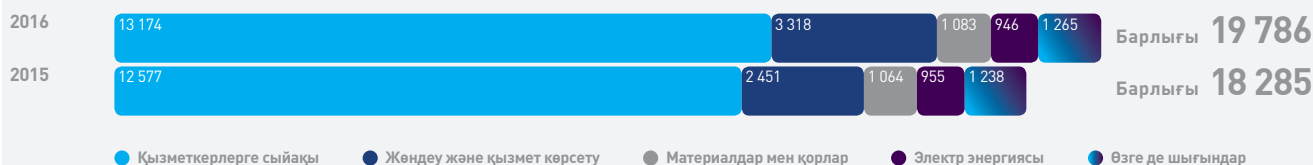
*Мұнайдың тоннасына 7,36 баррель деп қайта есептелді.

ЕМГ лифтинг шығындары

бір баррельге АҚШ долларымен*

ЕМГ лифтинг шығындары

бір тоннаға теңгемен

ӨМГ мен ЕМГ лифтинг шығындары

бір баррельге АҚШ долларымен*

ӨМГ мен ЕМГ лифтинг шығындары

бір тоннаға теңгемен

*Мұнайдың тоннасына 7,36 баррель деп қайта есептелді.

Сату шығындары мен әкімшілік шығындар

Төмендегі кестеде, негізінен, ӨМГ, ЕМГ және ҚМГ БӨ Орталық аппаратының қызметі нәтижесіндегі, Компанияның сату шығындары мен әкімшілік шығындарының құрамдас бөліктері көрсетілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)					(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
23 072	22 826	21 036	10%	Көлік шығындары	91 851	66 637	38%
6 352	3 960	5 623	13%	Қызметкерлерге сыйақы	18 331	19 364	-5%
1 802	1 803	–	100%	Комиссиялық сыйақы	5 407	–	100%
319	1 865	759	-58%	Консультациялық және аудиторлық қызметтер	3 238	1 889	71%
565	377	281	101%	Демеушілік	2 093	726	188%
311	494	423	-26%	Жөндеу және қызмет көрсету	1 212	1 026	18%
–	–	(3 338)	-100%	Басқарушылық қаламақы	–	–	0%
(13 516)	(2 029)	2 392	-665%	Айыппұл мен өсімпұлдарды (түзету)/есептеу	(14 117)	24 737	-157%
1 603	2 621	1 165	38%	Өзге де шығындар	7 007	4 222	66%
20 508	31 917	28 341	-28%	Жиыны	115 022	118 601	-3%

Сату шығындары мен әкімшілік шығындар 2016 жылы 115,0 млрд теңгені құрады, бұл 2015 жылға қарағанда 3%-ға кем. Кему негізінен айыппұл мен өсімпұлдар бойынша есептелген шығындарды түзетуге, сондай-ақ қызметкерлерге сыйақы төлеу бойынша шығындардың азаюына байланысты болды, бұл көлік шығындарының және комиссиялық сыйақылардың ұлғаюымен ішінара өтелді.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы көлік шығындарының өсуі негізінен теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюы салдарынан КҚК бағыты бойынша шығыстардың артуына байланысты болды, себебі КҚК тарифі АҚШ долларында есептеледі, сондай-ақ КҚК бағыты бойынша экспорт көлемінің ұлғаюы есебінен орын алды. Сонымен қатар, 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы ішкі нарық бағыты бойынша көлік шығындарының өсуі ішкі нарық бойынша сату көлемдерінің ұлғаюына, сондай-ақ ішкі нарық бағыттарына «ҚазТрансОйл» АҚ тарифтерінің 10%-ға артуына байланысты.

Қызметкерлерге сыйақы төлеу шығындары 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы 5%-ға кеміді, бұның басты себебі 1,4 млрд теңге жалпы сомасына актуарлық міндеттемелердің есептеуін азайту болып табылады, бұл 2016 жылдың 1 қаңтарынан бастап әкімшілік персоналдың жалақысын 7%-ға индексациялаумен ішінара жабылды.

2016 жылға 5,4 млрд теңге сомасына есептелген комиссиялық сыйақы Компанияның мұнай өнімдерін өткізгені үшін ҚМГ ӨМ-нің комиссиясынан тұрады.

2016 жылы Компания 2006-2008 жылдарға салықтық тексерістің актісіне қатысты соттың оң қаулысы нәтижесіндегі КТС және ҮПС-мен байланысты, 3,6 млрд теңге сомасына әкімшілік айыппұлды, сондай-ақ 1,7 млрд теңге сомасына өсімпұлды түзетті. Бұдан басқа, 2016 жылы Компания Мемлекеттік кірістер комитетінің 2009-2012 жылдарға кешенді салықтық тексерісі бойынша салықтық есептеулер мен өсімпұлды азайту туралы шешімі негізінде КТС, ҮПК және ПҚӨС бойынша есептелген провизиялармен байланысты 9,6 млрд теңге сомасына өсімпұлды түзетті.

Салық салу

Табыс салығынан басқа салықтар бойынша шығындар

Төмендегі кестеде, негізінен, ӨМГ мен ЕМГ қызметінің нәтижесіндегі, Компанияның табыс салығынан басқа салықтар бойынша шығындардың құрамдас бөліктері көрсетілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)					(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
20 881	22 067	22 648	-8%	Экспорттық кеден бажы	76 411	65 588	17%
(473)	7 394	16 114	-103%	ПҚӨС	39 188	67 160	-42%
4 753	3 768	8 453	-44%	Ренталық салық	18 164	39 838	-54%
1 671	1 704	1 734	-4%	Мүлік салығы	6 699	6 265	7%
2 796	1 560	968	189%	Өзге де салықтар	4 969	2 650	88%
29 628	36 493	49 917	-41%	Жиыны	145 431	181 501	-20%

Табыс салығынан басқа салықтар бойынша шығындар 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы негізінен ПҚӨС пен ренталық салық бойынша шығындардың азаюы себебінен 36,1 млрд теңгеге немесе 20%-ға кеміді, бұл экспорттық кеден бажы бойынша шығындардың артуымен ішінара жабылды.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы ПҚӨС-тің азаюы негізінен пайдалы қазбаларды өндіру салығының жеңілдікті мөлшерлемесіне берілген өтініш бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің оң шешімін алу нәтижесінде Өзен және Қарамандыбас кен орындары (Маңғыстау облысы) үшін «Өзенмұнайгаз» АҚ бойынша пайдалы қазбаларды өндіру салығының төмендетілген мөлшерлемесін қолдануына, сондай-ақ Brent орташа бағасының 2015 жылдағы барреліне 52,4 АҚШ долларынан 2016 жылы барреліне 43,7 АҚШ долларына дейін төмендеуіне байланысты болды. ПҚӨС мөлшерлемесі 2016 жылдың қорытындысы бойынша салықтық есепте Өзен және Қарамандыбас кен орындарының залалдығы талабымен барлық 2016 жылға 9,0% деңгейінде (2015 жылдағы 13,0%-бен салыстырғанда) белгіленді. Бұдан басқа, Компания Мемлекеттік кірістер комитетінің 2009-2012 жылдарға кешенді салықтық тексерісі бойынша салықтық есептеулер мен өсімпұлды азайту туралы шешімі негізінде 6,6 млрд теңге сомасына 2012 жылға жататын ПҚӨС-тің міндеттемелерін түзетті. ПҚӨС бойынша міндеттемелер әрбір Компанияның өндіру көлеміне сәйкес келетін ӨМГ мен ЕМГ бойынша 2012 жылға ПҚӨС мөлшерлемесін қолдану нәтижесінде түзетілді. Сонымен бірге, Компания Мемлекеттік кірістер комитетінің 2009-2012 жылдарға кешенді салықтық тексерісі бойынша салықтық есептеулер мен өсімпұлды азайту туралы шешімі негізінде 6,1 млрд теңге сомасына ПҚӨС бойынша резервті түзетті. Жоғарыда көрсетілгендер өндіру көлемінің, сондай-ақ теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюымен ішінара өтелді.

Ренталық салық бойынша шығындар 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы 2012-2015 жылдары қолданылған жаңа мөлшерлемелерге сәйкес ренталық салықтың азаюы салдарынан, Компанияның 11,7 млрд теңге сомасына салықтық міндеттемелердің азаюы нәтижесінде кеміді. 2016 жылы ренталық салықты есептеу әдістемесіне қатысты салық заңнамасына өзгерістер енгізілді. Осы өзгерістердің және салық органдарымен хат алмасу негізінде Компания 2012-2015 жылдар аралығындағы кезең үшін салық декларацияларын қайта қарауға шешім қабылдады. Бұдан басқа, ренталық салық бойынша шығындар Brent-тің орташа бағаларының құлдырауына байланысты азайып, 2016 жылғы 1-ші тоқсанда салық мөлшерлемесін 0%-ға дейін төмендетуге ықпалын тигізді, бірақ бұл теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюымен және экспорт көлемінің артуымен ішінара жабылды.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы ЭКБ бойынша шығындар Компанияның 2016 жылдың сәуір айынан бастап мұнайдың дербес процессінгі схемасына көшуі нәтижесінде шикі мұнай экспорты мен мұнай өнімдерінің экспорты көлемдерінің, сондай-ақ теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюына байланысты арта түсті, бұл ЭКБ орташа мөлшерлемесінің 2015 жылдағы мұнай тоннасына 66 АҚШ долларынан 2016 жылы тоннасына 39 АҚШ долларына дейін төмендеуімен ішінара өтелді. ЭКБ мөлшерлемесі 2015 жылдың 19 наурызынан бастап тоннасына 80 АҚШ долларынан 60 долларға дейін; 2016 жылдың 1 қаңтарынан бастап тоннасына 60 АҚШ долларынан 40 долларға дейін төмендетілді. 2016 жылдың 1 наурызынан бастап мұнайға ЭКБ-ның құбылмалы мөлшерлемесі енгізілді.

Табыс салығы бойынша шығындар

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)					(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
64 936	68 885	161 752	-60%	Салық салынғанға дейінгі пайда	168 652	371 190	-55%
69 933	69 778	181 828	-62%	Салық салынғанға дейінгі пайда (түзетулер ескеріліп*)	181 252	395 610	-54%
9 083	10 411	55 856	-84%	Табыс салығы бойынша шығындар	37 076	127 521	-71%
9 083	10 411	55 856	-84%	Табыс салығы (түзетулер ескеріліп*)	35 374	127 521	-72%
14%	15%	35%	-60%	Салықтың тиімді мөлшерлемесі	22%	34%	-35%
13%	15%	31%	-58%	Салықтың тиімді мөлшерлемесі (түзетулер ескеріліп*)	20%	32%	-38%

* Салық салынғанға дейінгі пайда және табыс салығы бойынша шығындар, БК мен қауымдасқан компанияның нәтижелері, сондай-ақ құнсыздану шығындары және кейінге қалдырылған салықтың үнемделуі мен өткен кезеңдер бойынша тиісті сомалар есепке алынбаған.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы табыс салығы бойынша шығындардың азаюының негізгі себебі Brent орташа бағаларының төмендеуіне және 2015 жылғы бағамдық айырманың кірістерімен салыстырғанда 2016 жылдағы бағамдық айырма бойынша шығындарды тануға байланысты салық салынатын кірістің кемуі болып табылады.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның қызметіне шолу

Компанияның бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияға қатысудың кірістері мен залалдары аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілікте төмендегідей көрсетілді:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)					(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
334	1 495	[5 296]	-106%	ҚГМ-ге қатысудан кіріс / (залал)	4 312	2 626	64%
[4 768]	[2 135]	[6 395]	-25%	ПҚИ-ға қатысудан залал	[15 334]	[17 772]	-14%
[563]	[253]	[4 885]	-88%	УОГ-қа қатысудан залал	[1 578]	[4 916]	-68%
[4 997]	[893]	[16 576]	-70%	БК мен қауымдасқан компанияға қатысудан залалдардың жиыны	(12 600)	(20 062)	-37%

ҚГМ

ҚГМ көмірсутек шикізатын өндіру мен өткізу жөніндегі өзінің қызметін Қызылорда облысының Оңтүстік Торғай ойпатында Ақшабұлақ, Нұралы және Ақсай кен орындарында жүзеге асырады. Компания 2007 жылдың сәуір айында ҚГМ-ның 50% үлесін сатып алды.

2016 жылы ҚГМ-нің өндіру көлемі 2 936 мың тоннаны құрады (Компанияның 50%-дық үлесі: 1 468 мың тонна), бұл 2015 жылмен салыстырғанда 64 мың тоннаға немесе 2%-ға кем.

Төменде ҚГМ-ның басты қаржылық және операциялық көрсеткіштері келтірілген (100%):

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)					(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)		
128 059	144 164	112 082	14%	Кірістер	455 391	628 154	-28%
[95 602]	[95 661]	[80 605]	19%	Операциялық шығындар	[339 728]	[398 697]	-15%
[386]	[4]	[237]	63%	Қаржылық кірістер / (шығындар), нетто	[835]	[790]	6%
[1 130]	[720]	35 329	-103%	Бағамдық айырма, нетто	[6 459]	25 907	-125%
[22 560]	[32 830]	[114 608]	-80%	Табыс салығы бойынша (шығындар) / үнемдеу	[58 148]	[218 532]	-73%
8 381	14 949	[48 039]	-117%	Кезең ішіндегі пайда	50 221	36 042	39%
736	741	745	-1%	Мұнай өндіру (мың тонна)	2 936	3 000	-2%

2016 жылы кірістердің азаюы 2015 жылмен салыстырғанда экспорт пен ішкі нарыққа орташа бағалардың төмендеуіне, сондай-ақ шикі мұнайды ішкі нарық пен экспортқа сату көлемінің азаюына негізделген.

Жеткізу бағыттары бойынша ҚГМ-ның мұнай сатуы төменде келтірілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(мың тонна)					(мың тонна)		
578	425	552	5%	Ішкі нарық	2 061	2 102	-2%
156	317	194	-20%	КҚК арқылы экспорт	867	880	-1%
734	742	746	-2%	Мұнайды сату, жиыны	2 928	2 982	-2%

Экспорт пен ішкі нарыққа орташа бағалардың, сондай-ақ ішкі нарық пен экспортқа сатылым көлемдерінің төмендеуі операциялық шығындардың, атап айтқанда, тасымалдау шығындарының (26,0 млн АҚШ долларына), экспорттық кеден бажының (23,3 млн АҚШ долларына) және ренталық салықтың (18,9 млн АҚШ долларына) азаюына да әкелді.

ЭКБ бойынша шығындардың азаюы (23,3 млн АҚШ долларына) ЭКБ орташа мөлшерлемесінің 2015 жылдағы тоннасына 66 АҚШ долларынан 2016 жылы тоннасына 39 АҚШ долларына дейін төмендеуіне, сондай-ақ экспортқа сату көлемдерінің кемуіне байланысты болды.

Сатылған мұнайдың бір барреліне шаққандағы операциялық шығындары төменде келтірілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(сатылған мұнай барреліне* АҚШ доллары)					(сатылған мұнай барреліне* АҚШ доллары)		
4,2	4,9	3,0	40%	Тозу, сарқылу және амортизация	4,7	3,7	27%
2,1	2,7	3,1	-32%	Көлік шығындары	2,2	3,3	-33%
1,1	2,3	2,2	-50%	Экспорттық кеден бажы	1,6	2,6	-38%
1,5	2,3	1,1	36%	ПҚӨС	1,6	1,8	-11%
1,2	0,8	1,1	9%	Жөндеу және қызмет көрсету	0,9	1,2	-25%
1,1	0,8	1,0	10%	Қызметкерлерге сыйақы	0,8	1,1	-27%
0,7	1,3	0,6	17%	Ренталық салық	0,7	1,5	-53%
0,9	0,4	0,7	29%	Материалдар мен қорлар	0,5	0,6	-17%
-	0,5	(0,4)	-100%	Айыппұл мен өсімпұлдар	0,2	0,4	-50%
4,2	0,6	1,7	147%	Өзге де шығындар	1,9	1,2	58%
17,0	16,6	14,1	21%	Операциялық шығындардың жиыны	15,1	17,4	-13%

* Мұнай тоннасына 7,7 баррель деп қайта есептелді.

Компанияның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген ҚГМ нәтижелеріндегі үлес лицензиялардың әділ құнының амортизациясына және кейінге қалдырылған салық бойынша 4,2 млрд теңге (2015 жыл үшін: 1,4 млрд теңге) сомасындағы тиісті үнемдеуге түзетілген, 2016 жылғы ҚГМ нәтижелеріндегі пропорционалдық үлесі ретінде келтірілген.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның күрделі шығындарына талдау «Күрделі салымдарға шолу» бөлімінде қарастырылған.

ПҚИ

ПҚИ геологиялық барлау, кен орындарын игеру, мұнай мен газды өндіру, сондай-ақ мұнай сату бойынша өзінің қызметін жүзеге асыратын мұнай-газ тобы болып табылады. Компания 2009 жылдың желтоқсан айында ПҚИ-дің 33% үлесін сатып алды.

2016 жылы ПҚИ компаниясының өндіру көлемі 3 747 мың тоннаны құрады (33%-дық үлес: 1 236 мың тонна), бұл 2015 жылғы деңгейден 15%-ға төмен. Өндіру көлемінің азаюы кейбір кен орындарының қазылуына және бұрғылау қарқындарының бәсеңдеуіне байланысты болды:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)					(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)		
197 487	184 521	170 411	16%	Кірістер	682 357	984 943	-31%
(222 496)	(160 262)	(224 710)	-1%	Операциялық шығындар	(672 955)	(1 012 943)	-34%
5 027	(1 085)	(10 835)	-146%	Қаржылық шығыстар, нетто	(19 719)	(41 796)	-53%
1 761	(17 424)	(27 725)	-106%	Табыс салығы бойынша шығыстар	(27 214)	(124 683)	-78%
(18 221)	5 750	(92 859)	-80%	Кезең ішіндегі пайда / (залал)	(37 531)	(194 479)	-81%
905	917	1 069	-15%	Мұнай өндіру (мың тонна)	3 747	4 390	-15%

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы түсімнің азаюы ең бастысы шикі мұнайды экспорт пен ішкі нарыққа сатудың аз көлеміне, сондай-ақ Brent орташа бағаларының және ішкі нарыққа сату бағаларының төмендеуіне негізделген.

Жеткізу бағыттары бойынша ПҚИ-дің мұнайды сатуы төменде келтірілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(мың тонна)					(мың тонна)		
554	565	727	-24%	Ішкі нарық	2 405	2 804	-14%
198	125	166	19%	КҚК арқылы экспорт (ПҚҚР 100%)	616	762	-19%
77	159	97	-21%	КҚК арқылы экспорт (ҚГМ 50%)	433	440	-2%
28	23	31	-10%	КҚК арқылы экспорт (Көлжан 100% және ПҚВИ 75%)	102	105	-3%
20	23	–	100%	Өзбекстанға экспорт (ТП 50%)	72	–	100%
14	8	43	-67%	КҚК арқылы экспорт (ТП 50%)	61	181	-66%
891	903	1 064	-16%	Мұнайды сату, жиыны	3 689	4 292	-14%

Операциялық шығындар негізінен экспорт пен ішкі нарыққа сату көлемінің, сондай-ақ орташа экспорттық баға мен ішкі нарыққа бағаның төмендеуі есебінен азайды, бұл көлік шығындарының (50,0 млн АҚШ долларына), ЭКБ шығындарының (43,7 млн АҚШ долларына) және ренталық салықтың (32,6 млн АҚШ долларына) азаюына әкелді.

Сатылған мұнайдың бір барреліне шаққандағы операциялық шығындары төменде келтірілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(сатылған мұнай барреліне* АҚШ доллары)					(сатылған мұнай барреліне* АҚШ доллары)		
4,5	9,8	5,2	-13%	Тозу, сарқылу және амортизация	7,6	8,4	-10%
2,9	2,7	3,0	-3%	Көлік шығындары	2,7	3,8	-29%
2,1	2,0	2,3	-9%	Экспорттық кеден бажы	1,8	2,9	-38%
1,4	1,4	1,1	27%	Жөндеу және қызмет көрсету	1,4	2,1	-33%
1,6	1,3	1,4	14%	Қызметкерлерге сыйақы	1,4	1,9	-26%
1,5	1,6	1,2	25%	ПҚӨС	1,4	1,8	-22%
1,1	0,8	1,1	0%	Материалдар мен қорлар	0,9	1,1	-18%
1,3	1,2	0,9	44%	Ренталық салық	0,8	1,7	-53%
0,1	0,6	2,7	-96%	Айыппұл мен өсімпұлдар	0,1	1,1	-91%
15,7	1,6	8,4	87%	Өзге де шығындар	5,5	5,8	-5%
32,2	23,0	27,3	18%	Операциялық шығындардың жиыны	23,6	30,6	-23%

*Мұнайдың тоннасына 7,75 баррель деп қайта есептелді.

Компанияның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген ПҚИ нәтижелеріндегі үлес лицензиялардың әділ құнының амортизациясы бойынша 11,1 млрд теңге (2015 жылы – 7,3 млрд теңге) сомасына түзетілген, 2016 жылғы ПҚИ нәтижелеріндегі пропорционалдық үлесі ретінде келтірілген.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның күрделі шығындарына талдау «Күрделі салымдарға шолу» бөлімінде қарастырылған.

CCEL

Сатып алу шартының талаптарына сәйкес CCEL-дегі үлес ХҚЕС-ке сай Компанияның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігінде қаржы активі ретінде көрсетіледі. CCEL қызметінің нәтижелері ақпараттық мақсатта ғана беріледі, деректер шоғырландырылмайды және Компанияның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігінде үлестік әдіс бойынша есепке алынбайды.

Компания 2007 жылдың желтоқсан айында CCEL Қаражанбасмұнайдың (бұдан әрі – CCEL) 50% үлесін сатып алды. CCEL Ақтау қаласынан 230 шақырым жердегі Бұзашы түбегінде орналасқан Қаражанбас кен орнында ауыр мұнай өндіруді жүзеге асырады.

Кен орны 1974 жылы ашылған және ТМД бойынша терең орналаспаған тұтқырлығы жоғары мұнайдың ең ірі кен орны болып табылады, оның өндірілуі термикалық тәсілмен жүргізіледі. Компания 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзінің баласында 34,3 млрд теңге сомасын (103,0 млн АҚШ доллары) CCEL-ден алынған шоттар ретінде көрсетті. 2016 жылы Компания 4,6 млрд теңге (13,4 млн АҚШ доллары) мөлшерінде пайыздық кірісті есептеді, бұл CCEL-ден алынған 26,87 млн АҚШ доллары көлеміндегі жылдық кепілдендірілген төлемнің бір бөлігін құрайды. CCEL-ден кепілдендірілген төлемнің есебіне қаражат төлеу әдетте жылына екі рет – 2-ші және 4-ші тоқсандарда жүргізіледі.

2016 жыл ішінде CCEL-дің өндіру көлемі 2 127 мың тоннаны (50%-дық үлес – 1 064 мың тонна) құрап, 2015 жылмен салыстырғанда 1%-ға кеміді.

Төменде CCEL-дің басты қаржылық және операциялық көрсеткіштері келтірілген (100%):

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)					(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)		
155 263	139 268	99 734	56%	Кірістер	565 317	569 399	-1%
(139 177)	(126 248)	(163 330)	-15%	Операциялық шығындар	(488 334)	(763 435)	-36%
4 217	(5 227)	(8 220)	-151%	Қаржылық шығындар, нетто	(11 305)	(28 503)	-60%
(11 109)	25	(21 264)	-48%	Табыс салығы бойынша (шығындар) / үнемдеу	(4 766)	(7 707)	-38%
9 194	7 818	(93 080)	-110%	Кезең ішіндегі пайда / (залал)	60 912	(230 246)	-126%
539	535	534	1%	Мұнай өндіру (мың тонна)	2 127	2 138	-1%

2016 жылы кірістердің азаюы негізінен экспортқа мұнай сатудың орташа бағасының төмендеуіне байланысты орын алды.

Жеткізу бағыттары бойынша CCEL-дің мұнайды сатуы төменде келтірілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(мың тонна)					(мың тонна)		
280	238	210	33%	Новороссийск арқылы экспорт	1 105	885	25%
175	207	217	-19%	Усть-Луга арқылы экспорт	843	666	27%
38	–	63	-40%	Ішкі нарық	38	382	-90%
–	–	–	0%	Ресейге мұнайды қарсы жеткізу	–	139	-100%
493	445	490	1%	Мұнайды сату, жиыны	1 986	2 072	-4%

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы операциялық шығындардың 36%-ға кемуі негізінен қызметкерлерге сыйақы төлеу, жөндеу және қызмет көрсету, ренталық салық, ЭКБ бойынша шығындардың азаюы, сондай-ақ тозу, сарқылу және амортизация шығындарының азаюы есебінен орын алды.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы ренталық салықтың төмендеуі негізінен Brent сұрыпының орташа бағаларының арзандауына байланысты болды. ЭКБ бойынша шығындардың азаюы ЭКБ мөлшерлемесінің 2015 жылдың 19 наурызынан бастап тоннасына 80 АҚШ долларынан тоннасына 60 АҚШ долларына дейін; 2016 жылдың 1 қаңтарынан бастап тоннасына 60 АҚШ долларынан тоннасына 40 АҚШ долларына дейін төмендеуіне, сондай-ақ 2016 жылдың 1 наурызынан бастап мұнайға ЭКБ-ның құбылмалы мөлшерлемесін енгізуге байланысты орын алды. ЭКБ бойынша шығындардың қысқаруы 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы экспортқа сату көлемінің ұлғаюымен ішінара өтелді.

2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылы қызметкерлерге сыйақы төлеу, жөндеу және қызмет көрсету жұмыстары бойынша шығыстар негізінен Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банкінің 2015 жылдың 3-тоқсанында теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы режиміне өту жөнінде қабылдаған шешімі нәтижесінде теңге – АҚШ доллары орташа айырбастау бағамының ұлғаюы есебінен кеміді. Сондай-ақ, жөндеу және қызмет көрсету жұмыстары бойынша шығыстар 2015 жылмен салыстырғанда есептік кезең ішінде ҰЖЖ құнының азаюы есебінен төмендеді, бұл ҰЖЖ көлемдерінің ұлғаюымен ішінара жабылды.

Сатылған мұнайдың бір барреліне шаққандағы операциялық шығындары төменде келтірілген:

4-тоқ. 2016	3-тоқ. 2016	4-тоқ. 2015	Өзгеріс		2016	2015	Өзгеріс
(сатылған мұнай барреліне*АҚШ доллары)					(сатылған мұнай барреліне*АҚШ доллары)		
8,6	5,9	10,1	-15%	Қызметкерлерге сыйақы	7,9	11,1	-37%
7,5	8,7	7,5	0%	Көлік шығындары	7,2	7,1	1%
6,4	6,9	8,7	-26%	Экспорттық кеден бажы	5,8	7,4	-22%
3,7	3,8	2,8	32%	Электр энергиясы	3,8	3,9	-3%
3,2	3,6	[2,3]	-239%	Тозу, сарқылу және амортизация	3,2	4,9	-35%
3,6	3,5	2,5	44%	Ренталық салық	2,4	4,3	-44%
1,2	1,8	2,9	-59%	Жөндеу және қызмет көрсету	1,7	3,8	-55%
1,0	0,8	0,6	67%	Материалдар мен қорлар	0,8	0,9	-11%
0,3	0,3	0,2	50%	ПҚӨС	0,3	0,3	0%
6,9	7,0	16,9	-59%	Өзге де шығындар	3,7	11,4	-60%
42,4	42,3	49,9	-15%	Операциялық шығындардың жиыны	36,8	55,1	-33%

* Мұнайдың тоннасына 6,68 баррель деп қайта есептелді.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның күрделі шығындарына талдау «Күрделі салымдарға шолу» бөлімінде қарастырылған.

Нэтбэк талдау және лифтинг шығындары

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның лифтинг шығындары төменде көрсетілген:

	ҚГМ	ПҚИ	ССЕЛ
	(егер өзгесі көрсетілмесе, мың АҚШ доллары)		
Қызметкерлерге сыйақы	12 555	25 230	93 164
Материалдар мен қорлар	12 055	24 877	10 435
Жөндеу және қызмет көрсету	9 387	22 721	22 706
Электр энергиясы	9 515	16 357	50 981
Өзгесі	2 695	17 114	49 679
Лифтинг шығындар, жиыны (мың АҚШ доллары)	46 207	106 299	226 965
Өндіру көлемі (мың тонна)	2 936	3 747	2 127
Лифтинг шығындар, жиыны (АҚШ долл./баррель*)	2,0	3,7	16,0

* Тоннадан баррельге қайта есептеудің мынадай орташа коэффициенттері қолданылды: ҚГМ – 7,7, ПҚИ – 7,75, ССЕЛ – 6,68.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның экспорттық сатылымдары бойынша нэтбэк талдау төменде көрсетілген:

	ҚГМ	ПҚИ	ССЕЛ
	(егер өзгесі көрсетілмесе, сатылған мұнайдың барреліне/АҚШ доллар*)		
Жария етілетін нарықтық баға	43,7	43,7	43,7
Баға айырмасы және баррельдеу коэффициентінің сыйақысы	(8,2)	(8,0)	(4,1)
Орташа сату бағасы	35,5	35,7	39,6
Ренталық салық	(2,2)	(2,3)	(2,3)
Экспорттық кеден бажы	(5,4)	(5,2)	(5,5)
Көлік шығындары	(3,7)	(5,0)	(6,7)
ПҚӨС	(4,3)	(2,7)	(0,2)
ПҚӨС	19,9	20,5	24,9

* Тоннадан баррельге қайта есептеудің мынадай орташа коэффициенттері қолданылды: ҚГМ – 7,7, ПҚИ – 7,75, ССЕЛ – 6,68.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның ішкі нарыққа сатылымдары бойынша нэтбэк талдау төменде көрсетілген:

	ҚГМ	ПҚИ	ССЕЛ
	(егер өзгесі көрсетілмесе, сатылған мұнайдың барреліне/АҚШ доллар*)		
Орташа сату бағасы	13,6	17,3	13,9
Көлік шығындары	(1,4)	(1,3)	(1,4)
ПҚӨС	(0,4)	(0,5)	(0,1)
Нэтбэк	11,8	15,5	12,4

* Тоннадан баррельге қайта есептеудің мынадай орташа коэффициенттері қолданылды: ҚГМ – 7,7, ПҚИ – 7,75, ССЕЛ – 6,68.

Капитал өтімділігі және ресурстар

Компанияның өтімділікке қажеттілігі негізінен ағымдағы операциялық қызметті қаржыландыру (айналым капиталы), инвестицияларды қаржыландыру (күрделі шығындар) және сатып алу есебінен өсімге жету қажеттілігінен туындайды. Басшылық өзінің міндеттемелерін орындау және инвестициялық мүмкіндіктерін жүзеге асыру үшін Компанияның жеткілікті өтімділік деңгейі бар деп есептейді.

2016 жылғы қаржы активтерінің қозғалысы

млн теңге

Қаржы активтері, басында	1 104 982	
Операциялық қызмет пен валюталық бағамдардың өзгерісінен алынған таза қаржы активтері		+140 766
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза қаржы активтері		-62 174
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза қаржы активтері		-2 265
Қаржы активтері, соңында	1 181 309	

2016 жылдың ішінде операциялық қызмет пен валюталық бағамдардың өзгерісінен қаржы активтерінің түсімі 140,8 млрд теңгені құрады, бұл 2015 жылға қарағанда 316,8 млрд теңгеге кем. Осы өзгеріс негізінен 2015 жылмен салыстырғанда 2016 жылдағы бағамдық айырма бойынша кірістердің азаюына байланысты болды.

2016 жылы инвестициялық қызметтен қаржы активтерінің жылыстауы 62,2 млрд теңгені құрады (2015 жылы –56,7 млрд теңге).

Жылыстау көрсеткішінің артуы қомақты күрделі салымдардың ұлғаюына (13,1 млрд теңгеге), сондай-ақ байланысқан тараптардың қарыздарын өтеу мөлшерінің азаюына (6,8 млрд теңгеге) байланысты, бұл бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниядан алынған дивидендтер мөлшерінің ұлғайымен (13,7 млрд теңгеге) ішінара жабылды.

Қаржы қызметінде пайдалануға бағытталған қаржы активтерінің жылыстауы 2016 жылы 2,3 млрд теңгені құрады (2015 жылы – 30,2 млрд теңге). Соманың азаюы, ең бастысы, 2015 жылмен салыстырғанда, 2016 жылы төленген дивидендтер мөлшерінің азаюына (28,9 млрд теңгеге) байланысты болды, бұл 2015 жылға қарағанда 2016 жылы қарыздар бойынша төлемдердің ұлғаюымен (0,9 млрд теңгеге) ішінара өтелді.

Қаржы активтерінің таза позициясы

Төмендегі кестеде Компанияның қаржы активтерінің таза позициясы бойынша деректері келтірілген:

	2016 жылғы 31 желтоқсанда	2015 жылғы 31 желтоқсанда	Өзгеріс
	(егер өзгесі көрсетілмесе, млн теңге)		
Ағымдағы бөлігі	5 483	5 585	-2%
Өтеу мерзімі бір жылдан астам	3 844	5 990	-36%
Қарыздардың жиыны	9 327	11 575	-19%
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	162 091	237 310	-32%
Ағымдағы өзге де қаржы активтері	983 257	833 912	18%
Ұзақ мерзімді қаржы активтері	35 961	33 760	7%
Қаржы активтерінің жиыны	1 181 309	1 104 982	7%
Шетелдік валютада деноминацияланған қаржы активтері, %	97%	99%	
Қаржы активтерінің таза позициясы	1 171 982	1 093 407	7%

Тәуекел факторлары

Компанияның қызметі экономикалық, саяси, заңнамалық, әлеуметтік, өндірістік және қаржы саласындағы көптеген тәуекелдер мен белгісіздіктермен түйіседі. Мүдделі тұлғалар шешім қабылдаған кезде Компанияның қаржылық және операциялық нәтижелеріне ықпал етуі мүмкін тәуекел факторларын ескерулері тиіс.

Тәуекелдерді басқару жүйесі Компанияның басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады және бұл үнемі дамып отыратын процесс. Компания оған сәйкес тәуекелдер қоржынын жүйелі түрде сәйкестендіреді, бағалайды және басқарады, өткен, қазіргі және болашақтағы дамуын талдайды.

Тәуекелдер туралы кейбір ақпарат жай акциялар мен ҒДҚ эмиссиялары проспектісінде қамтылған, ал басты қаржылық тәуекелдерді талдау тексерілген жылдық есептілікте көрсетілген.

Төменде негізгі тәуекелдердің толық емес қосымша тізбесі келтірілген.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Саяси тәуекелдер	— Мемлекет басшылығының сыртқы немесе ішкі саяси бағытын ауыстыру ықтималы, бұл жалпы мемлекеттің және соның ішінде Компанияның да инвестициялық тартымдылығына елеулі ықпал етуі мүмкін. — Қазақстанның Үкіметі экспорттық квотаның жарияланған көлемін едәуір қысқартуы немесе ішкі нарыққа жеткізу бойынша міндетті көлемдерді өзгертуі ықтимал, бұл Компанияның қаржылық нәтижелеріне елеулі ықпал етуі мүмкін. — Қазақстанның Үкіметі Компанияны үкіметаралық келісімдерге сәйкес мұнай жеткізу бойынша жеке міндеттерді орындау есебінен немесе экспорттық бағалардан төмен бағалар бойынша мұнай жеткізуге міндеттеуі мүмкін. — Өнеркәсіптің шикізат салаларынан алынатын бюджеттік кірістерді барынша көбейту үшін заңнама, соның ішінде салық заңнамасы өзгеруі ықтимал. — Қазақстан Үкіметі ақша қаражатын басқару мүмкіндігіне шектеу қоюы ықтимал, соның ішінде Компанияның депозиттік және валюталық қоржынын әртараптандыру. Мемлекеттің ұлттық валютаға қатысты саясатын өзгертуі Компанияның қаржылық көрсеткіштері мен нәтижелеріне ықпал етуі мүмкін. — Мемлекет атынан «Самұрық-Қазына» ҰОҚ және негізгі акционер ретінде ҚМГ ҰК мемлекет мүддесі үшін ҚМГ БӨ-ге ықпал етуі мүмкін бірқатар маңызды шешімдерді қабылдау және/немесе қабылдамау жолымен ҚМГ БӨ-нің миноритарлық акционерлердің мүддесіне қайшы келуі мүмкін.	Компания ағымдағы саяси жағдайларда экономикалық тұрақтылықты қолдау бойынша тиісті шаралар қабылдайды. Компания мүдделі тараптардың мүдделер теңдігін сақтау мақсатында бас компаниямен және энергетика саласындағы уәкілетті органмен бірлескен жұмыс жүргізеді. Компания заң шығару жұмыстарына қатысу, ҚМГ БӨ компаниялары тобының мүддесі үшін мемлекеттік органдарға осы бірлестіктер атынан жүгіну үшін салалық, кәсіби одақтармен, қауымдастықтармен (Қазақстанның салық төлеушілер қауымдастығы, Kazenergy, Ұлттық кәсіпкерлер палатасы және басқалармен) белсенді жұмыс жасайды.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Экономикалық тәуекелдер	— Мұнайға және мұнай бағаларына нарық бағаларының өзгеруі, олар бірнеше факторлардың салдарынан айтарлықтай құбылмалылығымен ерекшеленеді: әлемдік сұраныс мен ұсыныстың тепе-теңдігі, халықаралық саяси хал-ахуал мен халықаралық қақтығыстар, негізгі мұнай өндіруші елдердің ықпалы мен саясаты, негізгі энергия өндіруші өңірлердегі саяси хал-ахуал. Ұзақ уақыт аралығында мұнайға және/немесе мұнай өнімдеріне олардың өзіндік құнынан төмен бағаны белгілеу Компанияның қаржылық көрсеткіштерінің едәуір нашарлауына әкеледі. — Тауарлар мен қызметтерді сатып алу саласындағы қолданыстағы заңнама материалдық-техникалық қамсыздандыру мен логистиканың тиімділігін арттыруға мүмкіндік бермейді. — Өнім берушілер мен мердігерлер арасындағы әлсіз бәсекелестік орта Компанияға көрсетілетін қызметтер мен жұмыстардың сапасын төмендетуі мүмкін. — Қазақстандық қаржы жүйесінің қолайсыз өзгерістері бос ақша қаражатын орналастыру талаптарын нашарлатуы мүмкін. — Мұнайдың дербес процессінгі схемасына көшуге байланысты МӨЗ-дерде мұнай өңдеу тарифтерінің қымбаттау тәуекелі бар.	Компания осы тәуекелге баса назар аударады және мынадай іс-шаралар жүргізеді: — келешекте шикі мұнай бағаларының түрлі деңгейлеріне қатысты сезімталдықтың талдауын қоса алғанда, болжамды бағаның консервативтік таңдауын қолдана отырып, жыл сайынғы бюджеттер мен мерзімді болжамдарды әзірлеу; — әлемнің жетекші сараптау агенттіктерінің мұнай бағаларының болжамына мониторинг жасау және оларды хеджирлеудің экономикалық орындылығын талдау; — бәсекелестік ортаны кеңейту үшін ашық дереккөздерде сатып алу туралы ақпаратты жариялау; — өнім берушілер мен мердігерлер орындайтын жұмыстар мен қызметтердің сапасын бақылау.
Стратегиялық және инвестициялық тәуекелдер	ҚМГ БӨ-нің игерілетін кен орындары игерудің көнерген дәрежесінде тұр, олар өндірілетін өнімнің жоғары сулану деңгейімен сипатталады. Қорлардың азаюы Компанияның ұзақ мерзімді қызметіне және оның коммерциялық құнына әлеулі ықпал етуі мүмкін. Төмендегі тәуекел-факторлар Компанияның ресурстық базасының орнын толтыру жұмыстарына ілесуі мүмкін: — Қазақстанда құрлықта сатып алу үшін жаңа активтердің қолжетімділігі шектеулі болуы; — халықаралық ірі мұнай-газ компаниялары тарапынан мұнай-газ активтеріне қолжетімділік үшін бәсекелестіктің артуы. ҚМГ БӨ-де өзінің стратегиясын іске асыруда, атап айтқанда ақша қаражатын инвестициялауда қиындықтар туындауы мүмкін. Бұдан басқа, ҚМГ БӨ Қазақстанның Үкіметі бақылайтын, ірі мұнай-газ өндіруші компаниясы болып табылады. Осыған байланысты, мемлекет атынан «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ және ҚМГ ҰК жалпы мемлекет мүддесі үшін ҚМГ БӨ-ге ықпал етуі мүмкін, бұл ҚМГ БӨ акционерлерінің мүддесіне қайшы келуі ықтимал. Егер ҚМГ БӨ бизнесінің тәуелсіздігін көздейтін ҚМГ БӨ мен ҚМГ ҰК арасындағы Өзара қарым-қатынастар келісіміне ҚМГ БӨ-нің корпоративтік басқаруына кері әсер етуі мүмкін өзгерістер енгізілсе, аталған жағдайлар орын алуы ықтимал. Осы факторлар жеке-жеке және барлығы бірге жобалардың тартымдылығының жете бағаланбауына/артық бағалауына, тиімсіз инвестициялық шешімдерге әкелуі мүмкін, нәтижесінде қорлардың деңгейі төмендеп, Компанияның құны құлдырауы ықтимал.	Компания өзінің әлеуетін барынша іске асыруға және ресурстарды молайту үшін мүмкіндіктер іздеуге бағытталған. 2015 жылғы ақпанда Компания және Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Геология және жер қойнауын пайдалану комитеті Қазақстанның жер қойнауын геологиялық зерттеу саласындағы өзара ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды. Осы Меморандум шеңберінде мұнай-газ кен орындарын әрі қарай іздестіру мен барлау және Қазақстанның көмірсутегі қорларын көбейту мақсатында Компания тарапынан келешегі бар әлеуетті учаскелердің қойнауын зерттеу көзделген.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Өңірлік тәуекелдер	— Компания активтерінің жұмыс жасау өңірлері әлеуметтік және экономикалық тәуекелдері жоғары өңірлерге жатады. Маңғыстау облысындағы Компанияның активтері үшін әлеуметтік қақтығыстардың туындауы және еңбек ұжымдарының ереуілдерге шығу тәуекелдері елеулі болып табылады, өйткені бұндай жағдайлар бірнеше орын алып, Компанияның қызметіне едәуір ықпалын тигізді.	Компания өзінің қызметін жүргізу өңірлерінде әлеуметтік тұрақтылықты нығайтуға және қолдауға тырысады, бағдарламалары барынша атаулы болуы үшін жергілікті және мемлекеттік органдардың өкілдерімен тығыз қарым-қатынас жасайды.
	— Өңірлердің климаттық жағдайлары әр алуан, бұдан басқа олардың географиялық жағынан алшақ орналасуы Компания активтерінің үздіксіз жұмысы үшін көлік құралдарымен және электр энергиясымен қамту мәселелеріне жіті назарды талап етеді.	Қызметін жүргізу өңірлеріндегі климаттық ерекшеліктеріне, соның ішінде табиғи апаттардың туындау қауіпіне байланысты тәуекелдердің ықтимал салдарын азайту мақсатында Компания дұрыс жұмыс істеу және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелеріне ерекше көңіл бөледі.
Барлау	— Геологиялық барлау қызметімен байланысты негізгі тәуекел ресурстар өсімінің жоспарлы деңгейін растамау және/немесе ағымдағы геологиялық барлау жобалары бойынша шығындар деңгейінің артуы болып табылады. — Геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу апаттардың пайда болуы, ұңғымалардың бақылаудан шығуы және/немесе қызметкерлердің денсаулығына және/немесе қоршаған ортаға зиян келтіру тәуелдердің болуымен түйіседі, бұл қомақты мүліктік залалға, ұңғыманы қалпына келтіру бойынша қосымша шығындарға, қызметкерлердің денсаулығына келтірілген зиянды өтеу және/немесе қоршаған ортаға келтірілген зиянды өтеу шығындарына әкелуі мүмкін, геологиялық барлау жұмыстарының құнына және оларды іске асыру мерзіміне кері ықпал етуі мүмкін.	Геологиялық барлау жұмыстарының нәтижесін арттыру және ілеспе тәуекелдерді азайту үшін геологиялық-геофизикалық іздеулердің кешенді талдауы жүргізіледі. Ол дәстүрлі сейсмикалық зерттеулерден басқа, геохимиялық зерттеулер, электробарлау жұмыстары, сондай-ақ геофизикалық деректерді өңдеу бойынша арнайы әдістемелерді қамтиды. Ұңғымаларды геологиялық барлау бұрғылау жұмыстарына жүйелі негізде мониторинг жасалады.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Өндіру	Компанияның өндірістік қызметінің тиімділігін төмендететін басты факторлар: — ұңғымалардың негізгі қорының хал-ахуалы; — кен орындар сулануының ұлғаюы; — жабдықтардың техникалық бүтіндігі; — электр энергиясымен қамту үздіксіздігі; — ауа-райы жағдайлары; — жабдықтарды дер кезінде сатып алу мен жеткізу; — жеткізілген жабдықтың сапасы; — өнімділіктің өсімінен асып түсетін, қызметтерге, материалдар мен негізгі құралдарға шығындардың өсуі; — операциялық және күрделі шығындарды басқарудың шектеулі болуы; — мердігерлердің қызметтерді дер кезінде және сапалы орындауы; — ұйымдастырушылық-техникалық және геологиялық-техникалық шаралар жоспарының орындалмауы; — өндірістік персоналдық қауіпсіздігі; — экологиялық қауіпсіздік; — жоспарлау тиімділігі; — мемлекеттік реттеушілердің талаптарын сақтау; — әлеуметтік тұрақсыздық. Компанияның өндірістік қызметі негізгі өндірістік жабдықтардың апаты мен істен шығу тәуекелдеріне ұшырайды.	Компания өндірісте жаңа техниканы енгізуді және басты бизнес-процестерге технологиялық бақылауды жүзеге асырады. Осы тәуекелдерді азайту үшін Компания алдын алудың кешенді шараларын жүргізеді, жабдықты жаңғырту мен күрделі жөндеу бағдарламасын іске асырады. Негізгі өндірістік жабдық өрт, жарылыс, табиғи және басқа да қауіптерден туындауы мүмкін залалдан сақтандырылды, сондай-ақ ұңғыманың бақылаудан шығу тәуекелі сақтандырылды.
Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау	— Компанияның өндірістік қызметі қоршаған орта мен қызметкерлердің денсаулығына зиян келтіру тәуекелімен байланысты. Мұндай тәуекелдерге мыналарды жатқызуға болады: техника қауіпсіздігін сақтамау, өндірістегі апаттар, қоршаған ортаға залал келтіру, экологиялық ластанулар және табиғи сұрапылдар. Осы тәуекелдер басталғанда олардың салдары өте ауыр болуы мүмкін, соның ішінде өндірістегі өлім жағдайы, ауаның, жер мен су қоймаларының ластануы, өрт, өндірісті тоқтата тұру немесе толық тоқтату. — Экология саласындағы қолданыстағы заңнама мен нормаларды бір мағыналы емес түсіндіру тәуекелдері бар, соның салдарынан Компанияның пайдасына емес наразылықтар мен айыппұл санкциялары талап етілуі мүмкін.	Компания бұл бағытта мұндай қауіп-қатерлердің алдын алу бойынша түрлі шаралар қабылдайды, атап айтқанда еңбекті қорғау мен қауіпсіздік жағдайын бақылау, қауіпті факторларды анықтау және қызметкерлерді оқыту. Компанияда қолданылатын еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау жүйелері ISO 14001 және OHSAS 18001 стандарттарына сәйкес енгізіліп, жұмыс істейді. Компания жеке қызметі мен жобаларына қатысты еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы тәуекелдерді жыл сайын сақтандырады.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Қаржылық тәуекелдер - Валюталық, инфляциялық тәуекелдер	— Компания өзінің негізгі қызметін Қазақстанда жүргізеді және есеп айырысудың негізгі валютасы ретінде теңгені пайдаланады. Жалақы төлеуге, электр энергиясына жұмсалатын шығыстарға, логистикалық қызметтердің құнына байланысты шығындар теңгенің инфляциясына сезімтал болып келеді. — Компания кірістерінің елеулі бөлігі АҚШ долларында номинацияланған немесе оған байланған. Компания шығыстарының бір бөлігі шетел валютасында номинацияланған, немесе басқа бір жолмен шетел валютасы (негізінен, бұл АҚШ доллары, сирек жағдайларда еуро мен ресей рублі) бағамдарының теңгеге қатысты құбылмалы болуына тәуелді. Қазіргі кезде Компанияның операциялық шығындарының жартысына жуығы теңгеге байланған. Доллар бағамының көтерілуі мұнай экспортын барынша тиімді етеді.	Компанияның қазынашылығы қазынашылық операциялар саласында орталықтандырылған тиімді саясатты іске асырады.
Қаржылық тәуекелдер – Кредиттік тәуекелдер	— Компанияның қаржылық ағындарына қызмет көрсететін қаржы институттарынан бастап, соңғы өнімді сатып алатын сатып алушыларға және Компанияға түрлі қызметтер көрсететін контрагенттерге дейін, материалдық және ақшалай ағындарының қозғалысымен байланысты контрагенттермен жасалатын операциялар кредиттік тәуекелдерге ұшырайды.	Компанияның қазынашылығы ақша қаражатын басқарудың орталықтандырылған тиімді жүйесін енгізді.
Салық тәуекелдері	— Қазақстан Республикасының салық жүйесі жақын арада қабылданған нормативтік-құқықтық актілерге қатысты құқық қолдану практикасының шағын көлемдерімен сипатталады. Сондай-ақ, ол заңнаманы кеңінен түсіндіруге негізделген салықтарды, айыппұл мен өсімпұлдарды қайта есептеумен сипатталады. Бұл факторлар Компанияның салық шығындарын жоспарлауды қиындатады.	Компания Салық кодексінің өзін, сондай-ақ оған түзетулердің сапасын жақсарту жұмыстарына қатысуға негізделген, осы тәуекелді барынша азайту бойынша жұмыс жүргізеді. Бұдан басқа, Компания соттарда өз мүдделерін қорғауды жалғастырып келеді.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Кедендік бақылау ережелерінің және баж салығының өзгеруі	— Компания сыртқы сауда қызметін жүзеге асыратын болғандықтан, кедендік бақылау ережелерінің және экспорттық кеден бажының (ЭКБ) өзгеруі Компанияның қаржылық нәтижелеріне кері ықпал етуі мүмкін.	Компания Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына енгізілген өзгерістерге үнемі мониторинг жасайды, кедендік ережелерді өзгерту және жер қойнауын пайдаланушылар үшін фискалды тәртіпті үйлестіру мәселелері жөніндегі жұмыстарға қатысады.
Әріптестердің тәуекелдері	— Компания қызметінің түрлі бағыттары бойынша шетелдік және жергілікті компаниялармен бірлесіп жұмыс істейді және оларды тартады. Компанияның өз әріптестерінің іс-қимылдарына және операциялық қызметіне ықпал ету мүмкіндігі шектеулі, бұл оның жеке жобаларының іске асырылуына, операциялық және қаржылық нәтижелеріне әсерін тигізуі ықтимал. — Сатып алушының қаржылық жағдайының кенеттен нашарлауы және/немесе қызметінің басқа да ішкі және сыртқы факторлары салдарынан сатып алушылардың жеткізілген шикі мұнайға төлем жүргізу тәртібі мен мерзімдері өзгеруі мүмкін.	Компания әріптестерді таңдауда жоғары талаптар қояды, ұзақ мерзімді және өзара тиімді әріптестік қатынастарды дамытуға тырысады.
Ақпараттық қауіпсіздік	— Компания ақпараттық қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерге ұшырауы мүмкін.	Компания маңызды ақпараттың бүтінділігін, бизнес-деректерді сақтау қауіпсіздігі мен құпиялығын қамтамасыз ету мәселелеріне ерекше көңіл бөледі.
Корпоративтік басқару тәуекелдері	— Компанияның тиімді қызметіне ықпал ететін маңызды факторлардың бірі ұйымдастырушылық әлеуетінің төмендеуі болып табылады.	Компания қызметкерлердің ниеттестігін, уәждемелеу және кәсіби даму деңгейін арттыруға бағытталған бірқатар шараларды әзірлейді. Бұдан басқа, көшбасшылық құзыреттерді дамыту мен кадрлық резервті қалыптастыруға баса назар аударады.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
Алаяқтық және сыбайлас жемқорлық	— Ресурстарды Компанияның мүддесіне қайшы келетіндей етіп үлестіру, жеке басының пайдасы үшін Компанияға нұқсан келтіру, сыбайлас жемқорлықтың кез келген фактілері қаржылық нұқсанның мөлшеріне қарамастан, Компания қызметінде мүлдем қабылданбайтын болып табылады. — Алаяқтық және сыбайлас жемқорлық фактілерінің салдарлары: қомақты мөлшерде ақшалай айыппұл салу, сауда-саттыққа Компанияның құнды қағаздарын жіберуді тоқтата тұру немесе мүлдем тоқтату, қызметкерлерді және/немесе лауазымды тұлғаларды Қазақстан Республикасының және Ұлыбританияның заңнамасына сәйкес тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапқа тарту.	Компания заңсыз қызметті болдырмау және Компанияның беделіне нұқсан келтірудің алдын алу үшін барлық шараларды қабылдайды. Компанияға Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының, сондай-ақ 2011 жылдың шілдесінде күшіне енген Ұлыбританияның «Парақорлық туралы» Заңының (UK Bribery Act 2010) талаптары қолданады. Осыған байланысты Компания жоғарыда көрсетілген заңдарға қатаң сәйкестікте өзінің ішкі саясаттары мен процедураларын құрастырады. Компания өзінің қызметкерлері, бизнес-әріптестері және Компаниямен тартылатын үшінші тұлғалар үшін қызметкерлердің және Компаниямен қауымдасқан басқа да тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы қолданыстағы заңнаманың талаптарын ықтимал немесе әлеуетті бұзушылығына алаңдаушылық білдіру туралы бастамашылықпен хабардар ету үшін коммуникация құралдарын ұсынады. Бастамашылықпен хабардар ету үшін коммуникация құралдарын пайдалану тәртібі мен тәсілдеріне қатысты ақпарат Компанияның веб-сайтында орналастырылған. Барлық қызметкерлер сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарын және Компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі ішкі құжаттарын түсінгені туралы растау хатқа қол қою арқылы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатымен және Бастамашылықпен хабардар ету саясатымен таныстырылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы және Компанияның ішкі саясаттарын сақтау мәселелері бойынша жыл сайын Компанияның, еншілес және тәуелді ұйымдарының қызметкерлері үшін тренингтер өткізіліп тұрады.

Негізгі тәуекел	Тәуекелдің сипаттамасы	Тәуекелді басқару
		жалғасы Компания өзі тартатын үшінші тұлғалар тарапынан сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарының сақталуын қамтамасыз етуге тырысады. Осы мақсаттар үшін Компания үшінші тұлғалармен жасайтын барлық шарттарда Компаниямен тартылатын үшінші тұлғалардың қызметкерлерінен сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың сақталуын және оның бұзушылығымен байланысты кез келген күдіктер туралы Компанияны хабардар етуін талап ететін тиісті ереже, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзғанына күдіктер туындаған жағдайда үшінші тұлғалардың сенімділігіне кешенді бағалау жүргізуге Компанияның құқығы қарастырылған.

Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау

ҚМГ БӨ үшін көшбасшылық стратегиясын іске асыру жоғары өндірістік және қаржылық көрсеткіштерге жетуді ғана көздемейді. Жаңа өндірістік жетістіктерге жету экологиялық менеджменттің де, еңбекті қорғау саласындағы жұмыстың да сапасын арттыруды талап етеді.

ҚМГ БӨ Директорлар кеңесі басшылықтың қауіпсіздік деңгейін арттыру, апаттардың, өндірістік жарақат алу, кәсіби аурулардың көрсеткіштерін бірте-бірте төмендету жөніндегі жұмысын ерекше бақылауда ұстайды.

Саясат

ЕҚ, ТҚ және ҚОҚ саласындағы Компания саясатында тіркелген қоршаған ортаны қорғау мәселелерінде Компания тәсілдемелерінің негізгі көрсеткіштері төменде көрсетілген.

- Компания Қазақстан Республикасында қолданылатын заңнамалық және нормативтік заңды талаптарды, сондай-ақ мұнай компанияларының қызметін реттейтін халықаралық заңдар мен шарттарды сақтайтын болады.
- Компания өз қызметінің экологиялық көрсеткіштерін жетілдіруге және осы саладағы өз мақсаттарына жетуге тырысатын болады.
- Компания әлемнің жетекші мұнай компанияларының деңгейіне сәйкес келетін экологиялық көрсеткіштерге жетуге тырысады.
- Компания қызметінің қоршаған ортаға әсерін барынша азайтуға тырысатын болады.
- Компания заманауи ақпараттық технологияларды, техникалық диагностика мен телеметрия тәсілдерін енгізе отырып, экологиялық бақылау шараларының тиімділігін артатын болады.
- Компания өзінің еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы міндеттері мен жауапкершілігі туралы толық хабардар етуді қамтамасыз ете отырып және атап айтқанда, материалдарды қайта пайдалану және өңдеу процестерін енгізу жолымен ресурстардың үнемделуін ынталандыра отырып, жеке персоналын және мердігерлік ұйымдардың персоналын оқыту мен дамытуын жеткілікті көлемде ұйымдастыратын болады.

Қоршаған ортаны қорғау

ҚМГ БӨ оның қызметі табиғи ресурстарды пайдаланумен тікелей байланысты екенін сезіне отырып, мұндай ресурстардың орынды және ұқыпты пайдалануына, қоршаған ортаның сақталуына әлеуметтік жауапкершілік көтеретінін мойындайды.

Компания қызметінің қоршаған ортаға әсерінің ең төменгі деңгейін сақтап тұру үшін қоғам алдындағы өзінің жауапкершілігін сезінеді. Компания қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруға жыл сайын қомақты қаражат бөліп тұрады.

2016 жылы негізгі төрт өндіруші актив бойынша қоршаған ортаны қорғау жөніндегі бағдарламаларды іске асыруға 3 110 млн теңге (9,1 млн АҚШ доллары) жұмсалды, бұл 2015 жылғы шығындар деңгейімен салыстырғанда 1 530 млн теңгеге кем.

2015-2016 жылдар аралығында қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды орындауға жұмсалған қаржы шығыстарының динамикасы млн теңге

ЕҰ атауы	Қоршаған ортаны қорғау бойынша шығындар	
	2015	2016
ӨМГ	1 760	1 430
ЕМГ	1 530	690
ҚБМ	770	560
ҚГМ	580	430
Барлығы	4 640	3 110

Табиғатты қорғау іс-шараларының жоспарына сәйкес 2016 жылы ӨМГ, ЕМГ, ҚБМ және ҚГМ акционерлік қоғамдардың келісімшарттық аумақтарында мынадай экологиялық іс-шаралар жүргізілді. Айыппұл санкцияларын енгізудің ықтимал тәуекелін болдыртпау мақсатында 2016 жылы ЕМГ кен орындары аумағында қалып қойған және жаңадан түзілген мұнаймен ластанған жерлерді анықтау үшін түгендеу жұмыстары аяқталды және кейіннен ЕМГ-де мұнаймен ластанған жерлерді тазалау жұмыстары жүргізілетін болады.

Есептік кезеңде ӨМГ аумағында өндіру және тұтыну қалдықтарының 70,9 мың тоннасы өңделді және жойылды, соның ішінде өз күшімен терморекинг әдісін қолдану жолымен 8,1 мың тонна қалдық өңделді, 60 мың тонна қалдық гумат қосылған композициялық материалдардың негізіндегі қоспаның қолданылуымен өңделді және 2,8 мың тонна жойылу үшін басқа мердігерлік ұйымдарға берілді. Сонымен қатар, ӨМГ аумағында 4 мың тонна радиациялық ластанған құбырлар мен жабдықтар тазартылды.

ЕМГ аумағында өндіру және тұтыну қалдықтарының 15,2 мың тоннасы өңделді және жойылды, соның ішінде өз күшімен терморекинг әдісін қолдану жолымен 1,7 мың тонна өңделді, биологиялық ремедиация әдісімен 10,4 мың тонна қалдық өңделді және 3,1 мың тонна қалдықты басқа ұйымдар жойды.

ҚБМ аумағында 2016 жылы жиналып қалған өндіру және тұтыну қалдықтарының 19,4 мың тоннасы оларды басқа мамандандырылған ұйымдарға беру жолымен өңделді және жойылды.

қоршаған
ортаны қорғауға

3 110
млн теңге

жұмсалды

Ұйым атауы	Жойылған қалдықтардың көлемі (мың тонна)		Дезактивациядан кейін тазартылған радиоактивтік қалдықтардың көлемі (мың тонна)	
	2015	2016	2015	2016
ӨМГ	123,7	70,9	6,0	4,0
ЕМГ	10,5	15,2	–	–
ҚБМ	29,2	19,4	–	–
ҚГМ	17,1	10,7	–	–
Барлығы	180,5	116,2	6,0	4,0

ҚГМ компаниясында да жиналып қалған өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтарының 10,7 мың тоннасы басқа мамандандырылған ұйымдардың күшімен толық жойылды.

Қоршаған ортаны қорғау бойынша талаптарды сақтаудың негізі өндірістік экологиялық бақылау жүргізу болып табылады. Экологиялық бақылау Экологиялық бақылау бағдарламасына, сондай-ақ табиғатты қорғау заңнамасының және табиғатты қорғау қызметінің бұл түрін реттейтін нормативтік-әдістемелік құжаттардың талаптарына сәйкес ұйымдастырылды.

Өндірістің қоршаған ортаға жағымсыз әсерін болдыртпау үшін ӨМГ, ЕМГ, ҚБМ және ҚГМ БК компанияларында Экологиялық бақылау бағдарламасы жұмыс істейді, бұл бағдарлама атмосфералық ауа, ағынды және жерасты сулары, жер қыртысы, өсімдік пен жануарлар әлемі сияқты табиғи орта құрамдауыштарының хал-ахуалына өндірістік мониторинг жасаудың тәртібі мен әдістерін айқындайды.

Газ тәріздес ластаушы заттар шығарылуының динамикасы тоннамен

Ұйымның атауы	2015 жылға шығарудың рұқсат етілген көлемі	2015 жылға нақты шығарылған көлемі	2016 жылға шығарудың рұқсат етілген көлемі	2016 жылға нақты шығарылған көлемі
ӨМГ	6 661	5 134	6 973	5 018
ЕМГ	13 353	6 954	11 727	8 295
ҚБМ	5 651	5 651	5 452	4 355
ҚГМ	2 562	1 999	2 881	1 920
Барлығы	28 227	19 738	27 033	19 588

дезактивациядан
кейін тазартылған
радиоактивтік
қалдықтар

4,0
мың тонна

Газды кәдеге жарату

ӨМГ-де өндірілетін ілеспе газ «ҚазГӨЗ» ЖШС арқылы толық кәдеге жаратылады.

«Ембімұнайгаз» АҚ-да ілеспе мұнайлы газды дамыту және өңдеу бағдарламасы («Бағдарлама») дайындалды және бекітілді, оның мақсаты – кен орындарда ілеспе мұнайлы газды алау етіп жағуды қысқарту және келешекте 100%-ға жою.

Бағдарламаны іске асыру көптеген экологиялық міндеттерді шешуге мүмкіндік береді: ауаға залалды заттардың шығарылуын азайту, жер, су нысандарының ластануын азайту, жылу әсеріне ластаушы заттар шығарылуының салмағын азайту.

Қазіргі уақытта Бағдарлама екі жобаны қамтиды. Біріншінің атауы – «Исатай ауданында «Жайықмұнайгаз» МГӨБ-де пайдаланылатын мұнай кәсіпшіліктерінде ілеспе газды дайындау және тасымалдау жүйесін кеңейту», екіншісі – «Мақат ауданында Шығыс Мақат кен орындары шегінде «Доссормұнайгаз» МГӨБ-де пайдаланылатын мұнай кәсіпшіліктерінде ілеспе газды дайындау және тасымалдау жүйесін кеңейту».

Жобалар тауарлық газға дейін дайындалған ілеспе мұнайлы газды жеке мұнай кәсіпшіліктерінің технологиялық қажеттіліктері үшін пайдалануға, ал қалдықтарды «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ жүйесі арқылы Исатай, Мақат және Қызылқоға аудандарының халқына жеткізуге мүмкіндік береді. «Жайықмұнайгаз» МГӨБ-дегі қондырғының қуаты тауарлық газдың жылына 20,0 млн текше метрі, ал «Доссормұнайгаз» МГӨБ-дегі қондырғының қуаты – жылына 40,0 текше метр.

«Ембімұнайгаз» АҚ проблемалық мәселесі бұрынғыдай Прорва кен орындары тобында газды жағу болып қалуда. Бағдарламаны іске асыру шеңберінде қуаты жылына 150 млн текше метр Прорва кен орындары тобының ілеспе мұнайлы газына күкіртпен тазарту қондырғысының құрылысы аяқталып жатыр. Жоба ілеспе мұнайлы газын күкіртті сутектен тазартуды, конденсатты бөлуді және кейіннен «ҚазМұнайТеңіз» ТМК» АҚ газ өңдеу зауыты арқылы тұтынушыларға өткізу үшін «Средняя Азия Центр» магистральді газ құбырына тазартылған газды тасымалдауды көздейді. Жұмыстардың аяқталуы 2017 жылға жоспарланған, олардың құны 39,5 млрд теңгені құрайды.

«Қаражанбасмұнай» АҚ-да өндірілетін ілеспе газ толығымен жеке өндірістік қажеттіліктерге бағытталады.

«Қазгермұнай» БК» ЖШС-де өндірілетін ілеспе газ толығымен газ өңдеу қондырғысында қайта өңделеді, одан кейін өңделген газ көлемінің бір бөлігі жеке өндірістік қажеттіліктерге пайдаланылады. Газдың отын түріндегі қалдықтары Қызылорда облысының тұрғындарына беріледі.

Каспий акваториясын қорғау

Каспий теңізі ластануының алдын алу үшін Компания «Рено матрацтары» деп аталатын, арнайы толтырғыштары бар сатылы болат конструкцияларын пайдаланады. Олардың мақсаты – жағалау жиегін нығайту және жар көшкіндерін болдыртпау.

«Жылыоймұнайгаз» МГӨБ-нің Терең-Өзек және Батыс Прорва кен орындарында шамамен 8,6 шақырымдық қорғаныс бөгеті бекітілді. Бұл жобаның аяқталуы 2017 жылға жоспарланып отыр.

Бұдан басқа, «Ембімұнайгаз» АҚ-ға қарасты «Жылыоймұнайгаз» МГӨБ-нің Тәжіғали кен орындарының су басқан және су деңгейі көтерілетін ұңғымаларына тұрақты түрде мониторинг жасалады.

Кеңес заманынан бері Қаражанбас кен орны аумағында Каспий жағасының маңайында жұмысы тоқтатылған 11 мұнай ұңғымасы қараусыз қалған еді, олар өздерінің апаттық жағдайларына байланысты Каспий теңізінің биологиялық ортасы үшін экологиялық қауіп төндірді. 2010 және 2013 жылдары 11 ұңғыма толығымен жойылып, экологиялық сипаттағы барлық тәуекелдер алып тасталынды. Олар мұқият зерттелгеннен кейін 8 ұңғыманы теңіз суы толық басып, жағажай аймағына өте жақын орналасқаны анықталды, кейбір жерлерде су тереңдігі екі метрге жетті, тіпті ұңғыманың бірі жағалаудан сексен метр жерде, ашық теңізде болды. Қалған 3-і құрлықта орналасты, бірақ теңізде алай-дүлей құбылыстары (судың көтерілуі) кезеңінде үнемі су басу аймағында қалатын.

Бекітілген Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы шеңберінде бақылау орындарының 7 жерінде орнатылған теңіз суы мен түптік шөгінділердің сапасына жыл сайын мониторингтік зерттеулер, теңіз ұңғымаларының жағдайына ай сайынғы тексерістер, ал тоқсан сайын – қарап-тексеру актісін жасаумен сынамаларды іріктеу жүргізіледі.

Каспий теңізінің акваториясына мониторингтік бақылау жүргізудің барлық мерзімі ішінде су басқан ұңғымалардың салдарынан ластану фактілері тіркелген жоқ.

Қауіпсіздік және еңбекті қорғау

Қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы басты статистикалық көрсеткіштер кестеде келтірілген

Еншілес ұйымдар	Жұмыс істеген адам-сағатының саны			Еңбекке жарамсыздықты уақытша жоғалтумен жарақат саны		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
«Өзенмұнайгаз» АҚ	17 750 000	17 715 060	16 928 670	7	7	20
«Ембімұнайгаз» АҚ	9 929 136	8 897 682	9 248 135	1	9	1
«Қаражанбасмұнай» АҚ	3 906 910	4 246 218	4 250 239	6	4	1
«ҚазГерМұнай» БК» ЖШС	1 385 336	1 454 432	1 261 051		3	
«Карповский Северный» ЖШС	41 024	41 126	36 464			
«Урал Ойл энд Газ» ЖШС	90 905	87 482	73 426			
«ТКҰҚБ» ЖШС	1 916 255	1 857 383	1 716 459	5	1	2
«ҚазГӨЗ» ЖШС	1 786 888	1 790 419	1 725 136	1	1	
«KMG EP-Catering» ЖШС	1 138 529	1 141 824	1 084 131	1		
«Өзенмұнайсервис» ЖШС	3 254 854	3 471 949	3 620 133	7	12	7
«Кен-Құрылыс-Сервис» ЖШС	1 729 135	1 585 602	1 655 239	2	5	1
«СӨТБ» ЖШС	331 019	311 194	282 211			
«Арғымақтранссервис» ЖШС			2 429 448			
«Тұлпармұнайсервис» ЖШС			1 242 028			1
ҚМГ БӨ тобы бойынша барлығы	43 259 991	42 600 371	45 552 770	30	42	33

Еншілес ұйымдар	Еңбекке жарамсыздықты жоғалтумен жарақат жиілігі (ЕЖЖЖЖ, ЕЖУЖЖ саны/миллион адам-сағат)			Өлім жағдайларының саны		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
«Өзенмұнайгаз» АҚ	0,39	0,40	1,18	1	1	3
«Ембімұнайгаз» АҚ	0,10	1,01	0,11			
«Қаражанбасмұнай» АҚ	1,54	0,94	0,24		1	
«ҚазГерМұнай» БК» ЖШС	0,00	2,06	0,00			
«Карповский Северный» ЖШС	0,00	0,00	0,00			
«Урал Ойл энд Газ» ЖШС	0,00	0,00	0,00			
«ТКҰҚБ» ЖШС	2,61	0,54	1,17			
«ҚазГӨЗ» ЖШС	0,56	0,56	0,00	1		
«KMG EP-Catering» ЖШС	0,88	0,00	0,00			
«Өзенмұнайсервис» ЖШС	2,15	3,46	1,93			
«Кен-Құрылыс-Сервис» ЖШС	1,16	3,15	0,60			
«СӨТБ» ЖШС	0,00	0,00	0,00			
«Арғымақтранссервис» ЖШС			0,00			
«Тұлпармұнайсервис» ЖШС			0,81			
ҚМГ БӨ тобы бойынша барлығы	0,69	0,99	0,72	2	2	3

Еншілес ұйымдар	Соңы өлімге алып келген жазатайым оқиғалар жиілігі (өлім жағдайлары саны/100 миллион жұмыс істеген адам-сағат)		
	2014	2015	2016
«Өзенмұнайгаз» АҚ	5,6	5,6	17,7
«Ембімұнайгаз» АҚ	0,0	0,0	0,0
«Қаражанбасмұнай» АҚ	0,0	23,6	0,0
«ҚазГерМұнай» БК» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«Карповский Северный» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«Урал Ойл энд Газ» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«ТКУҚКБ» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«ҚазГӨЗ» ЖШС	56,0	0,0	0,0
«KMG EP-Catering» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«Өзенмұнайсервис» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«Кен-Құрылыс-Сервис» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«СӨТБ» ЖШС	0,0	0,0	0,0
«Арғымақтранссервис» ЖШС			0,0
«Тұлпармұнайсервис» ЖШС			0,0
ҚМГ БӨ тобы бойынша барлығы	4,6	4,7	6,6

“ Соңғы төрт жыл ішінде Компания қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған ауқымды жұмыстар жүргізді. ”

ҚМГ БӨ басшылығы үшін өндірістік қауіпсіздік басымдықтардың бірі болып табылады. Соңғы төрт жыл ішінде Компания қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған ауқымды жұмыстар атқарды. Бұл, бірінші кезекте, олардың еңбек жағдайларын жақсарту: шаруашылық-тұрмыстық кешендерді, асханаларды, топтық қондырғыларға арналған операторлық ғимараттарды және т.б. салу. Сондай-ақ, Компанияның басшылығы сатып алынатын арнайы киім мен аяқ киімнің және де жеке қорғаныс құралдарының сапасына үлкен мән береді.

Еңбекті қорғау шығындары

млн теңге

Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі шығындары 2015		2016
ӨМГ	698	789
ЕМГ	236	409
ҚБМ	565	336
КГМ	279	341
Жиыны	1 778	1 875
Жеке қорғаныс құралдарын сатып алу шығындары		2015
ӨМГ	1 030	1 059
ЕМГ	364	341
ҚБМ	190	188
КГМ	54	106
Жиыны	1 638	1 694
Барлығы	3 416	3 569

жұмыс істеген
адам-сағатының
жалпы саны

45 552 770

еңбекті қорғау
шығындары

3,6

млрд теңге

Мұнай компанияларының өндірістік қызметінің қауіп-қатері деңгейі жоғары, тиісінше, ҚМГ БӨ адам өмірі үшін қауіпті тәуекелдерді және персонал үшін өзге де тәуекелдерді азайту бойынша белсенді жұмыс жүргізеді.

2016 жылы «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Карповский Северный» ЖШС, «Урал Ойл энд Газ» ЖШС, «ҚазГӨЗ» ЖШС, «КМГ ЕР-Catering» ЖШС және «СӨТБ» ЖШС-де төтенше оқиғалардың мүлдем болмауы тіркелді.

Басқа бөлімшелердің өндірістерінде 31 төтенше жағдай орын алып, 31 қызметкер зардап шекті, оның ішінде 13 қызметкер ауыр жарақат, 17 адам жеңіл жарақат алды және соңы өлімге алып келген 3 жазатайым оқиға болды.

Зардап шеккендердің жалпы саны ішінен 21 адам жұмысқа шықты, үшеуіне мүгедектік берілді, ал 6 адам амбулаторлық ем алып, оңалтудан өтіп жатыр.

2016 жылы орын алған төтенше жағдайлардың талдауы төтенше жағдайлардың жартысынан көбі негізінен қауіпсіздік техниканың ережелерін сақтамау нәтижесінде қызметкердің кінәсі (44%) және зардап шегушінің өрескел абайсыздығы (28%) салдарынан болғанын көрсетеді.

Әрбір жазатайым оқиғадан кейін комиссия құрылады, ол мән-жайларды анықтайды, себептерін ашады және келешекте мұндай жазатайым оқиғалардың алдын алу және оларды болдыртпау бойынша іс-шаралар әзірлейді.

Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қауіпсіздік мәдениетін арттыру бойынша жобалар

2016 жылы бірнеше жоба басталып, табысты іске асырылды. Осы жобалардың мақсаты – еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы жағдайды жақсарту мен қауіпсіздік мәдениетін арттыру.

Негізгі жобалардың бірі еңбекті және қоршаған ортаны қорғау бойынша есептіліктің ашықтығын күшейту болып табылады. Бұл жоба шеңберінде еңбекке жарамсыздықты жоғалтпаусыз өндірістегі жеңіл жарақаттарды қоса алғанда, барлық жарақаттың тіркелуі және есепке алынуы жүргізіледі, ЕТҰ-ның өндірістік нысандарында мақсатты тексерулер жүзеге асырылады, жеңіл-желпі кішігірім жарақаттарды қоса алғанда, өндірісте болған жазатайым оқиғалар туралы дер кезінде хабарлауға, олардың есебін және тергеуін жүргізуге қатысты кездесулер, жиналыстар және түсіндіру жұмыстары ұйымдастырылды.

Өнеркәсіптік қауіпсіздіктің деңгейін арттыру мақсатында ЕМГ-де 2016 жылы қауіпсіздік және еңбекті қорғау бойынша мамандар саны көбейді. Бұған дейін, 5 200 қызметкерден астам штаты бар ЕМГ-де қауіпсіздік техникасының 27 маманы ғана жұмыс істеді. Осылайша, қауіпсіздік техникасының бір маманына 200 қызметкерден келетін. Тиісті тренингтер өткізілгеннен кейін мамандар саны 68-ге дейін артылды, тиісінше, қазіргі кезде қауіпсіздік техникасының бір маманына 80 жұмыскерден келеді. Қауіпсіздік техникасы мамандарының штаттық құрылымын кеңейту жөніндегі мұндай жұмыстарды Компанияның барлық еншілес және тәуелді ұйымдарында жүргізу жоспарланып отыр.

Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласында қызметкерлердің «Алтын ережелер» кодексі енгізілді. Кодекстің мақсаты Компанияға қарасты еншілес және тәуелді ұйымдары және мердігерлік ұйымдары жұмыскерлерінің қауіпсіздік пен еңбекті қорғау жөнінде Қазақстан Республикасының заңнамасы талаптарына және халықаралық талаптарға сәйкес қызметін жүргізуі болып табылады.

Сондай-ақ, еңбекті қорғау және көлік қауіпсіздігі саласында корпоративтік құжаттар енгізілді: «Оқиғаларды хабарлау және тергеу тәртібі туралы ережелер», «Жер үстіндегі көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану регламенті».

ҚМГ БӨ компаниялары тобында қауіпсіздік мәдениетін жоғарылату жұмысындағы келесі қадам ретінде «Қауіпсіздік бойынша жұмысшының қауіпсіз іс-әрекетін бақылау» бағдарламасын енгізу арқылы басшылық пен жұмыскерлердің қауіпсіздік және еңбекті қорғау процестеріне жұмылдыруын арттыру жоспарланады. Бұл бағдарлама өндірістік жарақат алу көрсеткіштерін жақсартудың маңызды құралдардың бірі және басшылардың жетекшілік етуі мен адалдығына, адамдардың ықтимал тәуекелдер мен оқиғаларды болжау және олардың алдын алу қабілеттеріне негізделген қауіпсіз іс-әрекет мәдениетін арттыру үшін маңызды қадам болып табылады.

Әлеуметтік жауапкершілік

Компания өз қызметін жүргізу өңірлерінде әлеуметтік тұрақтылықты сақтау және халықтың өмір сүрудің лайықты деңгейіне кепілдік беру жауапкершілігін толық сезінеді.

түрлі әлеуметтік
жобаларға
1,7млрд
теңге жұмсалды

«ITS»
жобасына қатысуға
«ҚазМұнайГаз» БӨ
қызметкерлерінен
36
өтінім

Саясат

Компанияның кадрлық мәселелерге көзқарасы Компанияның ресми сайтында орналастырылған оның Іскерлік этика кодексімен реттеледі. Компания көзқарасының негізгі ережелері төменде мазмұндалған.

- Компания Қазақстан Республикасында қолданылатын заңнамалық және нормативтік заңды талаптарды, сондай-ақ мұнай компанияларының қызметін реттейтін халықаралық заңдар мен шарттарды сақтайтын болады.
- Компанияның барлық қызметкерлерінің: қауіпсіз және дұрыс еңбек жағдайларына; Компанияға қосқан үлесінің мойындалуы мен лайықты бағалануына; олардың кәсіби дағдыларын дамытуға жәрдемдесуге; олардың жұмысының сапасы мен тиімділігін ашық және консервативтік талқылауға құқықтары бар.

- Компания ұлтына, нәсіліне, ұстанған дініне қарай, жасы, жынысы, саяси нанымы немесе өзге белгілер бойынша кемсітушілікке жол бермейді.
- Қызметкерді жұмысқа қабылдау, бағалау, қызметте жоғарылату, оқыту, біліктілігін арттыру, өтемақы төлеу және жұмыстан шығару бойынша кез келген шешім оның біліктілігіне, жасаған еңбегіне, көрсеткіштері мен өндірістік қажеттіліктің орындылығына ғана негізделуі тиіс.
- Компания біліктілік деңгейі, орындалатын жұмыстың қиындығы мен сапасы, сондай-ақ өндірістік-қаржылық көрсеткіштерді орындау нәтижелері сияқты ұғымдарды басшылыққа ала отырып, өз қызметкерлеріне сыйақы төлейді.
- Компания қызметкерлері өздерінің міндеттерін тиімді орындау үшін оларға арналған оқыту және біліктілікті арттырудың жеке бағдарламаларын ұйымдастыратын болады.

Компания өз қызметін жүргізу өңірлерінде әлеуметтік тұрақтылықты сақтау және халықтың өмір сүрудің лайықты деңгейіне кепілдік беру жауапкершілігін толықтай сезінеді. Осыған байланысты ҚМГ БӨ ағымдағы өндірістік қажеттілікті ескермей, қызметкерлердің бар штат санын сақтай отырып және ұжымдық шартта көзделген барлық төлемдерді, медициналық сақтандыруды қамтамасыз ете отырып, қосымша шығындарды және біліктілікті арттыруға жұмсалатын шығындарды көтереді.

Экономикадағы ағымдағы күрделі жағдайға қарамастан, Компания әлеуметтік төлемдерді және экономикалық жағдайлар күрт өзгермейді деген талаппен қызметкерлер жалақысының тұрақты бөлігінің деңгейін қазіргі кездегі деңгейде сақтауды жоспарлайды.

Әлеуметтік жобаларға шығындар

млн теңге

	Маңғыстау облысы			Атырау облысы		
	Барлығы	Міндетті	Бастамашылық	Барлығы	Міндетті	Бастамашылық
2015	1 379	900	479	518	394	124,1
2016	958,7	900	58,7	728,6	593	135,6

ҚМГ БӨ жер қойнауын пайдалану туралы келісімшарттардың шеңберінде қызметін жүргізу өңірлерінің әлеуметтік дамуына бұрынғыдай қаржы ресурстарын бөледі. 2016 жылы Атырау және Маңғыстау облыстарындағы түрлі әлеуметтік жобаларға 1,7 миллиард теңге (5 млн АҚШ доллары) бөлінді. Жергілікті атқарушы органдар бұл қаражатты халықтың сұранысына қарай қандай әлеуметтік мұқтаждықтарға жұмсау керектігін шешеді. Атап айтқанда, қажетті қаржыландыру автомобиль жолдарын жөндеуге, қалалық шағын аудандарды көріктендіруге, жұмыссыз адамдар үшін әлеуметтік жұмыс орындарын құруға және т.б. бағытталды.

2016 жылы Маңғыстау облысының әлеуметтік инфрақұрылымын дамытуға 958,7 млн теңге жұмсалды. 728,6 млн теңге өңірдің әлеуметтік инфрақұрылымын дамытуға, халықтың әлеуметтік әлсіз топтарына қолдау көрсетуге және Атырау облысының қоғамдық маңызы бар іс-шараларын жүргізуге жұмсалды.

Сондай-ақ, Жаңаөзен қаласы мен Қарақияқ ауданының дамуы үшін 900 млн теңге сомасында қаражат бөлінді, олар Мұнайлы, Бостандық және Жұлдыз шағын аудандарындағы автомобиль жолдарын салуға және Маңғыстау облысы Құрық ауылындағы туберкулез ауруханасын реконструкциялауға бағытталды.

2016 жылы Компания Атырау облысы Мақата ауданы Доссор кентінде 300 оқушыға арналған О. Сарғұнанов атындағы орта мектептің құрылысын және Атырау облысы Қызылқоға ауданы Тасшағыл аулында 100 орындық балабақша құрылысын аяқтау жөніндегі жұмыстарды қаржыландыруға қаражат бөлді. Сол ауданда екіпәтерлі 15 тұрғын үйлердің құрылысын аяқтауға да қаражат бағытталды.

Демеушілік көмек көрсету шеңберінде 2016 жылы Компания «Талсуат кентінде (Қызылорда қ.) 300 орынға арналған психоневрологиялық интернат-үйі» нысанын аяқтауға 1,35 млрд теңге мөлшерінде «Қызылорда игілігі» корпоративтік қорын қаржыландырды. Жаңа мектеп-интернатта гимнастикалық зал, су процедураларының бөлімшесі, ағаш және тігін ұстаханалары, сондай-ақ конференц-зал бар.

Сонымен қатар, Компания Астананың жас суретшілері тобына өзінің бас кеңсесінен орын берді, онда суретшілер өз жұмыстарын қоя алады. Жобаның мақсаты – елорданың жас және дамып келе жатқан суретшілеріне қолдау көрсету. Ашылу күні қойылған көркем туындылардың негізгі тақырыбы көктемнің келуі болды.

Біздің адамдар

ҚМГ БӨ құрылу сәтінен бастап қызметкерлерді даярлау және біліктілігін арттыруды жыл сайын жүргізеді. ҚМГ БӨ бірыңғай корпоративтік саясатты, стратегиялық басымдықтарды кеңінен тарату мақсатында ҚМГ БӨ компаниялары тобының қызметкерлері үшін түрлі білім беру бағдарламаларын іске асырады. 2016 жылы ҚМГ БӨ компаниялары тобының 40 585 қызметкері¹⁰ өз біліктіліктерін арттырды, бұл 2015 жылмен салыстырғанда 7%-ға артық.

¹⁰ Деректерді жинақтау кезінде, қызметкердің бір жыл бойы бір реттен көп оқудан өткені ескерілді, осы көрсеткішті есептеу кезінде қызметкер өткен барлық оқудың саны ескерілді.

Жоба үлгісі

Ішкі тренерлер мектебі

2016 жылғы 9 желтоқсанда «ҚазМұнайГаз» БӨ» АҚ-да ішкі тренерлер мектебін қалыптастыруға бағытталған алғаш рет «In-house Trainer School» («ITS») атты жаңа жоба бастау алды.

Жобаның басты міндеті қызметкерлердің кәсіби біліктілігі мен корпоративтік мәдениетінің деңгейін арттыру, сондай-ақ өндірістік және басқарушылық міндеттерді шешуге талап етілетін кәсіби білім мен дағдыларды ҚМГ БӨ, еншілес қоғамдар мен бірлескен кәсіпорындардың қызметкерлеріне беруді қамтамасыз ету болып табылады.

2016 жылғы желтоқсанда «ҚазМұнайГаз» БӨ» АҚ қызметкерлерінен «ITS» жобасына қатысуға 36 өтінім келіп түсіп, олар үшін тренерлерге арналған алғашқы тренинг ұйымдастырылды. 2017 жылы Компания «ITS» жобасын бұдан әрі іске асыру жөніндегі жұмысты жалғастыратын болады.

Жоба үлгісі

Дублер күні

2016 жылғы 7 шілдеде ҚМГ БӨ-де алғаш рет Дублер күні өткізілді.

Бұл іс-шара Жастар саясатын іске асыру шеңберінде өткізілді, оның мақсаты жас мамандарды негізгі бизнес-процестерді іске асыруға тікелей қатыстыруға тарту, өзін-өзі дамыту үшін жағдай жасау, өздігінен шешім қабылдауға, тапсырылған іске жауапты қарауға тәрбиелеу, жас мамандарға басшы болу мүмкіндігін ұсыну, сондай-ақ басқа да құрылымдық бөлімшелердің қызметімен таныстыру болды.

Дублер күні ҚМГ БӨ жас мамандары бір жұмыс күн бойы құрылымдық бөлімшелері басшыларының функцияларын атқарды.

Аталған іс-шараға ҚМГ БӨ-нің 23 жас қызметкері қатысты. Осылайша, Компанияның барлық негізгі құрылымдық бөлімшелері жұмылдырылды.

Сонымен бірге, құрылымдық бөлімшелердің басшылары олардың орнын дублер қызметкерлер алмастыру кезеңі ішінде «Инфотейнмент» арнайы бағдарламасы бойынша оқуға қатысты, оның шеңберінде қатысушылар басқарушылық кейстерді шешіп, нәтижесінде тарихи басқарушылық тәжірибесі базасында көшбасшы ерекшеліктерін және басқарушы құралдарын қалыптастырды.

Жоба үлгісі

«Үздік маман» кәсіби шеберлік байқауы

«Үздік маман» кәсіби шеберлік байқауы «ҚазМұнайГаз» БӨ» АҚ-ның мұнай-газ өндіруші кәсіпорындары арасында 2006 жылдан бастап жыл сайын өткізіліп келеді.

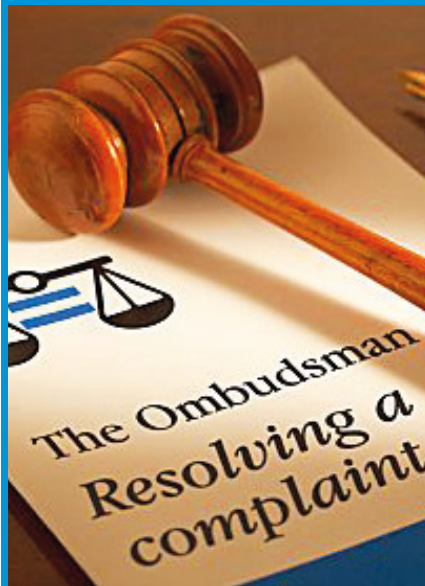
2016 жылы байқау тоғыз еншілес қоғамда өткізілді: «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «Қазгермұнай» БК» ЖШС, «Argumak TransService» ЖШС, «ТұлпарМұнайСервис» ЖШС, «Жөндеу» ЖШС, «КРУЗ» ЖШС, «Кен-Құрылыс-Сервис» ЖШС.

2016 жылғы тамыз айында еншілес ұйымдардағы байқаудың жеңімпаздары ҚМГ БӨ басшылығымен, соның ішінде ҚМГ БӨ Бас директорымен кездесуге және марапаттау рәсіміне қатысу үшін Астана қаласына келді. Салтанатты жағдайда байқау жеңімпаздары «Үздік маман-2016» медальдарымен және тиісті куәліктерімен марапатталды.

2016 жылғы қазанда 65 адамнан жасақталған жеңімпаздар командасы «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ еншілес ұйымдары арасындағы «Үздік маман-2016» кәсіби шеберлік байқауына алғаш рет қатысты. ҚМГ БӨ-нің 65 өкілі ішінде 38 адам жүлделі орындарға ие болды.

Жоба үлгісі

ҚМГ БӨ-де омбудсмен институты жұмыс істейді

ҚМГ БӨ-де омбудсмен функциясы 2017 жылғы ақпанда ашықтық пен кәсіби адалдық, ұйымның барлық мүшелері арасындағы өзара құрмет, әділдік қағидаттарын ұстану және қандай да бір белгілер бойынша кемсітушілікке жол бермеу сияқты іскерлік қағидаттарды бизнесті жүргізу тәжірибесіне енгізу арқылы корпоративтік басқаруды жетілдіру мақсатында құрылды.

Компанияның беделін жақсарту, құндылықтарды және кәсіби этиканың мәдениетін дамыту іскерлік проблемаларды және ықтимал даулы/қақтығысты жағдайларды дер кезінде

анықтау мен реттеудің тиімді жүйесін құруды талап етеді. Омбудсменнің функционалдық міндеттері: даулы/қақтығысты жағдайларды реттеу/шешу, қолайлы жолдарды іздестіру кезеңдерінде кеңес беру, қақтығысты жағдайларды реттеу бойынша ұсынымдар әзірлеу/басқа корпоративтік ресурстарға бағыттау. Компания қызметкерлері құқықтарының сақталуына мониторинг жасау.

Омбудсмен жұмысы ҚМГ БӨ компаниялары тобының барлық еншілес және тәуелді ұйымдарына таратылатын болады.

Жоба үлгісі

ҚМГ БӨ жастар саясаты

Жастар саясатының кеңестері ҚМГ БӨ орталық аппаратында және оның еншілес ұйымдарында 2012 жылдан бері жұмыс істеп келеді. Қозғалыс миссиясы жастарды компаниялардың қызметіне белсенді араласуға ынталандыру: ҚМГ БӨ компаниялары тобының стратегиясы мен мақсаттарына сәйкес өндірістік және стратегиялық міндеттерді шешу, жас қызметкерлердің кәсіби дамуына жағдай жасау, жас қызметкерлерде корпоративтік құндылықтарды қалыптастыру, олардың ғылым мен техникадағы, өндірісті басқарудағы шығармашылық әлеуетін ашу мен дамыту.

Жас мамандар күні 2013 жылдан бері жыл сайынғы негізде өткізіледі. 2016 жылы Жас мамандар күні 8-10 маусымда өтті. Осы жолы бұл шара Қызылорда қаласында орналасқан ҚМГ БӨ бірлескен кәсіпорны – «ҚазГерМұнай» БК» ЖШС-де ұйымдастырылды.

Жобалық жұмыстар байқауына ҚМГ БӨ еншілес қоғамдары мен бірлескен кәсіпорындарының 35 жас маманы қатысты.

Жас мамандар күнін өткізу барысында секциялар бойынша топтық жұмыс ұйыдастырылды, онда жас қызметкерлер қандай да бір өндірістік процесті жетілдіруге бағытталған жобалық жұмыстарын ұсынды.

Жобалық жұмыстар байқаудың алты секциясында қорғалды: «Геология, геофизика және игеру», «Мұнай мен газды өндірудің техникасы мен технологиясы», «Ұңғымаларды жерасты жөндеуден (ҰЖЖ) өткізу кезінде, ұңғымаларды күрделі жөндеуден (ҰКЖ) өткізу және бұрғылау кезінде қолданылатын технологиялар», «Мұнай өндіру және қабатты қысымды бір қалыпта сақтау кезіндегі технологиялық процесстердегі химиялау, энергетика және автоматтандыру», сондай-ақ «Экономика және қаржы».

Жас мамандар күнінің қорытындылары бойынша 6 жобалық жұмыс үздік деп танылды. Қорытынды хаттамасы негізінде секциялардың модераторларымен бірге ҚМГ БӨ еншілес ұйымдары мен бірлескен кәсіпорындарының басшыларына осы жобаларды өндірістік процеске енгізуді қамтамасыз ету ұсынылды.

Бұдан басқа, жас мамандар «ҚазГерМұнай» БК» ЖШС-нің Ақшабұлақ және Нұралы «Интеллектуалды кен орындарына» барып, өндірістік және технологиялық процесстермен тікелей танысуға, осы кен орындарда жұмыс істеудің мол тәжірибесі бар қызметкерлермен кездесуге мүмкіндік алды.

Іскерлік этика

Компанияның іскерлік этика мәселелеріне қатысты көзқарасы Корпоративтік этика кодексімен және Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатымен реттеледі, бұл құжаттар Компанияның ресми сайтында жарияланған.

Компанияның іскерлік этика мәселелеріне қатысты көзқарасы Корпоративтік этика кодексімен және Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатымен реттеледі, бұл құжаттармен Компанияның ресми сайтынан танысуға болады. Компания көзқарасының негізгі ережелері төменде мазмұндалған.

- Компания өзінің қызметкерлері мен басшылары, сондай-ақ мүдделі тұлғалар тарапынан болатын сыбайлас жемқорлықтың ешбір түрлерін қабылдамайды және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін түрлі шаралар қабылдауға тырысады.
- Компанияның қызметкерлеріне оларға белгілі болған сыбайлас жемқорлықтың кез келген әрекеттері туралы өздерінің басшыларына және Компанияның құқықтық және этикалық нормаларды сақтау жөніндегі өкілдеріне баяндау міндеттеріне жүктеледі және кеңес беріледі. Мұндай жағдайларда қызметкерлерге құпиялылық, сондай-ақ жұмысты сақтап қалу кепілдігін қоса алғанда, заңсыз жәбір көрсетуден олардың құқықтары мен мүдделерінің қорғалуына кепілдік беріледі.
- Компанияның қызметкерлері мен басшылары мүдделер қақтығысының туындауына немесе олардың бар болуының көрінісіне әкелуі мүмкін қандай да бір әрекеттер мен қатынастардан аулақ болуға міндетті.
- Компания өзінің әріптестерімен заңдылық, адал ниеттілік, тиімділік және сапа қағидаттары негізінде өзара жұмыс істеуге міндеттенеді.
- Компания тауарлар берушілерді, қызметтер мен жұмыстар көрсетуші ұйымдарды Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және Компанияның ішкі құжаттарына сәйкес таңдайтын болады.

- Компания жұртшылықпен және бұқаралық ақпарат құралдарымен қатынасы кезінде жоғары этикалық стандарттарды ұстанатын болады.
- Компания қаржы нарықтарына Ақпаратты ашу саясатына сәйкес тек сенімді ақпаратты ғана ашатын болады.
- Компанияның қызметкерлері мен басшылары Компанияның активтеріне ұқыпты қарауға және оларды иемденуден, оларға зиян не нұқсан келтіруден қорғау үшін барлық қисынды күш-жігер салуға міндетті.
- Компанияның қызметкерлері мен басшылары ақпарат құпиялылығының қорғалуын қамтамасыз етуге жауапты болады.
- Компания өз қызметкерлері мен басшыларының осы Кодекстің ережелерін оқуын және зерделеуін қолдайды. Қызметкерлер мен басшылар Кодекстің ережелерімен өздерінің келісімдерін осы Кодексті алғаны және онымен танысқаны туралы мәлімдемеге қол қою арқылы растауға міндетті.
- Компания өз қызметкерлерінің Кодекстің ережелерін ашық талқылауын қолдайды және оны жетілдіру жөніндегі кез келген конструктивтік ұсынымдарды қарауға міндеттенеді.
- Директорлар кеңесі әрбір екі жыл сайын Кодексті қайта қарайды және жаңартады.

Бұл көзқарас Компанияда қолданылатын Ақпаратты ашу саясатында, Бағалы қағаздармен жасалатын мәмілелер бойынша саясатта, Бастамашылықпен хабардар ету саясатында және Компанияның Жарғысында да қолдау тапты. Осы құжаттардың барлығы Компанияның ресми сайтында орналастырылған.

Саясаты мен қағидаттары

Компанияның іскерлік этикаға жалпы көзқарасы Компанияның ресми сайтында орналасқан оның Қызметті жүргізу қағидаттарымен анықталады. Жеті негізгі қағидат бар, олардың қысқаша мазмұндалуы төменде берілген.

- Компания барлық мүдделі тараптар қолданатын өзінің беделін бағалайды және қорғайды.
- Компания үздіксіз жетілдірілуге тырысады.
- Компания өзіне шаруашылық қызметтегі заңдылықты, ашықтық пен адалдықты сақтау бойынша міндеттерді қабылдайды.
- Компания өзіне өнімнің жоғары сапасын қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау, өндірісте қауіпсіздік пен еңбекті қорғауды қамтамасыз ету бойынша міндеттерді қабылдайды.
- Компания өтімділікті қамтамасыз етуді өзінің экономикалық қызметінің басты қағидаты етіп айқындайды.
- Компания қандай да бір саяси ұйымның пайдасына жарналар немесе қайырымдылықтар жасамайды.
- Компания кәсіпкерлік еркіндікті және адал бәсекелестікті қолдайды.

Корпоративтік басқару бойынша есеп

ҚМГ БӨ қазақстандық компаниялар ішінен алғашқылардың бірі болып әлемдік озық стандарттарға сәйкес келетін корпоративтік басқару тәжірибесін қолдана бастады. Компания инвесторлардың Компанияға деген сенімі және оны басқару сапасы Компания ұстанатын көзқарасқа тікелей байланысты деп есептейді.

Компанияны басқару органы **Директорлар кеңесі («ДК»)**, ал атқарушы органы – **Компания Басқармасы** болып табылады. Басқарманы басқаратын **Бас директор** да ДК мүшесі және ДК-дағы Компанияның атқарушы органының жалғыз өкілі болып табылады. **Гончаров Игорь Валерьевичті, ДК Төрағасын** қоса алғанда, оның төрт мүшесі «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ өкілдері болып табылады. **Директорлар кеңесінің құрамына үш Тәуелсіз атқарушы емес директорлар кіреді.**

ҚМГ БӨ Директорлар кеңесі, Басқарма, акционерлер және өзге де мүдделі тараптар арасындағы өзара қарым-қатынастарды орнататын тиімді жүйені әзірледі және енгізді. Осы жүйенің арқасында Компания барлық акционерлердің және оның қызметіне қатысы бар басқа да тараптардың мүдделерін қорғаумен қатар, құнды барынша көбейтуге бағытталған үздіксіз жұмысты жүргізіп келеді.

Негізгі акционермен қарым-қатынастарды реттеу Компанияның корпоративтік басқару жүйесінің маңызды міндеттерінің бірі болып табылады. ҚМГ БӨ және бас компаниясы «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ арасында Өзара қарым-қатынастар туралы шарт бар, ол ҚМГ БӨ-нің кәсіпкерлік тәуелсіздігін және барлық өзінің акционерлері мүддесі үшін әрекет ету міндетін белгілейді.

Құрылымы

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ДК сегіз мүшеден тұрды, олар:

Аты-жөні	Лауазымы
Игорь Гончаров	ДК Төрағасы
Құрманғазы Есқазиев	ДК мүшесі (Бас директор)
Густаве ван Меербеке	ДК мүшесі
Әсия Сырғабекова	ДК мүшесі
Серік Әбденев	ДК мүшесі
Филип Дэйер	Тәуелсіз директор
Эдвард Уолш	Тәуелсіз директор
Аластэр Фергюсон	Тәуелсіз директор

Директорлар кеңесі

Компанияның ДК сегіз директордан тұрады, оның үшеуі Тәуелсіз директорлар болып табылады. Тәуелсіз директорлар Компанияның корпоративтік басқаруы бойынша өз міндеттерінің сақталуын қамтамасыз етуде үлкен рөл атқарады. ҚМГ БӨ ДК-дағы тәуелсіз директорлардың негізгі акционердің ықпалын теңестіру және басшылықтың шешімдерін мұқият қадағалауда тәжірибелері бар. Тәуелсіз директорлардың ықпалы ДК отырыстарына кворумның болуы үшін жалпы санының 2/3 кем емес көлемде олардың қатысуы қажеттілігі; ДК-ның барлық комитеттеріне мүше болу және төрағалық етуі; сондай-ақ оның жасалуында мүдделілік бар мәмілелерді бекітуге байланысты мәселелер бойынша Тәуелсіз директорлардың ғана дауыс беруі туралы заңда бекітілген талаптың арқасында жүзеге асырылады. Функционалдық міндеттемелердің осылай бөлінуі озық практикаға сәйкес ең дұрыс және тиімді шешімдер қабылдауға жәрдемдеседі.

ДК мүшелерін сайлау және бір жыл ішіндегі ДК құрамындағы өзгерістер

2016 жылғы 13 сәуірде акционерлердің жалпы жиналысының шешімімен 2016 жылғы 13 сәуірден бастап 2017 жылғы 25 мамырды қоса алғандағы өкілеттіктер мерзіміне дейін ДК-ның 8 адамнан тұратын сандық құрамы және ДК-ның жеке құрамы анықталды.

2016 жылғы 13 сәуірдегі Акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысының қорытындылары бойынша ДК-ның мынадай жеке құрамы сайланды:

- 1 Хопкинсон Кристофер Саймон – «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ өкілі;
- 2 Гончаров Игорь Валерьевич – «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ өкілі;
- 3 Сырғабекова Әсия Нарыманқызы – «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ өкілі;
- 4 Густаве ван Меербеке – «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ өкілі;
- 5 Есқазиев Құрманғазы Орынғазыұлы – Қоғамның Бас директоры (Басқарма Төрағасы);
- 6 Дэйер Филип – Тәуелсіз директор;
- 7 Уолш Эдвард – Тәуелсіз директор;
- 8 Фергюсон Аластэр – Тәуелсіз директор.

2016 жылғы қыркүйек айында Кристофер Хопкинсонның отбасылық жағдайы бойынша лауазымнан кету туралы өтінішіне байланысты ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің жаңа төрағасы болып Игорь Гончаров сайланды.

2016 жылғы 13 желтоқсанда өткен Акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысының қорытындылары бойынша Компанияның ДК мүшесі Хопкинсон Кристофердің өкілеттілігін мерзімінен бұрын тоқтатып, жалпы Компанияның Директорлар кеңесі үшін бекітілген мерзімге Компанияның ДК мүшесі етіп Әбденев Серік Сақбалдыұлын («ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы) АҚ өкілі ретінде) сайлау туралы шешім қабылданды.

Директорлар кеңесінің мүшелері

Игорь Гончаров

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ мұнай мен газ өндіру жөніндегі аға вице-президенті

Құрманғазы Есқазиев

Компанияның Бас директоры, Басқарма Төрағасы

Густаве Ван Меербеке

Мұнай-газ мәселелері бойынша Тәуелсіз

Әсия Сырғабекова

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ стратегия жөніндегі вице-президенті

Серік Әбденов

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ адам ресурстарын басқару жөніндегі вице-президенті

Филип Дэйер

ҚМГ БӨ Тәуелсіз директоры

Эдвард Уолш

ҚМГ БӨ Тәуелсіз директоры

Аластэр Фергюсон

ҚМГ БӨ Тәуелсіз директоры

Игорь Гончаров

ДК Төрағасы, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ мұнай мен газ өндіру жөніндегі аға вице-президенті (ДК Төрағасының міндеттерін 2016 жылдың қыркүйек айынан бастап орындайды)

Директорлар кеңесінің құрамында: 1 жылдан астам 1989 жылы Томск политехникалық институтын (тау-кен инженер-геофизигі), 2000 жылы Томск басқару жүйелері университетін (инженер-бағдарламашы) және 2002 жылы Heriot-Watt University (Master of Science in Petroleum Engineering) тәмамдады.

«ТомскНИПИнефть ВНК» ААҚ-да бас инженер қызметін, сондай-ақ «Норд Империял» IEC Group ЖШҚ бас директоры, жер қойнауын пайдалану және мұнай-газ өндіруші кешендерін дамыту департаментінің бастығы сияқты басқа да басқарушылық лауазымдарды атқарды. Ресей Федерациясының Томск облысы Әкімшілігінде Томск облысы бойынша 2-ші санаттағы толық мемлекеттік кеңесшісі болды.

ҚМГ ҰК-да 2015 жылғы қыркүйек айынан бастап жұмыс істейді. Игорь Гончаров Компанияның ДК мүшесі болып 2015 жылғы 26 қарашада, ДК Төрағасы болып – 2016 жылғы 21 қыркүйекте сайланды. Ол Тағайындаулар және стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитеттердің мүшесі болып табылады.

Құрманғазы Есқазиев

Компанияның Бас директоры,
Басқарма Төрағасы

Директорлар кеңесінің құрамында: 1 жылдан астам ҚМГ БӨ Бас директоры (Басқарма Төрағасы) қызметін 2015 жылғы 23 қыркүйектен бастап атқарады. 2013 жылғы желтоқсаннан бастап 2015 жылғы қаңтарға дейін «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-да («ҚМГ ҰК») геология жөніндегі Басқарушы директор – бас геолог болып жұмыс істеді. 2012 жылғы ақпаннан 2013 жылғы желтоқсанға дейін ҰМГ ҰК Басқарма Төрағасының геология және келешек жобалар жөніндегі орынбасары болды. 2004-2008 жылдар аралығында ҚМГ БӨ геология және игеру департаменті директорының орынбасары, одан кейін директоры қызметтерін атқарды. Еңбек жолын «Ембімұнай» өндірістік бірлестігінің Балықшы барлау бұрғылау басқармасынан (БУРБ) бастады. В.И. Ленин атындағы Қазақ политехникалық институтының мұнай факультетін (тау-кен инженер-геологі) және геология-минералогия ғылымдарының кандидаты атағын алып, Томск политехникалық университетін бітірді. Құрманғазы Есқазиев Компанияның ДК мүшесі болып 2015 жылғы 26 қарашада сайланды. Стратегиялық жоспарлау комитетінің мүшесі болып табылады.

Густаве Ван Меербеке

мұнай-газ мәселелері бойынша Тәуелсіз консультант (2016 жылғы сәуір айынан бастап «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ-дан Директорлар кеңесінің мүшесі)

Директорлар кеңесінің құрамында: 1 жылдан кем Густаве Луис Юджин Ван Меербеке, Нидерланд елінің азаматы, Нидерланд, Лейден университетінің геология магистрі дәрежесін 1972 жылғы ақпанда алды. Алғашқы 3 жыл бойы Оңтүстік Африкада британ-америкалық компаниясында жұмыс істейді, Beers Consolidated Diamond Mines сапарға жіберілген болатын. 1975 жылы Royal Dutch/ Shell компаниясына жұмысқа орналасып, түрлі функцияларды атқарып және түрлі елдерде (Свазиленд (көмір), Ұлыбритания, Оман, Бруней, Индонезия және Нидерланд) болып, онда 24 жыл бойы геолог болып жұмыс істеді. Нидерланд, Гаагада бас кеңседе қызметін атқару кезінде ол Таяу Шығыста, Оңтүстік Азия мен Африкада жаңа компанияларды дамыту мен оларға консультациялық кеңес беруге жауапты командада бірінші өңірлік геолог, одан кейін Ресей мен ТМД елдері үшін бизнес-консультант болды. Көрсетілген функцияларды орындай отырып, ол Ресей мен Каспий өңірінің елдерінде Shell-дің барлау және игеру бойынша түрлі компанияларында директор қызметін атқарды: Shell Kazakhstan Development BV, Shell Tulpar BV, Shell Temir BV, Salym Petroleum Development NV. 1999 жылы ABNAMRO компаниясына мұнай мен газ жөніндегі салалық банкир ретінде жұмысқа орналасып, 2007 жылы ABNAMRO-ны сатып алғаннан кейін RBS-да сол лауазымда жұмыс істеуді жалғастырды. Зейнеткерлік жасқа жетуіне байланысты RBS-GBM компаниясымен еңбек қатынастарын тоқтатып, 2011 жылғы 1 желтоқсанда зейнеткерлік демалыс шықты.

Густав Ван Меербеке 2016 жылғы 13 сәуірде Компанияның ДК мүшесі болып сайланды.

Әсия Сырғабекова

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ стратегия жөніндегі вице-президенті

Директорлар кеңесінің құрамында: 6 жылдан астам Әсия Сырғабекова «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ Стратегия жөніндегі вице-президенті қызметін 2016 жылғы желтоқсаннан бастап атқарады. 2013 жылғы қарашадан бастап 2016 жылғы желтоқсанға дейін «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ инвестицияларды және тәуекелдерді басқару жөніндегі басқарушы директоры болды. ҚМГ БӨ ДК құрамына 2010 жылғы 26 наурызда сайланды. 2003 жылдан бастап Халық Банкі Төрағасының Бірінші орынбасары, сондай-ақ 2004-2006 жылдар аралығында ҚР Халық Банкінің Басқарма Төрағасы болды. 1998-2003 жылдары Ұлттық мұнай-газ компаниясында жұмыс істеп, «Қазақойл» ЖАҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ компанияларында жоғары басшылық лауазымдарды атқарды. 1982 жылы Қазақ мемлекеттік университетінің экономика факультетін бітірді. 1987 жылы Мәскеу қаржы институтында экономика ғылымдарының кандидаты дәрежесін алды.

Серік Әбденов**«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ адам ресурстарын басқару жөніндегі вице-президенті**

Директорлар кеңесінің құрамында: 1 жылдан кем
Серік Әбденов, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ Адам ресурстарын басқару жөніндегі вице-президенті, Қазақ құқықтану және халықаралық қатынастар институтын заңгер мамандығы бойынша үздік бітірді; Қазтұтынуодағының Қарағанды экономикалық университетін экономист мамандығы бойынша тәмамдады. РФ Президенті жанындағы Ресей халық шаруашылығы академиясында «Бизнес пен мемлекеттің өзара іс-қимылын басқару» MBA бағдарламасы бойынша оқудан өтті. Басқарушылық жұмыс өтілі: Қазақстан Республикасының Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігін басқарды, Шығыс Қазақстан облысы әкімінің бірінші орынбасары болды. ҚМГ ҰК құрылымында Басқарма Төрағасының кеңесшісі – Адам ресурстарын басқару және еңбекақы төлеу жөніндегі басқарушы директоры қызметтерін атқарды. Серік Әбденов 2016 жылғы 13 желтоқсанда Компанияның ДК мүшесі болып сайланды.

Филип Дэйер**ҚМГ БӨ Тәуелсіз директоры**

Директорлар кеңесінің құрамында: 6 жылдан астам
Филип Дэйер, заң ғылымының бакалавры, Англия және Уэльс Алқаби бухгалтерлері институтының толық мүшесі, KPMG алқаби бухгалтері ретінде біліктілік алды, одан кейін Лондон қор биржасында тіркелген компанияға консультация беруге маманданып, инвестициялық-банктік қызметпен айналысты. Barclays De Zoete Wedd және Citicorp сияқты компанияларында жұмыс істеп үлкен тәжірибе алды. 2005 жылы ABN AMRO Hoare Govett компаниясынан шығып кетті. Одан кейін 2006 жылы бағалы қағаздарды табысты орналастыру бойынша «Роснефть» ҰК» ААҚ консультанты қызметін атқарды. Dana Petroleum-ді KNOС компаниясы сатып алғанға дейін онда Аудит жөніндегі комитеттің төрағасы болды.

Қазіргі кезде AVEVA Group Plc-да аға Тәуелсіз атқарушы емес директоры және Сыйақылар жөніндегі комитеттің төрағасы, The Parkmead Group компаниясының Тәуелсіз атқарушы емес директоры және Аудит жөніндегі комитеттің төрағасы, «ВТБ Капитал» ЖАҚ мен «Северсталь» БАҚ компанияларында Тәуелсіз атқарушы емес директоры. Navigators Underwriting Agency PLC, IP Plus PLC және Arden Partners PLC компаниялардың Тәуелсіз атқарушы емес директоры болды.

Дэйер мырза 2010 жылдың мамыр айынан бастап ҚМГ БӨ ДК мүшесі болып табылады. Ол Аудит жөніндегі комитеттің Төрағасы, Сыйақылар, Тағайындаулар және Стратегиялық жоспарлау комитеттерінің мүшесі, сондай-ақ Компанияның Директорлар кеңесі жанындағы Тәуелсіз комитеттің (оның құрамына тек Тәуелсіз директорлар ғана кіреді) мүшесі.

Эдвард Уолш**ҚМГ БӨ Тәуелсіз директоры**

Директорлар кеңесінің құрамында: 11 жылдан астам
Эдвард Уолш мұнай-газ саласында 38 жылдан астам жұмыс істейді. BP және British Gas компанияларында түрлі лауазымдарда жұмыс атқарып, осы компаниялардың Нигерия, Абу-Даби, Орталық және Оңтүстік Шығыс Азиядағы игеру және барлау қызметтеріне жауап берді. Дублин университетінің қатты заттар химиясы бойынша ғылым докторы. Стратегиялық жоспарлау және Тағайындаулар комитеттерінің Төрағасы, Аудит және Сыйақылар комитеттерінің мүшесі, сондай-ақ Компанияның Директорлар кеңесі жанындағы Тәуелсіз комитеттің мүшесі.

Аластэр Фергюсон**ҚМГ БӨ Тәуелсіз директоры**

Директорлар кеңесінің құрамында: 3 жылдан астам
Аластэр Фергюсон мұнай-газ саласында, негізінен BP компаниясында 37 жылдан астам жұмыс істейді. 2003 жылдан бері Мәскеуде тұрады, бастапқы кезде 2003-2011 жылдары ТНК-BP-да газ бизнесін дамыту жөніндегі Атқарушы вице-президенті ретінде жұмыс істей бастап, кейіннен клиенттерді ресей және украиналық энергетика бойынша консультациялау үшін жеке консультациялық бизнесін ашты. XENON Capital Partners-те аға кеңесші. 2015 жылғы 1 қаңтарда Zoltav Resources Директорлар кеңесі болып тағайындалды. 2013 жылғы қазан айынан бастап ҚМГ БӨ ДК мүшесі болып табылады. Бұдан басқа, Сыйақылар жөніндегі комитеттің төрағасы және Аудит, Стратегиялық жоспарлау, Тағайындаулар комитеттерінің мүшесі, сондай-ақ Компанияның Директорлар кеңесі жанындағы Тәуелсіз комитеттің мүшесі.

Корпоративтік басқару кодексін сақтау

Жылдық есептің осы бөлімі DTR 7.2 Ұлыбританияның қаржылық қадағалау басқармасы басшылыққа алатын Ақпаратты ашу және ашықтық ережелеріне (Disclosure and Transparency Rules in the Handbook of the Financial Conduct Authority) (Корпоративтік басқару туралы ереже) сәйкес әзірленді.

Компания ғаламдық депозитарлық қолхаттары Ұлыбританияның Листинг агенттігінің ресми тізіміне енген шетелдік компания ретінде Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексін сақтауға міндетті емес. Алайда ол өзінің жылдық есебінде Компанияда Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексі сақталатыны немесе сақталмайтыны туралы, сондай-ақ тәжірибеге қосымша қолданылатын, оның сақталуы Қазақстан Республикасының заңнамасында талап етілетін, Ұлыбританияның корпоративтік басқарудың қолданыстағы қағидаттары туралы ақпаратты беруге міндетті.

Директорлар корпоративтік басқарудың маңыздылығын мойындайды және Компанияда корпоративтік басқару стандарттарын дамытуды қолдайды. Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес онда бар міндеттерден басқа, Компания үшін қосымша міндеттерді белгілейтін корпоративтік басқару ережелерін дамытуға және қолдануға ниетті.

«Самұрық-Қазына» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексі және Компанияның Корпоративтік басқару кодексі

Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 15 сәуірдегі №239 Қаулысымен «Самұрық-Қазына» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексі бекітілді, бұл Кодекс «Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін барлық компанияларға қолданылады. «Самұрық-Қазына» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексі корпоративтік басқару саласындағы қолданыстағы озық халықаралық тәжірибе негізінде құрастырылды.

Компания «Самұрық-Қазына» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексін, сондай-ақ 2016 жылы қабылдаған Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексін (кейбір ережелерді қоспағанда, олар бойынша ақпарат жылдық есептің осы бөлімінде берілген) Компанияның қолданыстағы корпоративтік басқару жүйесіне бейімдеп алды. Директорлар кеңесі Корпоративтік басқару кодексін жаңа редакцияда 2016 жылғы желтоқсанда мақұлдады. Бұдан кейін Корпоративтік басқару кодексін 2017 жылғы мамырда акционерлердің жалпы жиналысы бекітуге тиіс.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексі тұрақты даму, акционерлердің құқықтары және оларға әділетті көзқарас, кәсіби Директорлар кеңесі мен Басқарма, тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылау, ашықтық сияқты лайықты корпоративтік басқарудың маңызды қағидаттарына ерекше мән береді.

Қабылданған өзгерістер Компанияға «Самұрық-Қазына» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексінде қарастырылып қойылған, корпоративтік басқару бойынша қосымша міндеттерді жүктейді. Компания бұл қосымша өзгерістер Компания қолданатын корпоративтік басқару тәжірибесін едәуір жақсартады деп есептейді. Сондай-ақ Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің ережелерін назарға алады және болашақта өзінің корпоративтік басқару стандарттарын жетілдіруге тырысатын болады.

Қазақстан Республикасы заңнамасының (атап айтқанда, «Самұрық-Қазына» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексі) талаптарымен қатар Компанияның Корпоративтік басқару кодексінің қосымша ережелері:

- Корпоративтік басқарудың қосымша қағидаттары енгізілді:
 - Компанияның тәуелсіз қызметінің қағидаты;
 - жауапкершілік қағидаты.
- Кейбір қағидаттар түрлі қосымша ережелермен толықтырылды, олар:
 - Компанияның акционерлермен өзара қарым-қатынастар құрылымы туралы ереже;
 - ДК Төрағасы мен Бас директор арасындағы өкілеттіктерді бөлу;
 - ДК Төрағасының міндеттерін сипаттайтын ережелер;
 - Тәуелсіз директорлардың ең аз саны туралы талап;
 - Тәуелсіз директорлардың «тәуелсіздікті» орнату талаптары мен қағидаттарын реттейтін қосымша ережелер;
 - Компанияның директорлары үшін ақпаратқа қолжетімділік және біліктілікті арттыру туралы ереже;
 - директорларға сыйақы төлеу қағидаттарын реттейтін ережелер;
 - инсайдерлік ақпаратты қорғау туралы ереже;
 - тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін қамтамасыз етуге ДК жауапкершілігі туралы ереже;
 - ДК Төрағасы мен мүшелерінің қызметін бағалауға қатысты ережелер;
 - ДК мүшелерін сайлау/қайта сайлауға қатысты ережелер.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексінің қолданыстағы редакциясы Компанияның ресми сайтында орналастырылған, ал ұсынылатын жаңа нұсқасы Компания акционерлерінің қарауына ұсынылады және акционерлердің жалпы жиналысы бекіткен жағдайда, таныстырылуы үшін жалпыға бірдей қолжетімді болады.

2016 жыл бойы Компанияның барлық елеулі аспектілерде қазақстандық Корпоративтік басқару кодексінің ережелерін сақтады.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексі мен Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің ережелері арасындағы айырмашылықтар

Төменде Компанияның Корпоративтік басқару кодексі мен Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің ережелері арасындағы негізгі айырмашылықтар сипатталған:

- Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің ережелеріне сәйкес ДК Төрағасы лауазымға тағайындалғаннан кейін Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінде тұжырымдалған тәуелсіздік критерийлеріне сәйкес болуы тиіс.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексіне ДК Төрағасының тәуелсіздігіне қатысты ереже енгізілген жоқ және де директорлардың пікірі бойынша ДК Төрағасы Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексіндегі тиісті ережесінде немесе Компанияның Корпоративтік басқару кодексіндегі тиісті ережесінде мазмұндалған тәуелсіздік критерийлеріне сәйкес болмайтын еді. ДК Төрағасы ірі акционердің өкілі болып табылады.

- Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінде Төрағаны қоспағанда, ДК мүшелерінің жартысынан кем емесі Тәуелсіз директорлар болуы тиістілігі қарастырылған.

Бұған қарағанда, Компанияның Корпоративтік басқару кодексі мен Жарғысында ДК мүшелерінің отыз пайызынан кем емесі Тәуелсіз директорлар болуы тиіс. Компанияның Жарғысына сәйкес жасалуында мүдделілік бар мәмілелерді, ірі мәмілелерді, жер қойнауын пайдалануға келісімшарт жасасу сияқты бірқатар маңызды мәселелер Тәуелсіз директорлардың мақұлдауын талап етеді. Компанияның Жарғысын Компанияның корпоративтік сайтында таба аласыз.

- Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексі бойынша Атқарушы емес директорлар Басқарма жұмысын келісілген міндеттер мен мақсаттарға сәйкестігіне мұқият талдап, Басқарма қызметіне бақылау жүргізу қажет, сондай-ақ ұсынылатын қаржылық ақпараттың толықтығына және қаржылық бақылау мен тәуекел-менеджмент тиімді және сенімді болып табылатынына толық көз жеткізеді.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексі мұндай жауапкершілікті ДК-ның барлық мүшелеріне жүктейді.

- Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексі Атқарушы емес директорлардың Атқарушы директорларға тиісті деңгейде сыйақы белгілеу үшін жауапкершілігін, және бұдан басқа, Атқарушы директорларды тағайындауда, қажет болған жағдайларда, оларды қызметтен босатуда және сабақтастықты жоспарлауда жетекші рөл атқаруын қарастырады.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексі Атқарушы директорларға тиісті деңгейде сыйақы белгілеу үшін жауапкершілікті ДК-ның Тағайындаулар комитетіне жүктейді және Атқарушы директорларды сайлау және қызметтен босату процесіне ДК Тағайындаулар комитетінің қатысуын көздейді. Іс жүзінде Басқарма мүшелеріне сыйақы деңгейін анықтау және оларды тағайындау жөніндегі мәселелер мажоритарлық акционердің ықпалында болады.

Директорлардың жауапкершілігі туралы мәлімдеме

Компанияның Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес Компанияның жылдық есебі мен қаржылық есептілігінің дұрыстылығына ДК және Басқарма жауапты болады.

Ұлыбританияның қаржылық қадағалау басқармасы басшылыққа алатын Ақпаратты ашу және ашықтық ережелеріне (Disclosure and Transparency Rules in the Handbook of the Financial Conduct Authority) сәйкес ДК-ның әрбір мүшесі өзінде бар ақпаратқа негізделіп отырып, мыналарды растайды:

- ХҚЕС сәйкес әзірленген қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес ұйымдарының балансы бірге көшірілген, Компания активтерінің, міндеттемелерінің, қаржылық жағдайының, қаржы-шаруашылық қызметі нәтижелерінің шынайы әрі дұрыс көрінісін береді;
- Басқарманың есебі Компания мен барлық еншілес ұйымдарының дамуы және қаржы-шаруашылық қызметі мен қаржылық жағдайының көрсеткіштері туралы деректерді, сондай-ақ олар тап болатын ең маңызды тәуекелдер мен белгісіздіктердің сипаттамасын қамтиды.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес ДК директорлардың тәуелсіздігі фактісін белгіледі және Филип Дэйер, Эдвард Уолш пен Аластэр Фергюсон сипаты бойынша және шешім қабылдау кезінде тәуелсіз болып табылады деп есептейді. ДК осы директорлардың тәуелсіз шешімдеріне елелуі ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін қандай да бір қатынастардың немесе мән-жайлардың жоқтығын анықтады.

Басқарма құрылымы

2016 жылғы 23 ақпанда Компанияның Директорлар кеңесі шешімінің негізінде Басқарма құрамына мынадай өзгерістер енгізілді:

- Компанияның Басқарма құрамын 5 адам көлемінде белгілеу туралы шешім қабылданды;
- Жалпы Басқарма өкілеттіктері мерзіміне келесі Басқарма мүшелерінің өкілеттіктерін мерзімнен бұрын тоқтату шешімі қабылданды: Әшірбекова Ботагөз Серікбайқызы – Қызметкерлерді басқару және дамыту жөніндегі басқарушы директор; Сәулебай Мәлік Оралұлы – құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директор; Ілеуов Әзиз Тоқшалықұлы – Бизнесті дамыту жөніндегі басқарушы директор.

2016 жылғы 24 мамырда Директорлар кеңесінің шешімімен Басқарма мүшесі Хасанов Дәулетжан Кеңесұлын жалпы Басқарма өкілеттіктері мерзіміне «Өзенмұнайгаз» АҚ Бас директоры етіп тағайындау туралы шешім қабылданды. Бұдан басқа, көрсетілген шешіммен Компанияның Басқарма мүшесін Қ.С. Елеусіновті «Өзенмұнайгаз» АҚ Бас директорының бірінші орынбасары лауазымына тағайындауға келісім берілді.

2016 жылғы 7 шілдеде Компанияның Директорлар кеңесі шешімімен басқарманың сандық құрамы анықталды – 7 адам, сондай-ақ жалпы басқарма өкілеттіктері мерзіміне Абайылданов Бекзат Қалышбекұлы – бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары және Сәлімгереев Мәлік Жаңабайұлы – бас директордың еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және келешекті даму жөніндегі орынбасары басқарма мүшелері болып сайланды.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басқарма мүшелері

Аты-жөні	Лауазымы
Құрманғазы Есқазиев	Бас директор (Басқарма Төрағасы)
Қайырбек Елеусінов	Бас директордың «Өзенмұнайгаз» АҚ жобасы жөніндегі орынбасары
Бекзат Абайылданов	Бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары
Дастан Абдулғафаров	Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары
Дәулетжан Хасанов	Бас директордың орынбасары – «Өзенмұнайгаз» АҚ Бас директоры
Мәлік Сәлімгереев	Бас директордың еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және келешекті даму жөніндегі орынбасары
Шейн Дрейдер	Қаржылық директор – қаржылық бақылаушы

ДК және Басқарма жауапкершілігі

ДК, Басқарма және Компанияның Бас директоры арасында өкілеттіктерді бөлу Компанияның Жарғысында 12-ші және 13-ші бөлімдерінде белгіленген. Сондай-ақ, ДК мен Басқарманың өкілеттіктері мен жауапкершілігі Директорлар кеңесі мен Басқарма туралы Ережелерінде регламенттелген.

ДК акционерлердің алдында Компанияның қызметін тиімді басқаруға және лайықты бақылауға жауапты болады және шешім қабылдаудың бекітілген жүйесіне сәйкес әрекет етеді. ДК-ның ең маңызды функциялары Компанияның стратегиялық дамуы мен саясатының бағыттарын анықтау, мұнай-газ активтерін әлеуетті сатып алуы туралы шешімдер қабылдау және өзге де елеулі мәселелер болып табылады.

Басқарма, өз кезегінде, осы функцияларды іске асыру бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеуге және Компанияның ағымдағы операциялық қызметіне жауапты болады. Басқарма Компанияның мақсаттарына жету бойынша орындалған жұмыстардың жағдайы жөнінде ДК алдында есеп береді.

2016 жылы Директорлар кеңесі қараған мәселелер

ДК отырыстарын тұрақты негізде және қажеттілік туындаған жағдайда өткізеді.

2016 жылы ДК 49 отырыс өткізді, оның ішінде 9 отырыс күндізгі нысанда және 40 отырыс сырттай өтті.

Бір жыл бойы ДК өзге де сұрақтардан басқа, мынадай мәселелерді қарады:

- Компанияның бюджеттерін және бизнес-жоспарларын бекіту;
- геологиялық барлау мәселелері;
- қоршаған ортаны, адам денсаулығын қорғау және техника қауіпсіздігі мәселелері;
- жер қойнауын пайдалану келісімшарттарына өзгерістер енгізу туралы мәселелер;
- Компанияның мүдделігі бар мәмілелерін мақұлдау («Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Ембімұнайгаз» АҚ мәмілелері. Толық ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте және «Қаржылық жағдайды және қаржылық-шаруашылық қызметтің нәтижелерін талдау» бөлімінде 137 бетте келтірілген);
- акцияларының (жарғылық капиталға қатысу үлестерінің) 10 және одан да көп пайызы Компанияға тиесілі заңды тұлғалардың қызметі туралы мәселелер;
- процессинг схемасы арқылы ішкі нарыққа мұнай жеткізудің іске асырылуы туралы;
- Компанияның Басқармасы, Басқарма мүшелерінің лауазымдық жалақыларының мөлшерін және еңбекақы төлеу шарттарын анықтау және оларға сыйақы беру туралы мәселелер;

- 2015 жылдың шоғырландырылған есептілігін алдын ала бекіту;
- 2015 жылдың қорытындысы бойынша дивидендтер мөлшері жөнінде ұсыныстар енгізу;
- ішкі аудит қызметінің жоспарлары мен есептерін қарау, ішкі аудит қызметінің ұсынымдарын орындау барысы;
- өндірісте залалдарға жол бермеу мақсатында өндіруді тоқтату/шұғыл қысқарту бойынша экономикалық және тәжірибелік қадамдар; халықаралық стандарттар бойынша 2015 жылғы Компанияның қорларын бағалау;
- Компанияның 2016-2017 жылдарға арналған активтерді қайта құрылымдау жоспары туралы; Компанияның ҚТК туралы;
- Компанияның банктік лимиттері туралы;
- тәуекелдерді басқару туралы;
- Компанияның мұнай сервистік активтерін дамыту бағдарламасы туралы.

2016 жылы ДК мынадай құжаттарды қарады:

- Компанияның Еншілес және тәуелді ұйымдардың сақтандырушылық қорғауын ұйымдастыру жөніндегі саясаты жаңа редакцияда бекітілді;
- Компанияның Бағалы қағаздармен мәмілелер саясаты жаңа редакцияда бекітілді;
- Компанияның Ақпаратты ашу саясаты жаңа редакцияда бекітілді;
- Компанияның Жарғысына өзгерістер мақұлданды;
- Компанияның Корпоративтік басқару кодексі жаңа редакцияда мақұлданды.

2016 жылы қазақстандық және/немесе шетел қор нарығында акцияларды және/немесе базалық активі Компанияның акциялары болып табылатын өзге бағалы қағаздарды иемденумен, сатып алумен және/немесе делистингімен байланысты мәселелер бойынша қызметті ДК жанындағы Тәуелсіз комитет жүзеге асырды. Тәуелсіз комитет құрамына Компанияның тек Тәуелсіз директорлары ғана кіреді: Филип Дэйер, Эдвард Уолш және Аластэр Фергюсон. Компанияның ДК жанындағы Тәуелсіз комитеттің ережесіне сәйкес қазақстандық және/немесе шетел қор нарығында акцияларды және/немесе базалық активі Компанияның акциялары болып табылатын өзге бағалы қағаздарды иемденумен, сатып алумен және/немесе делистингімен байланысты консультациялық қызметтер Brunswick, HSBC, Rothschild's, Linklaters компанияларынан және қазақстандық заң компаниясынан сатып алынды.

ДК және ДК комитеттері отырыстарына қатысу туралы деректер

2016 жылы ДК және Комитет отырыстарына ДК мүшелері мен Комитет мүшелерінің қатысуы:

	ДК	Аудит жөніндегі комитет	Тағайындаулар жөніндегі комитет	Сыйақылар жөніндегі комитет	Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет
2016 жылы өткізілген отырыстардың саны	49	13	7	7	1
Кристофер Хопкинсон	30	–	2	–	–
Құрманғазы Есқазиев	49	–	–	–	1
Игорь Гончаров	49	–	1	–	1
Ержан Жанғауылов	8	–	–	–	–
Әсия Сырғабекова	48	–	–	–	–
Густаве ван Меербеке	37	–	–	–	–
Аластэр Фергюсон	49	13	–	7	1
Филип Дэйер	49	13	7	7	1
Эдвард Уолш	49	13	7	7	1

Басқарма атқарушы орган болып табылады және Компанияның ағымдағы қызметіне басқаруды жүзеге асырады. 2016 жылы тұрақты негізде және қажеттілік бойынша Компания Басқармасының 25 отырысы өткізілді.

2016 жылы Компанияның Басқармасы жер қойнауын пайдалану келісімшарттарына өзгерістер енгізумен байланысты бірқатар мәселелерді мақұлдады, сондай-ақ мұнай өнімдерін сату бойынша Компанияның бизнес-процестерін ұйымдастыру мәселелерін қарады, бұл Қазақстан Республикасының мұнай өңдеу зауыттарында мұнай өңдеудің дербес процесіне көшуге, сондай-ақ мұнай өнімдерін экспорттық және ішкі бағыттар бойынша жедел өткізуге мүмкіндік берді.

Басқарма акционерлердің жалпы жиналысының, ДК-ның және Компанияның лауазымды тұлғаларының айрықша құзыретіне жатпайтын, Компанияның қызметін қамтамасыз етудің өзге де мәселелері бойынша шешім қабылдайды.

Аудит жөніндегі Комитет

Аудит жөніндегі Комитеттің мүшелері

2016 жылы көрсетілген Комитеттің құрамына тек Тәуелсіз директорларға ғана кірді, атап айтқанда: Филип Дэйер (Комитет Төрағасы), Эдвард Уолш және Аластэр Фергюсон. Аудит жөніндегі комитетке тағайындау үш жылға дейінгі мерзімге жүзеге асырылады, бұл мерзім Аудит жөніндегі комитеттің мүшелері тәуелсіз болып қалады деп талаппен ДК шешімі бойынша үш жылдан екі қосымша кезеңнен көп емес мерзімге ұзартылуы мүмкін.

Аудит жөніндегі Комитеттің жауапкершілігі мен міндеттері

Аудит жөніндегі комитетке өзге мәселелермен қатар Компанияның қаржылық ақпаратын қамтитын кез келген есептерге, тәуекелдерді бақылау жүйесі мен ішкі бақылау жүйесіне мониторинг жүргізуге және Компанияның аудиторларын осы процеске қатыстыруға үшін жауапкершілік жүктеледі. Сондай-ақ, ол ішкі бақылау процесінің сақталуын бақылайтын Компанияның ішкі аудит қызметінен ақпарат алады. Атап айтқанда, Комитет заңнама талаптарының, бухгалтерлік стандарттарының, Ұлыбританияның Листинг агенттігі (UKLA) мен Қазақстан қор биржасында (KASE) қолданылатын ережелерінің сақталуы, тиімді ішкі бақылау жүйесінің қамтамасыз етілуі мәселелерімен айналысады. ДК жылдық қаржылық есептілікті алдын ала мақұлдау үшін де жауапты болады.

Аудит жөніндегі комитет	Сыйақылар жөніндегі комитет	Тағайындаулар жөніндегі комитет	Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет	Тәуелсіз комитет
Филип Дэйер	Аластэр Фергюсон	Эдвард Уолш	Эдвард Уолш	Филип Дэйер
Эдвард Уолш	Филип Дэйер	Филип Дэйер	Игорь Гончаров	Эдвард Уолш
Аластэр Фергюсон	Эдвард Уолш	Игорь Гончаров	Құрманғазы Есқазиев	Аластэр Фергюсон
		Аластэр Фергюсон*	Филип Дэйер	
			Аластэр Фергюсон	

* 2017 жылғы 14 ақпаннан бастап комитет мүшесі.

Аудит жөніндегі комитет сатып алу және иеліктен шығару бойынша ірі мәмілелерді үнемі тексеріп тұрады және ДК олар бойынша Аудит жөніндегі комитетке жүгінуі мүмкін кез келген мәселелерді қарайды.

Сондай-ақ, Аудит жөніндегі комитет негізгі бағалаулар мен пайымдауларға да, соның ішінде активтердің құнсыздануына резервті және мұнай өңдеу өнімдерін сатудан түскен түсімді анықтауға жауапты болады.

Жыл сайын, Аудит жөніндегі комитеттің Төрағасы акционерлердің жалпы жиналысында ДК төрағасы арқылы Комитет қызметінің нәтижелері туралы баяндайды және оның қызметімен байланысты сұрақтарға жауап береді.

Аудит жөніндегі Комитеттің 2016 жылғы қызметі

2016 жыл бойы Аудит жөніндегі комитеттің 13 отырысы өтті. Аудит жөніндегі комитеттің Төрағасы отырысты өткізу кезеңділігі мен мерзімі туралы шешім қабылдайды. Отырыстар саны Комитет міндеттерін орындау талаптарына сәйкес анықталады. Сонымен бірге, бір жыл ішінде кемінде төрт отырыс болуы тиіс, олар қаржылық есептілікті дайындау циклінің және Компанияның аудитін жүргізудің негізгі күндерімен сәйкестенуі тиіс (сыртқы және ішкі аудиторлардың аудиторлық жоспарлары дайын болған кезде және аралық қаржылық есептер, алдын ала мәлімдемелер мен жылдық есеп аяқталуға жақын қалғанда). 2016 жылы Аудит жөніндегі комитет мынадай мәселелерді қарады:

- Қаржылық есептілік;
 - Қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес әзірлеу мәселелерін қарау.
 - Қазақстан және Лондон қор биржаларында ашу үшін тоқсандық және жылдық қаржылық есептерді бекіту.
 - Қаржылық есептілік бойынша баспасөз хабарламаларын және қаржы-шаруашылық қызметтің нәтижелеріне шолуларды мақұлдау.
- Ішкі аудит;
 - Ішкі аудит қызметінің жұмыс жоспарын қарау және мақұлдау.
 - Ішкі аудит қызметінің кадрлық мәселелері.
 - Ішкі аудит қызметінің есептері.
- Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесіне мониторинг жүргізу;
- Комплаенс мәселелері.

Сыйақылар жөніндегі Комитет

Сыйақылар жөніндегі Комитеттің мүшелері

2016 жылы осы Комитеттің құрамына тек Тәуелсіз директорлар кірді: Аластэр Фергюсон (Комитет төрағасы), Филип Дэйер және Эдвард Уолш. Комитет мүшелерінің өкілеттік мерзімдері олардың ДК мүшелері ретіндегі өкілеттік мерзімдерімен сәйкес келеді.

Сыйақылар жөніндегі Комитеттің жауапкершілігі мен міндеттері

Сыйақылар жөніндегі комитет Компанияда қолданылатын ДК мүшелеріне, Бас директорға, Басқарма мүшелеріне және Компанияның өзге де қызметкерлеріне сыйақылар төлеу жүйесіне мониторингтің жүргізілуіне, соның ішінде басқа компаниялармен салыстырғанда сыйақылар саясатының талдауына жауапты болады.

Сондай-ақ, Сыйақылар жөніндегі комитет ДК мүшелеріне, Компанияның Бас директоры мен Басқармасы мүшелеріне сыйақылар мен өтемақылар төлеу мөлшері мен талаптарын анықтаудың қағидаттары мен өлшемшарттары бойынша, Компанияның опциондық жоспарларының талаптарын және Компанияның басшылары мен қызметкерлерін ынталандырудың басқа да ұзақ мерзімді бағдарламаларын мақұлдау бойынша ДК-ға ұсынымдар әзірлеуге және ұсынуға жауапкершілік алады.

Сыйақылар жөніндегі комитет сыйақы саласындағы Компания саясатының және Компанияда қолданылатын сыйақы жүйесінің Компанияны дамыту стратегиясымен және оның қаржылық жағдайымен, сондай-ақ еңбек нарығындағы ахуалмен келісімді болуын қадағалайды.

Бұдан басқа, Сыйақылар жөніндегі комитет Компанияның ДК мүшелеріне сыйақы төлеу мөлшері мен тәртібін анықтау бөлігінде акционерлердің жалпы жиналысы шешімдерінің орындалуына бақылау жүргізеді.

Сыйақылар жөніндегі комитет өзінің жұмысы туралы ДК алдында жүйелі түрде есеп береді және бұдан басқа, ДК-ға ақпарат бере отырып, Комитеттің Сыйақылар жөніндегі комитет туралы ережесінің сақталуына талдау жасайды.

Сыйақылар жөніндегі Комитеттің 2016 жылғы қызметі

2016 жыл бойы Сыйақылар жөніндегі комитет 7 отырысын өткізді. Комитеттің отырыстары қажеттілік бойынша, бірақ кез келген жағдайда алты айда кемінде бір рет өткізіліп тұрады. Отырыстар Комитет төрағасының, Комитет мүшесінің бастамасы бойынша немесе ДК шешімі бойынша шақырылуы мүмкін.

2016 жылы Сыйақылар жөніндегі комитет мынадай мәселелерді қарады:

- «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төлеу мөлшері мен талаптары туралы Директорлар кеңесіне ұсынымдар беру;
- Басқарма мүшелерінің, ішкі аудит қызметкерлерінің және корпоративтік хатшының лауазымдық жалақысының мөлшерін және оларға еңбекақы төлеу мен сыйақы беру талаптарын анықтау;
- 2017 жылға арналған Компанияның корпоративтік ҚТК;
- Компанияның қызметкерлеріне сыйақы беру, сондай-ақ опциондық бағдарламаға жататын мәселелер.

Тәуелсіз директорларға 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға есептелген сыйақылардың жалпы сомалары төмендегі кестеде көрсетілген:

Аты-жөні	Жылдық сыйақы мың АҚШ доллары	Нақты қатысуы мың АҚШ доллары	Бейнеконференц-байланыс арқылы қатысуы мың АҚШ доллары	Тәуелсіз директорлардың отырыстары мың АҚШ доллары	Комитетті басқару мың АҚШ доллары	2016 ж. барлығы (салықтарды шегергенде) мың АҚШ доллары	2016 ж. барлығы (салықтарды қосқанда) мың теңге
Аластэр Фергюсон	150,00	70,00	10,00	20,00	15,00	265,00	99 407,93
Эдвард Уолш	150,00	70,00	10,00	20,00	15,00	260,00	97 547,20
Филип Дэйер	150,00	70,00	10,00	20,00	25,00	275,00	103 158,34

Директорлар кеңесінің қалған мүшелері ДК мүшесі ретінде сыйақы алмайды, бірақ мұндай тағайындаумен байланысты шығындардың өтелуіне құқықтары бар.

2016 жылдың қорытындысы бойынша Басқарма мүшелеріне сыйақы төлеудің жиынтықты мөлшері 1 463 млн теңгені құрайды.

Тағайындаулар жөніндегі Комитет

2016 жылы Тағайындаулар жөніндегі комитеттің құрамында болғандар: Эдвард Уолш (Комитет Төрағасы), Филип Дэйер және Кристофер Хопкинсон. 2016 жылғы 27 желтоқсанда Директорлар кеңесінің мүшесі Гончаров Игорь Валерьевич Кристофер Хопкинсонның орнына Комитет құрамына енді. 2017 жылғы ақпанда Аластэр Фергюсон Тағайындаулар жөніндегі комитеттің мүшесі болып сайланды. Комитет қызметінің негізгі мақсаты – Компания органдарында лауазымдарды алмастыру үшін мамандарды іріктеу кезінде ДК жұмысының тиімділігі мен сапасын арттыру, сондай-ақ лауазымды тұлғалар ауысқан кезде сабақтастықты қамтамасыз ету, ДК мүшелері, Компанияның Бас директоры, Басқарма мүшелері және корпоративтік хатшы қызметтеріне үміткерлерді іріктеудің өлшемшарттарын анықтау.

Тағайындаулар жөніндегі комитет ДК мен Басқарма құрамындағы өзгертулерге қатысты, корпоративтік хатшы қызметіне тағайындау мен өкілеттілігін тоқтатуға, зейнеткерлікке шығуға қатысты, сондай-ақ қосымша және алмастырушы директорларды тағайындауға қатысты мәселелерді қарайды.

Тағайындаулар жөніндегі Комитеттің 2016 жылғы қызметі

2016 жыл бойы Комитет 7 отырыс өткізіп, онда мынадай мәселелерді қарады:

- Компанияның ДК мүшелеріне кандидаттар бойынша ДК ұсынымдары;
- ДК Комитеттерінің құрамы бойынша ДК ұсынымдары;
- Компания Басқармасының сандық құрамы және Басқарма мүшелерін сайлау бойынша ДК ұсынымдары.

Стратегиялық жоспарлау жөніндегі Комитет

2016 жылы Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитеттің құрамына кіргендер: Эдвард Уолш (Комитет Төрағасы), Филип Дэйер, Аластэр Фергюсон, Игорь Гончаров және Құрманғазы Есқазиев. Комитет қызметінің мақсаты Компания қызметінің басым бағыттарын анықтау және оны дамыту стратегиясын дайындау бойынша Компанияның Директорлар кеңесіне ұсынымдар әзірлеу мен ұсыну болып табылады.

Стратегиялық жоспарлау жөніндегі Комитеттің 2016 жылғы қызметі

2016 жылы Комитеттің 1 отырысы өткізіліп, онда Комитет Төрағасы сайланды.

Негізгі Акционерлер және/немесе ҒДҚ ұстаушылары

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компанияның бағалы қағаздарын ұстаушылары акцияларының санын хабарлауға тиіс, соған сәйкес төменде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияларды иемденетін Компанияның бағалы қағаздарын ұстаушылардың тізімі көрсетілген. Бұл талап ҒДҚ ұстаушыларына таратылмайды, бірақ Компания 2009 жылғы 30 қыркүйекте Қытай Халық Республикасының Мемлекеттік инвестициялық қоры China Investment Corporation (CIC) Компания акцияларының шамамен 11%-на тең келетін ҒДҚ-ны сатып алғаны туралы хабарлауды қажет деп санайды.

Акционер	Жай акциялар саны	Артықшылықты акциялар саны	Барлық орналастырылған акциялар
Шығарылған акциялар саны	70 220 935	4 136 107	74 357 042
«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ иелігінде	43 087 006	-	43 087 006
Шығарылған акционерлік капиталдың пайыздық көрсеткіші	61,36%	0,00%	57,95%

Директорлардың шарттары, директорларды тағайындау туралы хаттар және Басқарма мүшелерінің еңбек шарттары

Басқарма мүшелерінің еңбек шарттары

Басқарманың барлық мүшелері Компаниямен еңбек шарттарын жасасты, осы шарттар бойынша оларға Компанияның ішкі ережелеріне сәйкес іссапар барысында орын алуын мүмкін жазатайым оқиғалардан сақтандыру және қызметтік сапарлар кезіндегі шығындардың өтелуі ұсынылады.

Жоғарыда мазмұндалғанды қоспағанда, ДК мүшелерімен немесе Басқарма мүшелерімен жасалатын қандай да бір басқа еңбек шарттары жоқ және олардың жасалуы көзделмейді.

Тәуекелдерді басқару

Компанияда тәуекелдерді басқару жүйесі жұмыс істейді. Жүйе Компанияға акционерлер инвестицияларының сақталуын және ұлғайтуын ескере отырып, Компанияның өз бизнес мақсаттарына қол жеткізуі тұрғысында маңызды тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару мақсатында әзірленді.

Жүйе сенімді қолданылып жүрген халықаралық әдістемелердің негізінде, сондай-ақ Лондон қор биржасының листингі ережелерінің және Ұлыбританияның корпоративтік басқару кодексінің талаптары ескеріліп әзірленді.

Бақылау элементтері арасындағы бағынушылық және өзара іс-қимылдың қолданыстағы тәртібі жүйенің тиімді жұмыс жасауы үшін қажетті тәуелсіздік деңгейін қамтамасыз етеді және осы саладағы озық халықаралық тәжірибеге сәйкес келеді.

2015 жылы Компания тәуекелдерді басқару тәжірибесін жетілдіру мақсатында өзінің Тәуекелдерді басқару саясатына өзгерістер енгізді. Саясат тәуекелдерді басқару саласындағы стратегияны, тәуекелдерді басқару жүйесі бойынша рөлдер мен жауапкершілікті бөлуді белгілейді, оларды басқару органдары мен барлық қызметкерлер Компанияның жалпы корпоративтік мақсаттарына жету үшін өз қызметінде басшылыққа алады.

Компанияның ішкі аудит қызметі Директорлар кеңесіне Компанияның ішкі бақылау жүйесінің қаншалықты деңгейде дұрыс қалыптасқаны және тиімділі туралы объективті ақпарат ұсынады. Ішкі аудит қызметі өз жұмысында Компания қызметінің аса маңызды салаларын анықтап, оларға барынша назар аударуға мүмкіндік беретін тәуекелге бағытталған тәсілді қолданады. Бұл корпоративтік басқарудың жалпы тиімділігі мен сапасын арттыруға жәрдемдеседі. Ішкі аудит қызметі басшылықтың ұсынымдарды орындауын бақылайды және олар бойынша Аудит жөніндегі комитет мен ДК алдында есеп береді.

Тәуекелдерді басқару үшін Басқарма Тәуекелдерді басқару комитетін құрды. Оның қызметі жайлы егжей-тегжейлі ақпарат төменде берілген.

Тәуекелдерді басқару Комитеті

Тәуекелдерді басқару комитеті Компанияның Басқармасы жанындағы консультативтік-кеңесу органы болып табылады.

Комитет құрамына Басқарма мүшелері және негізгі функционалдық бағыттар бойынша Компанияның басшылары кіреді.

Комитет қызметінің негізгі мақсаты Компаниядағы тәуекелдерді басқару мәселелерін жеделдетіп қарау, тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша Басқарма шешімдер қабылдау үшін оған ұсынымдар әзірлеу, сондай-ақ тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігіне мониторинг жүргізу болып табылады.

Компанияның тәуекелдер бейіні бойынша жалпы ақпаратты 66-73 беттегі «Тәуекел факторлары» бөлімінен табуға болады, бұдан басқа, қаржылық тәуекелдер бойынша ақпарат 115 беттен бастап Шоғырландырылған қаржылық есептілікке берілген Ескертулерде келтірілген.

Ұлыбританиядағы салық салу бойынша ақпарат

Төменде беріліп отырған шолу осы құжаттың күніне сәйкес салық және кедендік алымдар бойынша Ұлыбританияның заңнамасына және Ұлыбританияның Мемлекеттік басқару тәжірибесіне негізделген, олардың әрқайсысы, мүмкін, кері күшке ие болып, өзгеруі ықтимал. Егер басқа нұсқаулар болмаса, осы шолу акциялардың немесе ҒДҚ-ның абсолюттік бенефициарлық иелері болып табылатын және (1) салық салу мақсаттары үшін Ұлыбританияның резиденттері болып табылатын; (2) салық салу мақсаттары үшін кез келген басқа юрисдикцияда резиденттер болып табылмайтын; және (3) акцияларды немесе ҒДҚ-ны иемденуге байланысты Қазақстан Республикасында тұрақты мекемесі жоқ («Ұлыбританиялан ұстаушылар») тұлғалар үшін Ұлыбританияның кейбір салық салу салдарына ғана қатысты.

Бұдан басқа, осы шолуда (1) негізгі капитал ретінде акциялар мен ҒДҚ-ны иемденетін Ұлыбритания ұстаушылары үшін салықтық салдарлар ғана қаралады және дилерлер сияқты Ұлыбритания ұстаушыларының кейбір басқа санаттарына қатысы болуы мүмкін салықтық салдарлар қаралмайды; (2) Ұлыбритания ұстаушысы компанияның дауыс беруші акцияларының 10 және одан да көп пайызын тікелей немесе жанама бақыламайды деп рұқсат беріледі; (3) ҒДҚ ұстаушысына базалық акцияларға және осындай акциялар бойынша дивидендтерге бенефициарлық құқығы берілуі мүмкін; және (4) сақтандырушы және инвестициялық компаниялар, қайырымдылық мекемелер немесе зейнетақы қорлары болып табылатын Ұлыбритания ұстаушылары үшін салықтық салдарлар қаралмайды.

Бұл шолу жалпы нұсқаулық болып табылады және оны Ұлыбританияның нақты ұстаушылары заң және салық мәселелері бойынша консультациялар ретінде қарастырмауға тиіс. Тиісінше, инвесторлар жалпы салықтық салдарларға қатысты, соның ішінде нақты бір жағдайлар кезінде салық және кедендік алымдар бойынша Ұлыбританияның заңнамасына және Ұлыбританияның Мемлекеттік басқару тәжірибесіне сәйкес акцияларды және ғаламдық депозитарлық қолхаттарды сатып алу, иемдену және иеліктен шығару салдарларына қатысты салық мәселелері бойынша өздерінің консультанттарымен ақылдасуы керек.

Төлем көзінен ұсталатын табыс салығы

ҒДҚ бойынша алынатын кірістің Ұлыбританияда табыс көзі жоқ болса, мұндай кіріске Ұлыбританияның төлем көзінен ұсталатын салық салынбауға тиіс. Акциялар бойынша дивидендтер төлеміне Ұлыбританияның төлем көзінен ұсталатын салық салынбайды.

Дивидендтерге салық салу

Акциялар немесе ҒДҚ бойынша дивиденд алатын Ұлыбританияның ұстаушысы төлем көзінен ұсталатын қазақстандық салықтың есебіне қандай да бір сомасының болуын ескере отырып, төлем көзінен ұсталатын қазақстандық салық шегерілгенге дейін төленген дивидендтің жиынтық сомасына Ұлыбританияның табыс немесе корпоративтік салығын (жағдайға байланысты) төлеуге міндетті болуы мүмкін.

Ұлыбританияның ұстаушысы – Ұлыбританияда тұратын және резиденті болып табылатын жеке тұлға, ол тиісті салық жылында алынған, соның ішінде сол салық жылында акцияларға кез келген инвестициялардан алынған дивидендтерді қоса алғанда, барлық дивидендтердің алғашқы £5,000-ға салық салынудан нақты босатылуы таратылатын («нөлдік дивидендтік мөлшерлеме»), акциялар немесе ҒДҚ бойынша төленген дивидендтерге Ұлыбританияның табыс салығын төлейді. Ұлыбританияның ұстаушысы – резидент болып табылатын, бірақ Ұлыбританияда тұрмайтын және қаражатты аудару негізінде Ұлыбританияның салығын төлеуді де (және қажет болғанда, аударым үшін комиссия төлеуді де) таңдауға құқығы бар жеке тұлға, ол дивиденд төленген немесе Ұлыбританияға аударылды деп есептелген мөлшерде акциялар немесе ҒДҚ бойынша төленген дивидендтерге Ұлыбританияның табыс салығын төлейді.

Салықтан төлеуден жалтаруға қарсы белгілі бір ережелер қолданған жағдайларды қоспағанда, салық салу мақсатында Ұлыбританияның резидент-компаниясы болып табылатын Ұлыбританияның ұстаушысы акциялар немесе ҒДҚ бойынша төленген дивидендтерге корпоративтік табыс салығын төлеуге міндетті емес.

Иеліктен шығару және шартты түрде иеліктен шығару кезінде салынатын салық

Ұлыбритания ұстаушысының акциялардан немесе ҒДҚ-дан үлестерін шығаруы Ұлыбритания ұстаушысының жағдайына байланысты және салық төлеуден босатылуға жататын, Ұлыбританиядағы салық салынатын кіріске салық салу мақсатында салық салынатын кіріске немесе рұқсат етілген шегерімге әкелуі мүмкін. Жеке тұлға-резидент болып табылатын және Ұлыбританияда тұратын Ұлыбритания ұстаушысы акциялардан немесе ҒДҚ-дан үлестерін шығару кезінде салық салынатын кіріске капитал өсіміне Ұлыбритания салығын төлеуге міндетті болады. Жеке тұлға-резидент болып табылатын және Ұлыбританияда тұрмайтын және қаражатты аудару негізінде Ұлыбританияның салығын төлеуді де (және қажет болғанда, аударым үшін комиссия төлеуді де) таңдауға құқығы бар Ұлыбритания ұстаушысы капитал өсіміне Ұлыбритания салығын акциялардан немесе ҒДҚ-дан үлестерін шығару кезінде алынған салық салынатын кіріс Ұлыбританияға аударылған немесе аударылды деп есептелген мөлшерде төлейтін болады. Атап айтқанда, Лондон қор биржасында ҒДҚ-мен жасалатын мәмілелер табысты аударуға әкелуі мүмкін, оған, тиісінше, капитал өсіміне Ұлыбритания салығы салынады.

Салық мақсаттарында Ұлыбританияның резиденттігінен шыққан немесе толық бес жылдан кем уақыт бойы Ұлыбританияда тұрмайтын және осындай мерзім ішінде акцияларды немесе ҒДҚ-ны иеліктен шығаратын акциялар немесе ҒДҚ ұстаушысы – жеке тұлға Ұлыбританияға оралған кезде иеліктен шығару кезінде резидент болмағанына және Ұлыбританияда тұрмағанына қарамастан, капитал өсіміне Ұлыбритания салығын төлеуге міндеттелуі мүмкін.

Төлем көзінен ұсталатын Қазақстан салығын қолдану

Акциялар және ҒДҚ бойынша дивидендтер төлеміне төлем көзінен ұсталатын қазақстандық салық салынады. Ұлыбритания ұстаушысынан – жеке тұлға-резиденттен Ұлыбританияда мұндай соманы шегеру тәртібіне сәйкес Ұлыбританияның табыс салығының есебінен мұндай төлемдерден ұсталған төлем көзінен ұсталатын қазақстандық салықты шегеруге құқығы болуы тиіс. Ұлыбританияның резидент-компаниясы болып табылатын Ұлыбритания ұстаушы төленген дивидендке әдетте корпоративтік салық төлемейді және осылайша, әдетте, оларды төлем көзінен ұсталатын кез келген қазақстандық салықтан шегеруді талап етуге құқығы болмайды.

Елтаңба алымы және елтаңба алымына баламалы салық («ЕАБС»)

Бір немесе бірнеше акцияларды не ҒДҚ-ны табыстау туралы мәмілені ресімдейтін немесе келісімді қамтитын құжатқа (i) Ұлыбританияда қол қойылмады немесе (ii) Ұлыбританиядағы қандай да бір жеке меншікке қатысы жоқ немесе бұл Ұлыбританияда жасалған немесе жасалып жатқан әрекеттер (Ұлыбританиядағы банктік шоттар төлеміне қатысуды қамтуы мүмкін) деп болжамдansa, мұндай құжатқа жарияланған құн бойынша елтаңба алымы салынбайды.

Тіпті бір немесе бірнеше акцияларды не ҒДҚ-ны табыстау туралы мәмілені ресімдейтін немесе келісімді қамтитын құжатқа (i) Ұлыбританияда қол қойылса немесе (ii) оның Ұлыбританиядағы қандай да бір жеке меншікке қатысы болса немесе бұл Ұлыбританияда жасалған немесе жасалып жатқан әрекеттер болса, онда, егер мұндай құжат Ұлыбританияда қандай да бір мақсаттар үшін керек болмаса, іс жүзінде мұндай құжатқа жарияланған құн бойынша елтаңба алымын төлеудің қажеті болмауы тиіс. Егер Ұлыбританияда жарияланған құн бойынша елтаңба алымын төлеу қажеттілігі туындаса, онда пайыздар мен айыппұлдар төлеу қажеттігі де туындауы мүмкін. ҒДҚ құны фунт стерлингпен көрсетілмеген бағалы қағаздарға жататындықтан, онда «ұсынушы құжатына» елтаңба алымы ҒДҚ шығарылымына да, ҒДҚ арқылы берілетін бағалы қағаздар берілуіне де төленбеуі тиіс. Акциялар (i) Ұлыбританиядағы тізілімде тіркелмейді немесе (ii) Ұлыбританияда тіркелген компания шығарған акциялармен біріктірілмейді деп болжамдansa, онда акцияларды немесе ҒДҚ-ны беру туралы шартқа ЕАБС салынбауы керек.

Қаржылық есептілік

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ акционерлері мен басшыларына

Пікір

Біз «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ-ның (Ұйым) шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік. Шоғырландырылған қаржылық есептілігі 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есебінен, жеке капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есебінен және көрсетілген күні аяқталған жылға ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есебінен, сондай-ақ есепке алу саясатының негізгі ережелеріне жасалған қысқаша шолуды қоса алғанда, шоғырландырылған қаржы есептілігіне берілген ескертулерден тұрады.

Біздің пікіріміз бойынша, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық елеулі аспектілеріндегі Ұйымның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күні аяқталған жылға оның қаржылық нәтижелері мен ақша қаражаты қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес дұрыс көрсетеді.

Пікір білдірудің негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына («ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сай біздің міндеттеріміз жасалған қорытындымыздың «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне («БХЭСК Кодексі») сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және өзімізге тапсырылған өзге де этикалық міндеттерді БХЭСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер пікірімізді білдіру үшін жеткілікті және лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері – бұл біздің кәсіби пікіріміз бойынша ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне жүргізілген аудитіміз үшін барынша маңызды болған мәселелер. Осы мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілікке жүргізілген аудитіміздің жалпы контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қаралды, сондай-ақ біз осы мәселелерге қатысты бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қаралғанының сипаты осы контекстте келтіріледі.

Біз қорытынды жұмысымыздың «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған, соның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, жүргізілген аудитіміз шоғырландырылған қаржылық есептілікті едәуір бұрмалану тәуекелдеріне біздің бағалауымызға жауап ретінде әзірленген процедуралардың орындауын қамтиды. Аудиторлық рәсімдердің, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарау барысында орындалған рәсімдердің нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болып табылады.

Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы

Біздің пайымдауымызша, бұл мәселе мұнай-газ өндірістік активтерді және бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестицияларды қоса алғанда, ұзақ мерзімді активтер құнының елеулі баланстық құнына орай, сондай-ақ құнсыздану талдауында қолданылған жорамалдар субъективтілігінің жоғары деңгейін және басшылық қабылдаған елеулі жорамалдар мен бағалауларды назарға алға отырып, шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты аудитіміздің шеңберінде ең маңыздылардың бірі болып табылады. Бұдан басқа, мұнай бағасының жақында құлдырауы, теңге девальвациясы, инфляция мен қарыз құнының ұлғаюы және болашақтағы экономикалық өсімге қатысты белгісіздік Ұйым қызметінің келешегіне әсер етеді және Ұйым активтері мен оның елеулі инвестицияларына жататын активтерінің құнсыздануына әкеп соқтыруы мүмкін.

Елеулі жорамалдар дисконттау мөлшерлемелерін, мұнай мен мұнай өнімдеріне болжамды бағаларды және инфляция мен валюта айырбастау бағамдарының болжамды мөлшерлемелерін қамтиды. Елеулі бағалауға өндіру жоспары, келешек күрделі шығындар және игеру мен өндіруге қолжетімді мұнай-газ қорлары кіреді.

Біз басшылық дайындаған құнсызданудың талдауын және өтелетін құн есебін тестілеу үшін бағалау мәселелері бойынша өз мамандарымызды қатыстырдық. Біз басшылықтың болжамдары негізделген жорамалдарды талдап шықтық. Біз өтелетін құн есебінде пайдаланылған мұнай мен мұнай өнімдерінің бағаларын қолжетімді нарықтық болжамдармен салыстырдық. Біз дисконттау мөлшерлемесі мен ұзақ мерзімді өсім мөлшерлемесін жалпы нарықтық индикаторлармен және өзге де қолжетімді мәліметтермен салыстырдық. Біз құнсыздану үлгілерінің математикалық дұрыстылығын тестілеп, сезімталдылық талдауын жүргіздік.

Ұзақ мерзімді активтер және құнсыздануға жасалған тест туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-Ескертуінде келтірілген.

Мұнай-газ қорларын бағалау

Мұнай-газ қорларын бағалау басшылықтың және қорларды бағалау жөніндегі инженерлердің маңызды пайымдауы мен жорамалдарын талап етеді. Бұл бағалау шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі ықпал етеді, атап айтқанда: құнсыздануға тест жасау; тозу, сарқылу және амортизация; активтерді тарату бойынша резерв; және қызметтің үздіксіздігі. Қорлардың көлемін бағалауда техникалық дәлсіздіктер бар.

Біз бағалауға тартылған қорларды бағалау жөніндегі инженерлердің құзыреті мен объективтілігін бағаладық. Біз қорларды бағалау жөніндегі инженерлер пайдаланған деректерді басшылық бекіткен бюджет деректерімен, сондай-ақ мұнай-газ индустриясы бойынша сыртқы деректерімен салыстырып, анықтадық. Ұйымның деректеріне сәйкес қорлардың есебі жүргізілді ме, жоқ па, соны бағаладық.

Мұнай-газ қорларын бағалау үшін қолданылған әдістеменің сипаттамасы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-Ескертуінде келтірілген.

Мұнай өнімдерін сатудан түскен пайда

2016 жылдың 1 сәуірінен бастап Ұйым шикі мұнайды ішкі нарыққа сатуды тоқтатты және шикі мұнайды байланыстырушы тарап болып табылатын «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ («ҚГМ ӨМ») тобына кіретін мұнай өңдеу зауытында өңдеп, алынған мұнай өнімдерін өздігінен сата бастады. Біздің пайымдауымызша, бұл жаңа процесс мойындалған қомақты түсімге орай аудит үшін ең маңыздысы болып табылады.

Біз мұнайды өңдеу мен мұнай өнімдерін сатуды есепке алу процесін түсіндік. Мұнай өнімдерін сатуға қатысты сараптамалық рәсімдерді орындап, тиісті акциздік салықтар мен кеден баждарын қайта санадық. Шикі мұнайды өңдеу мен мұнай өнімдерін сатуды есепке алумен байланысты бақылаудың дизайны мен операциялық тиімділігіне тестілеу жүргіздік. Таңдау негізінде сату операцияларының талаптарып сатылым туралы шарттарда көрсетілген талаптармен салыстырып, сату бағасын қайта есептедік.

Мұнай өнімдерін сатудан түскен пайда туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 14-Ескертуіне енгізілген. Есепке алу саясатының және басты жорамалдар мен бағалаулардың сипаттамасы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 2-ші және 4-Ескертуінде жарияланған.

Ұйымның 2016 жылдың жылдық есебіне енгізілген өзге де ақпарат

Өзге де ақпаратқа Ұйымның Жылдық есебінде мазмұндалған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік мен сол туралы біздің аудиторлық қорытынды жатпайды. Өзге де ақпарат үшін жауапкершілік басшылыққа жүктелген.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің пікіріміз өзге де ақпаратқа таралмайды және біз осы ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды жасамаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудит жүргізуімізге орай біздің міндетіміз өзге де ақпаратпен танысу және бұл ретте өзге де ақпарат мен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында алынған біздің білімдердің арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуын тексеру және өзге ақпарат басқа да елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарау болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес дайындалып, шынайы берілуіне, сондай-ақ басшылық жосықсыз әрекеттердің немесе қателердің салдарынан елеулі бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты болады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметінен үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалауға, тиісті жағдайларда үздіксіз қызметке жататын деректердің ашылуына және басшылық Ұйымды таратқысы, оның қызметін тоқтатқысы келген немесе мұндай әрекеттерге нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдар негізінде дайындалуына жауапты болады.

Аудит жөніндегі комитет Ұйымның шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыздың мәні жалпы шоғырландырылған қаржылық есептілікте және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындының шығарылымында жосықсыз әрекеттердің немесе қателердің салдарынан елеулі бұрмаланудың жоқ екеніне ақылға қонымды сенімділікке қол жеткізу болып табылады.

Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары деңгейін білдіреді, бірақ елеулі бұрмалану орын алған жағдайда, Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит оны әрдайым анықтайтынына кепілдік бере алмайды. Бұрмалану жосықсыз әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және олардың жеке-жеке немесе жиынтықты түрде пайдаланушылардың осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне ықпал ете алатынын дәйекті болжамдауға болса, елеулі болып табылады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданып, бүкіл аудит бойы кәсіптік скептицизмді сақтап отырамыз. Бұдан басқа біз мынадай іс-әрекеттерді орындаймыз:

- жосықсыз әрекеттердің немесе қателердің салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептілікте елеулі бұрмаланудың тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді дайындаймыз және өткіземіз; пікірімізді білдіру үшін негіздеме болатындай нақты және тиісті аудиторлық дәлелдерге қол жеткіземіз. Жосықсыз әрекеттер нәтижесіндегі елеулі бұрмаланудың анықталуы тәуекеліне қарағанда қателер нәтижесіндегі елеулі бұрмаланудың анықталмай қалуы тәуекелі жоғары, өйткені жосықсыз әрекеттер қылмыстық келісімді, арамдықты, қасақана рұқсат беруді, ақпаратты бұрмалап ұсынуды немесе ішкі бақылау жүйесінен тыс әрекеттерді қамтуы мүмкін;
- Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, тиісті мән-жайлардың аудиторлық рәсімдерін дайындау мақсатында аудит үшін маңыздылығы бар ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік аламыз;
- қолданыстағы есепке алу саясатының лайықты сипаттамасын және басшылық белгілеген бухгалтерлік бағалау мен тиісті ақпаратты ашудың дәйектілігін бағалаймыз;
- басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы болжамды қолданудың заңдылығы жөнінде қорытынды жасаймыз, сондай-ақ Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетіне қатысты елеулі күмән тудыруы мүмкін жағдайларға немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар не жоғы туралы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар болуы туралы тұжырым жасайтын болсақ, онда аудиторлық қорытындымызда шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ақпараттың ашылуына назар аударуымыз қажет немесе егер мұндай ақпараттың ашылуы лайықсыз болса, онда пікірімізді өзгертуге тиіспіз. Біздің тұжырымдар аудиторлық қорытындымыздың күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, келешектегі оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінің жоғалтуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде болған операциялар мен оқиғалардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірімізді білдіру үшін Ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметіне қатысты жеткілікті лайықты аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз Топ аудитінің жалпы басқарылуына, бақылануына және жүргізілуіне жауапты боламыз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына өзгесінен басқа, жоспарланған аудиттің көлемдері мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит барысында мұндайларды анықтайтын болсақ, аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер, соның ішінде ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізіп, Аудит жөніндегі комитетпен ақпараттық өзара іс-қимылды жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ, біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық, сондай-ақ осы тұлғаларды барлық өзара қарым-қатынастар және аудитордың тәуелсіздігіне ықпал етеді деп дәлелді түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда – тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізілген мәселелердің ішінен ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуі мәселелері болып табылған мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе мұндай ақпаратты хабарлаудың кері салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асып түседі деп болжам жасауға болатын, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің қорытындымызда хабарланбауы тиіс екіндігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, бұл мәселелерді аудиторлық қорытындымызда сипаттаймыз.

Нәтижесі бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық қорытындысы шығарылған аудиттің жүргізілуіне жауапты басшы, – Джим Дакер.

Джим Дакер
Аудит бойынша әріптес

Әділ Сыздықов
Аудитор

Гүлмира Тұрмағамбетова
«Эрнст энд Янг» ЖШС
Бас директоры

Аудитордың біліктілік куәлігі,
2013 жылғы 23 желтоқсан, № МФ-0000172

Әл-Фараби даңғылы, 77/7
050060, Алматы, Қазақстан Республикасы

2017 жылғы 14 ақпан

Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға мемлекеттік лицензия:
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде берген, сериясы МФЮ-2, № 00000003

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп

Миллион теңгемен

	Ескерту	31 желтоқсанға 2016	31 желтоқсанға 2015
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	5	311 597	234 367
Материалдық емес активтер	6	11 607	9 619
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	8	144 532	154 453
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	9	135 633	154 241
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорыннан дебиторлық берешек	8	16 696	21 602
Бірлескен кәсіпорындардан алынатын қарыздар	8	29 638	27 941
Өзге де қаржы активтері	7	35 961	33 760
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	19	51 459	71 904
Өзге де активтер		970	5 717
Ұзақ мерзімді активтердің жиыны		738 093	713 604
Ағымдағы активтер			
Тауарлық-материалдық қорлар	10	24 774	23 102
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		51 567	36 225
Салықтар және өтелетін ҚҚС бойынша алдын ала төлем	23	22 567	16 132
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы мен ренталық салық бойынша алдын ала төлем		15 676	6 064
Алдағы кезеңдердің шығындары		20 713	30 135
Сауда және өзге де дебиторлық берешек	7	74 121	105 443
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорыннан дебиторлық берешек	8	17 617	8 822
Өзге де қаржы активтері	7	983 257	833 912
Ақша қаражаты және олардың баламалары	7	162 091	237 310
Ағымдағы активтердің жиыны		1 372 383	1 297 145
Барлығы активтер		2 110 476	2 010 749
КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал	11	165 343	163 004
Өзге де резервтер		2 448	3 945
Бөлінбеген пайда		1 444 351	1 311 759
Валюталарды қайта есептеу бойынша резерв		321 370	333 141
Капиталдың жиыны		1 933 512	1 811 849
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар		3 844	5 990
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	19	138	240
Резервтер	13	45 300	45 264
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны		49 282	51 494
Ағымдағы міндеттемелер			
Қарыздар		5 483	5 585
Резервтер	13	45 926	70 010
Төленетін табыс салығы		33	13
Төленетін пайдалы қазбаларды өндіру салығы мен ренталық салық		8 571	22 249
Сауда және өзге де міндеттемелер		67 669	49 549
Ағымдағы міндеттемелердің жиыны		127 682	147 406
Барлығы міндеттемелер		176 964	198 900
Міндеттемелер мен капиталдың жиыны		2 110 476	2 010 749

115-143 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есеп

Миллион теңгемен

	Ескерту	31 желтоқсанда аяқталған жылға 2016	31 желтоқсанда аяқталған жылға 2015
Кірістер	14	727 154	529 812
Қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорындар нәтижелеріндегі үлес	8, 9	(12 600)	(20 062)
Қаржылық кіріс	18	30 037	26 094
Түсім мен өзге де кірістердің жиыны		744 591	535 844
Өндірістік шығындар	15	(274 753)	(225 049)
Сату бойынша шығындар, жалпы және әкімшілік шығындар	16	(115 022)	(118 601)
Барлау шығындары		(2 535)	(1 892)
Тозу, сарқылу және амортизация	5, 6	(30 776)	(20 110)
Табыс салығынан басқа салықтар	17	(145 431)	(181 501)
Өтелетін ҚҚС-ты қалпына келтіру/(құнсыздануы)	23	13 362	(46 753)
Негізгі құралдардың істен шығуынан залал		(2 050)	(4 618)
Қаржылық шығыстар	18	(5 842)	(14 999)
(Теріс)/оң бағамдық айырма, нетто		(12 892)	448 869
Салық салынғанға дейінгі пайда		168 652	371 190
Табыс салығы бойынша шығындар	19	(37 076)	(127 521)
Бір жылдағы пайда		131 576	243 669
Валюталарды қайта есептеуден бағамдық айырма		(11 771)	257 554
Алдағы кезеңдерде пайда немесе залалдың құрамына қайта жіктелуге жататын өзге де жиынтықты (залал)/кіріс		(11 771)	257 554
Салықтарды шегергендегі актуарлық пайда немесе залал		563	–
Алдағы кезеңдерде пайда немесе залалдың құрамына қайта жіктелуге жатпайтын өзге де жиынтықты кіріс		563	–
Салықтарды шегергендегі бір жылдағы жиынтықты кірістің жиыны		120 368	501 223
БІР АКЦИЯҒА ПАЙДА – мың теңгемен			
Базалық және ажыратылған	12	1,93	3,57

115-143 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп

Миллион теңгемен

	Ескерту	31 желтоқсанда аяқталған жылға 2016	31 желтоқсанда аяқталған жылға 2015
Операциялық қызметтен ақша ағындары			
Салық салынғанға дейінгі пайда		168 652	371 190
Ақшалай емес баптарды қосу / (шегеру) үшін түзетулер			
Тозу, сарқылу және амортизация	5, 6	30 776	20 110
Қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорындар нәтижелеріндегі үлес	8, 9	12 600	20 062
Негізгі құралдардың істен шығуынан залал		2 050	4 618
Үлестік құралдарға негізделген төлемдерді тану		1 410	1 598
Үлестік құралдарды алып тастау		(63)	(8)
Операциялық емес қызметтен түскен бағамдық айырмадан іске асырылмаған залал / (кіріс)		12 003	(424 585)
Өтелетін ҚҚС-ты (қалпына келтіру)/құнсыздануы, нетто		(13 362)	46 753
Резервтегі өзгеріс		(15 566)	35 993
Өзге де ақшалай емес кірістер мен шығындар		2 829	1 196
Плюс қаржылық шығындар	18	5 842	14 999
Минус қаржылық кіріс	18	(30 037)	(26 094)
Айналым капиталының түзетулері			
Өзге активтердегі өзгеріс		(1 025)	3 676
Тауарлық-материалдық қорлардағы өзгеріс		(1 949)	2 841
Салықтар және өтелетін ҚҚС бойынша алдын ала төлемнің өзгерісі		6 095	9 888
Алдағы кезеңдердің шығындарындағы өзгеріс		9 421	(123)
Сауда және өзге де дебиторлық берешектегі өзгеріс		20 500	(34 792)
Сауда және өзге де кредиторлық берешектегі өзгеріс		9 956	(15 330)
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы мен ренталық салықтағы және олар бойынша алдын ала төлемдегі өзгеріс		(18 384)	(2 906)
Төленген табыс салығы		(42 398)	(99 422)
Операциялық қызметтен алынған / (онда пайдаланған) таза ақша ағындары		159 350	(70 336)
Инвестициялық қызметтен ақша ағындары			
Негізгі құралдарды сатып алу		(101 233)	(88 174)
Негізгі құралдарды сатудан түсімдер		784	171
Материалдық емес активтерді сатып алу		(3 672)	(1 901)
Бірлескен кәсіпорындарға берілген қарыздар	8	(5 146)	(3 389)
Төлем көзінен ұсталатын салықты шегергендегі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниядан алынған дивидендтер	8, 9	27 515	13 822
Мерзімді депозиттерді (орналастыру)/алу		(170 927)	144 960
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорыннан алынатын қарыздарды өтеу		–	6 815
Алынған сыйақы		15 972	14 839
Инвестициялық қызметте (пайдаланған) / одан алынған таза ақша ағындары		(236 707)	87 143
Қаржылық қызметтен ақша ағындары			
Қарыздарды өтеу		(2 128)	(1 241)
Компанияның акционерлеріне төленген дивидендтер	3, 11	(137)	(28 988)
Қаржылық қызметте пайдаланған таза ақша ағындары		(2 265)	(30 229)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза өзгерісі		(79 622)	(13 422)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары		237 310	180 245
Ақша қаражаты мен олардың баламалары бойынша оң бағамдық айырма		4 403	70 487
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары	7	162 091	237 310

115-143 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп

Миллион теңгемен

Ескерту	Жарғылық капитал	Сатып алынған өз акциялары	Өзге де резервтер	Бөлінбеген пайда	Валюталарды қайта есептеу бойынша резерв	Капитал жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға	263 095	(100 091)	2 355	1 098 170	75 587	1 339 116
Бір жылдағы пайда	–	–	–	243 669	–	243 669
Өзге де жиынтықты кіріс	–	–	–	–	257 554	257 554
Жиынтықты кірістің барлығы	–	–	–	243 669	257 554	501 223
Үлестік құралдарға негізделген төлемдерді тану	11	–	–	1 598	–	1 598
Үлестік құралдарды алып тастау	11	–	–	(8)	–	(8)
Дивидендтер	11	–	–	–	(30 080)	(30 080)
2015 жылғы 31 желтоқсанға	263 095	(100 091)	3 945	1 311 759	333 141	1 811 849
Бір жылдағы пайда	–	–	–	131 576	–	131 576
Өзге де жиынтықты кіріс	–	–	–	563	(11 771)	(11 208)
Жиынтықты кірістің барлығы	–	–	–	132 139	(11 771)	120 368
Үлестік құралдарға негізделген төлемдерді тану	11	–	–	1 410	–	1 410
Үлестік құралдарды алып тастау	11	–	–	(63)	–	(63)
Қызметкерлердің опциондарын орындау	11	–	2 339	(2 844)	505	–
Дивидендтер	11	–	–	–	(52)	(52)
2016 жылғы 31 желтоқсанға	263 095	(97 752)	2 448	1 444 351	321 370	1 933 512

115-143 беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

1 КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша «Компания») Қазақстан Республикасында құрылды және көмірсутекті шикізат пен мұнай өнімдерін сатып алу, барлау, өндіру, игеру, өңдеу және экспортқа шығарумен айналысады. Компанияның негізгі операциялық мұнай-газ қызметі Батыс Қазақстандағы Каспий маңы және Маңғыстау бассейндерінде жүзеге асырылады. Компанияның негізгі тікелей акционері «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша «ҚМГ ҰК» немесе «Бас компания») болып табылады, ол Қазақстанның мұнай-газ саласындағы мемлекеттік мүдделерді қорғайды және 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша айналымда жүрген Компания акцияларының 63,02%-ын иемденеді (2015 жылы: 63,21%). Бас компания «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ға (бұдан әрі мәтін бойынша «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ») толықтай тиесілі, ал ол өз кезегінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі мәтін бойынша «Үкімет») меншігі болып табылады.

Компания өзінің негізгі қызметін 100% еншілес ұйымдары болып табылатын «Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Ембімұнайгаз» АҚ арқылы жүзеге асырады. Бұдан өзге, Компания басқа да еншілес ұйымдарға иелік етеді, Компанияның бақылаушы және бақылаушы емес қатысу үлесі бар бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарда, қауымдасқан компанияда және негізгі қызметті жүзеге асырумен байланысты емес өзге де кәсіпорындарда үлестері бар. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік жоғарыда аталған барлық қатысу үлестерінің қаржылық жағдайын және шаруашылық қызмет операцияларының нәтижелерін көрсетеді.

2 ЕСЕПКЕ АЛУ САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде қолданылған есепке алу саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Осы есепке алу саясаты егер өзгесі көрсетілмесе, барлық ұсынылған кезеңдерге рет-ретімен қолданылды.

2.1 Дайындық негізі

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді. Шоғырландырылған қаржылық есептілік қаржылық құралдарды қоспағанда, бастапқы күн бойынша есепке алу қағидатына негізделіп әзірленді. Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік, егер өзгесі көрсетілмесе, теңгемен беріліп отыр және барлық мәндер миллиондарға дейін дөңгелектелді.

Қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау елеулі есептік бағалауларды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есепке алу саясатын қолдану барысындағы жорамалдар бойынша пікір білдіруді талап етеді. Жоғары күрделі деңгейді

және жорамалдарды қолдануды қамтитын қолдану аялары, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін оларға бағалау мен жорамалдарды пайдалану елеулі болып табылатын салалар 4-ескертуде ашып көрсетілген.

Валюта бағамдары

2016 жылғы 31 желтоқсандағы және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық теңгенің ресми бағамы тиісінше 333,29 және 339,47 теңгені құрады. Теңгедегі сомаларды АҚШ долларына немесе өзге де тұрақты валютаға қайта есептеу теңгедегі осындай сомалар жоғарыда көрсетілген айырбастау бағамдары немесе басқа да айырбастау бағамдары бойынша тұрақты валютаға айырбасталған, келешекте айырбасталады немесе айырбасталуы мүмкін деген пікір ретінде түсіндірілмеуі тиіс.

Бухгалтерлік есептің қабылданған стандарттары және түсініктемелері

Компания бір жыл ішінде Компанияның қаржылық нәтижелері мен қаржылық жағдайына елеулі ықпал етпеген, жаңа және қайта қаралған ХҚЕС қабылдады:

ХҚЕС-ті жетілдіру	2012-2014 цикл;
ХБЕС 16 және ХБЕС 38	«Тозу мен амортизацияның қолайлы әдістерін түсіндіру» (түзетулер);
ХБЕС 27	«Жеке қаржылық есептіліктегі үлестік қатысу әдісі» (түзетулер);
ХБЕС 1	«Ақпаратты ашу саласындағы бастама» (түзетулер).

Шығарылған, бірақ заңды күшіне енбеген стандарттар

Төменде шығарылған, бірақ Компанияның қаржылық есептілігін жариялау күні әлі өз күшіне енбеген және Компанияның пікірі бойынша, қолданылғаннан кейін ақпаратты ашуға, қаржылық жағдайға немесе қызмет нәтижелеріне ықпал ететін стандарттар мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттар мен түсіндірмелерді, қажет болған жағдайда, күшіне енген күнінен бастап оларды қолдануға ниетті (мынадай күндері басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді):

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

2 ЕСЕПKE АЛУ САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

жалғасы

2.1 Дайындық негізі жалғасы

**Шығарылған, бірақ заңды күшіне
енбеген стандарттар** жалғасы

ХҚЕС 9	«Қаржы құралдары: жіктеу және бағалау» (2018 жылғы 1 қаңтар);
ХҚЕС 15	«Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» (2018 жылғы 1 қаңтар);
ХҚЕС 10 және ХБЕС 28	«Инвестор және оның тәуелді ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтердің сатылымы немесе жарнасы» (түзетулер) (белгісіз мерзімге кейінге қалдырылды);
ХҚЕС 16	«Жалға беру» (2019 жылғы 1 қаңтар);
ХБЕС 7	«Ақпаратты ашу саласындағы бастама» (ХБЕС 7-ге түзетулер) (2017 жылғы 1 қаңтар);
ХБЕС 12	«Іске асырылмаған шығындар үшін кейінге қалдырылған салық активтерінен кіріс салығын тану» (түзетулер) (2017 жылғы 1 қаңтар);
ХҚЕС 2	«Үлестік құралдар негізінде төлемдерді жіктеу және бағалау» (түзетулер) (2018 жылғы 1 қаңтар);
ХБЕС 22	«Шетел валютасындағы операциялар және алдын ала қарау» (2018 жылғы 1 қаңтар).

2.2 Шоғырландыру

Еншілес ұйымдар

Компанияның бақылауындағы ұйымдар еншілес болып табылады. Егер Компанияның инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы бар немесе оның өзгерісіне байланысты тәуекелге тәуелді болса, сондай-ақ инвестициялар нысанына қатысты өз құзыреті салдарынан осы қайтарымдылыққа әсер ете алатын жағдайда бақылауды жүзеге асырады. Компания бақылауды алған сәтінен бастап еншілес ұйымдар шоғырландырылады. Шоғырландыру мұндай кәсіпорындарға бақылауды тоқтату сәтінен бастап тоқтатылады.

Компаниялар арасындағы топшілік операциялар, операциялар бойынша сальдо және іске асырылмаған кірістер алынып тасталады. Іске асырылмаған кірістер де алынып тасталады, бірақ берілетін активтің құнсыздану белгісі ретінде қаралады. Еншілес ұйымдардың есепке алу саясаты Компанияның есепке алу саясатына сәйкес келеді.

Қауымдасқан компанияларға инвестициялар және бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлесі

Компанияның қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға салған инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынады. Қауымдасқан компания дегеніміз бұл ҚМГ БӨ елеулі ықпал ететін компания. Елеулі ықпал ету – бұл инвестициялар нысанының қаржылық және операциялық саясаттарына қатысты шешім қабылдауға қатысу өкілеттіктері, бірақ бұл осындай саясаттарға қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау емес.

Егер Компания басқа тараптармен бірге ортақ іс-қимыл арқылы қызметке бірлескен бақылауды жүзеге асырса және тиісті қызметке қатысты шешім қабылдау ортақ бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірауыздан келісімін қажет еткен жағдайда, Компания бірлескен қызмет туралы келісімнің бір тарабы болып табылады. Бірлесіп қызмет ету туралы келісім – бұл келісім жасаушы тараптардың құқықтары мен міндеттемелеріне байланысты не бірлескен қызмет, не бірлескен кәсіпорын.

Компания бірлескен операцияға өзінің қатысу үлесіне байланысты мыналарды таниды: (i) бірлескен активтердегі өз үлесін қоса алғандағы өзінің активтерін; (ii) бірлескен міндеттемелердегі өз үлесін қоса алғандағы өзінің міндеттемелерін; (iii) бірлескен операция нәтижесінде өндірілген өнім үлесін сатудан түскен өз түсімін; (iv) бірлескен операция нәтижесінде өндірілген өнімдерді сатудан түсімдегі өз үлесін; және (v) бірлескен шығындар үлесін қосқандағы өз шығындарын.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бастапқы құн бойынша есепке алынады және оған Компанияға тиесілі қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорындардың таза активтер үлесін сатып алғаннан кейінгі өзгерістер қосылады.

Бірлескен кәсіпорын – бұл бірлескен қызмет түрі, онда қызметке ортақ бақылау жүргізуге құқылы тараптар бірлескен кәсіпорынның таза активтеріне құқықтарын иемденеді.

Компанияның қауымдасқан компанияларға инвестициялары сатып алу сәтінде анықталған активтердің ағымдағы құнынан сатып алу бағасының асып түсуін қамтиды, ол көп жағдайларда дәлелденген қорлар негізінде лицензиялар құнына қосылады. Лицензиялар өндірістік әдісті қолдана отырып, қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың дәлелденген игерілген қорлары негізінде амортизацияланады.

Жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есеп әрбір қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорын қызметінің қаржылық нәтижелерінің үлесін қамтиды. Қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорындар капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алған жағдайда, Компания мұндай өзгерістегі өзінің үлесін таниды және қолданылатындай болса, капиталдағы өзгерістер туралы есепте осы фактіні жариялайды. Компания мен оның қауымдасқан компаниялары арасындағы операциялар бойынша туындайтын іске асырылмаған кірістер мен шығындар Компанияның қауымдасқан компанияға қатысу үлесі деңгейінде алынып тасталады.

Қауымдасқан компаниялардың қаржылық есептілігі бас компанияның қаржылық есептілігі сияқты сол есептік кезеңге құрастырылады. Қажет болған жағдайда, есепке алу саясатын Компанияның есепке алу саясатына сәйкес келтіру мақсатында оған түзетулер енгізіледі.

Компания үлестік қатысу әдісін қолданғаннан кейін Компанияның қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялары бойынша құнсыздандудың қосымша шығынын мойындау қажеттілігін айқындайды. Әрбір есептік датаға Компания қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар құнсыздандуының объективті айғақтарының болуын белгілейді. Мұндай айғақтар бар болған жағдайда, Компания құнсыздану сомасын қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорындардың өтетін құны мен ағымдағы құны арасындағы айырма ретінде есептейді, сондай-ақ осы соманы жиынтықты кіріс туралы есепте таниды.

Қауымдасқан компанияға елеулі ықпалын жоғалтқан жағдайда, Компания қалдық инвестицияларды әділ құны бойынша бағалайды және таниды. Елеулі ықпалды жоғалту сәтінде қауымдасқан компанияның баланстық құны мен қалдық инвестициялардың әділ құны және есептен шығару түсімдері арасындағы айырма жиынтықты кіріс туралы есепте танылады.

Бірлескен бақылауды жоғалтқан жағдайда және бұрынғы бірлесіп бақыланатын кәсіпорын Компанияның еншілес немесе қауымдасқан компаниясына айнамайды деген шартпен, Компания қалдық инвестицияны әділ құны бойынша бағалайды және таниды. Бірлескен бақылауды жоғалту сәтінде бұрынғы бірлесіп бақыланатын кәсіпорынның баланстық құны мен қалдық инвестициялардың әділ құны және есептен шығару түсімдері арасындағы айырма жиынтықты кіріс туралы есепте танылады.

Егер Компания инвестициялар нысанына елеулі ықпалды сақтап қалса, қалдық инвестициялар қауымдасқан компанияға салынған инвестициялар ретінде есепке алынады.

2.3 Шетелдік валюталарды қайта есептеу

Шоғырландырылған қаржылық есептілік қазақстандық теңгемен («теңге») берілген, теңге функционалдық валюта және Компанияның қаржылық есептілігін ұсыну валютасы болып табылады. Компанияның әрбір еншілес ұйымы, қауымдасқан компаниясы мен бірлескен кәсіпорны жеке функционалдық валютаны айқындайды және әрбір ұйымның қаржылық есептілігіне енгізілген баптар осы функционалдық валютада бағаланады. Шетелдік валютадағы операциялар бастапқыда операция күні қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада есепке алынады. Шетелдік валютада көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есептік датада қолданылатын функционалдық валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар кірістер мен шығындарға қосылады. Шетелдік валютада әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құнды айқындау күні қолданылатын бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Шетелдегі қызметтің активтері мен міндеттемелері есептік күндегі айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі, ал мұндай компаниялардың жиынтықты кірісі туралы есептің баптары операциялар күндегі бағам бойынша қайта есептеледі. Осындай қайта есептеу кезінде туындайтын бағамдық айырмалар өзге де жиынтықты кіріс немесе шығында тікелей танылады. Шетелдік компания есептен шығарылған жағдайда, нақты бір шетел компаниясына жататын валюталарды қайта есептеу бойынша резервтің жинақталған сомасы жиынтықты кіріс туралы есепте танылады.

2.4 Мұнай-газ кен орындарын барлау және игеру бойынша шығындар

Барлау лицензияларын сатып алу шығындары

Барлау лицензияларын сатып алу жөніндегі шығындар материалдық емес активтерге капиталдандырылады және барлаудың болжамды мерзімі ішінде тік сызықтық әдіс бойынша амортизацияланады. Әрбір нысан бұрғылау жұмыстарының жоспарланғанын растау тұрғысынан жыл сайын қаралады. Егер нысан бойынша келешекте жұмыстар жоспарланбаған болса, сатып алу шығындарының қалдық сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық жағынан негізделген алуға болатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») табылған кезде амортизация тоқтатылады және қалдық шығындар барлау шығындарымен біріктіріліп, өзге де материалдық емес активтердің құрамында қорлар расталғанға дейін кен орындар бөлінісінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Игеруді ішкі бекіту және тиісті бақылаушы органдардан барлық лицензиялар мен рұқсаттамалар алынған сәтінде тиісті шығындар негізгі құралдарға (мұнай-газ активтеріне) ауысады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

2 ЕСЕПКЕ АЛУ САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

жалғасы

2.4 Мұнай-газ кен орындарын барлау және игеру бойынша шығындар жалғасы

Барлау шығындары

Геологиялық және геофизикалық шығындар мұндай шығындар жұмсалған сәтте есептен шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей қатысы бар шығындар ұңғыманы барлау аяқталып, осындай бұрғылаудың нәтижелеріне бағалау жүргізілгенге дейін материалдық емес активтердің құрамында (барлау және бағалау активтері) капиталдандырылады. Мұндай шығындарға еңбекақы, материалдар, жанар-жағармай мен электр энергиясы, бұрғылау станоктарының құны және мердігерлерге төлемдер кіреді. Егер көмірсутектер табылмаса, онда барлау шығындары құрғақ ұңғымаға жұмсалған шығындар ретінде есептен шығарылатын болады. Бағалауға жататын, ол бағалаудың коммерциялық игерілуі әлдеқайда ықтимал болатын басқа да ұңғымаларды (барлау немесе құрылымдық-іздістіру ұңғымалары) бұрғылауды қамтуы мүмкін, көмірсутектер анықталған жағдайда, мұндай шығындарды актив ретінде есепке алу жалғасады.

Осы сияқты барлық шығындар игеруді жалғастыру немесе анықталған көмірсутектен пайда табудың қандай да бір басқа тәсілі туралы ниетті растау үшін кемінде жылына бір рет техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексерістен өтеді. Мұндай жағдай орын алмаса, онда шығындар есептен шығарылады.

Мұнай мен газ қорлары дәлелденіп, игеруді жалғастыру туралы шешім қабылданған жағдайда, тиісті шығындар негізгі құралдар (мұнай-газ активтері) құрамына ауыстырылады.

Игеру шығындары

Платформа, құбырлар сияқты инфрақұрылым нысандарын салу, орнату мен аяқтауға және игерілетін ұңғымаларды бұрғылауға жұмсалатын шығындар негізгі құралдар құрамында капиталдандырылады, оған көмірсутектердің жеткілікті коммерциялық көлемі табылмаған, игерілетін және кескінделетін ұңғымаларға жататын шығындар қосылмайды, олар кезең шығыстарында құрғақ ұңғымалар ретінде есептен шығарылады.

2.5 Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизация, тозу мен құнсыздануды шегерілгенде бастапқы құн бойынша көрсетіледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу бағасынан немесе құрылыс бағасынан, активті жұмыс жағдайына келтіруге тікелей қатысы бар кез келген шығындардан және қажет болған кезде, активті тарату шығындарының бастапқы бағалауынан тұрады. Сатып алу немесе құрылыс бағасы жиынтықты төленген құны мен активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақы түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ активтері дәлелденген игерілген қорлар бойынша өндірістік тәсілді қолдану арқылы амортизацияланады. Кен орындары қызметінің қалған мерзімінен кем пайдалы қызметінің мерзімдері бар кейбір мұнай-газ активтері 4 жылдан 15 жылға дейінгі пайдалы қызметінің мерзімі ішінде тік сызықтық әдіс бойынша амортизацияланады.

Өзге де негізгі құралдар негізінен ғимараттар, машина мен жабдықтарды білдіреді, олар сәйкесінше 24 және 7 жылдық пайдалы қызметінің орташа мерзімі ішінде сызықтық әдісті қолдану арқылы амортизацияланады.

Негізгі құралдардың пайдалы қызметінің болжамды мерзімі жыл сайын қайта қаралады және қажет болған жағдайда, мерзімдердегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіледі.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны олардың ағымдағы құны өтелетін болып табылмайтынына көрсететін мән-жайлардағы қандай да бір оқиғалар немесе өзгерістер орын алған жағдайларда құнсыздануы тұрғысында қайта қаралады.

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндіруді тоқтататын және жойылуға жоспарланатын өндіруші ұңғымаларды қоса алғанда, негізгі құралдардың нысандары шығарылуы кезінде немесе активті пайдаланудан келешекте экономикалық пайда алу күтілмеген кезде актив ретінде есепке алынбайды. Активті тануды тоқтатудан туындайтын кез келген кіріс немесе шығын (нысанды өткізуден түсетін таза түсім мен ағымдағы құны арасындағы айырма ретінде есептелетін) мұндай оқиға болған кезеңнің жиынтықты кірісі туралы есебіне енгізіледі.

2.6 Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе активтер тобын активтің ағымдағы құны өтелетін болып табылмайтынына көрсететін мән-жайлардағы оқиғалар мен өзгерістер орын алған жағдайларда құнсыздануы тұрғысында бағалайды. Жекелеген активтер негізінен басқа да актив топтары түрлендіретін ақша ағындарына тәуелді емес сәйкестендірілетін ақша ағындары бар болатын ең төмен деңгейде құнсыздануды бағалау мақсаттары үшін топтасады. Мұндай құнсыздану көрсеткіштері бар болған жағдайда немесе активтер тобының құнсыздануын жыл сайын тестілеу қажет болған кезде, Компания активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтер тобының өтелетін құны әділ құн ішіндегі ең жоғарғысы болып табылады, одан оны сату шығындары мен пайдалану құны шегеріледі. Активтер тобының ағымдағы құны оның өтелетін құнынан асып түскен жағдайларда актив тобы құнсыздануы тиіс және өтелетін құнға дейін есептен шығару жүргізіледі. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер тобына тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын көрсететін салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін қолдану арқылы ағымдағы құнға есептеледі.

Әрбір есептік күні бұрын танылған құнсыздану шығындары енді жоқ екенін немесе азайғанын көрсететін қандай да бір индикаторлардың бар-жоғына қатысты бағалау жүргізіледі. Мұндай индикаторлар бар болса, онда өтелетін құны бағаланады. Бұрын танылған құнсыздану шығыны құнсызданудың соңғы шығынын тану сәтінен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылатын бағалауларда өзгеріс болған кезде ғана түзетіледі. Мұндай жағдайда активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнына дейін ұлғаяды. Ұлғайған құн алдағы өткен кезеңдерде құнсыздану шығыны танылмаса, тозу немесе амортизацияны қоспағанда айқындалуы мүмкін ағымдағы құнынан аса алмайды. Мұндай түзету жиынтықты кіріс туралы есепте танылады.

Түзетпе өткізілімдері жүргізілгеннен кейін пайдалы қызметтің қалған мерзімі бойы жүйелі негізде, қалдық құнды шегере отырып, активтің қайта қаралған ағымдағы құнын бөлу үшін алдағы кезеңдердегі амортизация шығындары түзетіледі.

2.7 Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жиналған амортизация мен құнсызданудың жинақталған шығындарын шегергендегі құны бойынша есептеледі. Материалдық емес активтер барлауға жұмсалатын капиталдандырылған шығындар мен бағалаудан және негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтамадан тұратын өзге де материалдық емес активтерден тұрады. Бизнестен бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құн – бұл жиынтықты төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақының әділ құны. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызметінің мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейінгі мерзімді құрайды және осы кезең ішінде сызықтық негізде амортизацияланады.

Материалдық емес активтердің ағымдағы құны олардың ағымдағы құны өтелетін болып табылмайтынына көрсететін мән-жайлардағы оқиғалар немесе өзгерістер орын алған жағдайларда құнсыздануы тұрғысында талданады.

2.8 Қаржылық активтер

ХҚЕС 39 шеңберінде қаржылық активтер олардың мақсаттарына қарай кіріс немесе шығыс, өтеуге дейін ұсталынатын активтер, сату үшін қолда бар қаржылық активтер, қарыздар және сауда мен өзге де дебиторлық берешек арқылы әділ құны бойынша қаржылық активтер ретінде жіктеледі. Қаржылық активтерді бастапқы тану кезінде олар әділ құны бойынша бағаланады. Егер инвестициялар кіріс немесе шығыс арқылы әділ құны бойынша қаржылық активтер ретінде жіктелмесе, онда есептілікте көрсету кезінде мәміле бойынша олардың әділ құнына олармен тікелей байланысты шығындар қосылады.

Компания өзінің қаржылық активтерінің жіктелуін бастапқы тану кезінде анықтайды және бұл рұқсат етілген және орынды болған жағдайда, әрбір қаржылық жылдың соңында осы жіктелуді қайта қарайды.

Қаржылық активтердің барлық стандарттық сатып алулары мен сатылымдары мәмілені орындау күні, яғни Компания өзіне активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күні танылады. Барлық стандарттық сатып алулар мен сатылымдар – бұл әдетте нарықта қабылданған нормативтік актілер немесе ережелерге сәйкес белгіленетін кезең ішінде активтерді жеткізуді талап ететін қаржылық активтерді сатып алуы немесе сатуы.

Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар

Белгіленген немесе анықталатын төлемдері және белгіленген өтеу мерзімдері бар туынды емес қаржылық активтер, егер Компания оларды өтеу мерзіміне дейін ұстауға ниетті және қабілетті болса, онда өтеуге дейін ұсталатындар ретінде жіктеледі. Бастапқы танудан кейін өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар тиімді пайыздық мөлшерлеменің әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Сауда және өзге де дебиторлық берешек

Сауда және өзге де дебиторлық берешек белсенді нарықта айналымға түспейтін, белгіленген немесе анықталатын төлемдері бар туынды емес қаржылық активтер болып табылады. Бастапқы танудан кейін сауда және өзге де дебиторлық берешек құнсызданудың кез келген резерві шегеріліп, тиімді пайыздық мөлшерлеменің әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Сату үшін қолда бар қаржылық инвестициялар

Сату үшін қолда бар қаржылық активтер – бұл осы санатқа әдейі жатқызылған немесе басқа да санаттардың біріне де жатқызылмаған туынды емес қаржылық активтер. Бастапқы танудан кейін сату үшін қолда бар қаржылық активтер әділ құны бойынша бағаланады, ал іске асырылмаған пайда немесе шығын инвестицияларды тану аяқталғанша немесе құнсыздану анықталғанға дейін тікелей өзге де жиынтықты кірісте немесе шығында танылады. Осы сәтте жинақталған резерв кірісте немесе шығында танылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

2 ЕСЕПКЕ АЛУ САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

жалғасы

2.8 Қаржылық активтер жалғасы

Әділ құнды бағалау

Әділ құн дегеніміз бағалау күнінде нарыққа қатысушылар арасында қалыпты тәртіппен жасалатын мәміле шеңберінде активті сатқаны үшін алынуы немесе міндеттемені бергені үшін төленуі мүмкін баға. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені табыстау жөніндегі мәміленің мынадай:

- не осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не осы актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта, негізгі нарықтың жоқтығы талаптарында болатынын көздейді.

Компанияның негізгі немесе ең қолайлы нарыққа қолжетімділігі болуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарыққа қатысушылар активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде пайдалануы мүмкін рұқсат етулерді қолдану арқылы бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің ұтымды мүдделері үшін әрекет етеді деп болжамданады.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының экономикалық пайданы түрлендіру немесе активті ең жақсы және барынша тиімді жолмен пайдалану арқылы немесе осы активті ең жақсы және барынша тиімді жолмен пайдалана алатын басқа да нарық қатысушысына оны сату нәтижесіндегі мүмкіндігін ескереді.

Компания қалыптасқан жағдайларда қолайлы және олар үшін әділ құнды бағалауға жеткілікті деректер қолжетімді болып табылатын, осындай бағалау әдістемелерін пайдаланады, бұл ретте бақыланатын бастапқы қисынды деректерді барынша көп қолданады және бақыланбайтын бастапқы деректерді барынша аз пайдаланады.

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын, ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей – Ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы нарық бағаларының белгіленуі (қандай да бір түзетулерсіз);
- 2-деңгей – Олардың ішінде әділ құнды бағалау үшін иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын, елеулі бастапқы деректері нарықта тікелей немесе жанама бақыланатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей – Олардың ішінде әділ құнды бағалау үшін иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын, елеулі бастапқы деректері нарықта бақыланатын болып табылмайтын бағалау үлгілері.

Қаржылық есептілікте мерзімді негізде танылатын активтер мен міндеттемелер жағдайында, Компания әрбір есептік кезеңнің соңында жіктелуді қайта талдай отырып (жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын, ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде), иерархия көздерінің деңгейі арасында оларды ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсатында Компания активтер мен міндеттемелерді олардың өзгешелігі, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдері, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей, әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгейі негізінде жіктейді.

Қаржылық активтердің құнсыздануы

Әрбір есептік күнінде Компания қаржылық активтің немесе қаржылық активтер тобының құнсыздануы болғанын не болмағанын анықтайды.

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын активтер

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын активтердің құнсыздануы шығындарының пайда болуы туралы объективті айғақ бар болған жағдайда, шығын сомасы активтің баланстық құны және қаржылық активтің бастапқы тиімді сыйақы мөлшерлемесі бойынша (яғни бастапқы тану кезінде есептелген тиімді сыйақы мөлшерлемесі бойынша) дисконтталған, келешекте күтілетін ақша ағындарының ағымдағы құны (әлі пайда болмаған келешектегі кредиттік залалдарды қоспағанда) арасындағы айырма ретінде бағаланады. Активтің ағымдағы құны резервті қолдану арқылы төмендетілуі тиіс. Шығын сомасы жиынтықты кіріс туралы есепте танылады.

Егер кейінгі кезеңде құнсыздану салдарынан болған шығын сомасы азайса және мұндай азаю құнсыздану танылғаннан кейін орын алған оқиғамен объективті түрде байланысты болса, онда бұрын танылған құнсыздану шығыны қалпына келтіру күнінде активтің ағымдағы құны оның амортизацияланған құнынан аспайтын шегінде түзетіледі. Кез келген бұдан кейінгі құнсыздану салдарынан болған шығынды түзету жиынтықты кіріс туралы есепте танылады.

Компания шот-фактураның бастапқы талаптарына сәйкес оған тиесілі барлық сомаларды алмайды деген объективті айғақ (мысалы, дебитордың төлемдер жасауға қабілетсіздігінің немесе басқа да елеулі қаржылық қиындықтарының ықтималдылығы) бар болған жағдайда, сауда дебиторлық берешек бойынша құнсыздануға арналған резерв құрылады. Дебиторлық берешектің ағымдағы құны резервтің шотын пайдалану арқылы кемиді. Құнсыздалған берешектер сенімсіз болып есептелсе, онда олардың танылуы тоқтатылады.

Сату үшін қолда бар қаржылық инвестициялар

Сату үшін қолда бар активтің құнсыздануы орын алған жағдайда, жиынтықты кіріс туралы есепте бұрын танылған құнсыздану шығынын шегере отырып, оны сатып алуға жұмсалған шығындар (негізгі соманың төлемдері мен амортизацияны қоспағанда) мен оның ағымдағы әділ құны арасындағы айырма капиталдан кірістер мен шығыстарға көшіріледі. Сатуға арналған құралдар ретінде жіктелген борыштық құралдар бойынша құнсыздану үшін бұрын танылған шығынды түзету жиынтықты кіріс туралы есепте танылмайды. Егер құралдың әділ құнын ұлғайту жиынтықты кіріс туралы есепте шығындар танылғаннан кейін орын алған оқиғамен объективті байланысты болса, онда борыштық құралдар бойынша құнсыздану салдарынан болған шығындарды түзету кірістер немесе шығындар арқылы жүзеге асырылады.

Қаржылық активтерді тануды тоқтату

Қаржылық активтің (немесе қолдануға болатын жерлерде – қаржылық активтің бір бөлігі немесе ұқсас қаржылық активтер тобының бір бөлігі) төменде көрсетілген жағдайларда танылуы тоқтатылады:

- активтен ақша ағындарын алу құқықтарының қолданылу мерзімі өтіп кетсе;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқықтарын өзіне қалдырады, бірақ қайта үлестіру туралы келісімге сәйкес оларды үшінші тарапқа елеулі кідірістерсіз толық беру міндеттемесін өзіне қабылдайды; немесе
- Компания активтен ақша ағындарын алуға өз құқықтар берді және не (а) активтің барлық елеулі тәуелдері мен сыйақыларын табыстады, не (б) берген жоқ, сонымен қатар активтің барлық елеулі тәуелдері мен сыйақыларын өзіне қалдырмады, бірақ осы активке бақылауды табыстады.

2.9 Тауарлық-материалдық қорлар

Тауарлық-материалдық қорлар екі мөлшердің ең кішісі бойынша есепке алынады: ФИФО тәсілі бойынша өзіндік құны және сатудың таза құны. Құн әрбір затты орнына жеткізумен және оны ағымдағы жағдайға келтірумен байланысты қалыпты қызмет барысында жұмсалған барлық шығындарды қамтиды. Шикі мұнайдың құны өндірістің орташа көлемі негізінде тозу, сарқылу және амортизация шығындарының тиісті бөлігін және үстеме шығындарды қоса алғандағы өндірудің өзіндік құны болып табылады. Мұнай сатудың таза құны осындай сатумен байланысты шығындарды есептегенде, сатудың ұсынылатын бағасына негізделеді. Материалдар мен қорлар қалыпты қызмет барысында өтелетін болжамды сомандан асып түспейтін құны бойынша есепке алынады.

2.10 Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары өткізу және сатып алу бойынша ҚҚС-ты есепке алуды нетто негізінде жүргізуге рұқсат береді. Өтелетін ҚҚС ішкі нарықта сатылымдар бойынша ҚҚС-ты шегергендегі ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспорт сатылымдарына нөлдік мөлшерлеме бойынша салық салынады. Алайда, ҚҚС-ты есепке алуға салық органдарының өтелетін ҚҚС-ты растау үшін жүргізген салық тексерісінің нәтижелері негізінде ғана рұқсат етіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының тиімділігі елеулі болып табылса, онда өтелетін ұзақ мерзімді ҚҚС осы активке тән лайықты тәуекел жағдайларында көрсетілетін тәуекелсіз мөлшерлеменің көмегі арқылы дисконтталады.

2.11 Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, банк салымдарындағы қаражатты, үш айдан көп емес бастапқы өтеу мерзімдері бар басқа да өтімділігі жоғары қысқа мерзімді инвестицияларды қамтиды.

2.12 Жарғылық капитал**Жарғылық капитал**

Олар бойынша дивидендтер эмитенттің қалауымен төленетін жай акциялар мен өтелмейтін артықшылықты акциялар капитал ретінде жіктеледі. Үшінші тараптарға жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты қызметтерге ақы төлеуге жұмсалатын шығындар осы эмиссия нәтижесінде алынған капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

Сатып алынған өз акциялары

Компания немесе оның еншілес ұйымдары Компанияның акцияларын сатып алған жағдайда табыс салығын қоспағанда, мәмілені жасауға тиісті шығындарды қоса алғандағы оларды сатып алу құны капиталдан тіпті оларды жою немесе қайта шығару сәтіне дейін сатып алынған өз акциялары ретінде есептен шығарылады. Компанияның жеке борыштық құралдарын сатып алу, сату немесе жою кезінде қандай да бір кірістер немесе шығындар жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылмайды. Мұндай акцияларды кейіннен сату немесе қайта шығару кезінде алынған сома капитал құрамына енгізіледі. Сатып алынған жеке акциялары орташа есептелген құн бойынша есепке алынады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және, егер олар есептік күнді қоса алғанға дейін жарияланған болса ғана, онда есептік күнінде капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер есептік күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есептік күннен кейін, бірақ қаржылық есептілік шығаруға бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, онда дивидендтер туралы ақпарат есептілікте ашып көрсетіледі.

Акцияларға негізделген төлемдер бойынша операциялар

Компанияның қызметкерлері (жоғары басшылықты қоса алғанда) акцияларға негізделген төлемдер түрінде сыйақы алады. Қызметкерлерге көрсеткен қызметтері үшін үлестік құралдармен (олар бойынша есеп айырысу үлестік құралдармен жүзеге асырылатын мәмілелер) сыйақы төленеді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

2 ЕСЕПKE АЛУ САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

жалғасы

2.12 Жарғылық капитал жалғасы

Акцияларға негізделген төлемдер бойынша операциялар

жалғасы

Үлестік құралдар шығарылған кезде және үлестік құралдар үшін сыйақы ретінде компания алған кейбір қызметтерді сәйкестендіруге мүмкіндік болмаған жағдайда, осы сәйкестендірілмеген алынған (немесе алынуға тиісті) тауарлар немесе қызметтер акцияларға негізделген төлемдермен жасалатын мәміленің әділ құны және сыйақы берілетін күні алынған сәйкестендірілетін тауарлар немесе қызметтердің әділ құны арасындағы айырма ретінде бағаланады. Кейіннен бұл сома тиісті жолмен капиталдандырылады немесе шығындарға жатқызылады.

2007 жылғы 1 шілдеде немесе осы күннен кейін ұсынылған сыйақыларға қатысты, олар бойынша есеп айырысу үлестік құралдармен жүзеге асырылатын, қызметкерлермен жасалатын мәмілелердің құны осындай құралдарды беру күнінде олардың әділ құнына негізделіп бағаланады. Әділ құн Блэк – Шоулз – Мертонның опциондық баға белгілеудің үлгісін пайдалану арқылы анықталады.

Үлестік құралдар негізіндегі мәмілелер бойынша шығындар белгілі бір мерзімнің қызмет ету шарттары орындалатын кезең ішінде капиталды тиісті мөлшерде арттырумен қатар бір мезетте танылады. Аталған мәмілелер бойынша жиынтықты шығындар сыйақы ретінде берілетін үлестік құралдардың көлеміне қатысты Компанияның ең үздік бағалануы негізінде міндеттемені өткен мерзімге пропорционалды өтеуге дейінгі әрбір есептік күні танылады.

Кезеңдегі жиынтықты кіріс туралы есепте шығыс немесе кіріс кезеңнің басында және соңында танылған жалпы шығыстың өзгерісін білдіреді. Қызметкерлерге құқықтары толықтай ауыспайтын үлестік құралдармен берілетін сыйақы бойынша шығын танылмайды.

Егер үлестік құралдармен төленетін сыйақы жойылатын болса, онда құқығы жойылу күнінде оған ауыстырылғандай есепке алынатын болады. Бұл ретте сыйақыға қатысты әлі танылмаған барлық шығындар дереу танылады. Сондай-ақ, егер компания немесе қызметкер құқықтар беруді қамтамасыз етпейтін шарттарға ықпал ете алмаса, онда осы шарттар бойынша орындалмайтын сыйақыларға да қатысты болады. Есептеулері үлестік құралдармен жүзеге асырылатын мәмілелер бойынша сыйақыларды жоюдың барлық жағдайлары бірдей есепке алынады. Сыйақыларды құқықтардан айыру ретінде жойған жағдайда, бұрын танылған кез келген шығындарға капитал арқылы түзетулер жасалады.

Орындалмаған опциондардың ажыратылған тиімділігі бір акцияға шаққандағы табыс көрсеткішін есептеу кезінде акциялардың қосымша ажыратылуы ретінде көрсетіледі.

2.13 Сауда кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

2.14 Резервтер

Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі (заң бойынша немесе тәжірибеден туындаған) болса, онда осы міндеттемені өтеу үшін қажетті экономикалық пайданың жылыстауы ықтимал болып табылады және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағалануы алынуы мүмкін жағдайда резервтер танылады. Компания кейбір бөліктің немесе барлық резервтің өтелуін, мысалы сақтандыру шарты бойынша алуды көздесе, өтеу сомасын алу күмән тудырмаған жағдайда ғана, өтелу жеке актив ретінде танылады. Резервке жататын шығын өтеу сомасы шегеріліп, жиынтықты кіріс туралы есепте көрсетіледі. Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, бұл мөлшерлеме қолданылған кезде нақты міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконтталу қолданылса, онда резервтің ұлғаюы уақыт өте келе қаржыландыру шығындары ретінде танылады.

2.15 Қарыздар

Бастапқы кезде қарыздар мәмілелер бойынша шығындарды шегергендегі әділ құны бойынша танылады. Келесі кезеңдерде қарыздар амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі; алынған қаражаттың әділ құны (мәміле бойынша шығындарды шегергенде) мен өтелетін сома арасындағы айырма тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы берілген қарыздың мерзімі ішінде жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Компанияның есептік күннен кейін төлемді кемінде 12 айға кейінге шегеруге құқығы болмаған жағдайда ғана, қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі. Жіктелетін активтің сатып алуына, құрылысына немесе өндірісіне тікелей қатысы бар қарыздар бойынша шығындар капиталдандырылады.

2.16 Қызметкерлерге сыйақы

Компания қызметкерлерге есептелген жалақысының 10%-ын тиісті зейнетақы қорларына зейнетақы аударымдары ретінде ұстап қалады. Зейнетақы аударымдарының мөлшері 2016 жылы айына 171 442 теңге (2015 жылы: айына 160 230 теңге) сомасымен шектелді. Қазақстанның қолданыстағы заңнамасына сәйкес қызметкерлер өздерін зейнетақымен қамтамасыз ету үшін өздері жауапты болады. Сонымен қатар, Компания 2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап зейнетақы қорларына қосымша кәсіби зейнетақы жарналарын аударуға міндетті, оның мөлшері өз қызметкерлері табысының 5%-ын құрайды.

Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар

Компания мен оның қызметкерлері арасында жасалатын Ұжымдық шарттарға және өзге де құжаттарға сәйкес Компания өз қызметкерлеріне зейнеткерлікке шығуға дейін және одан кейін ұзақ мерзімді сыйақылар төлейді. Ұжымдық шарт және өзге де құжаттар, атап айтқанда, зейнеткерлікке шығу, зейнеткерлікке мерзімнен бұрын шығу бойынша біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыз кезінде, мерейтой және қайтыс болу жағдайларында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді қарастырады.

Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шығуға дейін жұмыс жасауды жалғастыру қажеттілігіне негізделеді.

Біржолғы жәрдемақыларды және зейнеткерлікке мерзімнен бұрын шығу кезіндегі жәрдемақыларды төлеу бойынша күтілетін шығындарды есептеу еңбек ету мерзімінің аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдістемеге сәйкес қызметкердің еңбек ету уақыты ішінде жүзеге асырылады. Жыл бойы туындайтын актуарлық кірістер мен шығындар өзге де жиынтықты кіріс құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық кірістер мен шығындар актуарлық болжамдардағы өзгерістердің ықпалын да, сондай-ақ актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаға байланысты өткен тәжірибенің ықпалын да қамтиды. Ағымдағы қызметтердің құнын, өткен қызметтердің құнын және кадрлық қысқартулардың немесе жүзеге асырылған есептеулердің ықпалын қоса алғанда, басқа да өзгерістер ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алу кезінде пайдаланылған ең маңызды болжамдар – бұл дисконт мөлшерлемесі және өлім-жітім болжамдары. Дисконт мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын айқындау үшін пайдаланылады және жыл сайын осындай міндеттемелер бойынша дисконттың амортизациясы жиынтықты кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржыландыру шығыстары ретінде көрсетіледі. Өлім-жітім туралы болжам сыйақы төлемдерінің болашақ ағынын болжамдау үшін пайдаланылады, одан кейін ол міндеттемелердің таза келтірілген құнын айқындау үшін дисконтталады.

Біржолғы шығу жәрдемақыларынан басқа, қызметкерлердің сыйақылары қызметкерлерге төленетін өзге де сыйақылар ретінде қаралады. Осы сыйақылар бойынша күтілетін ұзақ мерзімді шығындарды есептеу белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдістемеге сәйкес қызметкердің еңбек ету уақыты ішінде жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді тәуелсіз білікті актуарийлер жыл сайынғы негізде бағалайды.

2.17 Түсімді тану

Компания шикі мұнайды қысқа мерзімді шарттар бойынша фрахт, сақтандыру және сапа жеңілдіктерінің құнына түзетілген Platt's баға белгілеуіне сәйкес айқындалатын бағалар бойынша өткізеді. Әдетте шикі мұнай кеме бортына нақты тиелген немесе кемеден түсірілген кезде, құбырға немесе келісімшарт бойынша келісілген талаптарға байланысты жеткізудің басқа тетігіне келіп түскен сәтінде меншік құқықтарын беру жүзеге асырылып, кірістер танылады.

Компанияның шикі мұнайды сату жөніндегі келісімшарттарында белгілі бір уақыт кезеңінде жеткізілуі тиіс шикі мұнайдың барынша көп көлемі көрсетіледі. Тиелген, бірақ сатып алушыға әлі жеткізілмеген шикі мұнай қаржылық жағдай туралы есепте тауарлық-материалдық қорлар ретінде есепке алынады.

2.18 Табыс салығы

Ағымдағы табыс салығының шығындарына ағымдағы табыс салығы, үстеме пайда салығы және кейінге қалдырылған табыс салығы кіреді.

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төлеуге болжамданатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері және салық заңнамасы есептік күнінде қабылданған немесе нақты қолданылатындар болып табылады.

Үстеме пайда салығы («ҮПС») табыс салығы ретінде қаралады және табыс салығы бойынша шығындардың бөлігін құрайды. 2009 жылдың 1 қаңтарында күшінен енген, қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Компания жер қойнауын пайдалану жөніндегі әрбір келісімшарт бойынша жиынтықты жалпы кірістің шегерімдерге ара-қатынасы негізінде ауыспалы мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалану жөніндегі әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС есептейді және төлейді. ҮСП қолдануға бастамашылық ететін әрбір салықтық жылда жиынтықты жалпы кірістің шегерімдерге ара-қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮПС мөлшерлемесі салық салынатын кірістің бір бөлігіне (Корпоративтік Табыс Салығын және рұқсат етілген түзетулерді шегергеннен кейін салық салынатын кіріс) жер қойнауын пайдалану жөніндегі әрбір келісімшартқа қатысты әрбір келісімшарт шегерімдерінің 25%-нан астамы қолданылады.

Кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер барлық мезгілдік айырмаларға қатысты міндеттемелердің баланстық әдісін қолдану арқылы есептеледі. Кейінге қалдырылған салықтар компаниялардың бірігуі болып табылмайтын және оны жасасу кезінде бухгалтерлік табысқа немесе салықтық кіріс пен шығысқа ықпал етпейтін мәміле бойынша гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығының пайда болуын қоспағанда, қаржылық есептіліктегі активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы және олардың баланстық сомасы арасындағы барлық мерзімдік айырмалар бойынша айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық бойынша актив шегерілетін мезгілдік айырмалар сомасына азайтылуы мүмкін салық салынатын табыс алудың едәуір ықтималдығы дәрежесінде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелер есептік күнінде қолданысқа енгізілген немесе нақты заңдастырылған салық мөлшерлемесінің негізінде, активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылуы күтілетін заңдастырылған салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған табыс салығы мезгілдік айырманың азаюы мерзімін бақылауға болатын және мезгілдік айырмалар көз жетерлік келесекте азаймайтыны барынша ықтимал болатын жағдайларды есептегенде, еншілес, қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестиция салумен байланысты барлық мезгілдік айырмалар бойынша танылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

3 АҚШАЛАЙ ЕМЕС ЕЛЕУЛІ ОПЕРАЦИЯЛАР

Компания 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есебінен 1 520 миллион теңге сомасындағы (2015 жылы: 1 830 миллион теңге) қаржы активтер бойынша алынатын сыйақы есебіне, төлем көзінен ұсталатын табыс салығын есептеуге жататын ақшалай емес мәмілені алып тастады.

4 ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАР

Шоғырландырылған қаржылық есептілік ХҚЕС-ке сәйкес әзірлеу басшылықтан шоғырландырылған қаржылық есепті дайындау күнінде есептілікте көрсетілетін активтерге, міндеттемелерге және шартты активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ есептік кезеңнің есептілігінде көрсетілген активтерге, міндеттемелерге, кірістерге, шығыстарға және шартты активтер мен міндеттемелерге ықпал ететін бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды талап етеді. Ең маңызды бағалаулар төменде көрсетілген:

Мұнай және газ қорлары

Мұнай мен газ қорлары Компанияның тозу, сарқылу және амортизацияны есептеулерінде елеулі фактор болып табылады. Компания өзінің мұнай мен газ қорларын Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесіне сәйкес бағалайды. Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Компания ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды қолдану жыл соңында спот бағаларын пайдалануға тән тұрақсыздық әсерін жояды.

Басшылықтың пайымдауынша, басшылық өнім өндіру мен сатуды жоспарлау және инвестициялық шешімдерді қабылдау үшін де пайдаланатын ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша рұқсат етулер көбінесе өндіру қызметінің ұзақ мерзімді сипаттамасына сәйкес келеді және мұнай мен газ қорларын бағалау үшін аса қолайлы негіздемені білдіреді.

Қорлардың барлық бағалаулары қандай да бір тұрлаусыздың деңгейін білдіреді. Тұрлаусыздық, негізінен сенімді геологиялық және инженерлік деректеріне байланысты, мұндай деректерді бағалау және түсінік беру сәтінде қолжетімді болуы тиіс.

Тұрлаусыздықтың салыстырмалы деңгейі қорларды екі негізгі – дәлелденген немесе дәлелденбеген қорлар санатының біріне жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда дәлелденген қорларды шығарудың едәуір үлкен анықтамалығы бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндіктеріне қатысты прогрессивті үдеме тұрлаусыздықты белгілеу үшін кейіннен игерілген және игерілмеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Бағалаулар жыл сайын талданады және түзетіледі. Түзетулер қолда бар геологиялық деректерді, кәсіптік көрсеткіштерді немесе өндіру туралы деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің бар болуы; немесе бағалар бойынша

жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Сонымен қатар, қорларды бағалау қайтарымдылықты арттыру үшін жобаларды қолданудың, қабаттардың өнімділігіндегі өзгерістердің немесе игеру стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан да қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген игерілген қорлар тозу, сарқылу және амортизацияны есептеу үшін амортизация мөлшерлемесін атқарылған жұмыс көлеміне пропорционалды түрде есептеу үшін қолданылады. Компания дәлелденген қорларға расталған лицензиялық кезең ішінде өндірілуі мүмкін көлемдерді ғана қосты. Бұл ұзарту процедурасының нәтижесіне қатысты тұрлаусыздыққа байланысты, себебі, түптеп келгенде, лицензиялардың мерзімін ұзарту Үкіметтің рұқсаты бойынша жүзеге асырылады. Компанияның лицензиялық кезеңдеріндегі ұлғайту және қорлардың көрсетілген мөлшерлеріндегі тиісті ұлғайту, әдетте, тозу, сарқылу және амортизациялаудың барынша аз шығындарына әкеліп, кірістерге елеулі ықпал ете алады және құнсыздануды қалпына келтіру индикаторы болып табылады. Дәлелденген игерілген қорлар көлемінің төмендеуі тозу, сарқылу және амортизациялауға жұмсалатын шығындардың ұлғаюына (өндірудің тұрақты деңгейі кезінде), табыс көлемінің азаюына, сондай-ақ мүліктің баланстық құнының тікелей азаюына әкеп соқтыруы ықтимал. Пайдаланылатын кен орындарының салыстырмалы түрде саны аз болса, алдыңғы жылмен салыстырғанда қорларды бағалаудағы кез келген өзгерістер тозу, сарқылу мен амортизациялаудың аударымдарына елеулі ықпал етуі мүмкін.

Мұнай-газ активтерінің өтелуі

Компания мән-жайлардағы қандай да бір оқиғалар немесе өзгерістер активтің баланстық құны өтелмеуін немесе бұрын танылған құнсыздану енді жоқ екенін немесе азайғанына көрсеткен кезде, құнсыздану немесе бұрын танылған құнсыздануды қалпына келтіру үшін ақша қаражатын түрлендіретін («түрлендіруші бірлік») активті немесе активтер тобын бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болса, өтелетін құнға тиісті бағалау жүргізіледі, ол сату шығындары және пайдалану құны шегеріліп, әділ құнның ең жоғары мәні ретінде қаралады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания «Өзенмұнайгаз» АҚ құнсыздануы салдарынан алдыңғы шығындардың ықтимал азаюына көрсететін кейбір көрсеткіштерге талдау жүргізді.

«Өзенмұнайгаз» АҚ-ның өтелетін құнының түрлі мәндері қайта қаралды және «Өзенмұнайгаз» АҚ-ға тән айрықша тәуекелдер ескеріле отырып, болашақ ақша ағындарын бағалау негізінде және сәйкесінше 12,5 % (салық төленгенге дейін) және 10% (салық төленгеннен кейін) дисконттау мөлшерлемесі қолданылып есептелді. Алынған өтелетін құн барлық есептеулерде активтің баланстық құнынан жоғары болды, мұндай нәтиже пайымдардағы өзгерістерде де ескеріліп шығарылды. Басшылық бағалауда пайдаланылған пайымдардың тұрақтылығына қатысты болатын едәуір тұрақсыздыққа байланысты өткен жылдары танылған құнсыздану сомасына түзетпе жасаған жоқ. Пайымдардағы мұндай өзгерістер, бірінші кезекте, макроэкономикалық

факторларға, атап айтқанда мұнайдың ішкі және экспорттық бағасы, салық салу, валюта бағамы және инфляцияға негізделген.

Активтерді шығару бойынша міндеттемелер

Компания заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес, белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша әрбір кен орнында негізгі құралдарды демонтаждау мен жою және жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелер атқарады. Атап айтқанда, Компанияның міндеттемелеріне өнім бермейтін барлық ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды демонтаждау мен нақты келісімшарттық аумақты қалпына келтіру сияқты қызметін толық тоқтату жөніндегі іс-қимылдар кіреді. Өйткені лицензияларды қолдану мерзімі Компанияның қалауы бойынша ұзартылмайды, нақты жабу жөніндегі міндеттемелерді өтеудің есептік мерзімі әрбір лицензиялық кезеңнің аяқталу күні болып табылады.

Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын пайдаланудың экономикалық тұрғыдан негізделген мерзімі аяқталуына сәйкес өтелуге тиісті болса, онда көрсетілген міндеттеме ұңғымаларды жою жөніндегі барлық шығындарды және кен орындарын жабу жөніндегі соңғы шығындарды қосу салдарынан едәуір ұлғаятын еді. Компанияның ұңғымаларды жою мен нақты жабу шығындары қаржыландыру жөніндегі міндеттемелер көлемі тиісті келісімшарттардың талаптарына және қолданыстағы заңнамаға тәуелді. Келісімшартта немесе заңнамада лицензиялық мерзімнің соңында толықтай жою және толықтай жабу жөніндегі шығындарды қаржыландыру бойынша белгілі бір міндеттеме қарастырылмайтын жағдайларда, міндеттемелер танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір тұрлаусыздықпен және елеулі пайымдамалармен қоса беріледі. Мұндай міндеттемелердің бар немесе жоқ болуына қатысты басшылықтың бағалауы Үкіметтің саясат пен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық практикасындағы өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін. Компания активтерді шығару бойынша міндеттемелерін әрбір келісімшарт бойынша жеке-жеке есептейді.

Міндеттеменің сомасы бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады, болжанып отырғандай, олар инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және өтпелі экономикасы бар елдердің мемлекеттік қарызы бойынша ұзақ мерзімді тәуекелсіз орташа пайыздық мөлшерлемелерді қолдану арқылы дисконтталған, қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген міндеттемелерді өтеу үшін қажет болуы мүмкін. Компания келісімшарттық аумақты қалпына келтіру жөніндегі міндеттемені әрбір есептік күнінде қайта қарайды және негізгі құралдардың нысанын пайдаланудан шығару, ол жұмыс істейтін учаскеде табиғи ресурстарды қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелердегі және өзге де осы сияқты міндеттемелердегі өзгерістер атты 1-ші Түсінік беруге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзету енгізеді.

Жойылуға жұмсалатын болашақ шығындарды бағалау үшін басшылық жасаған елеулі бағалаулар мен пайымдамалар қолданылды. Осы міндеттемелердің басым бөлігі сонау болашаққа қатысты және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Компанияның бағалауына активтерді жою технологияларындағы,

шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер ықпал етуі мүмкін. Мысалы, 2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда резервтің тиісінше шамамен 16,29% және 19,07%-ы нақты жабу шығындарына жатады. Компания ағымдағы жылдың бағаларын және инфляцияның ұзақ мерзімді деңгейінің орташа мәнін пайдаланып, ұңғымалардың болашақта жою құнын бағалайды.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы міндеттеменің баланстық құнын құнын анықтау үшін қолданылған ұзақ мерзімдік инфляция және дисконттау мөлшерлемелері тиісінше 5,0% және 10%-ды құрады (2015 жылы: 5,0% және 7,9%). Активтерді шығару бойынша міндеттемелердегі өзгеріс 13-ескертуде ашып көрсетілген.

Экологиялық сауықтыру

Компания экологияны сауықтыруға резервтерді қалыптастыру бойынша да бағалау жүргізіп, пайымдамалар жасайды. Қоршаған ортаны қорғау шығындары капиталдандырылады немесе олардың келешек экономикалық пайдасына байланысты шығындарға жатқызылады. Бұрынғы қызметіне байланысты туындаған, қазіргі жағдайына жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығыстар шығындарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпарат пен топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша күтілетін жоспарларға негізделіп анықталады және қажетті процедуралардың мерзіміне қатысты басшылықтың пайымын ескеріп, дисконттау негізінде есепке алынады. Компанияның экологияны сауықтыру резерві Компанияға қолданыстағы қазақстандық нормативтік базаның талаптарын сақтау үшін қажеті болатын, күтілетін шығындардың тәуелсіз бағалауларына негізделген басшылықтың ең үздік бағалауларын білдіреді.

Экологиялық сауықтыруға қатысты қосымша тұрлаусыздықтар 23-ескертуде көрсетілген. Экологиялық сауықтыру жөніндегі міндеттемелері бойынша резервтегі өзгерістер 13-ескертуде ашып көрсетілген.

Салық салу

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығына да («КТС») қатысты, үстеме пайда салығына да («ҮПС») қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС және ҮПС жер қойнауын пайдалану келісімшарттарына байланысты активтер мен міндеттемелердегі мерзімдік айырмаларына күтілетін мөлшерлемелер бойынша есептеліп шығарылады. Кейінге қалдырылған КТС пен ҮПС базалары 19-ескертуде ашып көрсетілген, салық кодексінде қабылданған салық заңнамасының талаптары бойынша есептеледі. Салық салуға қатысты өзге де келесі тұрлаусыздықтар 23-ескертуде ашып көрсетілген.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

5 НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

	Мұнай-газ активтері	Өзге де активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құн	95 661	48 759	12 016	156 436
Түсімдер	326	2 919	93 055	96 300
Активті шығару міндеттемесін бағалаудағы өзгерістер	5 451	–	–	5 451
Есептен шығару	(353)	(4 197)	(950)	(5 500)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауыстырылу	84 782	4 054	(88 836)	–
Ішкі ауыстырылулар	2 641	(2 567)	(74)	–
Тозу	(14 124)	(4 196)	–	(18 320)
2015 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	174 384	44 772	15 211	234 367
Түсімдер	164	2 796	108 977	111 937
Активті шығару міндеттемесін бағалаудағы өзгерістер	(1 487)	–	–	(1 487)
Есептен шығару	(936)	(874)	(1 526)	(3 336)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауыстырылу	67 230	2 975	(70 205)	–
Ішкі ауыстырылулар	(2 246)	2 287	(41)	–
Тозу	(23 112)	(6 772)	–	(29 884)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	213 997	45 184	52 416	311 597
2016 жылғы 31 желтоқсанда				
Бастапқы құны	894 760	124 977	60 492	1 080 299
Жинақталған тозу және сарқылу	(342 356)	(39 241)	–	(381 597)
Жинақталған құнсыздану	(338 407)	(40 552)	(8 076)	(387 035)
Қалдық құн	213 997	45 184	52 416	311 597
2015 жылғы 31 желтоқсанда				
Бастапқы құны	840 027	117 635	25 670	983 332
Жинақталған тозу және сарқылу	(319 434)	(31 679)	–	(351 113)
Жинақталған құнсыздану	(346 209)	(41 184)	(10 459)	(397 852)
Қалдық құн	174 384	44 772	15 211	234 367

6 МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	Барлау мен бағалау активтері	Өзге де материалдық емес активтер	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құн	7 590	3 265	10 855
Түсімдер	1 596	492	2 088
Есептен шығару	(1 345)	(164)	(1 509)
Амортизациялық аударымдар	(738)	(1 052)	(1 790)
Құнсыздану	–	(25)	(25)
2015 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	7 103	2 516	9 619
Түсімдер	2 492	1 038	3 530
Есептен шығару	(605)	(45)	(650)
Амортизациялық аударымдар	(79)	(813)	(892)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	8 911	2 696	11 607
2016 жылғы 31 желтоқсанда			
Бастапқы құны	27 695	9 145	36 840
Жинақталған амортизация	(17 876)	(6 347)	(24 223)
Жинақталған құнсыздану	(908)	(102)	(1 010)
Қалдық құн	8 911	2 696	11 607
2015 жылғы 31 желтоқсанда			
Бастапқы құны	47 248	8 485	55 733
Жинақталған амортизация	(23 480)	(5 841)	(29 321)
Жинақталған құнсыздану	(16 665)	(128)	(16 793)
Қалдық құн	7 103	2 516	9 619

7 ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР**Өзге де қаржылық активтер**

	2016	2015
Өтелуге дейін ұсталатын салымдар, АҚШ долларымен берілген	33 276	31 680
Өтелуге дейін ұсталатын салымдар, теңгемен берілген	2 682	2 077
Өзгесі	3	3
Ұзақ мерзімді қаржылық активтердің жиыны	35 961	33 760
АҚШ долларымен салынған мерзімді салымдар	980 958	831 122
Британдық фунт стерлингімен салынған мерзімді салымдар	2 299	2 790
Ағымдағы қаржылық активтердің жиыны	983 257	833 912
	1 019 218	867 672

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларымен салынған ұзақ мерзімді салымдар пайдалануға шектеу қойылған, 33 276 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсан: 31 405 миллион теңге) мөлшеріндегі депозиттерді қамтиды, олар жер қойнауын пайдалану туралы келісімшарттардың талаптарына сәйкес өтімділік қоры ретінде пайдалануға шектеу қойылған шоттарда орналастырылған.

2016 жылы АҚШ долларындағы мерзімді салымдар бойынша орташа мөлшерлеме 2,37%-ды құрады (2015 жылы: 3,1%). 2016 жылы Компанияның теңгедегі мерзімді салымдары болған жоқ (2015 жылы: 12,7%).

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

7 ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР жалғасы

Сауда және өзге де дебиторлық берешек

	2016	2015
Сауда дебиторлық берешек	73 348	93 027
Алынатын дивидендтер	670	12 730
Өзгесі	1 178	852
Күмәнді дебиторлық берешек бойынша резерв	(1 075)	(1 166)
	74 121	105 443

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегі Бас компанияның еншілес ұйымдары болып табылатын KazMunayGasTradingAG («KMG Trading») және «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ-ға («ҚМГ ӨМ») шикі мұнай сатудан қалыптасқан 57 503 миллион теңге (2015 жылы: сәйкесінше 36 824 миллион теңге және 52 137 миллион теңге) сомасындағы берешекті қамтиды.

Сондай-ақ, 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегі ҚМГ ӨМ еншілес ұйымы «Қазмұнайгаз Өнімдері» АҚ-ға (ҚМГ Өнімдері) мұнай өнімдерін сату нәтижесіндегі 13 704 миллион теңге сомасындағы (2015 жыл: нөл) дебиторлық берешекті қамтиды.

2016 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның сауда дебиторлық берешегінің 78%-ы (2015 жылы: 40%) АҚШ долларымен есептелген.

31 желтоқсанда өтеу мерзімдері бойынша сауда және өзге де дебиторлық берешекке жүргізілген талдау төменде көрсетілген:

	2016	2015
Ағымдағы бөлігі	73 606	104 571
0 күннен 30 күнге дейін кешіктірілген	–	–
30 күннен 60 күнге дейін кешіктірілген	444	291
90 және одан да көп күнге кешіктірілген	71	581
	74 121	105 443

Ақша қаражаты және олардың баламалары

	2016	2015
Банктердегі мерзімді салымдар, АҚШ долларымен берілген	34 957	207 440
Банктердегі мерзімді салымдар, теңгемен берілген	30 078	12 370
Банктердегі қаражат және кассадағы қолма-қол ақша, АҚШ долларымен берілген	95 402	15 488
Банктердегі қаражат және кассадағы қолма-қол ақша, теңгемен берілген	1 467	1 767
Банктердегі қаражат және кассадағы қолма-қол ақша, британдық фунт стерлингпен берілген	187	245
	162 091	237 310

Банктердегі ақша қаражаты бойынша банктердің депозиттері бойынша күнделікті мөлшерлемеге байланысты сыйақы мөлшерлемесі белгіленген. Компанияның өтімді активтерге қажеттіліктеріне байланысты банктік депозиттер түрлі мерзімге бір күннен бастап үш айға дейін орналастырылады. Депозиттерге тиісті мөлшерлемесі бойынша сыйақы есептеледі.

2016 жылы теңгемен есептелген салымдар бойынша орташа сыйақы мөлшерлемесі 14,17%-ды құрады (2015 жылы: 15,9%). 2016 жылы АҚШ долларымен есептелген салымдар бойынша орташа сыйақы мөлшерлемесі 1,79%-ды құрады (2015 жылы: 2,4%).

8 БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӘНЕ БІРЛЕСІП БАҚЫЛАНАТЫН КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕГІ

	Иелік ету үлесі	2016	2015
Қазгермұнай БК ЖШС-дегі («Қазгермұнай») үлес	50%	71 634	83 752
Ural Group Limited BVI БК-дағы («UGL») үлес	50%	72 898	70 701
KS EP Investments BV БК-дағы («KS EP Investments») үлес	51%	–	–
		144 532	154 453

Есептік кезең ішінде бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың қозғалысы:

	2016	2015
1 қаңтардағы баланстық құны	154 453	95 177
Жалпы жиынтық кірістің/(залалдың) үлесі	2 734	(2 289)
Алынған дивидендтер	(15 107)	(26 553)
Бағамдық айырма мен басқа да түзетулер	(2 698)	71 487
Қосымша төленген капиталдағы үлес	5 150	16 631
31 желтоқсандағы баланстық құны	144 532	154 453

2016 жылы KS EP Investments шығынындағы танылмаған үлес 1 005 миллион теңгені құрады (2015 жылы: 8 753 миллион теңге). Өткен жылдары Компания жалпы сомасы 41 984 мың АҚШ долларына KS EP Investments-қа бірқатар қарыз ұсынды. 2016 жылғы 19 қыркүйекте Компания қарыз мерзімін 2017 жылғы 30 маусымға дейін ұзарту туралы шартқа қол қойды. 2016 жылдың ішінде Компания 4 171 мың АҚШ доллары көлемінде қосымша кредит берді. KS EP Investments Карповский Северный кен орнын барлауға арналған лицензияны 2017 жылғы 30 маусымға дейін ұзарту процесін жүзеге асырып жатыр. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KS EP берешегінің жалпы сомасы 49 460 мың АҚШ долларын (16 484 миллион теңгені) құрайды, ол өткен және ағымдағы кезеңдерде толық құнсыздалды.

Қазгермұнай, UGL және KS EP Investments биржасында тіркелмеген компаниялар болып табылады және олардың акциялары бойынша нарықтық баға белгіленулері жоқ. Бірлескен кәсіпорындардың есептік кезеңі Компанияның есептік кезеңіне сәйкес келеді.

Қазгермұнай

Компания 2007 жылғы 24 сәуірде ҚМГ ҰК-дан оңтүстік және орталық Қазақстанда мұнай және табиғи газды өндіруді жүзеге асыратын Қазгермұнайға қатысудың 50%-дық үлесін сатып алды.

Келесі кестеде Қазгермұнайға қатысты ХҚЕС-ке сәйкес әзірленген оның қаржылық есептілігі негізінде, үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алу үшін түзетулер ескеріліп, жалпылама қаржылық ақпарат ұсынылған:

	2016	2015
Ақша қаражаты және олардың баламалары	39 695	32 656
Өзге де ағымдағы активтер	11 151	17 712
Ұзақ мерзімді активтер	153 839	198 757
	204 685	249 125
Ағымдағы міндеттемелер	33 907	37 149
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	27 510	44 472
	61 417	81 621
Таза активтер	143 268	167 504
Компанияның иелік ету үлесі	50%	50%
Инвестициялардың баланстық құны	71 634	83 752

	2016	2015
Кіріс	155 633	139 608
Операциялық шығындар	(126 851)	(85 611)
оның ішінде тозу мен амортизация	(36 325)	(18 690)
оның ішінде үлестік қатысу әдісін есепке алғандағы түзетулер	(8 393)	(2 758)
Операциялық қызметтерден түскен пайда	28 782	53 997
Қаржылық кіріс	946	632
Қаржылық шығындар	(1 231)	(807)
Салық салынғанға дейінгі пайда	28 497	53 822
Табыс салығы бойынша шығындар	(19 873)	(48 569)
Жыл ішіндегі пайда және өзге де жиынтықты кіріс	8 624	5 253
Жылдың жиынтықты кірісіндегі Компанияның үлесі	4 312	2 627

Қазгермұнайдың кәсіпорын бойынша екі әріптесінің келісімін алғанға дейін пайданы бөліп таратуға құқығы жоқ.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

8 БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӘНЕ БІРЛЕСІП БАҚЫЛАНАТЫН КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕГІ жалғасы

UGL
2011 жылғы 15 сәуірінде Компания «ExplorationVentureLimited» («EVL») компаниясынан UGL-дің жай акцияларының 50%-ын сатып алды. UGL Батыс Қазақстанда мұнай және газды барлаумен айналысатын «Ural Oil and Gas» ЖШС-де («UOG») қатысу үлесінің 100%-на иелік етеді. 2015 жылғы сәуірде UOG Рожковское кен орнында барлау жүргізу лицензиясының орнына өндіру лицензиясын алды. Өндіру лицензиясы 25 жылға жарамды. UOG 2015 жылғы мамырда Федоровское кен орнында барлау жұмыстарына өз лицензиясын 2018 жылғы мамырға дейін ұзартты.

Келесі кестеде үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алу үшін түзетулер ескеріле отырып, UGL-ге қатысты жалпылама қаржылық ақпарат берілген:

	2016	2015
Ақша қаражаты және олардың баламалары	297	921
Өзге де ағымдағы активтер	13	54
Ұзақ мерзімді активтер	215 892	207 323
	216 202	208 298
Ағымдағы міндеттемелер	1 743	3 118
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	57 970	53 901
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	10 694	9 877
	70 407	66 896
Таза активтер	145 795	141 402
Компанияның иелік ету үлесі	50%	50%
Инвестициялардың баланстық құны	72 898	70 701

	2016	2015
Түсім	40	16
Операциялық шығындар	(1 373)	(8 787)
Операциялық қызметтен залал	(1 333)	(8 771)
Қаржылық кіріс	17	11
Қаржылық шығындар	(1 652)	(1 079)
Салық салынғанға дейінгі залал	(2 968)	(9 839)
Табыс салығы бойынша (шығын)/жеңілдік	(187)	8
Жыл ішіндегі залал және өзге де жиынтықты залал	(3 155)	(9 831)
Жылдың жиынтықты залалындағы Компанияның үлесі	(1 578)	(4 916)

Компания 2016 жылдың ішінде UGL-ға 10 950 мың АҚШ доллары (3 742 миллион теңге) (2015 жылы: 15 250 мың АҚШ доллары немесе 3 389 миллион теңге) сомасында пайызсыз қарыз нысанында қаржыландыруды ұсынды. Алғаш тану кезінде қарыз болашақ ақша ағындарын дисконттау жолымен айқындалған, 3 655 мың АҚШ долларына (1 249 миллион теңге) тең әділ құн бойынша танылды. UGL-ге салынған инвестициялар дисконттау тиімділігін есепке алу үшін түзетілді.

Компания 2016 жылдың ішінде UGL-ге берілген қарыздарды өтеу мерзімі бойынша болжамдарды қайта қарады. Қайта қарау нәтижесінде қарыздарды өтеу мерзімі 2020-2024 жылдардан 2023-2024 жылдарға дейін ұзартылды. Осы ұзарту қарыздардың баланстық құнын 3 282 миллион теңгеге азайтуға алып келді. UGL-ге берілген қарыздардың баланстық құны 2016 жылғы 31 желтоқсанда 88 927 мың АҚШ долларын (29 638 миллион теңге) құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 82 309 АҚШ доллары немесе 27 941 миллион теңге).

Акционердің пайызсыз негізде берген бастапқы және қосымша қарыздарының әділ құны 15% дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, қарыз бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау жолымен айқындалады.

«CITIC Canada Energy Limited» («CCEL») бірлесіп бақыланатын кәсіпорынның дебиторлық берешегі
Компания 2007 жылы CCEL бірлесіп бақыланатын кәсіпорыннан 50%-дық үлесті сатып алды, ол қаражат Гонконг қор биржасында тіркелген «CITIC Group» компаниясына тиесілі «State Alliance Holdings Limited» холдингік компаниядан Батыс Қазақстанда мұнай мен табиғи газды өндіруге инвестицияланды.

CCEL қолда бар үлестірілетін капиталды негізінде дивидендтерді жыл сайын жариялауға міндетті. Сонымен қатар, Компания кепілдендірілген төлемді арттыру үшін CCEL-ден алынған кез келген дивидендтерді ең жоғары сома мөлшерінде 2020 жылға дейін CITIC-ке төлеп тұру міндеттемесін қабылдады, аталған сома 2016 жылғы 31 желтоқсанда 512,3 миллион АҚШ долларын (170 760 миллион теңге) құрады (2015 жылы: 515,5 миллион АҚШ доллары немесе 174 994 миллион теңге). Ең жоғары сома CITIC қаржыландырған сатып алудың бастапқы бағасындағы Компанияның қалдық үлесін және есептелген сыйақыны білдіреді. Компанияның CCEL-ден балама соманы алмайынша CITIC-ке сомаларды төлеуге міндеттемесі жоқ. Тиісінше, Компания өзінің қаржылық жағдайы туралы есебінде CCEL-ден 2020 жылға дейін жыл сайынғы негізде кепілдендірілген төлем көлемінде дивидендтер алуға құқығын, оған қоса ең жоғары кепілдендірілген сомадан асатын кез келген дивидендтерді ұстап қалу құқығын мойындайды. 2016 жылғы 31 желтоқсанда осы дебиторлық берешектің баланстық құны мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындарды шегергеннен кейін 103 миллион АҚШ долларын (34 227 миллион теңге) құрады (2015 жылы: 89,3 миллион АҚШ доллары немесе 30 314 миллион теңге).

Бұдан басқа, Компания шартта көрсетілген белгілі бір жағдайларда өз опционын сатуды жүзеге асырып, CITIC-қа инвестицияларын қайтаруға және алынған кепілдендірілген төлемдердің жалпы сомасын шегере отырып, жылдық 8% мөлшерлеме сыйақысымен бірге 150 миллион АҚШ долларын қайтарып алуға құқылы.

2008 жылғы 17 қарашада жыл сайын 12 маусым мен 12 желтоқсаннан кешіктірілмей екі тең төлеммен төленетін кепілдендірілген төлем 26,2 миллион АҚШ долларынан 26,9 миллион АҚШ долларына дейін көбейтілді. Осы келісім жасалғаннан кейін CCEL-дің дебиторлық берешегі бойынша тиімді сыйақы мөлшерлемесі жылдық 15%-ды құрайды.

9 ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА САЛЫНАТЫН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

«ПетроҚазақстан Инк.» («ПҚИ») компаниясындағы үлес

	Иелік ету үлесі	2016	2015
	33%	135 633	154 241

ПҚИ биржада тіркелмеген компания болып табылады және оның акциялары бойынша нарықтық баға белгіленулері жоқ. ПҚИ кен орындарын барлаумен және игерумен, мұнай мен газды өндірумен, мұнай кен орындарын сатып алумен және шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сатумен айналысады. ПҚИ-дің негізгі өндірістік мұнай-газ активтері Оңтүстік және Орталық Қазақстанда орналасқан. Компания 2009 жылғы желтоқсанда ПҚИ-дің 33 пайызын сатып алды.

Қауымдасқан компанияның қаржылық есептілігінің есептік кезеңі Компанияның ұқсас есептік кезеңі болып табылады.

Есептік кезең ішінде қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың қозғалысы:

	2016	2015
1 қаңтардағы баланстық құны	154 241	116 054
Жалпы жиынтықты залалдың үлесі	(16 201)	(40 467)
Валюталарды қайта есептеудің бағамдық айырмасы	(2 407)	78 654
31 желтоқсандағы баланстық құны	135 633	154 241

Келесі кестеде ПҚИ-ға қатысты ХҚЕС-ке сәйкес әзірленген оның қаржылық есептілігі негізіндегі жалпылама қаржылық ақпарат, сондай-ақ Компания инвестицияларының баланстық құнымен салыстыру мәндері ұсынылған:

	2016	2015
Ақша қаражаты және олардың баламалары	54 443	48 568
Өзге де ағымдағы активтер	42 735	78 268
Ұзақ мерзімді активтер	433 384	556 382
	530 562	683 218
Ағымдағы міндеттемелер	20 300	132 525
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	99 253	83 297
	119 553	215 822
Таза активтер	411 009	467 396
Компанияның иелік ету үлесі	33%	33%
Инвестициялардың баланстық құны	135 633	154 241

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

9 ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА САЛЫНАТЫН ИНВЕСТИЦИЯЛАР жалғасы

«ПетроҚазақстан Инк.» («ПҚИ») компаниясындағы үлес жалғасы

	2016	2015
Кіріс	128 809	127 768
Операциялық шығындар	(180 166)	(158 803)
оның ішінде тозу және амортизация	(45 265)	(38 348)
оның ішінде үлестік қатысу әдісін есепке алғандағы түзетулер	(33 639)	(22 082)
Операциялық қызметтен залал	(51 357)	(31 035)
Бірлескен кәсіпорындардың кірісіндегі/(залалындағы) үлес	7 282	(12 909)
Қаржылық кіріс	256	234
Қаржылық шығындар	(5 217)	(6 050)
Салық салынғанға дейінгі залал	(49 036)	(49 760)
Табыс салығы бойынша жеңілдік/(шығын)	2 570	(4 098)
Жыл ішіндегі залал	(46 466)	(53 858)
Алдағы кезеңдерде пайда немесе залалдың құрамына қайта жіктелуге жататын өзге де жиынтықты залал	(2 628)	(68 770)
Барлығы жиынтықты залал	(49 094)	(122 628)
Жыл ішіндегі жиынтықты залалдағы Компания үлесі	(16 201)	(40 467)

10 ТАУАРЛЫҚ-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

	2016	2015
Шикі мұнай	7 915	9 218
Мұнай өнімдері	4 531	–
Материалдар	12 328	13 884
	24 774	23 102

2016 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның 200 071 тонна шикі мұнайы мен 92 696 тонна мұнай өнімдері резервуарлар мен тасымалдауда болды (2015 жылы: 266 022 тонна шикі мұнай).

11 ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

	Шығарылған акциялар	
	Акциялар саны	Миллион теңге
2015 жылғы 1 қаңтарда	68 162 635	163 004
2015 жылғы 31 желтоқсанда	68 162 635	163 004
Акцияларға опциондарды орындау нәтижесінде сатып алынған өз акцияларының азаюы	209 232	2 339
2016 жылғы 31 желтоқсанда	68 371 867	165 343

11.1 Жарғылық капитал

Шығарылуы жарияланған акциялар

Шығарылуы жарияланған акциялардың жалпы саны 74 357 042 құрайды (2015 жылы: 74 357 042). Шығарылуы жарияланған акциялардың 70 220 935 (2015 жылы: 70 220 935) жай акциялар және 4 136 107 (2015 жылы: 4 136 107) өтелмейтін артықшылықты акциялар болып табылады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша айналымда жүрген 43 087 006 акция Бас компанияға тиесілі (2015 жылы: 43 087 006). Компания акцияларының номиналдық құны жоқ.

Дивидендтер

Қазақстанның заңнамасы сәйкес, егер Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есепке алу стандарттарына сай әзірленген қаржылық есептілікте Компанияның кері капиталы болса, немесе дивидендтерді төлеу нормативтік қаржылық есептілікте кері капиталға алып келетін болса, онда дивидендтер жарияланбайды. 2016 жыл үшін акционерлерге төленеді деп танылған акцияның дивиденд сомасы бір акцияға 25 теңгені құрады (2015 жылы: жай акциялар, сондай-ақ артықшылықты акциялар бойынша бір акцияға 440 теңге).

11.2 Қызметкерлерге арналған опциондық бағдарлама

Компания жыл бойы қызметкерлерге арналған опциондық бағдарлама бойынша 1 410 миллион теңге (2015 жылы: 1 598 миллион теңге) сомасындағы шығындарды таныды.

Қызметкерлерге арналған опциондық бағдарлама бойынша жоспар

1-ші опциондық бағдарламаның («1 ҚОБ») жоспарына сәйкес басшылық қызметкерлерге ғаламдық депозитарлық қолхаттар (ФДҚ) бойынша опциондар ұсынды, оның орындалу бағасы ұсынылған сәттегі ФДҚ-ның нарықтық құнына тең. Опциондарды орындау қызметті жүзеге асыру талаптарына тәуелді емес және үш жыл бойы жыл сайын ұсынылған опционның 1/3 бөлігіне құқық береді, сондай-ақ құқық берілген уақыттан бастап бес жылдың ішінде орындалуы да мүмкін.

2-ші опциондық бағдарламаның («2 ҚОБ») жоспарына сәйкес акцияларға опциондар тәуелсіз директорларды қоспағанда, Компанияның негізгі персоналын, жоғарғы деңгейдегі басшылықты және Директорлар кеңесінің мүшелерін ынталандыру және көтермелеу үшін ұсынылды. Опциондарды орындау бағасы ұсынылған сәттегі ФДҚ-ның нарықтық құнына тең. Осы опциондарды орындау қызметті жүзеге асыру талаптарының жетуіне тәуелді емес. 2007 жылғы 1 шілдедегі немесе бұл күннен кейінгі жағдай бойынша ұсынылған опциондар ұсынылған күннің үшінші жылына құқық береді және құқық берілген күнінен бастап бес жылға дейінгі мерзімде орындалуы тиіс.

3-ші опциондық бағдарламаның («3 ҚОБ») жоспарына сәйкес ФДҚ бойынша опциондар Компаниядағы негізгі персоналы мен жоғары басшыларына ұсынылды. Опциондарды орындау бағасы нөлге тең. Опциондар 2015 жылғы 25 желтоқсанда ұсынылған, олар 2015 жылғы 31 желтоқсаннан құқық береді және 2020 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі мерзімде орындалуы тиіс.

4-ші опциондық бағдарламаның («4 ҚОБ») жоспарына сәйкес ФДҚ бойынша опциондар Компаниядағы негізгі персоналы мен жоғары басшыларына ұсынылды. Опциондарды орындау бағасы нөлге тең. Опциондар 2016 жылғы 23 ақпанда ұсынылған, олар 2016 жылғы 18 мамырдан құқық береді және 2021 жылғы 18 мамырға дейінгі мерзімде орындалуы тиіс.

5-ші опциондық бағдарламаның («5 ҚОБ») жоспарына сәйкес ФДҚ бойынша опциондар Компаниядағы негізгі персоналы мен жоғары басшыларына ұсынылды. Опциондарды орындау бағасы нөлге тең. Опциондар 2016 жылғы 20 сәуірде ұсынылған, олар 2016 жылғы 18 мамырға тиесілі және 2021 жылғы 18 мамырға дейінгі мерзімде орындалуы тиіс.

Жыл ішіндегі өзгерістер

Төмендегі кестеде ФДҚ (No.) саны және ФДҚ (WAEP) бойынша АҚШ долларымен орындаудың орташа бағасы және жыл ішіндегі акцияларға опциондардағы өзгерістер көрсетілген:

	2016 No.	2016 WAEP	2015 No.	2015 WAEP
1 қаңтардағы айналым	1 557 560	10,34	1 136 523	19,54
Жыл бойы берілгені	625 391	–	677 231	–
Жыл бойы орындалғаны	(1 255 391)	–	–	–
Жыл бойы айналымнан алынғаны	(24 015)	18,31	(78 214)	17,79
Жыл бойы қолдану мерзімінің аяқталуы	(123 088)	13,00	(177 980)	26,47
31 желтоқсандағы айналым	780 457	18,03	1 557 560	10,34
31 желтоқсанда орындалуы мүмкін	780 457	18,03	1 557 560	10,34

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияларға опциондардың қалған келісімшарттық орташа мерзімі 1,75 жылды құрайды (2015 жылы: 3,46 жыл). 2016 жылғы 31 желтоқсанда айналымдағы опциондар бойынша орындалу бағасының диапазоны бір ФДҚ үшін 0,00 АҚШ доллары – 26,10 АҚШ долларын құрады (2015 жылы: 0,00 АҚШ доллары – 26,10 АҚШ доллары). 1 ҚОБ, 2 ҚОБ, 3 ҚОБ, 4 ҚОБ және 5 ҚОБ берілген күні бағаланатын әділ құны бойынша үлестік құралдардың негізіндегі жоспарлар болып табылады.

11.3 Қазақстан Қор Биржасының ақпаратты жария ету жөніндегі талаптары

2010 жылғы 11 қазанда Қазақстан Қор Биржасы жаңа листингтік талаптарды бекітті, оларға сәйкес Компания материалдық емес өзге де активтерді шегере отырып, жыл соңында айналымдағы акциялардың жалпы санына бөлінген капиталдың жалпы сомасын жария етуі тиіс (6-ескерту). 2016 жылғы 31 желтоқсанда бір акцияға осы көрсеткіш 28 240 теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 26 544 теңге).

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

12 АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА

	2016	2015
Айналымдағы барлық акциялардың орташа саны	68 283 721	68 162 635
Жылдық пайда	131 576	243 669
Акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда, мың теңге	1,93	3,57

Жоғарыда келтірілген жария ету жай, сондай-ақ артықшылықты акцияларды қамтиды, өйткені артықшылықты акциялардың иелері жай акциялардың иелері сияқты акцияға шаққандағы табысты бөлуге қатысуға тең құқықтары бар, бұл акциялардың екі санаты үшін акцияға шаққандағы бірдей кіріске әкеледі.

13 РЕЗЕРВТЕР

	Экологиялық міндеттеме	Салық және онымен байланысты айыппұл мен өсімпұл	Активтерді шығару бойынша міндеттеме	Өзгесі	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтарда	17 450	932	16 613	8 221	43.216
Қосымша резервтер	–	60 086	165	9 049	69 300
Дисконттың амортизациясы	1 267	–	1 317	–	2 584
Бағалаудағы өзгерістер	127	–	3 599	–	3 726
Жыл бойы пайдаланғаны	(1 234)	(932)	(372)	(1 014)	(3 552)
2015 жылғы 31 желтоқсанда	17 610	60 086	21 322	16 256	115 274
Ағымдағы бөлігі	8 270	60 086	556	1 098	70 010
Ұзақ мерзімді бөлігі	9 340	–	20 766	15 158	45 264
2016 жылғы 1 қаңтарда	17 610	60 086	21 322	16 256	115 274
Қосымша резервтер	–	4 952	164	1 043	6 159
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	–	(18 985)	–	–	(18 985)
Дисконттың амортизациясы	1 265	–	1 670	1 278	4 213
Бағалаудағы өзгерістер	(3 387)	–	(5 441)	(563)	(9 391)
Жыл бойы пайдаланғаны	(1 232)	(2 667)	(545)	(1 600)	(6 044)
2016 жылғы 31 желтоқсанда	14 256	43 386	17 170	16 414	91 226
Ағымдағы бөлігі	487	43 386	820	1 233	45 926
Ұзақ мерзімді бөлігі	13 769	–	16 350	15 181	45 300

Компания тиісті уәкілетті органдардан 2009-2012 жылдардағы салықтық кешенді тексерулерге қатысты салықтарды, айыппұл мен өсімдерді қысқарту туралы ресми хабарлама алғаннан кейін 18 754 миллион теңге сомасына салықтар бойынша резервтерге түзетпе жасады (24-ескерту).

14 КІРІСТЕР

	Ескерту	2016	2015
Экспорт:			
Шикі мұнай		512 699	364 484
Өңдеу өнімдері		54 733	–
Газды өңдеу өнімдері		162	891
Ішкі нарық:			
Өңдеу өнімдері	23	126 676	1 394
Шикі мұнай	23	15 459	145 285
Газды өңдеу өнімдері	23	7 683	6 498
Өзге де сатылымдар мен қызметтер		9 742	11 260
		727 154	529 812

15 ӨНДІРІСТІК ШЫҒЫНДАР

	Ескерту	2016	2015
Қызметкерлерге сыйақы		152 422	153 928
Қайта өңдеу шығыстары		48 548	1 109
Жөндеу және қызмет көрсету		24 434	20 206
Электр энергиясы		20 958	18 389
Материалдар мен қорлар		20 003	18 357
Көлік шығындары		5 435	5 345
Мұнай қалдықтарының өзгерісі		1 303	3 356
Экологиялық міндеттемені бағалаудағы өзгеріс	13	(3 463)	127
Капиталдандырылған актив сомасынан асып түсетін активтерді шығару міндеттемесінің азаюы		(3 790)	(1 686)
Басқалары		8 903	5 918
		274 753	225 049

16 САТУ БОЙЫНША ШЫҒЫНДАР, ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР

	Ескерту	2016	2015
Көлік шығындары		91 851	66 637
Қызметкерлерге сыйақы		18 331	19 364
Агенттік қаламақы		5 407	–
Консультациялық және аудиторлық қызметтер		3 238	1 889
Демеушілік		2 093	726
Жөндеу және қызмет көрсету		1 212	1 026
Айыппұл мен өсімпұлды (түзету)/есептеу, нетто	23	(14 117)	24 737
Басқалары		7 007	4 222
		115 022	118 601

17 ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА САЛЫҚТАР

	2016	2015
Экспорттық кедендік баж	76 411	65 588
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы	39 188	67 160
Ренталық салық	18 164	39 838
Мүлік салығы	6 699	6 265
Басқа салықтар	4 969	2 650
	145 431	181 501

18 ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР/ШЫҒЫНДАР**18.1 Қаржылық кіріс**

	Ескерту	2016	2015
Банктердегі салымдар бойынша пайыздық кіріс		19 157	15 719
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорыннан дебиторлық берешек бойынша пайыздық кіріс		8 873	7 265
Өтелетін ұзақ мерзімді ҚҚС бойынша дисконттың амортизациясы	23	–	1 860
Басқалары		2 007	1 250
		30 037	26 094

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

18 ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР/ШЫҒЫНДАР жалғасы

18.2 Қаржылық шығындар

	Ескерту	2016	2015
Активтердің шығару бойынша міндеттемеге дисконт амортизациясы		1 670	1 317
Қоршаған ортаны қалпына келтіру міндеттемесіне дисконт амортизациясы		1 265	1 267
КС ЕР қарызын бағалау резерві	8	1 404	11 017
Өтелетін ұзақ мерзімді ҚҚС бойынша дисконтты тану	23	–	1 051
Сыйақы шығындары		1 503	347
		5 842	14 999

19 ТАБЫС САЛЫҒЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша табыс салығының шығындары төмендегідей көрсетілген:

	2016	2015
Корпоративтік табыс салығы	17 936	109 124
Үстеме пайда салығы	(1 203)	6 563
Ағымдағы табыс салығы	16 733	115 687
Корпоративтік табыс салығы	20 514	8 847
Үстеме пайда салығы	(171)	2 987
Кейінге қалдырылған табыс салығы	20 343	11 834
Табыс салығы бойынша шығындар	37 076	127 521

Төмендегі кестеде Қазақстандағы табыс салығының мөлшерлемесін салық салынғанға дейінгі Компанияның пайдасына тиімді салық мөлшерлемесімен салыстырып тексеруі көрсетілген:

	2016	2015
Салық салынғанға дейінгі пайда	168 652	371 190
Табыс салығы	37 076	127 521
Тиімді салық мөлшерлемесі	22%	34%
Заңнамада белгіленген табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
Мыналардың нәтижесіндегі ұлғаюы/(кемуі):		
Төлем көздерінен ұсталатын салық	1%	1%
Үстеме пайда салығы	–	1%
Алдағы жылдардың корпоративтік табыс салығы	(2%)	7%
Қауымдасқан компания мен бірлескен кәсіпорындар нәтижесіндегі үлестері	1%	(1%)
Салық салынбайтын кіріс	(1%)	(2%)
Өтелетін ҚҚС бойынша резервтер	(2%)	3%
Шегеруге жатпайтын шығындар	5%	5%
Тиімді салық мөлшерлемесі	22%	34%

КТС пен ҮПС-ке қатысты кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер төмендегідей көрсетілген:

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер

	Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	Резервтер	Салықтар	Өзгесі	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтарда	63 056	8 265	7 869	4 877	84 067
Пайда мен залал құрамында танылған	(13 033)	5 368	(3 413)	(1 085)	(12 163)
2015 жылғы 31 желтоқсанда	50 023	13 633	4 456	3 792	71 904
Пайда мен залал құрамында танылған	(10 681)	(1 479)	(4 203)	(4 082)	(20 445)
2016 жылғы 31 желтоқсанда	39 342	12 154	253	(290)	51 459

Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер

	Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	Резервтер	Салықтар	Өзгесі	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтарда	(638)	69	2	(2)	(569)
Пайда мен залал құрамында танылған	398	(69)	(2)	2	329
2015 жылғы 31 желтоқсанда	(240)	–	–	–	(240)
Пайда мен залал құрамында танылған	102	–	–	–	102
2016 жылғы 31 желтоқсанда	(138)	–	–	–	(138)

Компания салықтық активтері мен салықтық міндеттемелерін тек ағымдағы салықтық активтер мен ағымдағы салықтық міндеттемелерді есепке жатқызуға құқықтары заңды бекітілген жағдайда ғана есептеуді жүргізеді, ал кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер сол бір салық органдары өндіріп алатын табыс салығына жатқызылады.

20 БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

«Ортақ бақылаудағы ұйымдар» санаты Бас компания бақылайтын ұйымдарды қамтиды. «Мемлекеттің бақылауындағы өзге де ұйымдар» санаты «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ бақылауындағы ұйымдарды қамтиды.

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталатын он екі айға байланысқан тараптармен сатылымдар мен сатып алулар және 2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптармен мәмілелердің сальдосы төмендегідей көрсетілген:

	2016	2015
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Ортақ бақылаудағы ұйымдар	632 678	535 105
Мемлекеттің бақылауындағы өзге де ұйымдар	165	31
Қауымдасқан компания	34	29
Бірлескен кәсіпорындар	4 391	4 973
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Ортақ бақылаудағы ұйымдар	102 248	40 316
Мемлекеттің бақылауындағы өзге де ұйымдар	21 363	18 410
Бірлескен кәсіпорындар	1 189	57
Қаржылық активтер бойынша есептелген пайыздар		
Бірлескен кәсіпорындардың қарыздары бойынша сыйақыдан түскен кіріс	6 660	4 323
Бірлескен кәсіпорындардың қарыздары бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме	1,04%	1,04%
Қаржылық активтерге бағалау резерві		
Бірлескен кәсіпорындар	3 783	11 017

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

20 БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР жалғасы

	2016	2015
Жалақы және өзге де қысқа мерзімді төлемдер		
Директорлар кеңесінің мүшелері	300	179
Басқарма мүшелері	549	473
Үлестік құралдар негізіндегі төлемдер		
Басқарма мүшелері	914	331
Саудалық және өзге де дебиторлық берешек		
Ортақ бақылаудағы ұйымдар	77 992	95 516
Бірлескен кәсіпорындар	64 626	72 306
Мемлекеттің бақылауындағы өзге де ұйымдар	872	2 796
Қауымдасқан компания	11	7
Сауда кредиторлық берешек		
Ортақ бақылаудағы ұйымдар	3 771	2 530
Мемлекеттің бақылауындағы өзге де ұйымдар	275	327
Бірлескен кәсіпорындар	684	28

Сатылымдар және дебиторлық берешек

Байланысты тараптардың сатылымдары негізінен ҚМГ ҰК тобы кәсіпорындарына шикі мұнай мен мұнай өнімдерінің экспорттық және ішкі сатылымдарын білдіреді. 2016 жылы байланысты тараптарға шикі мұнайды экспорттау көлемі 4 945 797 тоннаны (2015 жылы: 4 646 981 тонна) құрады. Шикі мұнайдың сату бағасы кірепұл құны, трейдер маржасы және сапа айырмасының жеңілдіктеріне түзетілген Platt's баға белгілеулеріне сілтеме арқылы айқындалады. Экспортқа шығарылатын мұндай сатылымдар бойынша бір тонна мұнайдың орташа бағасы 2016 жылы шамамен 107 433 теңгені (2015 жылы: 81 046 теңге) құрады.

Компания 2016 және 2015 жылдары байланысты тараптарға мұнай өнімдерінің экспорттық сатылымын жүргізген жоқ. Байланысты тараптарға ішкі сатылым ҚМГ ӨМ еншілес компаниясы, ҚМГ Өнімдеріне сатылған мұнай өнімдері 847 569 тоннаны (2015 жылы: нөл тонна) құрады.

Компанияның 2015 жылғы ортақ бақылаудағы ұйымдарға шикі мұнайдың сатылымы Ресей Федерациясына 916 300 тонна мұнайды қарсы жеткізуден түскен кірісті қамтиды, мұнда ҚМГ ӨМ делдалдық жасауы арқылы тоннаның орташа бағасы 50 289 теңгені құрады.

2016 жылы Каспий құбыр консорциумының жинау пунктіне 6 256 857 тонна (2015 жылы: 6 467 528 тонна) шикі мұнайды тасымалдау және 2 148 682 тонна (2015 жылы: 1 849 985 тонна) шикі мұнайды ауыстырып тиеу қызметтері Бас Компанияның еншілес ұйымынан 2016 жылы 33 602 миллион теңгеге (2015 жылы: 33 727 миллион теңге) сатып алынды.

Бұдан басқа, Компания 2016 жылғы 1 сәуірден бастап Бас компанияның еншілес ұйымынан 54 468 миллион теңгеге қайта өңдеу қызметтерін сатып алды (16-ескерту). ҚМГ ҰК-ның еншілес ұйымынан сатып алынған өзге қызметтер, негізінен, күзет қызметтеріне төлемдерді қамтиды.

Басқарма мүшелеріне үлестік құралдар негізіндегі төлемдер

Басқарма мүшелеріне үлестік құралдар негізінде төленетін төлемдер құқықтарды беру мерзімі ішінде үлестік құралдар негізіндегі төлемдердің амортизациясын білдіреді. Компания 2016 жылдың ішінде Басқарма мүшелеріне 411 728 опцион (2015 жылы: 140 259 опцион) берді.

21 ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Компанияның кредит, қарыз, сауда және басқа да кредиторлық берешек сияқты түрлі қаржылық міндеттемелері бар. Сондай-ақ, Компанияның сауда дебиторлық берешек, қысқа және ұзақ мерзімді депозиттер мен ақша қаражаты және олардың баламалары сияқты түрлі қаржылық активтертері бар.

Компания пайыздық мөлшерлеме өзгерісінің тәуекеліне, валюталық тәуекелге, кредиттік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және шикізат тауарларына бағалар өзгерісінің тәуекелдеріне тәуелді. Компанияның Қаржылық комитеті басшылыққа мониторинг бойынша және орынды болған жағдайларда, Компанияның ақша қаражатын басқару саясаты сияқты бекітілген саясаттарға сәйкес тәуекелдерді барынша азайту бойынша жәрдемдеседі.

Пайыздық мөлшерлеме өзгерісінің тәуекелі

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайда Компанияның құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздары жоқ және пайыздық мөлшерлеме өзгерісінің тәуекеліне ұшырамайды.

Валюталық тәуекел

Төмендегі кестеде өзге де барлық параметрлер өзгермейді деген талаппен Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдасының АҚШ доллары бағамының ықтимал өзгерістеріне сезімталдығын талдау көрсетілген (ақшалай активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістер салдарынан):

	АҚШ долларына шаққандағы теңге бағамының өсуі/кемуі	Салық салынғанға дейін пайдаға ықпалы
2016		
АҚШ доллары	+13,00%	127 774
АҚШ доллары	-13,00%	(127 774)
2015		
АҚШ доллары	+20,00%	174 285
АҚШ доллары	-5,00%	(43 571)

Кредиттік тәуекел

Компания өзінің сауда дебиторлық берешегіне байланысты кредиттік тәуекелге тәуелді. Компания сатылымдардың басым бөлігін Бас компанияның аффилилендірілген кәсіпорнына жүзеге асырады және оған қатысты Компанияның дебиторлық берешек бойынша тәуекелдердің айтарлықтай шоғырлануы бар (7, 20–ескертулер). Дебиторлық берешектің қосымша аздаған бөлігі біртектес топтар бойынша үлестірілген және жиынтықты негізде құнсыздану тұрғысында үнемі бағаланып отырады, нәтижесінде Компанияның сенімсіз берешектер бойынша тәуекелі мардымсыз болып табылады.

Сондай-ақ, Компания өзінің инвестициялық қызметін іске асыру нәтижесінде кредиттік тәуекелге ұшырауы мүмкін. Компания салымдарын қазақстандық және шетелдік банктерде орналастырады.

Қаржылық ұйымдардың шоттарындағы қалдықтармен байланысты кредиттік тәуекелді Компанияның Директорлар кеңесі бекітетін Компанияның ақша қаражатын басқару саясатына сәйкес Компанияның қазынашылық департаменті бақылайды. Қаржылық ұйымдардың дефолтынан туындайтын Компанияның кредиттік тәуекелге сезімтал болудың ең үлкен мөлшері осы қаржылық активтердің баланстық құнына тең.

Төмендегі кестеде «Standard and Poor's» және «Fitch» компанияларының кредиттік рейтингтерінің белгілері пайдалану арқылы есептік күнінде банктердегі қаржылық активтердің сальдосы көрсетілген, басқа көрсетілмеген жағдайда:

Банктер	Орналасуы	Рейтинг ¹ 2016	Рейтинг ¹ 2015	2016	2015
Халық Банкі	Қазақстан	BB (жағымсыз)	BB+ (жағымсыз)	316 322	294 748
HSBC Plc	Ұлыбритания	AA (жағымсыз)	A (тұрақты)	166 836	62 230
Сосьете Женераль банкі (Societe Generale)	Ұлыбритания	A (тұрақты)	Қолжетімсіз	162 469	–
BNP Paribas	Ұлыбритания	A (тұрақты)	A+ (жағымсыз)	166 295	170 156
ING Bank	Нидерланды	A (тұрақты)	A (тұрақты)	158 566	144 901
Қазкоммерцбанк	Қазақстан	B- (жағымсыз)	B- (жағымсыз)	157 844	99 394
Credit Suisse	Швейцария	A (тұрақты)	BBB+ (тұрақты)	25 473	30 301
Сити Банк Н.А.	Ұлыбританиядағы филиал	A+ (тұрақты)	A (жағымды)	13 514	100 390
АТФ Банк (Fitch)	Қазақстан	B (жағымсыз)	B- (тұрақты)	9 636	18 229
Bank of Scotland	Ұлыбритания	A (жағымсыз)	Қолжетімсіз	2 299	–
RBS NV	Ұлыбритания	BBB- (тұрақты)	BBB- (жағымсыз)	–	2 790
Bank RBK	Қазақстан	B- (тұрақты)	Қолжетімсіз	1 789	–
Дойче Банк	Ұлыбритания	BBB+ (жағымсыз)	BBB+ (тұрақты)	152	170 097
Астана - Финанс	Қазақстан	Қолжетімсіз	Қолжетімсіз	91	312
Евразиялық Банк	Қазақстан	B (тұрақты)	B (тұрақты)	–	11 231
Сбербанк	Қазақстан	BB+ (жағымсыз)	BB+ (жағымсыз)	–	100
Басқалары				23	103
				1 181 309	1 104 982

¹Дереккөзі: тиісті жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктер мен рейтингтік агенттіктердің ресми сайттары.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

21 ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ жалғасы

Өтімділік тәуекелі

Компания өтімділікті жоспарлау құралын пайдалана отырып, өтімділік тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегімен қаржылық инвестициялар және қаржылық активтермен (мәселен, дебиторлық берешек және басқа да қаржы активтері) байланысты төлем мерзімдері, сондай-ақ операциялық қызметтен түсетін болжамды ақша ағындары талданады.

Компанияның мақсаты жергілікті банктердегі қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды пайдалану жолымен қаржыландырудың үздіксіздігі мен ыңғайлылығы арасындағы теңгерімді сақтау болып табылады.

Келесі кестеде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дисконтталмаған шарттық төлемдер негізінде Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша ақпарат ұсынылған:

	Талап еткенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан артық	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	–	601	4 913	6 468	1 494	13 476
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	49 549	–	–	–	–	49 549
	49 549	601	4 913	6 468	1 494	63 025
	Талап еткенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан артық	Жиыны
2016 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	–	590	4 893	4 124	1 264	10 871
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	67 669	–	–	–	–	67 669
	67 669	590	4 893	4 124	1 264	78 540

Шикізат тауарларына бағалар өзгерісінің тәуекелі

Компания халықаралық нарықтарда АҚШ долларымен белгіленетін шикі мұнайға бағалардың өзгерісі тәуекеліне тәуелді. Компания жыл сайынғы бюджеттерді және болашақта шикі мұнайға бағалардың түрлі деңгейіне қатысты сезімталдықтың талдауын қамти отырып, мерзімді болжамдарды дайындайды.

Капиталды басқару

Капиталға Компанияның барлық меншікті капиталы кіреді. Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты Компания қызметін жүргізу және стратегиялық мақсаттарды жүзеге асыру үшін кредит төлеудің тұрақты қабілетін және капитал жеткіліктілігінің қалыпты деңгейін қамтамасыз ету болып табылады.

2016 жылғы 31 желтоқсанда Компанияда тұрақты қаржылық жағдайы және капиталдың консервативті құрылымы болды. Алдағы уақытта да Компания капитал құрылымын сақтап тұруды көздейді, бұл оған икемділік береді және өсім мүмкіндіктерін олардың пайда болуына қарай пайдалануға жағдай туғызады.

Компания капитал құрылымын басқарады және оны экономикалық жағдайлардың өзгерісіне қарай өзгертіп отырады. Капиталдың құрылымын сақтау және өзгерту мақсатында Компания дивидендтер төлеу мөлшерін реттейді, капиталды акционерлерге қайтарып, жаңа акцияларды шығара алады. 2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдары капиталды басқару мақсаттарына, саясатына және рәсімдеріне өзгерістер енгізілген жоқ.

22 ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР

Бірлесіп бақыланатын кәсіпорындар мен бірлескен кәсіпорындардың дебиторлық берешегі, қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек, саудалық кредиторлық берешек және белгіленген пайыздық мөлшерлеме бойынша тартылған қаражат сияқты қаржылық құралдардың әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

23 КЕЛІСІМДІК ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Саяси және экономикалық жағдайлар

Қазақстанда нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін экономикалық реформалар мен құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымдардың дамуы өз жалғасын табуда. Қазақстан экономикасының келешектегі тұрақтылығы көп жағдайларда осы реформалардың барысына, сондай-ақ Үкіметтің экономика, қаржы және ақша-кредит саласында қабылдайтын шараларының тиімділігіне тікелей тәуелді болады.

Ішкі нарыққа жеткізілімдер бойынша міндеттемелер

Қазақстан үкіметі мұнай өндіруші компанияларды жергілікті энергетикалық қажеттілікті өтеу үшін өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін ішкі нарыққа жеткізуге міндеттейді. Шикі мұнайдың осы жеткізілімдерінің бағасы 2016 жылғы 1 сәуірге дейінгі Бас компаниямен келісілгендіктен, ол әлемдік бағалардан едәуір төмен болуы мүмкін. Егер Үкімет Компанияның осы уақытта жеткізген көлемінен артық мөлшерде қосымша шикі мұнай жеткізуді міндеттейтін болса, онда мұндай жеткізілімдер нарықтық бағамен жеткізілетін өнімге қарағанда басымдыққа ие болады және шикі мұнайды экспортқа сатуға қарағанда, кірістің азаюын жинақтайды, бұл өз кезегінде, Компания қызметіне, перспективаларына, қаржылық жағдайына және қызметі нәтижелеріне елеулі және кері әсер етуі мүмкін.

Компания 2016 жылғы 1 сәуірден бастап ҚМГ ӨМ-ге шикі мұнайды сатуды тоқтатты және шикі мұнайды Атырау мұнай өңдеу зауыты (бұдан әрі – «АМӨЗ») мен Павлодар мұнай химия зауытында (бұдан әрі – «ПМХЗ») өңдеп, алынған мұнай өнімдерін тапсыру шартына сәйкес ҚМГ ӨМ арқылы сата бастады.

Компания 2016 жылғы 1 сәуірге дейін мұнай және мұнай өнімдерін Бас компанияның еншілес ұйымы ҚМГ ӨМ-ға өткізу жолымен ішкі нарыққа жеткізіп тұрды. Ішкі нарыққа мұнай жеткізу бағасы бұрын Бас компания және ҚМГ ӨМ-мен жыл сайынғы келіссөздер жүргізу жолымен анықталатын.

2017 жылғы 1 қаңтардан бастап Компания сату жөніндегі агенті ретінде ҚМГ ӨМ қызметтерін пайдалануды тоқтатты және мұнай өнімдерін өздігінен сата бастады.

Мұнай өнімдері туралы айтар болсақ, Қазақстан Үкіметі жанармайға деген ішкі тұтынушылықты өтеу, көктемгі және күзгі егістік жұмыстарын жүргізу кезінде ауыл шаруашылық өндірушілерін қолдау үшін мұнай өнімдерінің негізгі бөлігін, атап айтқанда жеңіл дистиллятты жеткізуді талап етеді. Бұл жеңіл дистиллят экспортына тыйым салу есебінен немесе ауыл шаруашылығы саласындағы өндірушілерге жеткізу үшін квота беру жолымен жүзеге асырылады. Мұнай өнімдері нарығындағы ішкі бағалар халықаралық нарық бағаларынан айтарлықтай төмен, сондай-ақ кейбір мұнай өнімдерінің ішкі бағаларын Табиғи монополияларды реттеу комитеті реттейді.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты түрде өзгеріске ұшырап, түрлі түсіндірмелерге жол береді. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасында пікірлер қайшылығы жиі кездеседі. Қазақстанның салық заңнамасының анықталған және расталған бұзушылықтары үшін төленетін айыппұлдар мен өсімпұлдардың қолданыстағы тәртібі қаталдығымен ерекшеленеді. Қазақстанның салық жүйесіне тән тұрлаусыздықтарға байланысты, егер ондайлар болса, салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың әлеуетті сомасы 2016 жылғы 31 желтоқсанға есептелген және осы уақытқа сәйкес шығындарға жатқызылған сомадан асып түсуі мүмкін.

Компания басшылығы салық заңнамасына өзінің тарапынан түсінік беру орынды болып табылады және Компанияның салықтық позицияларға қатысты ұйғарынды негіздемелері бар деп есептейді.

2009-2012 жылдар бойынша кешенді салықтық тексеру

2015 жылы Компания 2009–2012 жылдарға қатысты кешенді салықтық тексеру қорытындысы бойынша салық талаптарын, әкімшілік айыппұл мен өсімпұлды қоса алғанда, 38 512 миллион теңге сомасына нақты хабарлама алды. Компания салықтық тексерулердің нәтижелерімен келіспейді және Мемлекеттік кірістер комитетіне апелляция жолдады. Мемлекеттік кірістер комитетінің шешіміне сәйкес салық талаптары мен өсімпұл сомасы 11 483 миллион теңгеге дейін азайтылды. Астана қаласының мамандандырылған арнайы сотының шешіміне сәйкес әкімшілік айыппұл сомасы 2 002 миллион теңгеге дейін қысқартылды. Компания 2017 жылы 18 754 миллион теңгені алуды көздеп отыр, олар қазіргі уақытта ағымдағы табыс салығы, үстеме пайда салығы, пайдалы қазбаларды өндіру салығы бойынша алдын ала төлем және олармен байланысты айыппұл мен өсімпұлдар ретінде есептелуде. Компания тиісті сот органдарына 13 486 миллион теңге қалған сомасына апелляция беруді жоспарлайды. Ұсынылып отырған қаржылық есептілік барлық шағым сомасына қатысты шартты міндеттемелерді қамтиды.

Өтелетін ҚҚС

Компания 2016 жылғы 31 тамызда 57 410 миллион теңге көлемінде ҚҚС-ты өтеуге өтініш берді, аталған соманың 46 558 миллион теңгесі 2012 жылы «Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Ембімұнайгаз» АҚ активтерін сатумен байланысты. 2016 жылғы 10 қазанда салық органдары 24 567 миллион теңге мөлшеріндегі соманың өтелуін растады және кейіннен Компания оны алды.

Осы қаржылық есептілікте Компания алдыңғы кезеңдерде есептелген 24 567 миллион теңге сомасындағы ҚҚС резервін қалпына келтірді. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҚС-ке есептелген резервтің қалдық сомасы 33 196 миллион теңгені құрайды, соның ішінде 11 205 миллион теңге осы жылғы Компанияның жиынтық кірісі туралы есебіне енгізілді.

Пайдалы қазбаларды өндіру салығы (ПҚӨС)

2016 жылғы қыркүйекте «Өзенмұнайгаз» АҚ Маңғыстау облысындағы Өзен және Қарамандыбас кен орындары үшін уақытша төмендетілген ПҚӨС мөлшерлемесін қолдануға мақұлдау алды. ПҚӨС-тің төмендетілген мөлшерлемесі 2016 жылы Өзен және Қарамандыбас кен орындары қолданылған салық заңнамасы негізінде корпоративтік кіріс салығын есептеу мақсаты үшін салықтық есепте залалды мойындайды деген талаппен барлық 2016 жылға 9,0% көлемінде (2015 жылдағы 13,0%-бен салыстырғанда) белгіленді. Мөлшерлемені төмендетудің тиімділігі 14,9 млрд теңгені құрайды, осы сома Компанияның қаржылық есептілігіне толық көлемде енгізілді, өйткені басшылық кейіннен «Өзенмұнайгаз» АҚ 2016 жылға соңғы салық декларациясын тапсырған кезде салық салынатын шығынға талап қоятынын күтеді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер жалғасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, миллион теңгемен

23 КЕЛІСІМДІК ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР жалғасы

Ренталық салық

2016 жылы салық заңнамасына ренталық салықты есептеу әдістемесіне қатысты өзгерістер енгізілді. Компания осы өзгерістердің және салық органдармен хат алмасу негізінде 2012-2015 жылдарға арналған салық декларациясын қайта қарауға және төленуі тиіс ағымдағы ренталық салықтың сомасын осы кезеңдерге жаңа мөлшерлемені қолдана отырып, ренталық салықтың азайтылған сомасын құрайтын 11 664 миллион теңгеге азайтуға шешім қабылдады.

Экологиялық міндеттемелер

Қазақстанның қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнамасы даму үстінде және сол себепті үнемі өзгеріске ұшырап отырады. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңдарын бұзғаны үшін айыппұл үлкен көлемде салынуы мүмкін. Басшылық 13-ескертуде көрсетілген сомалардан басқа, Компанияның қаржылық жағдайына, жиынтықты кіріс туралы есебіне немесе ақша қаражатының қозғалысы туралы есебіне елеулі және жағымсыз ықпал етуі мүмкін ықтималды экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

Мұнай кен орындарына лицензиялар

Компания мемлекеттік органдардың тарапынан лицензиялардың және жер қойнауын пайдалану туралы тиісті келісімшарттар талаптарының орындалуы тұрғысында үздіксіз тексерулердің объектісі болып табылады. Басшылық тексеру барысында анықталған мәселелерді шешу үшін қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен ынтымақтасып жұмыс істейді. Лицензиялардағы талаптарды орындамау айыппұл мен өсімпұлдарға, лицензияларды шектеуге, тоқтатуға немесе қайтарып алуға әкеп соқтыруы мүмкін. Компания басшылығы келісімшарттардың не лицензиялардың талаптарын орындауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер не түзету шаралары арқылы шешіледі және олар Компанияның қаржылық жағдайына, жиынтықты кіріс туралы есебіне немесе ақша қаражатының қозғалысы туралы есебіне елеулі ықпал етпейді деп есептейді.

Компанияның мұнай-газ кен орындары Маңғыстау және Атырау облыстық әкімдіктеріне қарасты жерлерде орналасқан. Лицензияларды Қазақстан Республикасының Мұнай және газ министрлігі берді және Компания осы кен орындарында мұнай мен газ барлауды және өндіруді жүзеге асыру үшін пайдалы қазбаларды өндіру салығы мен үстеме пайда салығын төлеп отырады.

Компанияның негізгі лицензиялары және оларды қолдану мерзімдерінің аяқталуы келесі кестеде көрсетілген:

	Келісімшарт	Қолдану мерзімі аяқталатын күн
Кен орны		
Өзен (8 кен орны)	No. 40	2036
Ембі (1 кен орны)	No. 37	2041
Ембі (1 кен орны)	No. 61	2048
Ембі (23 кен орны)	No. 211	2037
Ембі (15 кен орны)	No. 413	2043

Мұнай кен орындарына лицензиялар бойынша шарттық міндеттемелер

	Күрделі шығындар	Операциялық шығындар
Жыл		
2017	115 706	4 361
2018	12 238	4 000
2019	11 162	3 640
2020	5 380	3 532
2021-2048	–	15 944
	144 486	31 477

Қазгермұнайдың шарттық міндеттемелері

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазгермұнайдың шарттық міндеттемелеріндегі Компанияның үлесі төмендегідей көрсетілген:

	Күрделі шығындар	Операциялық шығындар
Жыл		
2016 (қалдық сома)	6 695	4 469

UGL-дың шарттық міндеттемелері

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша UGL-дың шарттық міндеттемелеріндегі Компанияның үлесі төмендегідей көрсетілген:

	Күрделі шығындар	Операциялық шығындар
Жыл		
2016 (қалдық сома)	4 563	297

PKI-дің шарттық міндеттемелері

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша PKI-дің шарттық міндеттемелеріндегі Компанияның үлесі төмендегідей көрсетілген:

	Күрделі шығындар
Жыл	
2016 (қалдық сома)	224

24 ЕСЕПТІК КЕЗЕҢНЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Компания 2017 жылғы 27 қаңтарда 2009-2012 жылдарға кешенді салықтық тексерісіне байланысты Қоғамның апелляциясы нәтижесі және Мемлекеттік кірістер комитетінің тиісті шешімі бойынша жалпы салықтық қарыздар мен өсімпұлдарды 11 483 миллион теңгеге дейін төмендету жөнінде хабарлама алды. 2017 жылғы 31 қаңтарда Компания 2009-2012 жылдарға кешенді салықтық тексерісіне байланысты әкімшілік айыппұлды 2 002 миллион теңгеге дейін қысқарту жөнінде Астана қаласының арнайы ауданаралық әкімшілік сотының шешімін алды. Осы қаржылық есептілікке енгізілген салықты төлеуге арналған резервтер аталған шешім ескеріліп, 18 754 миллион теңгеге азайтылды (13-ескерту).

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке 2017 жылдың 14 ақпанындағы жағдай бойынша лауазымдық қызметтер атқаратын төмендегі тұлғалар Компания атынан қол қойды:

Қ.О. Есқазиев
Бас директор

Д.Е. Абдулғафаров
Бас директордың экономика
және қаржы жөніндегі орынбасары

Ш. Дрейдер, СА
Қаржы директоры – Қаржылық бақылаушы

А.А. Зайнелова, CPA
Бас бухгалтер

Акционерлер үшін ақпарат

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысы

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысы 2017 жылғы 23 мамырда 10 сағат 00 минутта Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр даңғылы, 17, акт залы, 3-қабат (Компанияның атқару органы орналасқан жері) мекенжайы бойынша өтті.

Веб-сайт

Компания туралы ақпарат, соның ішінде қызметінің сипаттамасы, баспасөз хабарламалары, жылдық және аралық есептері www.kmgep.kz корпоративтік сайтында орналасқан.

Акционерлердің сауалдары

Компанияның акционерлері сырттай дауыс беру, дивидендтер бойынша, жеке деректердің өзгеруіне қатысты және басқа да осы сияқты мәселелер бойынша Компанияның тіркеушісі/депозитарийіне жүгіне алады:

Жай және артықшылықты акциялардың ұстаушылары:

«Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеушісі» АҚ
30А/3, Сәтпаев көшесі, Алматы, 050040, Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 (727) 272-47-60

Ғаламдық депозитарлық қолхаттардың (ҒДҚ) ұстаушылары:

Deutsche Bank Trust Company Americas, Depositary Receipts Group
60 Wall Street, New York, NY 10005, U.S.A.
Тел.: +1 (212) 250-91-00, Факс: +1 (212) 544-63-46, Email: adr@db.com

Шығарылған акциялар саны

	Жай акциялар	Артықшылықты акциялар	Барлығы жарғылық капитал ²
Шығарылған акциялар саны ¹	70 220 935	4 136 107	74 357 042

¹ Сенімгерлік басқарудағы Компанияның опциондық бағдарламасын іске асыру үшін сатып алынған ғаламдық депозитарлық қолхаттарды (2016 жылғы 31 желтоқсанда - 8 305 010 дана ҒДҚ), сондай-ақ меншікті акцияларды сатып алу бағдарламасына сәйкес сатып алынған акцияларды (2016 жылғы 31 желтоқсанда - 2 527 860 жай акциялар және 2 073 147 артықшылықты акциялар) қамтиды.

² Компанияның акциялары Қазақстан қор биржасында, ал ғаламдық депозитарлық қолхаттары – Лондон қор биржасында айналымға түседі. Бір ҒДҚ жай акцияның 1/6 сәйкес келеді.

Байланыс деректері

Компанияның тіркелген кеңсесі

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ
Қабанбай Батыр даңғ., 17,
Астана, 010000,
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 (7172) 97-74-27
Факс: +7 (7172) 97-74-26

Жұртшылықпен байланыс

Тел.: +7 (7172) 97-79-08
Бақдәулет Төлеген
Email: pr@kmgp.kz

Корпоративтік хатшы

Тел.: +7 (7172) 97-54-08, +7 (7172) 97-54-09
Факс: +7 (7172) 97-54-03
Айдар Жексенбиев
Email: info@kmgp.kz, Aidar@kmgp.kz

Инвесторлармен байланыс

(институционалдық инвесторлардың сауалдары)
Тел.: +7 (7172) 97-54-33
Факс: +7 (7172) 97-54-45
Инвесторлармен байланыс департаментінің
директоры
Сәкен Шошанов
Email: ir@kmgp.kz

Аудиторлар

«Эрнст энд Янг Қазақстан» ЖШС
Фурманов көшесі, 240/6,
Алматы, 050059,
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 (727) 258-59-60
Факс: +7 (727) 258-59-61

Тіркеуші

«Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеушісі» АҚ
30А/3, Сәтпаев көшесі, Алматы, 050040,
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 (727) 272-47-60

Депозитарий банкі

Дойче Банк Траст Компани Америкас
АҚШ, NY 10005, Нью-Йорк, Уолл-Стрит, 60
Тел.: +1 (212) 250-91-00,
Факс: +1 (212) 544-63-46,
Email: adr@db.com

Анықтамалық ақпарат

Белгіленуі	Мағынасын ашу
1P санаты	дәлелденген қорлар
2P санаты	дәлелденген және ықтимал қорлар
3P санаты	дәлелденген, ықтимал және мүмкін қорлар
CCEL	CCEL (CITIC Canada Energy Limited, CCPL-дің 100% иегері, бұрынғы Nations Energy Company Ltd.) Қаражанбас кен орнын игеретін «Қаражанбасмұнай» АҚ-да дауыс беруші акцияларының 100%-на иелік етеді
CIC	Қытайдың инвестициялық корпорациясы – ҚХР Мемлекеттік инвестициялар қоры. CIC негізгі миссиясы – өз акционерлерінің игілігі үшін қаржылық қызметтің тәуекелдерін азайтуға ұзақ мерзімді инвестицияларды жүзеге асыру
Gaffney, Cline & Associates/ Miller and Lents, Ltd	көмірсутек қорларын бағалауға маманданған Халықаралық тәуелсіз консалтингтік компания
KASE / ҚҚБ	Қазақстан қор биржасы
LSE / ЛҚБ	Лондон қор биржасы
Standard&Poor's/Moody's	Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтерді берумен айналысатын Халықаралық рейтинг агенттіктері
АМӨЗ	«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС
Баррельдеу коэффициенттері	ҚМГ БӨ үшін тоннасына – 7,36, ҚГМ – 7,70, ҚБМ – 6,68, ПҚИ – 7,75, басқалар үшін – 7,33 баррель
БЖБ	«Бұрғылау жұмыстарының басқармасы» ӨБК
ЕМГ	«Ембімұнайгаз» АҚ – ҚМГ БӨ компаниясының екі өндірістік активінің бірі, Қазақстанның Батысында Атырау облысындағы 41 кен орындарында жұмыс істейді
КҚК	Каспий Құбыр Консорциумы – Қазақстандағы Теңіз кен орнын Қара теңіздегі Ресейдің Новороссийск портымен байланыстыратын мұнай құбыры, мұнайды Каспий теңізі жағалауынан халықаралық нарыққа тасымалдаудың ең маңызды бағыты болып табылады
КТС	корпоративтік табыс салығы
ҚБМ	«Қаражанбасмұнай» АҚ
ҚГМ	«Қазгермұнай» БК» ЖШС
ҚҚҚ	Қазақстан-Қытай құбыры
ҚМГ ҰК	«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ – акционерлік қоғам түріндегі Қазақстан Республикасының мемлекеттік мұнай-газ компаниясы, акцияларының 90%-ы «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ға және 10%-ы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне тиесілі
МАС	мұнай айдау станциясы
МГӨБ	мұнай-газ өндіру басқармасы
МГӨЦ	мұнай және газ өндіру цехы
ОЖБ	орталық жинақ бекеті
ӨАС	Өзен-Атырау-Самара – Атырау және Маңғыстау облыстарының аумағы арқылы Ресейге өтетін, 1 500 шақырымға созылып жатқан мұнай құбыры
ӨМГ	«Өзенмұнайгаз» АҚ – ҚМГ БӨ компаниясының екі өндірістік активінің бірі, Маңғыстау облысындағы екі негізгі кен орындарында жұмыс істейді

Белгіленуі	Мағынасын ашу
ПҚИ	«ПетроҚазақстан Инк.»
ПҚОП	«ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС
ПҚӨС	пайдалы қазбаларды өндіру салығы
ПМХЗ	Павлодар мұнай-химия зауыты ЖШС
«Самұрық –Қазына»	Мемлекеттік активтерді және ұлттық компаниялардың акцияларын басқаратын Ұлттық әл-ауқат қоры
ТКжҰҚҚБ	«Технологиялық көлік және ұңғымаларға қызмет көрсету басқармасы» ЖШС
ТМД	Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы
ТП	«Торғай Петролеум» АҚ
ҮТС	үстеме табыс салығы
ЭКБ	экспорттық кеден бажы

Жазба үшін